

Svet

12/96

KOMPJUTERA

CENA 10 DINARA

COMDEX 96 Fall, Las Vegas

Deset laži Interneta

Virtual Reality bolesti

Računari u obezbeđenju

**Diskovi od 2,5 GB,
AMD K5 100 MHz...**

**Scala MultiMedia MM100,
Digital Orchestrator Plus 2.0...**

YU ISSN 0352-5031

9 770352 503009

160 DEN, 300 SIT, 8.90 DEM
4.00 USD, 56 ATS,
8.80 CHF, 35 SEK

Computer

Dream

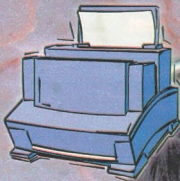
RACUNARI

**486 &
pentium**
PROCESSOR

dodatna oprema
komponente
multimedija
CASIO
digitalni adresari

NOVO !

Prodaja CD originala:
ENCARTA 97
BRITANICA
CINEMANIA 97
GRAND PRIX 2

ŠTAMPAČI

SHOP: Nemanjina 4

OFFICE: Đorđa Jovanovića 9/III

Tel/Fax: 011/3226-303, 3226-323, 3224-221

hp HEWLETT
PACKARD

EPSON

Uređuje TIHOMIR STANČEVIĆ

Flight Simulator 6

Microsoft Flight Simulator već godinama postoji, ali verzija 6 je prva koja je napisana posebno za Windows 95. Za one (pretpostavljamo retke) koji o njemu ništa ne znaju, treba reći da je to jedan od retkih simulatora potpuno posvećen civilnoj avijaciji - nema Fantoma i Migova ili ih bar nema naozračanih. U osnovnoj verziji možete koristiti više različitih aviona, počev od dobro poznate Cesne iz ranijih verzija, preko novog akrobatskog aviona izuzetnih performansi, Extra 300 S, do jedrilice ili dvokrilca CAMEL, pa sve do velikog Boinga 737.

Program poseduje brojne opcije koje realiziraju ponašanja aviona u vazduhu, i konstanti fizike. Čak i na najkštem nivo akcionu igru i sasvim sigurno će vam tre-

iskimalino se pribli-
žiti iskustvu upra-
vjanja pravim avi-
onom, bez polaganja

Možda najveća prednost Flight Simu-
nije verzije, je povećana uverljivost mapi
prethodne verzije, a gradova koji su ve
hvaćeni do najsitnijih detalja ima na de
Pariz, Rim, Sidnej... Kada tome prikuju
rena širom sveta koji se mogu komercij
Interneta vašem užtku letanja širom sve
lje i od Arktika do Antarktika, neće biti ki
nično izbačen na tržšte 7. novembra, n
da se pojavljuju dodatni avioni i tereni sa
gleskom tržštu ovaj CD može da se kupi za 50 GBP. (av)

Compro Digital Color Internet Camera

Ova minijaturna kamera se postavlja na vrh monitora i služi pr-
venstveno za „videokonferensiranje“, iako se njome mogu sni-
mati i video sekvence i statične slike. Lako se instalira, ali je
potrebno vremena za podešavanje, naročito u uslovima slabe os-
vetljenosti. Ne poseduje mikrofon niti sopstvenu memoriju, već
sve direktno šalje na paralelni port računara. Za snimanje pokreta
standardna rezolucija je 160 x 120, a najveća zamerka je što su
boje lošeg kvaliteta. Najveća rezolucija za statične slike je 640 x

480, kada je ova
kamera kao digital-
ni fotoaparati. Sa
kamerom se dobi-
jaju i AVI i TWAIN
(za emulaciju ske-
nera) drajveri. Cena
od 245 USD nije
previsoka, a deta-
lji se, kao i uvek,
mogu naći na In-
ternetu: www.as-compro.com. (sp)

Tektronix Phaser 350EF

Naslednik starog 340
modela, Phaser
350EF (Enhanced Featu-
res) sledeci je u nizu ko-
lor štampača sa čvrstim
mastirom i vidu štapača.
Rezolucije štampa se

ice u minuti. Četiri štapača sa cijan,
o 1250 listova, s tim da proizvođač
tim mastirom dokle god posedujuju
ipt Level 2, HP-GL, a moguće je do-
ampu.

an ili više mrežnih portova, a može
„shvata“ koji se protokol koristi na
ampanje preko TCP/IP-a, a sa njim
voću koja se štampača podešava uz
iteľuje se iz Netscapea). Pritoženi su
PhaserPrint softver za Unix. Moguće
i prikućiti SCSI hard disk na koji će
vez potrebe za posebnim serverom.
Letter hartija ni koverta ne dolaze u
m. (sp)

Oblik kućnog PC-a

kakav je Compaq Presario 3000 -
nse i udobnost desktop kompletne-
je notebook. Šta, zapravo, donosi

i dubine manje od 5 cm. Osvetljaj
od notebook-a, oština nadmašuje
ršina ekrana je ravna onoj kod mo-
nem ovi, iza ekrana nalazi se mreži-

ca koja krije JBL zvučnike od 5 W koji daju iznenađujuće pristojan zvuk.
16-bitni Sound Blaster kompatibilac je integrisan na matičnu ploču. Osta-
le generacije se uglavnom poklapaju sa Compaq-ovim modelima iz Presa-
rio serije, sa dodatkom CD ROM šestobrzina za 4 CD-a i ugrađenim mo-
domom 33.6 kbps koji ima duplex i spikerfon. Sistem je baziran na Penti-
um procesoru na 166 MHz, sadrži 24 MB EDO memorije proširive do 128
MB, 64-bitni grafički procesor i hard
disk od 2 GB. U kućistu vam ostaju
još 2 PCI i 2 ISA slotova slobodna. Pre-
sario 3000 takođe ima i USB (Univer-
sal Serial Bus) prikućak. Na postolu
na koje je montirana čitava ova
skalamera nalazi se nekoliko tasta-
ra kojima možete kontrolisati tele-
fonske funkcije modema. CD plejer,
pokrotači sleep mod (neakti-
vno stanje sistema), kao i
pokrenuti Smart Q soft-
tver kojim se pode-
šava korisnički inter-
fejs.

Infracrveni miš možete
odložiti u predviđeno ležište, ta-
staturu prikabaži za kućišće, u tom sta-
nju čitav sistem se može lako prenosi.
Ako ste zainteresovani za ovakvu verziju, to
zadovoljstvo će vas koštati, doduše u Americi, 3500 USD. (av)

Broj 147, decembar 1996.
Cena 10 dinara

Glavni i odgovorni urednik
Zoran Molčanović
Generelni direktor „POLITIKA“ A.D.
Najdi Dragani Artić
Izdavač: štampa „POLITIKA“ A.D.
11000 Beograd, Makedonska 90
Urednici redakcije kolegijum:
Tihomir Stankević
Nenad Vasović
Emin Smajić

Recekcija
Gradimir Joksimović
Goran Krstanić
Slobodan Maceđonić
Vojislav Mihalović
Slobodan Popović
Nikola Stojanović
Ličnostno-grafička odelena
Rina Marjanović
Branika Rakić

Marketing, sekretar redakcije
Nataša Ušković

Istucanje
Predrag Milčević
Dopisnici
Branislav Anđelić (SAD)
Miomir Besarabić (Svajcarska)
Aleksandar Petrović (Kanada)

Saradnici
Branislav Babović, Aleksandar Veljković,
Borislav Vuković, Br. Gaš, Dušan Dragić,
Branko Jeković, Reja Jović, Dejan
Kosović, Božo Krstajić, Miloš Krstajić,
Dalibor Lank, Marko Mihajević, Josip
Mooč, Ivan Obrovski, Nenad Orić,
Vladimir Orović, Vladimir Padošević,
Miomir Radoić, Sava Ribić, Đulko Selak,
Aleksandar Srećković, Dejan
Stjepanović, Dušan Stojković, Viktor
Todorović, Branislav Tomić, Nikola
Čosić, Damir Čolak

Tehnička saradnja
Srdan Buković, Dejan Filipović

Telefoni redakcije
011/ 392 0552 (direktan)
392 4191, lokal 369
faks: 392 0552
e-mail: editors@sk.co.yu
http://www.beograd.com/sk
885: 392 9148 (14.4 Kbps, V42bis)
(SviOp: Vojislav Mihalović)

Pretpлата za našu zemlju: tromesečno
27,00 din., šestomesečno 54,00 din.,
člupla se vrši na žiro-račun broj
40801-603-9-47980, uz obaveznu
naplatu: „POLITIKA“ A.D. čireplata na list
„Svet kompjutera“: Poslat uplatnicu i
punu adresu.

Pretpлата za inostranstvo:
pokupodajna - vazdom 90 DEM
ili protivnovosno ostalih valuta
pokupodajni - avionom 36 DEM
I grupa - Evropa 37 DEM
II grupa - Bliski istok 39 DEM
III grupa - Afrika-Asija 41 DEM
IV grupa - Amerika-Kanada 42 DEM
V grupa - Daleki istok 45 DEM
VI grupa - Južna Amerika 46 DEM
VII grupa - Australija 46 DEM

Uplatiti se vrši preko Deutsche Bank AG
Frankfurt/M na račun Komercijalne banke
AD, Beograd broj 9350662, u pro-
centima vrednosti valuta USD ili DEM u korist
„POLITIKA“ A.D. - Beograd, devizni račun
broj: 70400-6925286 koji se vodi kod
Komercijalne banke AD - Beograd. Kod
uplate obavezno navesti: Sveta preklju-
pa - Pretpлата na list „Svet kompjutera“
Kopiju uplate obavezno poslati na tel-
faks preplatne službe: +381 11 392
8776 ili na adresu: „Politika“ A.D. - pre-
plata, 29. novembra 24/1, 11000 Beo-
grad.

Rukopise, crteže i fotografije ne
vraćamo

Visual FoxPro 5.0 i Visual Basic 5.0

Microsoft je pustio u prodaju Visual Basic 5.0, Control Creation Editor, prvenstveno namenjen brzom razvoju ActiveX „kontrola“, malih programa koji se mogu koristiti u drugim aplikacijama, sa naglaskom na Internet klijenta. Očekuje se da će sve buduće Microsoftove aplikacije, na čelu sa Officeom 97 i Internet Explorerom, podržavati ActiveX standard i da će njegovo omasovljenje voditi do koncepta nazvanog Active Platform, „Microsoftove“ vizije radnog okruženja budućnosti, potpuno integrisanog u globalnu računarsku mrežu.

Predstavljen je i Visual FoxPro 5.0 čija je osnovna novina mogućnost korišćenja ActiveX tehnologije kojom se objekti iz lokalne mreže i sa Interneta mogu koristiti u bazama podataka, što će verovatno olakšati korišćenje podataka sa udaljenih servera. Mnogstvo podataka o ovome nalazi se na www.microsoft.com/foxpro odnosno www.microsoft.com/vbasic. (sp)

Olympus SYS.230

De fakto standard na tržištu SOHO komputera Iomega Zip dravj će doživeti još jedan udarac konkurencije - ovaoga puta od strane „Olympus Image Systems Inc.“. Dravj koji u meniu nosi oznaku svog kapaciteta je barem dvostruko brži u čitanju, 15% brži pri upisu i pet puta brži pri brisanju podataka. Olympus SYS.230 magnetno-optički disk nosi kapacitet od 230 MB, ali čita i bilo koji 3.5-inčni magnetno-optički disk (MO - magnetno optički) kapaciteta 128 ili 230 MB. Zahteva SCSI interfejs, ali može poslužiti i nešto sporiji model sa

priključkom za paralelni port. Cena uređaja sa SCSI kablom u prelepom crnom kućištu je 360 USD, dok se interni SCSI model može nabaviti po ceni od samo 300 USD. Za više informacije pogledajte sajt <http://www.olympusamerica.com>. (ns)

CD izdanje Timesa za 1996

Verovatno ćete se pitati kako je moguće izdati godišnju kompilaciju jedne dnevne novine na CD-u, kada godina još nije završena? Tajna je u činjenici da je Times, a posebno njegovo nedeljno izdanje, novina sa populičnim brojem strana tako da je na objavljenom disku bilo prostora tek za prvi kvartal ove godine. Planirana su još tri, za koje je ostavljeno mesto u inteligentno projektovanoj kutiji, a kao registrovani korisnik možete ih očekivati istog trenutka kada se objave.

Pretraga sadržaja je prilično jednostavna; treba samo da odredite šta tražite i gde (među naslovima, slikama, u tekstu, ili možda pišama čitalaca...). Kategorije pretrage ne mogu se kombinovati, tako da nije baš lako samim zadavanjem predmeta pretrage sveštati temu na dovoljno usko područje. Kvalitet materijala je u direktnoj korelaciji sa kvalitetom samog lista, što već spada u domen ličnog ukusa. Ali, pomenuti sistem pretrage koji ne omogućava precizno filtriranje ima još dosta prostora za poboljšavanje, kako bi se ovo izdanje moglo koristiti kao efikasan enciklopedijski materijal. (av)

The Times and The Sunday Times
Date: 1 January 96
THE TIMES
page 17

Could the Internet create a message for Microsoft?
Richard Thomas

Richard Thomas writes a report on Microsoft's success in creating a new paradigm for the Internet. He discusses the company's strategy and the challenges it faces in the market. The article is part of a collection of reports on the Internet and its impact on the world.

Informacije za rubriku „Hard/Soft scena“ dobili smo od proizvođača i njihovih zastupnika ili su prenesene iz strane štampa. Objavljeni podaci neograničeno nisu plod našeg istraživanja. Izbacilo nam navedeni adresi i telefon za dodatne informacije znači da njima ne razpoložimo. Spremni smo da objelimo informacije i o vašem pretraživanju. Pošaljite nam kompletne podatke (tehničke informacije, cena i uslovi prodaje) i adresu, faks i telefon na kojem se može dobiti više informacija. Nasta adresa: Svet kompjutera, Hard/Soft scena, Makedonska 31, Beograd.

Psion Series 3C i Psion Siena

Novi „Psionov“ model ličnog digitalnog asistenta (Personal Digital Assistant) ujedno je i posljednja verzija

džepnog komputera pre lansiranja Series 4 modela. U međuvremenu naslednik modela 3a mobilnim korisnicima nudi podršku za infracrvenu komunikaciju, standardni serijski port i par softverskih drangulja. Komunikacija preko infra crvenog porta prvenstveno je namenjena međusobnom zbližavanju korisnika Psiona 3c, dok serijski port igra ulogu u povezivanju sa ostacima sveta brzinom od 57600 b/s. U „Psionu“ najavljuju sopstveni IR PC link, koji bi Psion 3c bezičnim putem povezao sa PC računarom opremljenim sa IrDA portom. Serijski port je u samom Psionu realizovan preko minijaturnog 13-pinskih konektora smeštenog sa leve strane tastature. Podržan je Z-modem protokol za transfer podataka, a od ostalih potrepnih tu su i PsiWin za razmenu podataka sa PC-jem pod Windowsom, PsiMail Internet koji pored internet e-maila pruža i usluge grafičkog Web pretraživača. Za snimanje glasovnih ponuka tu je poboljšana verzija SoundMaster programa sa zvučnim efektima i editorom. U standardnih 2 MB ROM-a smešten je i vizuelni razvojni sistem za aplikacije sličan VisualBasicu. Od hardverskih dodatka za Psion izdvajamo 3-Fax 14.4 Kb/s faks modem, kao i adapter pomoću kojeg se na Psionu mogu koristiti PC-Card modemi, koji pored ove mogućnosti imu mesta za četiri standardne AA baterije od po 1,5 volta. (ns)

Za polovinu cene „Psionovog“ Series 3c modela se može nabaviti „lakši“ model pod imenom Siena. Najuočljivija razlika između ova dva modela je u veličini ekrana koji je kod Sienne za polovinu uži (240x160 piksela). Nedostaju SSD slotovi za proširivanje i slotovi za digitalno animiranje zvuka.

Stare aplikacije smeštene u 1 MB ROM-a ostale su netaknute - tabelarni kalkulator, baza podataka, procesor teksta, čak i OPL programski jezik. Zadržani su serijski (brzine 19200 b/s) i IrDA port, a smanjen je kapacitet ležnja za baterije na dve baterije sposobne da izdrže do 40 sati rada. Kako je ekran sužen na polovinu, ostalo je dovoljno mesta za numeričku tastaturu sa osnovnim matematičkim operacijama. Za smeštaj podataka na raspolaganju je 1 MB interne memorije, a „Psion“ najavljuje i dodatni karticu sa SSD slotovima. (ns)

Usisivač za tastaturu

Od nedavno se u inostranstvu može kupiti usisivač za sve tipove tastature. Uz malu dolazi i čarčika uz čiju pomoć možete očišti sve površine. Sem za tastature, usisivač možete koristiti i za čišćenje ostalih delova komputera i električnih aparata. Svakako ćete se složiti da cena od 10 GBP nije visoka za ovako korisnu stvar. (ap/žm)

Microsoft i Intel predstavili bazičnu NetPC platformu

Dva giganta računarske industrije odlučila su da postavie osnovne zahteve koje je jedan NetPC mora da ispuni i, po očekivanjima, svoj predlog standarda bazirali su na kombinaciji Intelove familije procesora i MS Windowsa. Standardan NetPC se ne razlikuje mnogo od današnjeg PC-ja: mora imati Pentium na najmanje 100 MHz, 16 MB RAM-a, podršku za interni hard disk radi keširanja podataka sa mreže, VGA grafičku, mrežni adapter, Plug and Play detekciju hardvera i zvučnu karticu. Ideja je da firme po potrebi jačaju servere, a da NetPC bude radna stanica koja neće zahtevati čestu nadogradnju. „Microsoftov“ strateški cilj izrečen je sloganom „Zero Administration Windows“, što znači da jedan NetPC neće zahtevati administraciju - on će samo biti inteligentni terminal koji će sve podatke o korisniku kupiti sa servera. Ako vas zanima više, tu je Internet: www.microsoft.com/corpinfo i www.intel.com/pressroom. (sp)

Navio - nova zvezda na Internet nebu

Najpoznatiji proizvođač Internet pretraživača, „Netscape“, osnovao je novu kompaniju „Navio“. Filijala velikog vlasnika baviće se prilagodavanjem i razvojem pretraživačkog softvera (baziranog na Navigatoru) primenjenog na mrežne kompjutere, televizore i pejdžere. Budućnost nam obećava nezamisliv tehnološki progres, tako da će se uskoro preko informacionog autoputa davati instrukcije uređajima u kući pri dolasku sa posla ukucavajući (ili govoreći) podatke na priručnim Internet uređajima. (bb)

U OVOM BROJU

PRST NA ČELO	9
Moćni mobilni telefoni	9
FRANCUSKA	14
Posle Interneta intranet	14
NA LCU MESTA	15
COMDEX 96 Fall, Las Vegas	15
WWW VODIC	12
FRMENA	19
Računari u obezbeđenju	19
Računari u avijaciji (4):	21
Kompjuteri u kokpitu	21
MEDICINA	23
VR bolesti:	23
Muškinja kretanja	23
AKTUELNOSTI	9
Se Amigom ništa novo	17
Hypermedia Reality	17
Edukativna informatika '97	17
ČeĐTEKA	10
Encarta 97	10
Encyclopedia Deluxe	10
Encarta 97 World Atlas	10
Music Central 97	10
Human Anatomy	11
Learn To Speak English	11
Eyewitness Virtual Reality	11
Dinosaur Hunter	11
TEST DRIVE	24
Cavlar 2.5, BigFoot 2.5,	24
Fireball 1.7	24
Mitsumi FX800S	25
Wacom UltraPad A5	25
Prolink V288 RI	26
Kutije za CD-ove i diskete	26
Essex NF848F	27
Proview 97	27
Compaq Adapton 155V	27
AMD K5 100	28
3D Artist (Adapio PT60)	28
AdOpen AW32 Pro	29
Sredstva za čišćenje	29
TEST RUN	30
Scala MultiMedia MM100	30
Digital Orchestrator Plus 2.00	30
pcAnywhere 7.0	31
Norton Crash Guard	32
Partition Magic 2.03	33
XIPaint 3.2	33
PO KLITAK	34
CO Wizard	34
ToolManager	34
Thunderbyte Antivirus	34
Laplace	34
INTERNET	35
Internet Chess Club	35
Cvet kompjutera	36
WWW na Amigi	37
Deset laži Interneta	38
UO POZIT	40
KOLINKAČKE	40
Blue Wave (3)	40
SVETIGAĀA	73

SC4133pci

RAM 8Mb - 60ns
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.3 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

486DX5
 133 MHz **1290**

SC5133pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 133 MHz **1890**

SC5166pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 166 MHz **2140**

SC6200pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 2.1 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI S3 V+ 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium Pro
 200 MHz **3470**

SPECIJALNA PONUDA
 za čitaoca "Sveta kompjutera"

**5%
 POPUSTA**

za donosioca kupona iz broja 12/96
 (ili čitavog primerka časopisa)

GENIUS SUTLIĆ & Mikrodizajn

DISKOVNI	HARD DISK IDE 1.3 Gb / 1.6 Gb / 2.1 Gb	370 / 420 / 480
	HARD DISK SCSI 2.1Gb / 2.1 Gb WIDE SCSI	740 / 860
	CD 6x SPEED / 8x SPEED IDE	170 / 200
	FD 1.44Mb	50

PLOČE	PCI 486 DX5-133MHz, 256Kb, EIDE+I/O	210
	PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 133MHz, 256Kb, EIDE+I/O	650
	PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 166MHz, 256Kb, EIDE+I/O	910
	PCI 586p PENTIUM PRO, INTEL 200MHz, 512Kb, EIDE+I/O	2140

Distributer Genius proizvoda

KARTICE	PCI SCSI adaptec 2940 / 2940 ULTRA WIDE SCSI	370 / 590
	ETHERNET NE2000 / PCI NE2000 / PRINT SERVER	50 / 60 / 270
	Robotics Sportster Vi 144 / 336 extern	180 / 400
	Robotics Sportster Win / DSV2D 336	280 / 350
	SOUND BLASTER 16bit, 44kHz stereo	75
AKTIVNI ZVUČNICI 60W / 100W	65 / 85	

**CENE SU U
 STALNOM PADU.
 PROVERITE!**

SVGA	SVGA PCI TRIDENT 9440 / S3 TRIO 64+ (1Mb)	60 / 70
	SVGA DIAMOND STEALTH 2001 / 3D (2Mb)	220 / 250
	SVGA DIAMOND VIPER PRO (2Mb) / VIRGE (4Mb)	280 / 300

Garancija dve godine

KOLOR MONITORI	14" PHILIPS 14CL	440
	14" PHILIPS 14B	480
	15" DAEWOO	690
	15" PHILIPS 15B	740
	15" PHILIPS 15A	790
	17" DAEWOO	1220
	17" PHILIPS 17B	1490
	17" PHILIPS 17A	1790
	21" DAEWOO	3150
	21" PHILIPS 21B	3800
21" PHILIPS 21A	5400	

ŠTAMPAČI	hp HEWLETT PACKARD	
	LaserJet 5L / 5 / 5M	910 / 2870 / 3990
	LaserJet 6P / 6MP	1680 / 2090
	LaserJet 4V / 4MV (A3)	4170 / 5990
	EPSON	
Stylus 820 / COLOR II	380 / 650	
LX-300 / LQ-100	280 / 320	
LQ-300 / LQ-570	390 / 690	
FX-1170 / 2170, (9p A3)	830 / 1050	
LQ-2070 / 2170, (24p A3)	1050 / 1380	

Deset godina iskustva

RAZNO	MEMORIJE SIMM 8Mb / 16Mb EDO	80 / 190
	MINI TOWER 200W / TASTATURA YU.U.S	70 / 30
	Genius GRAFIČKI TABLET 12x12 / 12x18	440 / 640
	Genius MIŠEVI (modeli: šareni, optički, bežični, scroll)	20 do 100
	SKENER ScanMate Color / Mono 256	290 / 170
	SKENER ColorPage SP-2 2400 / HR 4800	1090 / 1390

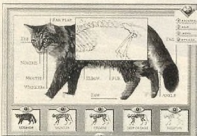
Kosovska 32/1, 11000 Beograd

Tel: 011/332-607, fax: 011/345-126

Ravno vreme: od 9 do 17h

Eyewitness VR Cat

Iz novog multimedijalnog naslova kuće „DK Multimedia“ krije se enciklopedija o mačkama. Primerci poput onih iz prirodjačkog muzeja ne samo da realno predstavljaju mnogobrojne vrste mačaka, već korisnika upoznavaju sa anatomijom, životom i navikama mačaka. Pokriveno je sve od zvukova (mrnjau!), do sparivanja i odgajanja. (ns)

Microsoft Intelimouse

Sada i „Microsoftov“ miš postoji u varijanti nalik na „Geniusa“ koga smo testirali pre nekoliko brojeva, sa točkom na točkom koji igra ulogu scrollbiera. Oblik miša je identičan klasičnom modelu Microsoft Mouse 2, s tim što je točnik uglavljiven između levog i desnog tastera. Sem što ga možete koristiti napred-nazad, možete ga koristiti i kao treći taster miša.

Osnovna uloga ovog točka je da eliminiše potrebu za stalnim „brčanjem“ miša po stolu, od linkova do skrolbara i nazad (pre svega imajući Internet na umu), smanjujući time i naprezanje ruke, i značajno podižući komfor rada uopšte. Oni koji provode više sati dnevno surfujući, sigurno znaju koliko ovakav izum znači. (av)

Microsoft Intelimouse

Sada i „Microsoftov“ miš postoji u varijanti nalik na „Geniusa“ koga smo testirali pre nekoliko brojeva, sa točkom na točkom koji igra ulogu scrollbiera. Oblik miša je identičan klasičnom modelu Microsoft Mouse 2, s tim što je točnik uglavljiven između levog i desnog tastera. Sem što ga možete koristiti napred-nazad, možete ga koristiti i kao treći taster miša.

Osnovna uloga ovog točka je da eliminiše potrebu za stalnim „brčanjem“ miša po stolu, od linkova do skrolbara i nazad (pre svega imajući Internet na umu), smanjujući time i naprezanje ruke, i značajno podižući komfor rada uopšte. Oni koji provode više sati dnevno surfujući, sigurno znaju koliko ovakav izum znači. (av)

DVD tek posle Božićnih praznika

Komputarski uređaji za čitanje novog DVD zapisa, čija je prevencijerana namena skladištenje multimedijalnih podataka, postaju „vučica stvar“ na zapadu. „Panasonic“ je otkrio javnosti da će svoj DVD-ROM sa potrebnom MPEG-2 video karticom za PC lansirati već u januaru, po ceni od oko 1000 USD. Kućne DVD plejere, koji bi trebalo zamene zastarele VHS video plejere, „Panasonic“ najavljuje za prvi kvartal 1997. godine, po izuzetnim cenama - od 500 do 700 USD. Nešto veće cene (oko 750 USD) najavljuje i „Samsung“ za svoje DVD plejere predviđene za prvi kvartal 1997. godine. „Toshiba“ nastupa sa još smotljivim cenovnikom - svojim OEM kupcima „Toshiba“ planira da isporuči DVD-ROM dražjove po ceni od 350 USD po komadu. Jedan od OEM part-

nera, „Diamond Multimedia“ planira da „Toshibin“ dražj prodaje sa svojom MPEG karticom sa Dolby Digital Surround AC-3 zvukom po ceni od 1000 USD. „Toshiba“ predviđa da će ukupno opterećenje na cene dosadašnjih multimedijalnih konfiguracija, iznositi od 400 do 600 USD po mašini. Utsak je da se čeka masovnijia podrška video izdavača, pa ostali proizvođači ne žure. Tako će „Sony“, „Creative Labs“, „Pioneer“ i „Phillips“ nastupiti tek posle prvog talasa „Panasonica“ i „Toshibe“. U „Microsoft“ intenzivno rade na usaglašavanju DVD-ROM dražjera za Windows 95, te najavljuju da će i taj deo posla biti završen u trećem kvartalu sledeće godine. Prve konfiguracije sa DVD-ROM-om kao standardnom opremom ne treba očekivati pre februara 1997. (ns)

Novi vlasnik Amiga „Vi- ViScorp menja logo

Novi vlasnik Amiga „Vi- ViScorp“ odlučio je da svoj dosadašnji logotip iskombinuje sa Amiginim i tako napravi novi zaštitni znak korporacije. Zbog toga je objavio konkurs sa koga će da izdvoji najbolji rad. Čiji je vlasnika nagraditi. Da mašta dizajnera ne bi previše odlutala, postavljeni su određeni uslovi: 1. Logo mora da bude vidljiv u PAL i NTSC modovima;

2. Logo mora da bude u potpunosti spreman za štampanje; 3. U slovu „V“ (od „ViScorp“) mora da bude sadržan dosadašnji Amigin znak (double-checkmark); 4. U slovu „o“ moraju biti sadržane Amigine dugine boje; 5. Logo mora biti dizajniran na Amig. Radove treba stati na adresu: ViScorp, 111 N. Canal St. Suite 933, Chicago, IL 60606, USA. (ap:zm)

Dynamic HTML

Konzorcijumu W3 „Microsoft“ je predložio Dynamic HTML, proširenje popularnog jezika za pravljenje WWW stranica koje omogućava da prezentacije ubuduće ne budu statične, već da se, po želji autora ili gledalaca, njihov sadržaj može menjati. Primera radi, autor prezentacije može staviti određene podatke na server, a korisnik sam izabrati hoće li da ih gleda tabelarno ili pomoću grafikona. Objekti na prezentaciji mogu biti postavljeni i jedni preko drugih, a korisnik može sam birati njihov raspored. Sve ovo će biti obezbeđeno na Windows, Mac i Unix platformama, a prva demonstracija se očekuje sa pojavom Internet Explorera 4.0 koji je, kako kažu u Microsoftu, samo korak do Active Desktopa, pune integracije Interneta u operativni sistem. Vizionarski, zar ne? (sp)

Zaštita od Celularnih (Mobilnih) telefona

Firma „Wave Guard“ je lansirala na tržište specijalnu karticu Wavecard koja će zaštititi korisnike mobilnih telefona. Vesti da telefoni proizvode štetne mikrotalase kada se drže blizu glave iskoristili su stručnjaci pomenute firme i sa karticom koja se jednostavno postavlja preko telefona otklanjaju čak 80% štetnih talasa. Cena na britanskom tržištu je oko 30 funti. (bb)

Seagate TapeStor

Proizvođač koji je mnogo poznatiji po hard diskovima lansirao je strimer jedinicu pod nazivom TapeStor koja koristi standardne Travan i QIC tipove traka. Uređaj dolazi u dopadljivoj vertikalnoj kućištu sa spovstvenim napajanjem. Zavisno od modela, na traku može da smesti 800 MB ili 3,2 GB vaških dragocenih podataka. Priključuje se na paralelni port ili istovetno kao floppy disk i isporučuje se sa spovstvenim softverom za Windows 95. (ts)

Survival: Mysteries of Nature

Na prvi pogled ovaj multimedijalni CD donosi mnogo: ne samo uvid u prirodni svet, već i kompilaciju sadržaja prezentiranih kroz poznatu TV seriju Survival. Ali krajnji rezultat predstavlja samo prost prenos nekoliko epizoda ove serije na CD.

Tu su tri dokumentarca: „Let“, „Čula“ i „Lovac i lovina“. Svaki dokumentarac predstavlja istraživanje najvećih i najbolje poznatih čuda prirodnog sveta, praćenih sjajnom naracijom. Sa lakocim možete skakati sa jednog na drugi, kao i vaditi slike na koje nailazite. Ali ovo bi skoro jednako dobro funkcionisalo i na video traci, zar ne?

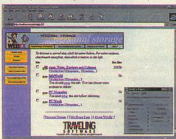
Prednost CD ROM-a trebalo bi da bude mogućnost da zaustavite događanja i da pojedina pitanja koja vam posebno privuku pažnju, dublje istražite. Za ovaj disk se to baš i ne bi moglo reći, pošto dubinska informacija o bilo kom detalju koji je pomenut u filmovima nije dovoljna čak ni da zadovolji dečiju radoznalost.

Ako ovaj disk koristite u edukativne svrhe, svakom učeniku se pruža mogućnost da zabeleži mesto na kome je stao u pregledu materijala i da na sledećem času odatle nastavi. Kao dopuna prezentiranih podataka može vam poslužiti Internet stranica www.anglia.co.uk. (av)

Traveling Software WebEx 1.0

Preuzimanje velike količine raznovrsnih podataka sa WWW servera putem modemske veze (koja u najboljem slučaju ne prelazi brzinu od 33,6 Kbit/s) može biti mukotrpna posao za čoveka. Program za automatizaciju ovog posla pod imenom WebEx se neprimetno integriše u surfbar Netscape Navigator (1.2 i noviji) i MS Internet Explorer (2.0 i noviji). Download podataka se može obavljati interaktivno, u toku pretraživanja Mreže, ali i automatski i zakazano vreme pomoću WebEx Agenta. Može se podesiti da preuzima celokupno dostupan sadržaj lokacije ili sve stranice i linkove do određene dubine na lokaciji, uključujući i login procedure sa unosom lozinki. Može se ograničiti količina podataka koja se preuzima sa unapred određenih lokacija

u okviru dozvoljenog broja lokacija. Za uštedu prostora za skalditjenje i vremena potrebnog za prenos podataka, WebEx se može podesiti da preuzima samo novi sadržaj na onim lokacijama koje su se promenile u određenom vremenskom intervalu, odnosno da skida samo tekstualne podatke a da zaobide sve ostalo. Za više informacija pogledajte www.traveling.com. (ns)

Compaq Boom Box Notebook

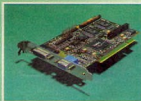
Compaq je izbacio novi model multimedijalnog notebooka sa oznakom Presario 1000. Sa opcijom active-matrix ili dual scan ekrana od 11,3 inča, kao i 128-bitnom grafikom, nudi impresivne mogućnosti, kako za posao, tako i za zabavu. Opremljen je šestobitnim CD ROM-om i zvučnicima, kao i modemom od 33,6 kbps. Može se dobiti sa hard diskom kapaciteta u rasponu od 810 MB do 1,44 GB; a ugrađeni je 16 MB EDO RAM-a proširen je do 48 MB. Posедуje 2 PC Card slot, kao i izbor 2 različitih tipa baterije. Presario 1000 teži oko 3,5 kg, a već džep „otlakšava“ za 2500 do 4000 USD, u zavisnosti od odabrane konfiguracije. (av)

Matrox Mystique

Matroxov Mystique je prva iz generacije novih grafičkih kartica radenih po „Microsoftovoj“ Direct 3D akceleratorskoj specifikaciji. Ovaj standard podiže generalno performanse u Windowsu, a naročito je vidan napredak u 3D igrama.

Windows performanse Mystiquea su izvrsne, čak duplo jače od starijih „Matroxovih“ modela. Na manjim video klipovima (160x120) broj ispuštenih frejmova se smanjio čvadesetostruko(!), a iskorisćenje procesora je povećano za 20 posto. Kada su zahvaljiviji video klipovi u pitanju (tj. oni u višoj rezoluciji), dilema se uopšte i ne postavlja.

U „Matroxu“ veruju da je brzina ključna kada je reč o igrama, tako da je u razvoju ove kartice na nju stavljen akcenat. „PC Labs“ je razvio test za ispitivanje mogućnosti 3D kartica po Direct 3D specifikaciji, koji koristi tri različita matematička modela. Prvi koristi oko 8000 trouglova i koristi isključivo Gouraudov metod senčenja. Drugi ima duplo manje trouglova, i koristi kombinaciju Gouraudovog metoda i mapiranja teksture, dok treći na nekih 60 trouglova koristi samo ma-

piranje teksture. Za performanse u 3D igrama koje će se narednih meseci pojaviti, drugi i treći test su najrelevantniji. U poređenju sa modelom Matrox Ultima (koji ima samo softversku 3D emulaciju), Mystique na drugom testu postiže 4,5 puta veće vreme, a na trećem čak 8 puta!

Količina instalirane video memorije je kritična za performanse softvera koji radi mapiranje teksture: ako se teksture koje se koriste u sceni mogu smestiti u video memoriju grafičke kartice, performanse će biti značajno bolje nego ako se one pozivaju iz sistemske memorije. Iako se Matrox Mystique isporučuje sa 2 MB, za iskorisćenje potencijala kartice je preporučljivo u startu dodati još 2 MB. Zadovoljstvo posjedovanja Matrox Mystique kartice engleza košta 135 GBP. (av)

Siamese System

Sprava pod nazivom Siamese System novi je sistem unutar čijeg kućišta možete sjediniti dve od tri ponudne platforme: Amigu, PC i Macintosh. Mogućnost sistema su sledio: jedan monitor sa automatskim prebacivanjem između Amiga i PC prikaza, korišćenje jedne tastature i miša na obe platforme, međusobno korišćenje svih ostalih perifernih uređaja (štampača, mrežnih i zvučnih kartica, skenera...). (ap/2m)

Sa Amigom ništa novo

„Amiga Technologies“ još nije dobio novog vlasnika

Jedina vest koju možemo da prenesemo je izjava Petra Tiščenka (Petro Tyschtschenko), predsednika ove nesrećne kompanije koju smo pročitali na sajtu www.amiga.de.

Kada je „Commodore International“ bankrotirao u maju 1994., moj cilj je bio da održim Amiga tehnologiju u životu. Posle osam meseci pregovora uz finansijsku pomoć „ESCOM AG-a“ uspeo sam da obezbedim da svi patentni, zaštitni znakovi i sva AMIGA tehnologija postanu vlasništvo „ESCOM-a“. Još tada mi je bilo jasno da samom kupovinom „Commodore/AMIGA“ posao nije završen. To je bio samo početak. Trebalo je najmanje sto miliona DEM da bi se Amiga proizvodni ponovo proizvodili. „ESCOM“ je davao novac, a ja sam postao predsednik kompanije „Amiga Technologies“ koja je formirana juna 1995. godine.

Dani i noći napornog rada promenili su moj život i u septembru 1995. kao što sam i obećao, prva A1200 se pojavila u prodavnicama, proceha A4000 u novembru.

Do danas, „Amiga Technologies“ prodala je skoro 50000 A1200 i oko 4000 A4000 i gotovo 15000 monitora. Strategija je bila da se u 1995. godini u prodavnice vrate raniji proizvodi, da se od januara 1996. reklamira AMIGA kada je trebalo da počne i razvoj nove generacije računara koja je trebala da bude spremna za tržište do kraja 1996.

All stvari su krenule malo drugačijim tokom. „ESCOM“ je došepo u finansijski haos, iako su njegove devonice posedovali „Siemens-Nixdorf“ i „Quelle“. Budžet „Amiga Technologies“ je skrašen u potpunosti, planovi više nisu mogli da budu ostvareni u prodavnim obimu i na kraju je „ESCOM“ jula 1996. proglasio bankrot.

Do sada, „VISCORP Chicago“ je investirao najmanje pola miliona maraka u kupovinu „Amiga Technologies“. Trebalo je isplatiti plate zaposlenih, advokate, putne i ostale troškove.

Za preko dvanaest godina koje sam proveo u „Commodore“ i ove dve godine u „ESCOM-u“, naučio sam kako se makrotipnim radom stiže do cilja. Ja sam još uvek optimista, jer verujem da će se na kraju sve oko „Amiga Technologies“ i „VISCORPA“ uspešno završiti pre kraja oktobra 1996. godine. Trust za likvidaciju i banke žele da održe Amigu u životu i to je sjajno. Čim bude vesti, mi ćemo ih publikovati kroz štampu i preko interneta.

Najiskrivljeniji vam zahvaljujem za lojalnost i strpljenje, poše svoga, zahvaljujući korisnicima mi smo još uvek tu. S poštovanjem,

Petro Tyschtschenko

U trenutku kada ovo pišem već je kraj novembra, a „VISCORP“ još nije okončao posao oko „Amiga Technologies“ i što je najgore po ljubitelje Amige, nije u mogućnosti ni da daje saopštenja o toku pregovora.

Kako vreme prolazi sve su veće šanse da Amiga jednog dana zaživi samo kao dio inteligentnog televizijskog sistema, jer vreme neumitno prolazi. Dok Amiga stagnira čekajući novac od novog gazde, ostali računari napreduju u krupnim koracima ostavljajući sve manji deo tržišta za eventualni povratak Amige.

D. DINGARAC

Moćni mobilni telefoni

Fenomen „Kompijutera bez programa“, o čemu ste čitali na ovoj stranici u prošlom broju, ima i svoje mnogo dalekosežnije dimenzije. Da podsetim, NC (Network Computer) trebalo bi postepeno da zameni sadašnje računare, da bude mnogo jeftiniji i hardverski jednostavniji i da, pored svih mogućih informacija, omogućiti da preko Mreže preuzimamo i čitave programe sa računara onih firmi koje su te programe proizvele.

Međutim, čitav koncept ima i jednu „rupu“, što bi se reklo. Ako izuzmемо veliki ekran, funkciju čitavog Network Computera sasvim lepo može da obavi i jedan ručni (hendheld, palmtop) računar, poput spravnica koje se nazivaju PDA (Personal Digital Assistant). Treba im samo dodati sredstva za bežičnu komunikaciju (mobilni telefon i modem) i odgovarajući softver. Stvar može da se posmatra i sa druge strane – ako mobilnom telefonu dodamo mnogo više „Inteligencije“, radnu memoriju i jasno, nešto veći ekran, dobijamo spravu koja može da radi isto što i NC.

Čemu sve to? Zamislite da se nalazite u nepoznatom gradu, želite da večerate u nekom kineskom restoranu, a imate takav „moćni“ mobilni telefon. Na njegovom ekranu dodirnete prstom „taster“ na kojem piše „Restorani“, pa zatim „Kijeski“ i pojavljuje se adresa najbližeg restorana, sa sve mapom, jelovnikom i cenama. Fizička pozicija aparata u mobilnoj mreži se može lako utvrditi, a sve ostalo je stvar softvera na udaljenom računaru koji omogućava jedan ovakav servis.

Mnoge druge moguće primene nije teško zamisliti. Poslovni ljudi imaju u svakom trenutku pristup berzanskim informacijama i drugim tekucim podacima, pristupaće podacima na računarima svoje firme, radići složene kalkulacije na ko zna koliko daleko moćnom računaru, a na svom „telefonu“ dobije rezultate. Serviser će moći da pozove centar i zatraži šemu uređaja koji popravija

na terenu, da dobije firmi cenovnik usluga i rezervnih delova, da pogleda da li dotični deo postoji na lageru firme... Isto tako efikasno spravom će da se služe građevinari, lekari, novinari... Svima zajedno takav uređaj će omogućiti da rade transakcije na svom bankovnom računu, da se snalaze u gradovima, da saznaju prevod strane reči, da pogledaju pojam iz enciklopedije ili budu u toku sa najnovijim političkim dešavanjima.

I sve to sa uređajem koji staje u ruku.

Kanadska firma „Nortel“ za sredinu naredne godine najavljuje uređaj pod nazivom Orbitor, mobilni telefon ispod čije se numeričke tastature krije ekran koji je 4-5 puta veći nego što je to uobičajeno za prenosne telefone. Orbitor će izvršavati applete Java programskog jezika koje će dobijati iz etra, a posedovaće prepoznatljive rukopisa i ekran osjetljiv na dodir, dakle ekran će moći će da se dodiruje prstom i tekst unosi naročito olovkom. Očekuje se uređaj košta oko 3000 DEM.

Drugi proizvođači mobilnih telefona imaju slične planove, a i kompjuterske firme rade na sličnim projektima. „Apple“ planira da Java jezik implementira u svoj Newton ručni računar, a „Corel“ (†) najavljuje PDA spravicu sličnih karakteristika za oko 1000 DEM.

Moćni mobilni telefoni“ nikako neće tako brzo osvojiti tržište. Korisnici, pre svega, nisu još spremni za to, a postoje i tehnički problemi, jedan od njih je i to da se u mali ručni računar nekako „smesti“ podrška za Java jezik koja na radnoj stanici zauzima oko 15 MB. Po svemu sudeći, ovakve uređaje očekuje prilično svetlo budućnost. Za veliki broj svakodnevnih ljudskih aktivnosti mnogo je bitnije da određena informacija bude dostupna odmah i gde god se nalazili, nego da to bude na moćnom računaru i velikom ekranu.

Tihomir STANČEVIĆ

ENCARTA 97 WORLD ATLAS

Čekajući sa stanovita raspoloživog prostora na jednom CD-u, savremena enciklopedijska izdanja su manje-više dostigla svoj maksimum. Svaka promena, odnosno proširenje koje se izvede za potrebe nove verzije za predstojeću godinu, ne minovno poručila eliminisanje određenog broja već postojećih podataka da bi se sve ponovo uklopilo u magičnih 670 MB. Samo će širenje enciklopedija na više diskova ili novi DVD format doneti značajnije pomoć na ovom polju.

Izuzetak od ovog nepisane pravila predstavlja novo izdanje „Microsofotvog“ atlasa sveta za 1997. godinu koji je pretrpeo nekoliko značajnih izmena u odnosu na prethodnika. Pre svega, uklonjen je lik „Cosmos“, male lopotaste kreature koja jeste bila simpatičan vid Helpa, ali je na disku (neopravdano) zauzimala nekoliko desetina megabajta. Ovakv prostor je sada mnogo racionalnije (iskorišćen: znatno je povećana detaljnost mapa (uneseena su manja mesta i sela), mape su izrađene u više boja kako bi se preciznije dočarao reljef, uvedene su turističke karte najvećih svetskih gradova (od Beograda nema ni traga ni glasa), povećan je broj fotografija koje ilustruju pojedine teme, dati su panoramski pogledi na kontinente koji se mogu slobodno rotirati, poljmovi se mogu pretraživati po više kriterijuma itd. Konačno, jedna od najlepših karakteristika je bezina nada – *World Atlas 97* je u poređenju sa prethodnim izdanjem barem četrdesetak procenta brži prilikom skrolovanja mapa.

S obzirom da smo u očima sveta u poslednjih godinu dana poslali nasadnik demokratije (e, baš smo „kul“), naša zemlja je ovoga puta nazvana pravim imenom - Jugoslavija. Međutim, sem novog poređenja da smo „slightly larger than South Korea“ i par svezih fotografija („Prilodni lepota Ekološke države“ (Kladnja) Šifer je iz nepoznatih razloga izostavljena), sve ostalo – se u principu svodi na ono što je rečeno i u prethodnom izdanju. Naravno, „kolice“ i dalje ostalo naš zaštitni znak.

Sve u svemu, *Encarta 97 World Atlas* je elektronska publikacija koja je za godinu dana tehnički prilično napredovala. Smatramo da je vredni imati, ukoliko ste propustili izdanje za 1996. godinu.

Slobodan MACEDONIĆ

CD-ROM ustupio „Dragon“

ENCARTA 97 ENCYCLOPEDIA DELUXE

zlazak najbolje „Microsofotve“ enciklopedije koja će se razluškari na 2 kompaktni diska bilo je samo pitanje dana. Mada je i sa običnom *Encartom 97* već napravljen odličan posao, možemo očekivati da će *Encarta 97 Encyclopedia Deluxe*, preradeno i dopunjeno izdanje, biti daleko atraktivnije. Korisnički interfejs i ostali vizuelni elementi se ne razlikuju od verzije opisane u prošlom izdanju „Cedeteleke“. Diskretno ubačene novine primećuju se tek u okviru nekih opcija. Pre svega, više od 6.000 tekstova je dodato ili dopunjeno novim sadržajima (naprimer, tekst o Jugoslaviji je značajno obogaćen, naročito nekim važnim istorijskim činjenicama). Naravno, prisutna je i opcija za download novih članaka sa Interneta, s tim da umešno 1.500 postoji preko 4.000 linkova. Dalje, dodato je 35 novih video inserata, 6.000 fotografija i 200 audio klipova. Nove opcije su *Collages* i *360° Views*. Prva predstavlja nekoliko kolaža vezanih za određenu temu (paž komunistima, Kina

ind.), dok druga opcija omogućava panoramsko razgledanje fotografija sa različitih meridijana naše planete. Za kraj ćemo samo ponoviti već poznatu činjenicu da *Encarta 97 Encyclopedia Deluxe* predstavlja sve što jedna multimedijalna enciklopedija danas može da pruži.

G. J.

CD-ROM ustupio „M&S Soft“

MUSIC CENTRAL 97

Revizija najpopularnije muzičke enciklopedije ne donosi neka veća unapređenja. Tematski je obrađena popularna muzika dvadesetog veka, sa posebnim akcentom na rock'n'roll i njegove preteče, dok su klasika i savremeni žanrovi (tečno, dance i sl.) vrlo slabo zastupljeni. Atribut „interaktivno“ se u slučaju *Music Central 97* mora prihvatiti krajnje uzdržano s obzirom na dominirajuće tekstualne podatke, kritike, biografije (više od 8.000) i diskografije (preko 80.000 naslova). Možda će se nekome brojica od četrdesetak video i sedamdesetak audio inserata učiniti sasvim dovoljnim, ali nama nije. S druge strane, takva orijentacija je omogućila stvaranje prilično bogate relacije baze podataka sa dosta korisnih informacija. Pregled materijala može se ostvariti na više načina. Najlakše je odabrati muzički žanr (od bluesa do heavy metal), a zatim prelistavati pojmove vezane za temu. Daleko bolja solucija je izbor za jednu od nekoliko vodiča (*Celebrity Tours*), koji podrazumevaju naratora čije izlaganje prate odabrani članci, muzičke numere, video klipovi. Izlaganje vodiča se može privremeno zaustaviti, radi

čitanja dodatnih informacija preko vebnih pojmova. Za preuzimanje update fajlova moguće je nakaliti se na Music Central Web site i pokupiti najnovije kritike, intervjue i dr. Poštenim nedostaci i par sitnijih bagova nisu dovoljni da bace senku na ukupni utisak o *Music Centralu 97*. Neosporno je da ova „*Encarta* za muziku“ predstavlja najlepši način za upoznavanje sa garobnim svetom muzike, pa je, stoga, svaki kompjuterizovani ljubitelj muzike jednostavno mora imati.

G. J.

CD-ROM ustupio „M&S Soft“

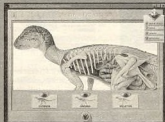
HUMAN ANATOMY

Novi CD-ROM nastav iz oblasti medicinske anatomije *Human Anatomy* neprimetno se uvukao u kataloge domaćih prodavaca i malo je falilo da prođe nezapaženo. Srećom, to se nije dogodilo, tako da sa posebnim zadovoljstvom možemo da predstavimo jedan od najboljih primenika topografske anatomije koji smo mogli da vidimo. Kao plod četvorogodišnje saradnje firme „Gold Standard Multimedia“ i Medicinskog fakulteta Univerziteta u Floridi nastala je ova zbirka od preko 6.000 fotografija pravog kadavera u raznim fazama disekcije. Sa glavnog ekrana biva se jedan od šest predela čovečjeg organizma. Dale je naudi pregled osteološke izabranog regiona ili postepena disekcija organizovana kroz više odvojenih koraka. Sem statičnih slika koje po principu „označi i pokazi“ ilustriraju osnovne anatomske strukture koje se vide na preparatu, postoje još i jedno-

stavne animacije koje ilustriraju neke praktične disekcione procedure (skidanje kavljanje, izlozavanje srca i slično). Ključanjem na plavo prebojen tekst otvara se na levoj strani ekrana fotografija na koju se tekst odnosi, dok zeleno markiran tekst na desnom delu ekrana otvara odgovarajuću temu, što omogućava izuzetnu preglednost. Radi veće preglednosti fotografija preporučujemo da sistem dignete najmanje u Hi Color modu (64K boja). Što se detaljnosti tiče, možemo izneti samo polvake. Ako nisu potpuno opisani, svi značajniji elementi, koji se mogu uočiti makroskopskim pregledom preparata, barem su označeni. To se naročito odnosi na osteologiju, gde je na skoro svakoj kosti označen dvoцифren broj elemenata, što je i za ispit na Medicinskom fakultetu u Beogradu zadovoljavajuća brojka. Poseban segment diska odnosi se na proveru znanja, gde iz liste ponudjenih odgovora treba izabrati onaj koji odgovara elementu prikazanom na fotografiji. Obilje pitanja iz svih oblasti garantuje detaljnu proveru znanja i mi je osvojeno preporučujemo studentima kao nezamenljivu pomoć tokom pripremanja praktičnog dela ispita. U svakom slučaju, ovaj CD će biti interesantan ne samo akademcima, već i svršenim lekarima koji su radi da obnove svoje znanje iz anatomije kao bazične medicinske discipline.

Gradimir JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio
„Extreme Plato“

EYEWITNESS VIRTUAL REALITY DINOSAUR HUNTER

„Virtual Reality“ edicije multimedijalnih CD-ROM izdanja eminentne firme „Dorling Kindersley“ stigla je enciklopedija o dinosaurima. Uz „Microsoftov“ disk koji se bavi istom tematikom, ovo je sigurno najkvalitetnije ostvarenje iz ove oblasti koje se trenutno može naći. Najviše su nas oduševile tehničke karakteristike, naročito sočna grafika, upotrijebljena solidnim i bogatim zvučnom podlogom. S druge strane, pomicanje kozmetičkih elemenata reflektovalo se manje količinu informacija u odnosu na konkurentski „Microsoftov“ disk. Interesantan je pristup izradi ovog CD-a. Koresnik se nalazi u virtualnom muzeju, čije su komponente izložene na zidovima kraj kojih prolazi. U svakom trenutku posmatrač se može zadržati u na nekome njemu interesantnom eksponatu i bolje ga pogledati pomoću veznih pojnova. Sematična mapa muzeja dostupna je u svakom trenutku, kao što je i mogućnost indeksskog pretraživanja termina. Video snimci imaju svoj poseban indeks i vrlo je interesantan izbor teme koje predstavljaju (stavke iz života velikih reptila, teorije o njihovom izumiranju, najpoznatije iskopine i sl.). Kao idealan uvod poslužiće jedan od pet ponudjenih Guided Toursa. Detaljan i iscrpan help ekran objašnjava sve tehničke aspekte u manipulaciji programom, tako da nama samo ostaje da vam preporučimo da disk obavezno pogledate.

G. JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio „Espro“

LEARN TO SPEAK ENGLISH

jasno je da CD medijum pruža neograničene mogućnosti u svim domenima učenja jezika. Do sada smo se setali sa mnogim, manje ili više uspešnim pokušajima da se napravi kvalitetan multimedijalni kurs za savladavanje osnova engleskog jezika. Jedno od novijih izdanja na u temu stiže iz anonimne firme „HyperTutor Software“ i predstavlja jedan od najbolje zamišljenih kurseva koje smo imali prilike da vidimo. Radi se o klasično organizovanom tečaju kroz trideset tematski različitih lekcija, koje imaju za cilj da korisnika upoznaju kako sa jezi-

gram za prepoznavanje govora nalazi na disku (nažalost, ovu opciju nismo mogli da testiramo). Takođe, glasom se mogu raditi i vežbe u okviru lekcija.

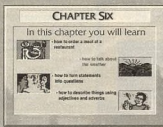
Svaka lekcija ima svoju tematiku („u restoranu“, „na carini“, „u gradskom prevozu“ i sl.) i sastoji se iz nekoliko delova.

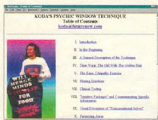
Prvo, tu je **Vocabulary**, rečnik sa svim pojmovima korišćenim u lekciji u okviru koga se testira izgovor izabrane reči (Čak postoji i skala za koje se očitava kvalitet izgovora). Slede **The Story**, deo u kome narator prepričava situaciju koja će se odvijati u okviru Action segmenta, gde korisnik treba pažljivo da prati radnju kako bi u sledećim vežbama mogao pravilno da odgovori na postavljena pitanja. Kasnije dolaze vežbe sa ponupunjavanjem dijaloga, klasične gramatičke „fill in the blanks“ vežbe, vežbe komunikacije i, konačno, nekoliko igara (slagalice i dr.). Jedno-

stavno, ako predemo preko nekoliko tehničkih nedoradenosti, sve je fenomenalno zamišljeno.

Mada većina nas misli da dobro vlada engleskim jezikom, tek mali procentan bi se lako snalao u konkretnoj situaciji, kada bi trebalo progovoriti koju reč sa nekim kom je engleski maternji jezik. Zbog toga, kao i zbog gramatičkog opisivanja paketa poput ovog nisu namenjeni samo početnicima.

G. J.
CD-ROM ustupio
„Espro“

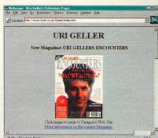

Misterije

„The truth is out there“ poznata je fraza te jedne vrlo popularne serije koja se bavi neobjašnjenim fenomenima ovog sveta. Želite li da saznate nešto više o njima? Interesuje li vas možda Filadelfijski eksperiment i sudbina američkog ratnog broda koji je navodno postao nevidljiv i pri tome još putovao kroz vreme? Sve o tome naći ćete na <http://www.wincom.net/se-harts/philexp.html>. Možda vas više zanimaju misterije ljudskog uma koje je i dalje jedna od najvećih nepoznanica moderne nauke. Da li je moguće napustiti svoje telo? <http://www.lava.net/~goodin/astral.html> održavaju ljudi koji misle da jeste, čak će vam i ponuditi par saveta kako da olakšate sebi put do astralne projekcije.

Da li ste čuli nešto o Uri Gelleru, čoveku koji je snagom svog uma savijao pribor za jelo? Posetite onda stranu posvećenu njemu: <http://www.tcom.co.uk/1/pnet/index.htm>. Ako želite da za 10 minuta ovladate ESP-om pomoću tehnike poznate kao „Psychic Windows“ onda je http://www.laturenow.com/metaphysics/psychic_window.html strana za vas. Na Internetu možete naći i Web izdanje časopisa „Strange“ koji se bavi svim mogućim čudnim pojavama počevši od duhova, preko vanzemaljaca, do raznih „čudo-višta“ i misterioznih životinja. Adresa je www.strangemag.com. Prezentacija čija su gla-

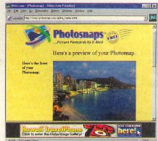
vna i jedina preokupacija neidentifikovani leteći objekti i sve vezano za njih je <http://www.ufonj.org>. Tu ćete naći slike, izjave ljudi koji su doživeli bliski kontakt, razne isečke iz časopisa, položaje raznih „hangara 19“ i slično.

Na [Ufocow](http://www.ufonj.org) možete naći pregršt zanimljivih informacija u Science/Paradoxes. Tamo ćete, između ostalog, moći pročitati da je pre godinu i po dana praktično otkrivena antigravitacija! Senzacionalno otkriće objavili su naučnici iz jedne skandinavske laboratorije rekaživši da su do sada uspeeli postići smanjenje težine objekta za oko 2%, što se možda sada čini malim, ali ovo otkriće će svakako napraviti ogroman preokret u modernoj nauci i tehnologiji. A i mi ćemo konačno isprobati one skejtove iz „Povraika u budućnost III“ (17)

Pozdravi sa Interneta

Jos jedna u nizu popularnih stvari na Mreži je slanje razglednica. Nađete zgodno mesto (Havaje, na primer), unesete prigodan tekst i pošaljete to nekome, a dotična osoba dobije poruku sa

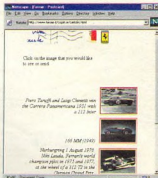

obaveštenjem da je na određenoj adresi čeka razglednica napravana posebno za njega (ili, u boljem slučaju, nju). Postoji nekoliko ovakvih servera koji se razlikuju po sadržajima koji se mogu poslati. www.cardmaster.com nudi razglednice opštih sadržaja koje bismo mi pre nazvali

lüksaznim telegramima. Ako su vam Havaji prišli za stoe, tu je www.photosnap.com koji nudi prelepe slike plaža pod simpatičnim nazivom „Aloha from Paradise“. I ljubitelji moderne grafike uživaju u pomalo psihodeličnim, ali sjajnim radovima Džejsona Lemporta (Jason Lamport) na adresi www.1source.com/ecdards. dok ljubitelji klasičnih automobila preporučujemo www.terraziti.org/iti/cartolin.html.

I, na kraju, specijalitet Mreže koji teško da će te naći u stvarnosti - animirane razglednice zajedno sa zvucima. Pogledajte www.bluemountain.com/eng/1md i uživajte u lepoti jednostavnog dizajna. (18)

Pogledajte u katalog

Kada neko putuje u inostranstvo, obavezno od svojih prijatelja dobije zaduženja da donese neke "sitnice" jer ih ovdje nema ili su mnogo skuplje. Ako ste već probali otkavko naručivanje, verovatno ste ostali nezadovoljni jer niste dobili baš ono što ste tražili. Međutim, zahvaljujući Web strankama, u mogućnosti ste da pogledate kataloge sa slikama i detaljnim opisima proizvoda, kao i cenu i uslove stanja proizvoda do vas. Sve veći broj kompanija koristi Internet za prodaju svoje robe i danas govorio da nema ozbiljnije kompanije koja nema svoju Web prezentaciju sa katalogom i sistemom za naručivanje. Prednjače, naravno, kompanije iz SAD-a, ali i evropske polako shvataju značaj ovog vida reklamiranja i prodaje. Evo nekih zanimljivih kataloga koje smo sreli na Internetu.

Za sve one koji se bave elektronikom i računarnima zanimljiva je adresa: <http://www.jameco.com> jer se na njoj može naći katalog elektronskih komponentata kao i delova i dodatnaka za računare. Kako smo pročitali, sve što naručite paku-

je se i šalje istog dana, što važi i za besplatni papirni katalog. Čak i ukoliko ne želite da naručite komponente (daleko je Amerika a pošta je spora), možete samo da proverite orijentacione cene komponentata za svoj novi projekat preko sjajnog pretraživača.

Za one koji više vole prirodu i putovanja predlažemo <http://www.jansport.com> jer će tu naći katalog sa slikama sjajnih sportskih ranaca (šetite se stopera sa rancima većim od njih samih) i putnih torbi. Ako vam nešto ne bude ja-

sno iz zaista detaljnog opisa o mogućnostima ove pretrage, ortda vam ostaje e-mail koji ćete i tako komentirati za cene. Kada stignete u prirodu više će vam koristiti ono što ste poručili sa <http://www.vau.de>. Ova nemačka kompanija je specijalizovana za odecu i opremu koju nose planinari i alpinisti, a i amateri mogu naći sjajne jakne. Možete naručiti i papirni katalog ukoliko živite na području Nemačke (izgleda da se ovdje krug delom ipak zatvara).

Ako više volite toplinu svoje sobe, onda potražite neku dobru knjigu na <http://www.books.com>. Postoji više standardnih načina pretraživanja po nazivu knjige, imenu autora i temi, ali je zanimljiva mogućnost pretraživanja po ISBN broju što omogućava da trenutno saznate cenu knjige koju ste pozajmili. (ibf)

„Ko to kaže, ko to laže...“

Malo patriotizma nije naodmet, a u tom smislu ćemo sada javno pohvaliti autore nekolicine stranica koje se na vrlo „svetski“ način bave jugoslovljivim i dešavanjima u njoj. Nama koji smo ovdje (nažalost, neki bi rekli) te stranice zanimljive su zbog dobrog dizajna, ali našim ljudima u inostranstvu posebno zbog načina da lako i brzo saznaju šta se dešava ovdje.

Prvi od tih servera je www.begrad.com gde se, pored ostalih, nalazi i prezentacija našeg lista. *Beograd.com* postoji već duže vreme, nalazi se u Bostonu, a pre nekoliko meseci dobio je i priznanje *Web of Culture* za naročit doprinos kulturi na Internetu.

Sledeća dva, ništa lošija od prethodnog, su www.beonet.com i www.beonet.yu. Donedavno se radilo o jednom serveru sa dva imena, ali sada su to dve različite prezentacije koje dosta liče jedna na

drugu i nude slične sadržaje, s tim da je akcent na objavljivanju najsvježijih vesti iz Jugoslavije. *Beonet.com* nudi i mogućnost korisnicima da kontaktiraju neke od zanimljivih ljudi iz Jugoslavije: popularnog karikaturistu Aleksandra Klasa (klas@beonet.com) čije karikature se mogu naći i u prezentaciji, pisca i pesnika Ljubivija Ršumovića (lrsumovic@beonet.com) i muzičara Dejana Čukića (dejancc@beonet.com) koji donosi vesti i intervjue sa popularnim ličnostima iz sveta muzike.

Postoji još mnogo servera u inostranstvu koji se bave Jugoslovljivom, a mi smatramo da po kvalitetu treba izdvojiti www.yugoslavia.com koji, između ostalog, nudi dosta kulturnih sadržaja još jedna interesantna prezentacija pod nazivom *Little Serbia* (pogledajte naslov pasusa) nalazi se na www.serbia.front.net, a naročitu pažnju privlači njen naslovni ekran sa kombinacijom patriotskog dvovlajnog orla i naivne (u umetničkom smislu) slike srbijanskog sela. (sp)

Posle Interneta Intranet

O koristi Interneta ima raznih mišljenja. Većina se ipak slaže da će uskoro Internet na poslu biti isto toliko neophodan kao danas telefon

Specijalno za „Svet kompjutera“

Pariz, novembra
Prema anketi kompanije „Mediangles“, u Francuskoj trenutno ima oko 700 000 Interneta. Najveći broj je iz pariskog regiona (45%) i više od dve trećine su muškarci. O koristi Interneta ima raznih mišljenja; retki su oni poput direktora informatičkog odeljenja TV stanice „Canal+“ koji smatra da je Internet skoro nekoristan za njegovu firmu jer je preplavljen loše organizovanim informacijama (sajtovima). Većina se ipak slaže da će uskoro Internet na poslu biti isto toliko neophodan kao danas telefon.

Intranet

Elektronska pošta je trenutno najpopularniji aspekt Interneta. Međutim, najveći potencijal je Intranet. Intranet je privatna mreža organizovana na principu Interneta kod koje je pristup ograničen na jednu ili dve kompanije, univerzitet, bolnice itd. Služi za razmenu informacija, aplikacija, programa na nivou jedne organizacije. Sigurnost informacija koje kruže Intranetom je garantovana u okviru same firme, jer spoljni pristup nije moguć. Uspех Intraneta vezan je za „preobuku“ zaposlenih koji često nemaju veze sa informatikom. Umesto da im informacije stižu na sto na papiru, korisnici Intraneta sami moraju da ih

traže, kopiraju na svoj disk i grade svoju dokumentaciju. Broj i vrsta aplikacija su ograničeni jedino maštom korisnika.

Multinacionalna kompanija „Elf Aquitaine“ vidi u Intranetu najsigurniji i najjeftiniji način za razmenu informacija u okviru firme čije su filijale na svim kontinentima (32000 dokumenata kruži preko četiri servera). Pristup Internetu van Intraneta nije omogućen u cilju sigurnosti sistema, jer uvek postoji opasnost od neautorizovane posete serveru. Američke analize pokazuju da je čak trećina onih Intranet sajтова koji su vezani sa Internetom za „spoljni svet“ – provaljena.

U bolnici

Direktor francuske bolnice „Hopital de ville-Evrard“ žali se da je pre uvođenja Intraneta za zamenu jedne slomljene keramičke pločice na podu trebalo ponekad tri nedelje. Prvo je zvao dežurno osoblje koje je zatim zvalo majstora, onda ponovo zvalo i proveravao. Elektronska pošta preko Intraneta je poboljšala način komunikacije: primačac poruke je obavezan da odgovori, nema čekanja i ponovnog zvižaknja ako majstor nije tu. Intranet je pomogao i u automatizaciji isporuke bolničkih obroka. Kuhinja ove bolnice je odgovorna za spremanje hrane čak 84 klinika i dispensera. Narudžbine stižu preko Intraneta pravo u kuhinju. Nema više beskrasnih faksova i telefonskih poziva. U oba slučaja Intranet je pomogao da se razreše organizacioni problemi nerednim uobičajenim sredstvima, a cena je srazmerno mala.

„Glaxo-Wellcome“, farmaceutska kompanija, takođe koristi Intranet za razmenu informacija između filijala i direkcija širom Evrope. Više od 500 PC kompjutera ove firme ima instaliran *Microsoft*. „Kompleksnost ovog projekta nije samo u organizovanju mreže, već u njenom održavanju i upravljanju“, kaže Beatrice Couilleaux, šef Intranet projekta.

mr Zorica JELIĆ

COMDEX
Fall '96 Las Vegas Convention Center
Booth 700-1490

Beogradski „T. M. Computers“, dugogodišnji partner „Sveta kompjutera“ imao je svog čoveka, tj. ženu, na najpoznatijem svetskom kompjuterskom sajmu. Biljana Lekić je bila ljubavna da svoja iskustva iz Las Vegasa pretoči u tekst koji sledi

Specijalno za „Svet kompjutera“

Las Vegas, novembra
Bilo je teško pronaći slobodnu sobu u bilo kom hotelu u Las Vegasu između 18. i 22. novembra. Preko 250 000 ljudi šturilo se u Vegas da vidi najveći kompjuterski sajam u Americi. Već u avionu bilo je jasno da svi idu sa istim ciljem – videti COMDEX. I stari i mladi govorili su samo o tome. Ovogodišnji sajam preokupao je u značajniji jubilej – 25 godina mikroprocesora.

Sajam je izgleda jedino mesto na kome nema kockanja (izuzev naravno na tom jednom pomenutom stajandi). Od kada se izade iz aerodroma u Las Vegasu, sior mašine su na svakom koraku. U hotelima, u prolazima, negde i ispred hotela... Na svim mestima na kojima se iz nekog razloga možete zaustaviti.

Ove godine COMDEX je bio podeljen na tri tematske celine: „Internet“, „Multimedia“ i „Komunikacije i mreže“. Za razliku od beogradskog i svih „običajnih“ sajmova gde su sve hale na jednom mestu, u Las Vegasu su izložbeni prostori bili na tri lokacije – dve veoma blizu jedna drugoj i treća udaljena desetak minuta autobusom.

Po dolasku u Vegas i smeštanju u hotel, krenula sam da preuzmem svoju propusnicu za sajam. Ali ni u Americi ne ide sve glatko, pa moju propusnicu nisu pronašli i sledeća tri sata provekla sam

Kako naći posao preko Interneta

Nelto više od 2000 poslovnih ponuda za poslove širom Francuske objavljeno je na adresi „CadresOnline“ (<http://www.cadresonline.com>) koji je kreirala firma „Multi-media Interactive“.

Novi oglasi se pojavljuju svakog ponedeljka i ne traju se tokom sledeće tri nedelje. Svaka ovog servisa je brzi i lakši pronalazač poslova na osnovu specifičnih kriterijuma (region, posao, struka, itd). Pored oglašavanja, „CadresOnline“ sadrži i analizu pieta (postojećih, mogućih), uputstva za pripremanje rezimena (Curriculum Vitae), testove za procenu kandidata, uputstva za razvoj karijere. U Francuskoj je trenutno nezaposlenost već oko 13,5 odsto i verovatno će ovaj servis biti veoma koristan.

Najveći kompjuterski vašar

čekajući u redu da mi naprave novu. To vreme iskoristila sam da detaljno pregledam sajamski katalog.

Proizvodi izloženi na sajmu nemaju istaknutu cenu. Tek se za poneku stvar u katalogu mogla naći cena. Ostale cene mogu se dobiti poštom ukoliko predate svoju propusnicu na štand u sa proizvodima koji vas zanimaju. Svaka propusnica, u stvari je, magnetna kartica koja se provuče kroz čitač i u kompjuteru su svi vaši podaci. Jednostavno i brzo. Ljubazna osoba vas upita za koje ste proizvode posebno zainteresovani, kao i da li je to za ličnu upotrebu ili za dalju prodaju, i to je sve.

Prvi dan

Kako sam čula od jednog redovnog posetioца COMDEX-a, ranijih godina je bilo više malih izlagača. Sada su uglavnom izlagale velike kompanije. Natpis *Where do you want to go today?* vodio je do Microsoftovog velikog, šarenog štanda sa ogromnom gužvom i *Windowsom CE* u prvom planu. *Windows CE* je „Microsoftov“ najnoviji operativni sistem koji sadrži i *pocket (džepni) Word, pocket Excel, pocket Internet Explorer*, takođe i *pocket Schedule*, kao i e-mail. Koristi *pen and to-*

u mene. Na adresi www.demonetonline.com rezultati će moći da se vide već od sredine decembra, obećaje.

Drugi dan

Drugi dan sam se odmorna uputila ka zlatnju „Las Vegas Convention Centre“. A tamo - DVD sa svih strana. Prezentacije su zaista oduševljavale posetioce. Svi su se trudili da im prezentacije budu što zanimljivije, sa mnogo skečeva i šaljivih upadica, uz interakciju sa publikom. Posebnu pažnju mi je privukao „Diamond“ štand. Oni su na velikom platnu prikazivali DVD i njegove mogućnosti. Na pitanje ka-

„Philips“ je takođe imao više prezentacija. Ipak, upadalo je u oči da „Philips“ sa svojim monitorima želi da agresivnije nastupi na američkom tržištu. Na štandu je bilo mnogo više modela monitora nego što sam ja mogla ranije da vidim. „STB“ je imao veliki štand, a u prvom planu je naravno bio DVD. Izvanredna prezentacija kao i provođenje po štandu svakog zainteresovanog posetioца, dovelo je do toga da se i tu zadržim jako dugo. STB-ov DVD uređaj, kao i DVD uređaji ostalih proizvođača neće izaći na tržište pre marta sledeće godine. Moram priznati da posle njihove prezentacije i ja mislim da će DVD biti novi standard (ukoliko se napokon usaglasle oko autorskih prava). Upao mi je u oči „Hitachijev“ monitor. Savršena slika. Prosto sam poželela da pružim ruku i dotaknem ono iza ekrana.

Uočila sam da su različiti ljudi posetili sajam. Od onih koji su na COMDEX došli zbog posla, do onih koji su na sajam došli samo radi zabave. Amerikanci jako vole sajmove da bi skupljali papire i sav reklamni materijal na sajmovima. Svaki dan sa

sajma su u autobuse ulazili sa punim rukama. Na svakom štandu se nešto delilo. Negde se trebalo potruditi za poklon, a negde svako dobija po nešto.

„Creative Labs“ je predstavio *Sound Blaster AWE 64* i *Sound Blaster AWE 64 Gold*. Svi su se tiskali na štandu da provere koliko je bolji novi *AWE 64* od *AWE 32*. Naravno, pošto na svakom štandu ima poneka atrakcija, bilo je i ovde. Oni su imali čoveka preobučenog u Smrt na samom ulazu. „Smrznės“ se kad ulazi u „smrznės“ se kad izađe novi *AWE 64*.

Malo dalje, štand „Broderbund Software“. Moje pitanje „Kada će Myst 2?“ i veliko razočaranje posle njihovog odgovora – tek negde oko polovine sledeće godine. „Zar da čekam dole“, izraz na mom licu govorio je sve. Malo proizvođača igara je bilo na ovom sajmu. Meni je, pored „Broderbunda“, pažnju privukao još samo „Interplay“ (što ne znači da nije bilo drugih, ali ih ja nisam videla). Sajam je ogroman, a štandovi su uglavnom nepravilnog oblika, pa koliko god sam se trudila da sve obiđem, sigurna sam da sam mnogo toga propustila.

uoh osetljiv ekran za jednostavnije i lakše korišćenje.

„Casio“ je u saradnji sa „Microsoftom“ razvio ručni PC i nazvao ga *Casiopedia*. *Casiopedia* koristi *Windows CE*.

Nedaleko od „Microsofta“ nalazio se paviljon njegovih partnera, manjih kompanija koje su izložile svoje sisteme koji rade u sprezi sa „Microsoftovim“ softverom.

Internet, Internet, Internet... čulo se i videlo na sve strane. „Netscape je vaš vodič kroz Internet“, a odmah do njega „Compuserve je vaš izvor za surfovanje“. U svakoj hali i na svakom mestu Internet je bio IN. Jedno pitanje privuklo mi je pažnju tog prvog dana: „Where the world comes for software?“

Na jednom štandu su bili veoma zainteresovani da naprave Internet demonstraciju samo za

da će se njihov DVD pojaviti u prodaji, odgovorili su tek posle marta 1997. „Još nekoliko meseci iščekivanja...“, prokomentarisao je jedan ljubitelj tehnoloških novotarija. „Diamond“ je prikazao i *Supra Video Phone Kit 5000*, sistem za video konferencije sa kolor video-kamerom sa mikrofonom, *Supra Express 336 fax/modemom* i *Diamond Crunch It! 1001 Video capture karticom*. Prateći razne prezentacije na „Diamondovom“ štandu neopaženo mi je prošao čitav sat.

„Bosse“ zvučnici i slušalice sve-mirskog izgleda svima su privlačili pažnju. Velika gužva jer je svako želeo da čuje svojim ušima. Zvučnik je zaista savršen (a cene i dalje previšoke za prosečnog korisnika kompjutera u našoj zemlji).

Stand firme „Fargo“ nije bio veliki, ali mene je privukao. *PhotoFun Digital Color Photo Printer* izbacuje prave kolor fotografije veličine 10 x 15 cm (što je i standard u svetu). Uz to, možete da napravite i šolju za belu kafu sa svojom omiljenom slikom.

„US Robotics“ i novi brzi modeli „Borland“ i njihovo rešenje kako da pripiomite Internet „džunglu“... Ipak, originalnu ideju sa

stand sav šaren sa mnoštvom proizvoda. Velika gužva. Dele se „Epson“ bežveći koji svetlucaju. Svuda neki poklonci koji privlači pažnju.

Ogroman IBM-ov stand i svi nose IBM koferčice koji imaju pretez kroz koji se ubacuje reklamni materijal koji sakupite po sajma. Reklamne kese svuda. Gužva. Većina poseilaca odlazi danas iz Vegasa. HP-ov ogroman stand i prezentacije. Prezentacije svuda. Ogromni ekrani, ozvučenje i ljudi koji vas pozivaju da pogledate „dosad neviđenu“ prezentaciju. „Omega“ i veliki šaren stand. *Zip Jaz* drajvovi kao i mogućnost da sa Interneta skidate korisne informacije direktno na *Zip* drajv, a da to bude brzo.

svim u stilu Las Vegasa, imala je firma „PNY“ koja je pozvala posetioce da otkriju sreću na slot mašinama sa nagradama u vidu memorijskih modula.

Na ovogodišnjem jesenjem COMDEX-u bilo je i dosta izlagača iz Evrope i Azije, posebno sa Tajvana. Oni su nudili osnovne ploče, memorije, čipove... Bili su smešteni u zajedničkoj hali koja je bila manje šarena i manje zanimljiva za svet koji je došao da razgleda i da se zabavlja.

Treći dan

Pokušala sam da moj poslednji dan u Las Vegasu iskoristim da vidim sve ono što sam propustila prethodnih dana. „EPSON-ov“

„Sony“ ime je bilo visoko u vazduhu i samo je trebalo pronaći put bez gužve da se stigne do njih. Uspit sam naletea na TDK-ov stand koji prethodnih dana nisam videla. A na njemu svi TDK proizvodi, od disketa do CDR medija uz, naravno, po prospekt za svaki proizvod.

„Texas Instruments“, odmah u blizini, privukao mi je pažnju. Notebook do notebocka, sve lepši od lepšega i sve jači i sa boljim ekranima, zvučnim mogućnostima i CD-ROM-ovima... Pravi mali prenosni kompjuteri. Uptih domaćina na standu da li još uvek proizvode moj omiljeni model *Traveler 4000*, ali mi on reče da su davno prestali, jer je tehnologija napredovala i više nema potrebe da notebook bude tako težak i debeo.

Došlo je polako i vreme da se pozdravim sa Las Vegasom. Čekajući na avion razmišljala sam o tome da li su svi ti ljudi oko mene takođe ostavili poneki novčić u slot mašinama kojih ima na hiljade u Vegasu. Avion je uzleteo.

Biljana LEKOĆ

PRESTANITE DA KUPUJETE KOMPJUTERE

JEDNOM STE PLATILI PUNU CENU I
ZAŠTO BISTE TO RADILI PONOVO !

VAŠEM KOMPJUTERU JE POTREBAN
UP grade

JEDAN ORIGINALNI **UP grade** SADRŽI:

- ✓ Zamenu postojećih (zastarelih) delova novim
- ✓ Besplatan BackUp sadržaja diskova
- ✓ Besplatna optimizacija računara:
  - hardverska
  - na nivou BIOS-a
  - softverska (akceleratoraska)
- što pojačava performanse do 60%
- ✓ Besplatna ugradnja hardvera
- ✓ Besplatna kozmetika hardvera
- ✓ Garancija na ugradjene delove 1 god.
- ✓ Obezbeđen servis 10 god.
- ✓ Servis za firme 24 h dnevno

Green technologies

Paunova 67 Bgd tel: 011 66 85 86

Hypermedia Reality

U Beogradu održana izložba slika japanskog umetnika Jošija Itagakija

Od 2. do 10. novembra u bioskopu REX održana je izložba slika japanskog umetnika Jošija Itagakija (Yoshio Itagaki). Razlog zašto „Svet kompjutera“ piše o ovom događaju je što Jošio svoje slike stvara uz pomoć računara, koristeći pri tome razne napredne tehnike kako bi dočarao svoje vizije.

Jošio Itagaki rođen je 19. aprila 1967. godine u Nagoi. Detinjstvo je proveo u raznim delovima Japana. U Naru i Okazaki je imao prilike da svakodnevno gleda budističke hramove i statue. Na televiziji je gledao crtane filmove japanske proizvodnje, a noć je provodio igrajući kompjuterske igre. U svojoj šesnaestogodišnjoj odlučio je da postane profesionalni umetnik. Tada je upoznao i radove Nam Jone Paika i Josepha Beuysa koji su na njega imali veliki uticaj. Na Tama Art univerzitet u Tokiju se upisao 1987. godine gde je studirao slikarstvo i istoriju umetnosti i diplomirao 1991. godine. Posle tri izložbe u Tokiju preselio se 1995. u Njujork u potrazi za međunarodnom karijerom. U međuvremenu je 1995. završio posle-diplomske studije na Univerzitetu u Njujorku iz oblasti kompjuterske umetnosti u generaciji sa Petrom Kampusom (Peter Campus). Jošio sada svoje radove izlaže po Sjedinjenim Američkim Državama i Evropi, a trenutno radi na projektu pod nazivom „Hypermedia reality“.

Ovaj projekat se sastoji od više tematskih celina poput sećanja na prvu atomsku bombu ba-

čenu na Hirošimu, ljudska lica, budističke hramove... Međutim sve Jošiove slike su kombinacija realnih skeniranih slika ili slika poznatih japanskih umetnika i likova iz japanskih crtanih filmova, futurističkih trodimenzionalnih objekata, ali i slika dobijenih pomoću medicinskih skenera i satelita. Takođe na njegovim slikama možete sresti i lance DNK u kombinaciji sa „kiber gejšom“. Njegovi radovi, inspirisani okolinom u kojoj je odrastao, predstavljaju čudan

spoj tradicionalne japanske i današnje zapadne medijsko-tehnoške kulture.

Pored desetak stalno izloženih slika u REX bioskopu jedne večeri je umetnik prikazao slajdove sa ostacima svojih dela. Pedesetak posetilaca je imalo jedinstvenu priliku da direktno od autora čuje objašnjenja svake slike, kako i zašto je zanimljivo čuti i neka bizarna objašnjenja koja dokazuju da iza dobrog umetničkog dela ne mora da se krije dubok motiv.

Jošio za kreiranje svojih slika koristi jedan *Macintosh*, dok od softvera upotrebljava *Adobe-ov Photoshop i Illustrator*. S obzirom da svoje slike raznim tehnikama štampe prenosi na postere njegove slike su dimenzija 3000 x 4000 piksela. Operacije nad ovako velikim slikama zahtevaju dosta vremena pa Jošio često zada jednu transformaciju pa malo proleća.

Za sve one kojima su se ove slike dopale i eventualno dake impuls da i sami počnu da se bave sličnim vidom umetnosti treba reći da Jošio prodaje svoje slike po dobroj ceni, ali u Njujorku. Kod nas bi se od toga teško moglo živeti... Ako vas ipak zanima kako da prodate svoje slike, možda je najbolje da pitate Jošio lično putem e-maila (yoshio777@aol.com).

Dušan DINGARAC
(dingo@galeb.etf.bg.ac.yu)

Edukativna informatika '97

Naučni skup o informatičkom obrazovanju

U okviru manifestacije „Dani mimoze“ u Herceg Novom će se od 9. do 22. januara 1997. godine održati skup pod nazivom „Edukativna informatika '97“ namenjen ustanovama i pojedincima u oblasti obrazovanja.

Organizatori ovog skupa, slično dosadašnjim iskustvima sa organizacijom ovakvog skupa na Koparniku i u Beogradu, kada je u seriji intenzivnih kurseva za decu osnovnih i srednjih škola prošlo preko hiljadu polaznika obučanih na PC računarima, odlučili su da ponovo spoje lepo sa korisnim, jer se u dobrom ambijentu brzo i aktivno stiže do željenog cilja. Autor i protagonist ovog projekta je dipl. matematičar Dubravka Đurić, a skup se organizuje u saradnji sa Jugoslovenskim informatičkim savezom, Saveznim ministarstvom za razvoj, Saveznim zavodom za informatiku, Društvom informatičara Srbije, Društvom informatičara Crne Gore i YURIT-om.

Cilj skupa je sveobuhvatno i multidisciplinarno sagledavanje aktuelnosti oblasti edukativne informatike, pr svega informatike u obrazovanju - osnovnom, srednje, višem i visokom - kako u Jugoslaviji, tako i u svetu. Namerna je da se skup održava jednom godišnje, u ci-

lju usavršavanja prosvetnih radnika tokom zimskog raspusta.

Prema preporuci profesora D. Mandića, osnovne teme ovogodišnjeg naučno-stručnog skupa bile bi: „Multimedijalni softver“, „Eskpertni sistemi u obrazovanju“, „Neuralne mreže u obrazovanju“, „Virtualna realnost“, „Internet u obrazovanju“, „Telenastava uz korišćenje informacionih tehnologija“, „Informacione tehnologije u obrazovanju hendikepiranih lica“ i „Hipermidiji u obrazovanju“.

Zamišljeno je da se čitav skup održava na nekoliko nivoa, zavisno od profila učesnika: naučni skup za prosvetne radnike, internacionalni računarski kamp za mlade (po ugledu na američke edukativne kampove), opšti i specijalizovani kursevi za odrasle, kao i predavanja, prezentacije i promocije handverskih i softverskih rešenja zainteresovanih firmi.

Oni koji bi želeli da se pojave na ovom skupu kao aktivni učesnici, posmatrači, polaznici nekog od kurseva ili da učestvuju na neki drugi način, mogu da se obrate Jugoslovenskom informatičkom savezu, Zrnaj Jovina 4, Beograd, tel.: 620-374, 622-668, fax: 626-576.

T.S.

COMPUTER CENTER SPECTRUM - NIŠ

Niš, ul. 7. Juli br. 3 tel. 018/ 24-027
fax 018/ 46-520

PC RAČUNARI AMD 486/133MHz
PC RAČUNARI INTEL PENTIUM 133/150/166/200 MHz
PC RAČUNARI CYRIX PENTIUM 133/150/166/200

***

COLOR MONITORI DAEWOO 14"/15"/17"
COLOR MONITORI SAMSUNG 14"/15"/17"/20"
COLOR MONITORI PHILIPS 14"/15"/17"

***

MATRIČNI PRINTERI A4 EPSON LX300/LQ300/LQ570
MATRIČNI PRINTERI A3 EPSON FX1170/2170/LQ1070/2170
INK JET EPSON STYLUS 820/COLOR500/PRO/1000/XL PRO
LASER PRINTERI HP 5L/5P/5MP/5/4V

***

RUČNI SKENERI GENIUS 256GRAY/COLOR
A4 SKENERI GENIUS SP2-2400DPI/HR2-4800DPI
GRAFIČKE TABLE GENIUS HR1212/1812/1812D

***

KUĆIŠTA MINI/MIDI/BIG TOWER
TASTATURE KLIK/WINDOWS95
MIŠEVI GENIUS EASY/3/COLOR/OPTICAL

***

MB 486 UMC/ALI/SIS
MB PENTIUM INTEL TRITON FX/VX/HX
RAM SIMM 4MB/8MB/16MB/32MB EDO
HDD 1.1/1.3/1.7/2.1/2.5 GB
CD ROM 8X/10X

SVGA S3 TRIO 64/V+ / DIAMOND STEALTH VIDEO 2020/3D
SOUND BLASTER 16/VIBRA+FM/AWE32
FAXMODEM 14400/28800/UMC/CL/US ROBOTICS
ZVUČNICI 2X5/2X10/2X30/2X100W
DŽOJSTICI QUICKJOY
NEPREKIDNA NAPAJANJA UPS 400/800/1250VA

***

CD CLUB tel.018/46-520

NAJNOVIJI PROGRAMI I IGRE
SNIMANJE NA CD I DISKETAMA
IZNAJMLJIVANJE I PRODAJA CD-a
KONFIGURISANJE RAČUNARA

EPSON

RADNO VREME: PONEDELJAK-PETAKE: 09-17, SUBOTA: 09-14

Elektronski čuvari

Era u kojoj se mirno spava zahvaljujući kompjuterima koji nas čuvaju, definitivno je stigla

Svi se dobro sećamo scena iz filma „Sli-ver“ u kojima se glavni muški lik bavi modernim voajerisanjem u svojoj privatnoj stambenoj zgradi zahvaljujući vrhunskoj video-kompjuterskoj opremi... Ili scena iz krimi filmova u kojima su dobro organizovani lopovi u poslednjoj pljački uhvaćeni samo zahvaljujući kompjuterskim alarmnim sistemima. I ako je neko pomislio da je u pitanju još jedna manipulacija od strane radnika „sedme umetnosti“ grdnio je pogrešno.

Gospodin Božidar Živanović, direktor prodaje „DMD alarma“ iz Beograda nam je ukazao na načine primene kompjutera u sistemima zaštite.

Kao i većina modernih tehnologija i tehnologija alarmnih sistema se u početku razvila za potrebe vojske. U pojedinim zemljama javila se potreba za stalnim nadzemanjem granica zbog uestalih nelegalnih emigracija. Sredinom sedamdesetih napravljen je sistem baziran na prekidačima koji su se nalazili pod zemljom i koji bi bili aktivirani kada bi neko stao na njih. Kao i sve tehničke stvari, i ovakvi primitivni alarmni sistemi doživeli su svoju evoluciju do današnjih vrhunskih alarmnih centrala baziranih na kompjuterskoj tehnologiji.

Svi moderni alarmni sistemi koji se danas ugrađuju u objekte bazirani su na alarmnoj centrali i periferiml davačima – senzorima koji obavestavaju centralu o eventualnim promenama u štićenom prostoru. Senzori mogu biti različiti – od prostih magnetnih prekidača (koji reaguju na otvaranje vrata ili prozora), preko infracrvenih detektora pokreta do kombinovanih IC i radio-detektora. Bez obzira na tip senzora, informacije koje oni šalju se procesiraju u alarmnoj centrali i ukoliko dođe do narušavanja prostora, aktivira se alarm. U tom trenutku pored opcionog startovanja sirene, otpočinje komunikacija između

alarmne centrale i monitoring centra kompanije koja je zadužena za bezbednost tog objekta. Komunikacija se vrši telefonskim linijama ili radio-vezom u vidu digitalnog signala koji podseća na onaj kojime opšte dva modema ili dva faks aparata. U monitoring centru uređaj *Sur-Guard* prima kodirani signal koji obrađuje i dalje šalje PC računaru. Personalac u bazi podataka pronalazi korisnika čija je centrala alarmirana i momentalno prikazuje sve neophodne podatke – plan objekta koji je alarmiran sa obeležjenim prostorijama u kojima je došlo do provala, podatke o tipu objekta (stan, poslovni prostor i sl.) i načinu pristupa (iz dvoršta, hodnika i sl.), kao i sve ostale bitne napomene kao što su prisustvo psa čuvara, postojanje obolelih od šecerne bolesti ili invalida u prostorijama i druge „manje važne stvari“. Istovremeno, interventna ekipa kreće na teren i do lokacije stiže u roku od samo nekoliko minuta.

„DMD Security monitoring centar“ opremljen je najsvremenijim dvojnijskim *SurGuard* sistemom koji je uređen sa dva PC 486 računara. Računari su opremljeni originalnim softverom za praćenje alarmnih sistema, a ceo centar ima višestruku zaštitu od gubitka mrežnog napona, što i u toku najdužih nestanaka električne struje omogućava nesmetani rad ove službe 24 sata dnevno tokom cele godine. Celokupna komunikacija sa alarmnim centralama korisnika koja se ne vrši samo u toku „uzbuna“, već pri svakoj promeni stanja sistema (aktiviranje, deaktiviranje, redovni test i sl.), beželi se na hard diskovima oba računara simultano, a uz to se svaka promena momentalno štampa kako bi se izbegla bilo kakva mogućnost gubitka podataka. Na kraju meseca moguće je štampanje više tipova izveštaja, od kojih je svakako najinteresantniji onaj za korisnika, na kome je prikazana svaka promena na sistemu, to jest, tačno vreme aktiviranja i deaktiviranja alarma, pri čemu se šifrovano prikazuje ko je vršio ove radnje (svaki član domaćinstva ili firme obeležen je svojim brojem koji se ispisuje na izveštaju) kao i eventualne provala u određenim prostorijama.

Pored toga, alarmne centrale javljaju čak i nestanke mrežnog napona (u tim slučajevima one se napajaju iz svojih akumulatora). Neki alar-

mi sistemi, kao što su DSC, poznatog kanadskog proizvođača, omogućavaju i direktna tzv. „PANIC“ aktiviranja koja ručno vrši sam korisnik ukoliko je napadnut. Moguće je instaliranje i protivpožarnih detektora, koji ukoliko detektuju povećanu koncentraciju dima, alarmiraju centralu i sve to se javlja monitoring centru, nakon čega operater kontaktira vatrogasnu službu.

DSC i još poneke alarmne centrale su kompletno programabilne, a programiranje se vrši sa njihovog *Key Fob*, uz odgovarajuću šifru, naravno. Za aktiviranje i deaktiviranje ovakvih sistema korisnici upotrebljavaju šifre koje sami mogu da menjaju. Moguće je i programirati šifru koja će važiti samo jedanput (za jedno deaktiviranje sistema nakon čega se ta šifra briše) što je vrlo primenljiva opcija kada, recimo, dolazi čistačica. Da li to moguće je i dozvoliti aktiviranje sistema bez poznavanja lozinke prilikom na samo jedan taster. I ne samo to. Centralu je moguće aktivirati tako da ona sama prepozna da li su stanari napustili svoju kuću i na osnovu toga „odlučuje“ koje će prostorije obezbediti. Ukoliko su stanari unutar objekta, obezbeđivač se, recimo, samo ulazna vrata, a ukoliko su napustili stan, sve prostorije.

Zahvaljujući brzom napredovanju elektronike i cene ovakvih vrhunskih sistema su relativno niske (kreću se od oko 500 DEM pa navise, zavisno od složenosti) što ovakvoj kvalitetnoj zaštiti daje veliku prednost.

Era u kojoj je moguće mirno spavati zahvaljujući kompjuterima koji nas čuvaju, definitivno je stigla. Da li ćemo biti svedeci toga da će nas računari bez ljudske pomoći čuvati od nepozvanih gostiju, stvar je diskusije koja traži mnogo više prostora.

Težak i fotografije
Relja JOVIC

Nova serija štampača HP DeskJet 690 sa PhotoRet tehnologijom.
To će biti pravi doživljaj za čitavu porodicu.

Postoji mit o tome da se štampačem ne može dobiti potpuno verna slika. Zahvaljujući spoju novih tehnologija, HP DeskJet 690 zauvek ruši taj mit. HP PhotoRet - Photo Resolution Enhancement Technology, omogućava štampu na nivou fotografije. Reallife Imaging System obezbeđuje najživlje boje i najoštrije crne otiske u svetu inkjet štampača. ColorSmart tehnika automatski podešava odnose boja. Najvernije boje dobijate jednostavno ubacivanjem našeg foto-kertridža sa tri komore. Foto-kertridž, koji radi u sprezi sa standardnim kolor kertridžom, sadrži crno mastilo na bazi boje, svetlu nijansu magenta i cijan mastila. Rezultat su štampane slike sjajnih preliva, na nivou fotografije. Ali to nije sve! Serija HP DeskJet 690 može se pohvaliti listom dodatnih pogodnosti dužom od *brontocefaloihhtiosaurusa* od glave do

pete. Možete štampati na različitim materijalima, od običnog i recikliranog papira do razglednica i koverata, a mogućnost štampanja banera je jedinstvena u ovoj klasi. Sa 5 crno-belih i 2 kolor strane u minuta, brzi je od udarca zmajevog repa. Da bi slike bile oštrije od zmajevih zuba, najbolje je koristiti HP potrošni materijal: papir, foto-papir, folije i mastila.

Zato, zaboravimo mitove. HP DeskJet 690 će zaista papiru udahnuti nov život. Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane distributere HP:

CHS,

Vladimira Popovića 6,
Genex Apartmani,
Novi Beograd,
tel/fax 2222 060.

OnLine Computers,

Bulevar Nikole Tesle 42a,

Novi Beograd, tel/fax: 692 493, 694 498,
696 417.

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

17.12.96

CD

Kompjuteri u kokpitu

Integracijom računara u kokpit aviona omogućeno je da pilot praćenjem jednog ili dva instrumenta ima istovremeno uvid u sve parametre leta

vima loše vidljivosti, pilot na izvesnom rastojanju od piste (par desetina metara) mora da uspostavi vizuelni kontakt sa zemljom. Ako u tome ne uspe, vrši se takozvani *Pull Up*, ili laički rečeno - povećanje visine, okret i ponovni prilaz. U trenutku kada se odluči za *Pull Up* pilot ima za

Avioni se ne razlikuju bitno od drugih tehničkih naprava - iz dana u dan postaju sve moćniji i otporniji na sve moguće vremenske uslove, komfor-niji, brži, sigurniji... Kao neželjena posledica svega toga javlja se potreba da osoba koja upravlja letelicom, dakle pilot, pod svojom kontrolom ima izuzetno veliki broj instrumenata i indikatora, koje simultano prati i na osnovu čijih podataka reaguje blagovremeno donoseći najbolju moguću odluku. Takozvana „raspodela pažnje“ je stvar svakodnevice pilota, ali u trenucima nekih vandrrednih situacija (kada recimo otkaze motor) veći deo koncentracije odlazi na rešavanje akutnog problema. Na sreću, uporedo sa razvojem samih aviona, i in-

Piper Chain

strumenti postaju moćniji, sa ciljem da smanje muke pilota i da mu omoguću da posmatranjem malog broja instrumenata dobije veliki broj informacija.

Zahvaljujući svesdnoj pomoći ljudi iz JAT-ove pilotske akademije u Vrhu u ovom broju ćemo se pozabaviti sa dva sistema: *Flight Director* sistemom i *Flight Management Systemom*.

Flight Director

Flight Director se može nazvati integriranim sistemom za upravljanje avionom. Sa jedne strane ovaj uređaj automatski prikuplja podatke sa NAV prijemnika o trenutnom radjalu na kome se avion nalazi (u prošlom broju je opisan ovaj uređaj), visini i brzini letelice i sl. Na dru-

Kokpit aviona Cessna 310

gjoj strani, birajući određeni mod ovog uređaja, pilot „zadaje“ zahtev *Flight Directoru* koji može biti najrazličitiji - od održavanja kursa (takozvanog headinga) i visine, preko praćenja određenog radio-sredstva (let ka VOR-u), do relativno komplikovanih zahteva kao što su prelazak iz trenutnog kursa u neki drugi ili sa jednog radio-sredstva na drugo radio-sredstvo. Kao konačni rezultat obrade, kompjuter koji predstavlja srce ovog uređaja na svom indikatoru daje podatke pilotu

o „akciji“ koju treba sprovesti da bi se ispunio njegov zahtev. Pri tome računar uzima u obzir dobijene podatke sa instrumenta, karakteristike letelice i zahtev pilota.

Pokazivanje ovog uređaja je prilično „inteligentno“. Ilustracije radi, ako se ovom uređaju zada problem da iz trenutnog kursa treba preći u neki novi kurs (za koji recimo treba „skretati“ ulevo) kazaljka će napraviti otklon ulavo za neku vrednost, koju pilot treba da prati komandama aviona takođe ulevo. Kada avion dostigne adekvatan nagib za željeni prelaz iz kursa u kurs, kazaljka *Flight Directora* zauzima centralni, neutralni položaj, što je komanda pilotu da održava konstantni zaokret aviona. Kada dođe vreme za „ispravljanje“ letelice kazaljka će trenutno udesno što će pilot takođe otoprati svojim komandama. Kada se konačno dođe u željeni kurs, kazaljka će se ponovo vratiti u neutralan položaj.

Jedna od važnijih osobina ovog uređaja je i da pri praćenju njegovih instrukcija nema „prećicanja“ (koje se recimo može desiti kada se prati indikator NAV prijemnika) što znači da naknadne korekcije u našem slučaju kursa nisu potrebne.

Po broju modova koje *Flight Director* poseduje, to jest po broju „zadataka“ koje je njegov kompjuter sposoban da reši, vrši se i klasifikacija ovih uređaja.

Pored brojnih funkcija koje ovaj uređaj može da vrši, izdvojimo još i opciju koja olakšava pilotu *Pull Up* pri instrumentalnom sletanju. Ukratko, pri instrumentalnom sletanju u uslo-

Cessna 310

cilj da obezbedi što manje dodatno porinjanje aviona a cela procedura je prilično komplikovana. Tu na scenu stupa *Flight Director* koji za ovakav zahtev ima posebna komanda (tako postavljena da je pri kruc pilotu), nakon čega uređaj odmah daje instrukcije pilotu da radi šta treba da bi se ceo zahtev izveo.

Uz sve do sada navedene opcije, pojedine verzije ovog uređaja mogu raditi i prilično komplikovano. Tu na scenu stupa *Flight Director* koji za ovakav zahtev ima posebna komanda (tako postavljena da je pri kruc pilotu), nakon čega uređaj odmah daje instrukcije pilotu da radi šta treba da bi se ceo zahtev izveo.

Uz sve do sada navedene opcije, pojedine verzije ovog uređaja mogu raditi i prilično komplikovano. Tu na scenu stupa *Flight Director* koji za ovakav zahtev ima posebna komanda (tako postavljena da je pri kruc pilotu), nakon čega uređaj odmah daje instrukcije pilotu da radi šta treba da bi se ceo zahtev izveo.

Ovim definitivno revolucionarnim uređajem opremljeni su svi savremeni avioni uključujući i *Cessna 310* i *Piper Chain*.

Flight Management System - FMS

FMS omogućuje izuzetno komforno manipulisanje u okviru tri aspekta aviona: navigacija, performansa i upravljanje avionom.

U prošlim broju upozнали smo vas sa osnovnim elementima navigacionog letenja između dve tačke.

FMS poseduje ažurnu bazu podataka navigacionih sredstava, vazдушnih puteva, geografskih širina i dužina tačka duž rute, koja se putem posebnih disketa ubacuje u avionski kompjuter. Na raspolaganju mu je i sistem inercionog navigacije aviona (koji kod Boinga 737 umesto žiroskopa koristi laserske davače, ali princip rada ostaje isti). Pre početka leta dovoljno je ukucati zvanični broj leta (na primer JU-242) i FMS automatski podešava sve potrebne elemente (tačke iznad kojih se preleće, destinacija, al-

Nova serija HP profesionalnih štampača daje vašem poslovanju otmen izgled

hp HEWLETT
PACKARD

Da ste lisac, prednjačili biste u biznisa, obdareni inteligencijom, hitrinom i stilom, kvalitetima koji privlače pažnju stručne javnosti. Upravo te kvalitete poseduje i nova HP serija profesionalnih štampača.

HP DeskJet 820Cxi i HP DeskJet 870Cxi raspoložu tehnologijom za dobijanje savršeno vernih slika i besprekorno jasnog teksta. Boje su sjajne i živopisne i podešavaju se automatski. Uz to, oba štampača su brža od lisca na usijanom limenom krovu.

HP DeskJet 820Cxi, prilagoden sistemu Windows 95, štampa 6,5 crno-belih ili 4 kolor strane u minutu.

HP DeskJet 870Cxi, namenjen radu u mreži, štampa 8 crno-belih ili

4 strane u boji za jedan minut. Oba pružaju maksimum kada se koristi HP potrošni materijal: papir, folije i mastila.

Dakle, da bi vaše prezentacije, ponude i dokumenti izgledali inteligentno i šik, koristite novu HP profesionalnu seriju štampača koji na papiru prave otisak koji ostavlja utisak.

Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane distributere HP:

OnLine Computers.

Bulevar Nikole Tesle 42a, Novi Beograd,
tel/fax: 692 493, 694 498, 696 417.

CHS, Vladimira Popovića 6,

Genex Apartmani,

Novi Beograd,

tel/fax: 2222 060.

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

temativni aerodrom i sl.) Uz to se ručno dodaju podaci o težini letelice (pumnici, prtljag) i spolnoj temperaturi.

FMS tokom leta pilotu daje sve neophodne podatke - optimalnu visinu, plafon leta (maksimalna moguća visina s obzirom na opterećenje), ugao penjanja i slično. Svi promenljivi podaci (količina goriva u tanku i sl.) ažurno se kontrolišu i parametri leta se prilagođavaju novonastaloj situaciji.

FMS omogućuje pilotu brza prilagođavanja na instrukcije kontrolora letanja tako da, na primer, kada na ruti koja regularno ide linijom A → B → C kontrolor zahteva direktan let A → C, FMS daje instrukciju pilotu kako da taj zahtev izvrši. Pošto svaka težina aviona postavlja određeni plafon leta, a tokom letenja troši se gorivo i avion olakšava, FMS konstantno daje podatke pilotu o maksimalnom plafonu što je izuzetno značajno jer su česti slučajevi kada kontrolor pita pilota da li je spreman za određenu visinu i tada je potreban brz odgovor.

Kokpit aviona Piper Chain

Tokom leta na avionima koji poseduju FMS (B-737, ATR-72), klasična navigaciona sredstva stoje u pripremi „zlu ne trebalo“, ali se praktično ne koriste.

U prilog kvalitetu FMS-a govori i činjenica da je on praktično izbacio *flight instructora* iz kokpita, pošto je preuzeo funkcije trećeg člana posade.

Pored toga, ukoliko iz nekog razloga (gust avio-saobraćaj, na primer) kontrola u nekoj tački zahteva *holding* (kruženje), FMS to registruje i ako *holding* potraje toliko da kompjuter proceni da je ugrožena mogućnost stizanja do alternativnog aerodroma, FMS automatski pekada *holding* i nastavlja duž rute.

Nadamo se da smo uspešli da vas upoznamo sa dva osnovna kompjuterska sistema u kabinama aviona, a u nekom od narednih brojeva uvešćemo vas u kokpit aviona ATR 72, trenutno najmodernije letelice JAT-ove pumtske flote.

Telest i fotografije
Relja JOVIĆ

(rjovic@afrodita.rcub.bg.ac.yu)

Mučnina kretanja

Sve masovnije korišćenje VR kaciga uslovalo je mnoge zdravstvene probleme kod ljudi koji ih koriste, čak su se javile i neke nove bolesti

Za razliku od nekih drugih računarskih oblasti, nastanak virtualne realnosti se ne može vezati ni za jednu osobu pojedinačno. Najbolji kandidat za to mesto je, ipak, Ivan Šaterlend (Ivan Shusterland), čovek koji je kreirao najsvršenije vojne i komercijalne simulatore. Još 1965. godine on je napisao da čovek mora ekran TV prijemnika da shvati kao prozor u virtualni svet.

Virtualna realnost je već među nama. Ne morate da se krećete kroz *Cyberspace* da biste to shvatili. Treba samo pogledati oko sebe. Novi modeli automobila, ili neki drugi proizvodi, verovatno već nekoliko godina postoje u virtualnoj realnosti. To je veoma isplativo, jer se mnogo manje sredstava troši na ispitivanje virtualnog objekta nego na ispitivanje stvarnog. Tehnika je danas dovoljno napredovala da virtualno okruženje sasvim približi stvarnom.

Međutim, nije sve tako prozaično. Postoje problemi koje je teško rešiti bez obzira koliko novca se ulaže u elektroniku koja omogućava virtualnu realnost. Sve masovnije korišćenje VR kaciga uslovalo je mnoge zdravstvene probleme kod ljudi koji ih koriste, čak su se javile i neke nove bolesti. U nastavku ovog teksta biće prikazano nekoliko najtežih problema koji se pojavljuju pri korišćenju VR uređaja.

Problemi sa vidom

Kada ljudsko oko sagledava stvarni svet u tri dimenzije, ono vidi objekte kako leže u ravnima koje se nalaze na različitim udaljenostima od osobe koja gleda. Fokusanje na te objekte se obavlja na vizuelnim principima koji su se razvijali milionima godina, tako da mozak

može pravilno da protumači signale koji mu stižu iz oka. Kada oko treba da se fokusira na objekat koji se nalazi na velikoj udaljenosti, mozak šalje informacije očnom mišiću da treba da divergira dovoljno da bi oko uspeo da jasno vidi traženi objekat.

Stavljanje 3D slike na ravan ekran koji se nalazi nekoliko centimetara ispred oka u potpunosti je suprotno sa prirodnim načinom fokusiranja objekata. Pokušavanje da se sagleda objekat koji, recimo, treba da bude 3 metra ispred oka, fokusiranjem na 3 cm može dovesti do velikih problema sa vidom. Takvo stanje oftalmolozi nazivaju „binokularni stres“. On se može veoma lako izazvati malo dužim gledanjem u autostereogram (tridimenzionalni sliku) koji se postavi nekoliko centimetara ispred oka. U ekstremnim slučajevima može da se javi tzv. efekat „zakravljenih očiju“, odnosno može da dođe do pucanja kapilara u oku usled prevelikog naprezanja.

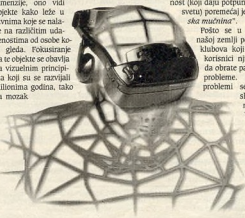
Ostali problemi

Drugi veliki problem koji nastaje korišćenjem kaciga za virtualnu realnost je prvimetnom gubitak orijentacije. Iako je to najčešće kratkotrajna efekat, može da bude veoma neprijatan. To je naročito izraženo kada se VR uređaj koriste po prvi put kao i u slučaju ako se kaciga neprekidno koristi duže vreme. Ovu vrstu poremećaja stručnjaci su nazvali „mučnina kretanja“. Ako se umesto VR kaciga koriste hidraulični simulatori za virtualnu realnost (koji daju potpun osećaj u virtualnom svetu) poremećaj je nazvan „simulatorska mučnina“.

Pošto se u poslednje vreme u našoj zemlji pojavljuje sve više VR klubova koji iznajmljuju kacige, korisnici njihovih usluga treba da obrate pažnju na ove moguće probleme. Naravno, navedeni problemi se javljaju samo u slučaju preteranog korišćenja VR kaciga.

Toga su svesni i proizvođači uređaja za virtualnu realnost. Zato i postoje njihova preporuka da se na svakih petnaest minuta korišćenja VR kacige pravi pauza od bar pola sata.

Branislav BUBANJA

Caviar 2.5, BigFoot 2.5, Fireball 1.7

Najbolji diskovi u rasponu 1.7 - 2.5 GB

Dok većina proizvođača diskove uvećava po kapacitetu, „Quantum“ je izbacio jednu nastalniju seriju dražova od 5.25 inča, koja u današnje vreme, barem naoko, deluje vrlo egzotično. Ne bi u tome bilo ničeg lošeg, da nije jedne jednostavne činjenice - hard disk je (u većini slučajeva) uglavljene negde duboko u utrobi vašeg kompiutera, pa je daleko važnije kako radi, nego kako izgleda. Western Digital, bez obzira na kontroverzno ponašanje nekih modela iz serije 3 sa pojedinim elementima hardvera i softvera, modelom od 2.5 GB dokazuje da je jedini razlog što je najskuplji disk u svojoj kategoriji to što je i najbolji. „Quantumova“ najkrenija serija svih vremena (Fireball) demantuje glasine da je „klinički mrtva“ i napada sa modelima kapaciteta sve do neverovatnih 3.8 GB (našu redakciju je „napao“ samo primark od 1.7 GB), idemo redom da vidimo ko od njih šta zna.

Verovatno ste čuli za Jetta: Amerikanci imaju svoju varijantu istog, koji tumara negde po šumama severne Kalifornije, a zovu ga BigFoot (veliko stapačo). Ova „medijska zvezda“ pozajmila je ime jednoj od novih serija „Quantumovih“ diskova. Asocijacija je jasna - BigFoot diskovi su stvarno veliki, dimenzija male školske sveske, i traže slobodan 5.25 inčni slot. Nasuprot velikoj površini, izuzetno je tanak, tako da, zapravo, u jedan slot (po visini) možete uštafiti dva. Pored brojnih geometrijskih rekorda, ovaj disk je rekorder i po količini papirologije i softvera koji dobijate, kao i po lepoti pakovanja. Stiče u prekrasnoj, šarenoj kutiji otpornoj na udarce (nismo proveravali sa kog sprata može da padne bez posledica), na kojoj je ispisano toliko argumentata u prilog „revolucionarnog“ 5.25-inčnog tehnološkog, da je već na prvi mah sumnjivo: jedina logična stvar koja je izrečena jeste da za isti kapacitet imate veću površinu zapisa, što automatski podiže pouzdanost.

Quantum BigFoot 2.5 GB i po kapacitetu spada u kategoriju „nešikaša“, tako da bi mogao biti vrlo interesantan onima koji žele da dobiju što više megabajta za što nižu cenu (doduše, njegova cena na našem tržištu varira). Brzinski testovi ovog diska jako su kontroverzni:

dok je ukupan Winbench diskmark skor nekih 27% lošiji od trenutno najboljeg diska u toj kategoriji (WD), što se prilično precizno odražava na vreme potrebno za kopiranje test uzorka, u sekvencijalnom čitanju je nekih 280% jači od bilo kog konkurenta. Cifre deluju impresivno, ali, nažalost, naučili smo da je ono što je bitno za to kako će se jedan disk ponašati u realnom radu, zapravo, nasumično (random) čitanje, a na tom polju je i do 30% slabiji.

Na ove rezultate ima vrlo različitih komentara, i neki njegovi vlasnici su bili veoma iznenađeni kad su ih čuli. To verovatno znači da je daleko od toga da ćete biti razočarani ako ga nabavite. Uostalom,

Snimio Slobodan FOTIC

FAT 16 ili 32?

FAT 32 je novi sistem particionisanja hard diskova koji nudi 32 bitnu FAT tabelu. Šta time dobijate? Pre svega mogućnost efikasnije iskoriscenja prostora na disku, s obzirom na to da je veličina klastera (osnovne jedinice zauzete fizičkog prostora na disku), bez obzira na veličinu particije, 4 KB. Kod starog FAT-a ovo se zauzete dupliralo sa svakim udvostručavanjem veličine particije, tako da je na particijama većim od 1 MB klaster iznosio enormnih 32 kilobajta! Uzrok tome je ograničenje ukupnog broja klastera na particiji 16-bitnog FAT-a na 65535. To je posebno nepovoljno u slučaju da imate puno malih fajlova na disku i nije redak slučaj da se na taj način rešni kapacitet diska smanji i za 30%. Na primer, ako se u kešu Internet browsera (gde su fajlovi po pravilu sitni) nekupilo pedesetak MB fajlova, sa klasterom od 32 KB to može da vam zauzme i do 300 MB fizičkog prostora na disku!

Druga povoljnost 32-bitnog FAT-a je što ukida gomnju grešnu veličine particije, koja je sa FAT-om 16 bila 9 MB. To znači da čak i na diskovima o kojima smo u ovom broju pisali možete imati samo jednu particiju, što ne bi bilo moguće ako ih particionirate pod starim FAT-om.

Ovo, doduše, donosi neznatan gubitak u brzini, ali je to zaista beznačajan faktor u svetu onoga što dobijete novim FAT-om. Za sada su jedini operativni sistemi koji ga podržavaju Windows NT 4.0 i Windows 95 (Windows 95 - avgust 1996.), tako da bismo vam preporučili da se opredelite za jedan od njih.

čak i on potvrđuje da danas na tržištu jednostavno nema loših diskova. Samo treba imati na umu da možete dobiti i nešto više.

A to „nešto više“ nudi vam već ista firma u klasičnom pakovanju od 3.5". Quantum Fireball je sigurno serija na čije predstavljanje ne treba trošiti previše reči: lako na tržištu već skoro dve godine, model od 1.1 GB je po brzini i kvalitetu i dan danas etalon za poređenje svih diskova koji dolaze. U ovom broju smo probali Fireball od 1.7, a nadamo se da ćemo u vremenu koje dolazi videti i ostale predstavnik serije 2.1, 2.5, 3.2 i 3.8 MB.

Šta reći o Fireballu 1.7 GB nego da ničim nije ukaljšao „obraz“ svojih predača. Još uvek je to disk koji jedini, uz Western Digital modele, za služi pet zvezdica, i uočljivo ostavlja sve svoje konkurente za klasu niže: IBM je u zaostatku od nekih 12%, Seagate Medalist oko 10%, približno koliko i Maxtor. Ono što Fireball ima najboljom kapovinom u svakoj klasi jeste izvanredna tolerancija na hardversko okruženje u kome radi. On ne pravi pitanje koja je ploča, čipset ili kontroler, ili koji je operativni sistem i koja verzija u pitanju - njegovu električnu jednostavnost ništa ne može zbuniti i uvek će davati svoj maksimum. Nestrepljivo čekamo veće modele, a vama preporučujemo da ga pazirate (ako ga nadate).

Western Digital je oduvek pravio najskuplje diskove, za koje je bilo široko rasprostranjeno mišljenje da su i najbolji. Moram priznati da je WD Caviar 32500 jedini WD u koji sam se zaljubio na prvi pogled. Razlog je jednostavan: rezultati koje je dao na testiranju u svakom pogledu su briljantni, čak su nadmašili Fireball (doduše model koji nije u istoj kategoriji) za 1-3%. Testiranje koje smo obavili bilo je vrlo temeljno, sa različitim veličinama particija (samim tim i klastera), kao i sa oba danas poznata sistema FAT ta-

U rubrici TEST DRIVE predstavljamo opremu koja je dostupna na domaćem računarskom tržištu. Ako smatrate da i vi u svojoj ponudi imate zanimljiv proizvod, javite se (telefon/faks: 011/399-0559, T. Stančević, E. Smajic). Opremu ćemo uzeti na nekoliko dana i to je sve što se tiče uslova.

Računarske komponente koje prikazujemo u rubrici TEST DRIVE instaliramo i testiramo na osnovnoj konfiguraciji firme „ŠUTLIĆ GENIUS“ (486 DX5, 133 MHz, 16 MB RAM, Philips 14-inčni kolor monitor...). Pozivajmo se firmi „ŠUTLIĆ GENIUS“ na sponzorstvo ove rubrike.

bela (FAT 16 i 32). Treba napomenuti da je WD 32500 disk koji najmanje gubi na brzini kada se opeodjelje za FAT 32 (manje od 4%, za razliku od Fireballa koji izgubi preko 6%). Rezultat u Winbenchu od 1090 (Pentium ploča, Cytrix 150+) je do sada najbolji koji smo dobili na testiranju diska u Pentium kategoriji. WD to pre svega treba da zahvali realizaciji *random read* testa, gdje je ubjedljivo bez premca.

Međutim, u cijeloj priči o WD-u treba voditi računa o softverskom i hardverskom okruženju u kome se nalazi, pošto je na to izuzetno

osjetljiv. Neke ploče mu jednostavno nikako ne pričaju, kao što je to bio slučaj sa Acer pločom koju smo u ovom broju testirali, koja ima *HotSeek* kontroler. Stalna, mučna kočenja bila su više nego očigledna, a rezultati su pokazali i da je svakovo okruženje oborilo performanse disku za više od 70% (dok je Fireball na istoj ploči radio savršeno). Za WD diskove toplo vam preporučujemo GA ploče, kao i ostale sa UMC i Winbond kontrolerima. Takođe treba voditi računa i (ako koristite Windows 95) koju verziju koristite. Starije verzije (one

iz 95. godine) imaju loše HD drajvere koji se sluđuju kada dođu u dodir sa WD diskovima. Nova verzija iz avgusta 96. (popularno nazvana Windows 96) sem što ima drajvere koji su generalno brži u transferu diska za nekih 50%, savršeno se „sporazumeva“ sa WD diskovima. Ako sve ovo budete imali na umu, satisfakcija vam je zagarantovana.

Aleksandar VELIKOVIĆ

Quantum BigFoot ustupio „Rebel Soft“
Quantum Fireball ustupio „Quantum Dream“
WD Caviar 32500 ustupio „Tera-com“

Mitsumi FX800S

Osmobrzinac sa dobrim odnosom cena/kvalitet

Još jedan u nizu osmobrzinaca koje smo u poslednjih nekoliko meseci intenzivno testirali, bila je prva pomisao pri susretu sa Mitsumijevim FX800S modelom.

Drajv prijatne spoljašnjosti i solidne limarije krije nežan mehanizam ležišta za diskove sa izuzetnim rešenjem koje omogućava rad i u vertikalnom položaju. Treba obratiti pažnju na orijentaciju drajva - dugme za izbacivanje diska treba da bude sa gornje strane. Na prednjoj masici nedostaje dugme za puštanje audio diskova (Play/Next), a bilo bi dobro da se umesto točkica potencijometra na tom mestu nalaze digitalne komande za podešavanje jačine na izlazu za slušalice. Na zadnjoj strani je plastični panel sa konektorima kome nedostaje digitalni izlaz za zvuk.

Podešavanje DOS drajvera na disketi (MTMC-DALSYS) dokumentovano je u uputstvu, pa preporučujemo da parametre IDE porta (P:Adre-

sa porta,IRQ) podesite kako se prilikom svakog pokretanja drajvera ne bi gubilo vreme oko automatskog detektovanja parametara. U Windowsu 95 instalacija se praktično ne oseća - drajver se instalira iz baze Windowsa i dočeli mu se prvo slobodno slovo.

Na rad drajva nemamo nikakvih zamerki. Na komandu za izbacivanje, drajv reaguje gotovo trenutno, prozema diska se brzo detektuje, pa nije potrebno čekati po šest sekundi da se disk umiri (kao što je to bio slučaj sa ozioglašenim drajvom IMES 6x).

Brizna drajva nije sjajna za klasu osmobrzinaca. Po svim izmerenim vremenima pristupa

podacima drajv stoji ja Teaca i GoldStara dok je prosečno vreme pretraživanja (bez čitanja) bolje i od samplonskog. Transfer od stabilnih 1214 KB/s najbliži je onome koji smo izmerili na Teacu (1221 KB/s).

Drajv predstavlja dobru kupovinu sa aspekta odnosa cene i performansi, pa se kao takav može uzeti u razmatranje za nabavku (opet u nedostatku jednog Teaca i GoldStara iz iste klasice).

Nicola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Šutić & Mikroizdaj“

WACOM Ultra Pad A5

Tabla za crtanje odličnih karakteristika

Ovo prilikom smo na test dobili komad opreme koji je prvenstveno namenjen onima čiji se veći deo posla sastoji u držanju olovke, pera, četkice... ili ako baš hoćete, dizajnerima i umeticima koji svoj talenat žele da ispolje na računaru.

Radi se o tabli za crtanje koja dolazi, sa udaljenog ostrva. Po rečima ljudi iz firme WACOM,

ova tablu su izradili njihovi stručnjaci koristeći najsvremeniju tehnologiju i imajući u vidu potrebe korisnika. Mišljenje autora, naravno ne ulazeći u istinitost priče o najsvremenijoj tehnologiji, je da su stvarno uradili dobar posao.

Komplet koji se dobija kupovinom *Ultra Pads* sastoji se iz sledećeg: table, transformatora za napajanje, olovke, držača za olovku, uputstva za instalaciju i rukovanje, kao i dve instalacione diskete. Radna površina table je A5, a dugme kabla, koji na svome kraju ima priključak za serijski port (prevarač iz velikog u mali se takođe dobija) jedina je veza sa računaru. Na priključku se

nalazi i mesto za napajanje te je uključivanjem transformatora u struju hardverska instalacija gotova. Softver koji se nalazi na disketama omogućuje da se tabla koristi na DOS, Windows 3.xx, Windows NT i Windows 95 platformama. Tabla podleže plug and play standardu tako da je instalacija za Windows (što je i najbitnije) stvarno laka. Instalacija za DOS podrazumeva zamenu mouse drajvera odgovarajućim za tablu za crtanje.

Olovka, sem što je bežična, ima i nekoliko interesantnih i primenljivih mogućnosti. Osetljiva je na pritisak (pressure sensitive) i nagib. To znači da u potpunosti oponaša pravu olovku. Dakle, da bi se dobile linije različitih debljina potrebno je samo vršiti različit pritisak na tablu. Isto važi i za nagib. Ma šta nacrtali, moći ćete lako i da obrišete. Dovoljno je okrenuti drugu stranu olovke i gumica će uraditi svoj

posao. Ove mogućnosti su naravno primenljive samo u programima koji ih podržavaju. Na sreću, program koji je upravo pravljen za citiranje i likovno izražavanje podržava sve mogućnosti ove olovke. Dakako, radi se o *Fractal Font Designer*. Osećljivost na pritisak podržavaju i mnogi drugi programi koji su navedeni u priručniku. Mi ćemo pomenuti još jedan koji je zasigurno najrasprostranjeniji - *Adobe Photo-Shop*. Verzija 3.0xx sama po sebi ne podržava

ovu pogodnost, ali se na disketama nalazi plug in koji program čini osećljivim za olovku. Što se osećljivosti na nagib tiče, FDP je za sada jedini koji može u zavisnosti od položaja olovke da promeni oblik četkice.

Nakon softverske instalacije u kontrol panela se pojavljuje i ikona koja omogućava konfigurisanje table i olovke. Sem podešavanja finese pritiska i nagiba moguće je počeštit i kustomizovati stvari koje se odnose na normalan rad u

Windows okruženju (inače olovka i miš mogu da rade i istovremeno, mada miš pored olovke olovke samo smeta).

Šta reći nego da je ova grafička tabla ne samo pravo rešenje, nego i nešto što je nepohodno za nekoga ko se ozbiljno bavi bilo kojim vidom likovne, odnosno grafičke delatnosti na računaru.

Haris SMAJIĆ

Proizvod ustupio „Computerland“

Pojava 28 800 b/s modema srednje klase na našem tržištu govori u prilog tome da oni polako preuzimaju primat. Modem koji ovde prikazujemo svojom cenom od oko 200 DEM pripada upravo ovom slobu.

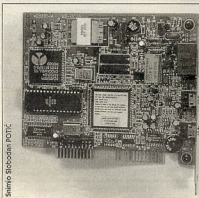
Prolink V288RI je interni modem, poseduje džemper za podešavanje serijskog porta i interenja, a zanimljivo je da ga *Windows 95* odmah poste instalacije prepoznaje kao „Standard 28800 modem“, iako to nigde u uputstvu nije naglašeno. Biće da *Windows* sam pregleda serijske portove, mada nam se to nije dešavalo sa drugim modelima.

V288RI radi po V.34 standardu i podržava prenos do 28 800 b/s, što nam daje dobru priliku da još jednom načemo pitanje visokih brzina na našim linijama. Na sreću, stanje se popravilo u poslednje vreme, pa smo mi sa naše „Alcatel“ centrale iz prve uspešni da uspostavimo dobru vezu i sa novobeogradskom (brojevi počinju na 14), kao i sa centralom „Akademija“ (18). U svetlu ovoga, našu nekadašnju preporuku da 28 800 modeme još ne vredi kupovati preinačujemo i ne bez optimizma, konstatujemo da je došlo vreme za napredak.

Iako uspeva da uspostavi dobru vezu sa drugim V.34 modemima, V288RI ima jednu jako lošu osobinu: ukoliko ste preko njega priključili i telefon, on neće biti isključen prilikom zvanja i svako dizanje slušalice rezultovaće smertnjama i

Prolink V288RI

Interni modem srednje klase

verovatnim prekidom veze, što je svakako negativno jer je predviđeno da modem sam isključi telefon prilikom zvanja. Takođe, V288RI ne prepoznaje dobar deo signala zauzete veze koji se kod nas pojavljuje, iako se slažemo da nije dobro što JP PTT Srbije ne poštuje jedan standard po tom pitanju, već se različite centrale različito oglašava-

vaju. Nije nam uspeo ni da nateramo ugrađeni zvučnik da ljudski propušta zvuke s linije, pa je jedini način da čujemo šta se dešava pri zvanju bio pridruživanje dodatnog zvučnika. V288RI je preveo nedelja dana na BBS-u Politika i dosta dobro se pokazao. Nije bilo za glavljanja i potrebe za resetovanjem, što je jako bitno uložilo nameravate da ga koristite na nekom BBS-u ili modemsom servisu druge vrste. Mi smo, doduše, kao brzinu između modema i računara stavili 57 600 b/s, iako uputstvo preporučuje 115 200 za optimalan prenos, ali nismo primetili značajan pad brzine. Na testovima prenosa kompresovanih fajlova brzina je uglavnom varirala oko 3200 CPS, što nije loše, ali nije najbolje što V.34 modemi mogu da postignu.

Fax i Voice mogućnosti su standardne, a udobnost njihovog korišćenja mnogo više zavisi od softvera nego od modema. Uz V288RI se dobija *BitWare* *Chyenne VFD*, kratkaj i jako dobar program uz pomoć koga možete primati i slati faksimile ili pretvoriti svoj modem u telefonsku sekretaricu. Program, naravno, zahteva *Windows* okruženje.

Sumirajući utiske, rekli bismo da ovo i nije modem koji bismo mogli svakome preporučiti. Iako on radi dobro pošte uspostavljanja veze, razne sitnice koje smo pomenuli umanjuju ukupnu ocenu.

Slobodan POPOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

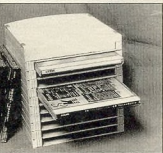
Kutije za CD-ove i diskete

Uvedite red na stolu, u džepu i torbi

Udanašnje vreme vladavine CD medija može vam se lako desiti da je nekadašnju povelu hrpa disketa na radnom stolu (a i u ormazu, ispod kreveta...) zamenila gomila CD-ova u kojoj se već teško snalazite. Pravo rešenje za to jeste kutija za smeštanje

CD diskova. Izgleda veoma lepo i lako se uklapa u standardno PC okruženje. Po „defaultu“ prima 10 CD-ova, međutim lako se može nadograditi (međusobno su komplementne pa ih možete ređati jednu na drugu). Vrlo jednostavnim mehanizmom omogućeno je da željeni CD iskoči iz kutije. Dovoljno je samo da pritisnete na odgovarajuće dugme. Zaista korisna stvar koja će uneti red među vaše CD-ove i osloboditi dragoceni prostor na stolu.

Iako je ovo era CD-ova, ponekad će vam zatrebati da odnesete nekoliko disketa kod prijatelja kojem je npr. upravo pao sistem. Standardna kutija za diskete je izvistan lek za guzbu u gradskom prevozu. A ako nosite svega jednu ili dve diskete vrlo dobro će doći i džepna varijanta pomenute kutije. Naime, u nju možete staviti dve diskete i sve

to lepo smestiti u džep jakne ili farmerki. Opet, vrlo korisno.

Vladimir PRELOVAC

Proizvod ustupio „Computer Dream“

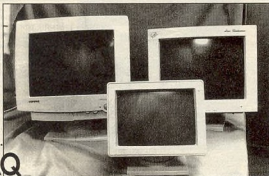
Essex NF848F

ProView - vrlo jeftin 14-inčni monitor

Posredstvom Interneta i nekih telešoping servisa ušli smo u trag nepoznatu firmi "Essex Monitor Co." koja se potpisala iza monitora koji smo testirali. Cene njihovih monitora su povoljnije od "Philipsovih" i većine modela iste klase i sličnog kvaliteta.

Na prvi pogled uočava se nedostatak marlice sa imenom proizvođača, što ukazuje na orijentaciju proizvođača ka OEM firmama koje samo šalju napajanje kompjutere, ne proizvode komponente i samostalno otiskuju svoj logotip na prednjoj maski. Za utebu stoji veliki natpis "Low Radiation", koji se na pristojnim monitorima može naći samo u deklaraciji proizvođača (pod stavkom MPR II compliant).

Od komandi na prednjoj maski nalazi se standardni niz potencijometara za vertikalno i horizontalno podešavanje pozicije i veličine slike, odnosno osvetljenja i kontrasta. U rezoluciji 1024 x 768 monitor radi u prepletenom režimu.

COMPAQ

Presario 15SV

Odičan 15-inčni monitor sa pedigreom

Veliki američki proizvođač kompjutera, monitora i dodatne opreme za kompjutere već godinu dana nastupa sa familijom Presario. Poznati su porodični modeli iz serije 4000, izdani i kancelarijski modeli serije 6000 i vrhunski multimedijalni Pentiumi serije 8000.

Na prvi pogled ovaj monitor, po imenu Presario 15SV ostavio je na nas povoljan utisak. Posle testiranja na G⁺ utvrdili smo da je plašta sa prednje strane kerhka, ali da je sve ostalo u savršenom skladu sa reputacijom serije 7200. Pomenutoj seriji pripadaju stariji seriji Pentiumi (od 75 do 133 MHz) uz koje se monitor standardno isporučuje.

Slika na ekranu sa 15-inčnom dijagonalom, čiji vidljivi deo iznosi 13,5 inča, ili 34 cm koliko smo izmerili, za svaču je pothvalni. Jasna, čista i sa odličnim kontrastom kada se posmatraju crno-bele skenirane i generisane

te rad u ovoj rezoluciji ne preporučujemo ukoliko vam je stalo do vida. Prihvatljiva radna rezolucija za monitor je dijagonale 14 inča je 800 x 600 piksela i frekventijom osvežavanja od 72 Hz. Jeftina *Expert Color 53 Trio 64* video kartica sa sopsivenim drajverima i *SV Manager* utilitetom provereno radi na frekvenciji od 72 Hz u pomenutoj rezoluciji pri čemu se slika povećava i posvetli. U tom kontekstu mogli bi smo da preporučimo monitor, ali jedna "sitnica" upada u oči. Nedostatak digitalnih komandi i hardverskih registrara za smeštanje pre-podešenih parametara slike sprečava nas da monitor komforno koristimo u različitim video režimima. Podešene vrednosti veličine i pozicije slike koje odgovaraju jednom video modu (1024 x 768 x 72Hz), najčešće ne odgovaraju nekom

drugom modu (640 x 480 x 60Hz), te se dešava da je slika u jednom režimu odlična a u drugom razvučena i pomerena u stranu po jednoj, često i po obe ose.

U najvišjoj rezoluciji koju ovaj monitor izdržava (1280 x 1024 interlaced) slika je takvog kvaliteta da čovek ubrzo poželi da se vrati u neku nižu rezoluciju. Pa ipak, ovaj mod se može povremeno koristiti za gledanje velikih crno-belih fotografija, kada se želi izbeći skrolovanje po ekranu. U tom režimu se na noćnim ivicama ekrana pojavljuju dve vertikalne svetle pruge koje se ne mogu ukloniti ni širenjem slike van granica vidljivog dela ekrana.

ProView, kako se na domaćem tržištu zove model *NF848F*, spada u višu klasu ekonomskih (jeftinijih) modela 14-inčnih monitora. Po kvalitetu slike je bolji od "Daewoovog" modela *Crystal 14Sm* i "Philipsovog" modela *14C*, odnosno u nivou Philipsa *14b*. Po ceni, navedeni model predstavlja dobar izbor.

Nikola STOJANOVIC

Proizvod ustupio "Computer Dream"

Proview 9"

Mali VGA monitor specijalne namene

Sve češće se PC kompjuteri koriste kao samostalne registar kase ili POS stanice (Point Of Sale), kada su opremljeni i uređajem za čitanje linjskog koda i umreženi u POS sistem. Srećemo ih u ulozu indigentnih termina-

la u bibliotekama (Biblioteka grada Beograda) odnosno radne stanice za automatsko razduživanje (British Council Library). U svakom od navedenih primena monitor je nezostavni element, a sve potrebe najčešće zadovoljava monohromatski VGA monitor.

Minijaturni monitor dijagonale devet inča nedavno smo testirali na našem serveru. Za poslove poput nadgledanja Print Managera i administriranja Windowsa 95 malisan je poslužio bolje nego što smo zamislili. Probali smo da ga koristimo kao deo konzole za pristup BBS-u gde se takođe pokazao upotrebljiv.

Monitor raspolaze svetlećom diodom na prednjoj strani, jednim reglerom za podešavanje osvetljenosti na donjoj strani i prekidačom za napajanje skrivenim pored potencijometara za podešavanje fokusa i pozicije na zadnjoj strani.

Slika je minijaturnih dimenzija, ali sasvim prihvatljive različitosti za rad u DOS-u. Standardna VGA rezolucija od 640 x 480 piksela u 16 nijansi pokrće potrebe terminala (Unix, BBS) za DOS aplikacije poput kase, videa i dr. Kvalitet slike nije oćaravajući - jedva da se može nazvati prihvatljivim, prvenstveno zbog deformacija koje se manifestuju u gornjem desnom uglu ekrana i povremeno iznadnog treperenja. Ovo poslednje može biti rezultat osetljivosti elektronike na promene u naponu, ali to nije opravdanje.

Ovakvo jeftin VGA monitor predstavlja povoljno rešenje za dugo zapostavljane primene PC računara.

N. S.

N. STOJANOVIC

Proizvod ustupio "Computer Dream"

Proizvod ustupio "Computer Dream"

Dok je nekada između Pentiuma i Intela dolazio znak jednakosti, u poslednje vreme konkurenti su se umešali i u ovaj segment tržišta, čini se još uspešnije nego što su to činili u domenu procesora. Prvo je došao Cyrix, o kome smo već pisali, i koji je u međuvremenu postao izbor mnogih zadovoljnih korisnika, a u poslednje vreme AMD zahvata sve veći segment tržišta najjeftinijih Pentiuma, ozbiljno dovodeći u pitanje dalju isplativost navike 486-ica.

Šta je AMD K5 100? Izuzetno jeftina zamena za P 100? Ubica AMD X5 133? Po svemu sudeći i jedno i drugo. Ovaj izuzetno dobro izbalansiran procesor gotovo da po svemu dostiže Intelov Pentium na 100 MHz, pogotovu u 32-bitnim instrukcijama, gde je zaostatak zanemarljiv (u 16-bitnim je oko 10%). Iako se u ukupnom skorcu ne može porediti sa efikasnošću Cyrix procesora, njegov FPU (numerička jedinica) je izvanredan, tako da pokriva upravo onaj segment koji je jedina slaba tačka Cyrixa. Zato je idealno rešenje za one koji su zainteresovani za CAD i rendering, a nisu u stanju da uloze puno novca u kompjuter.

Kod komunikacije sa diskom beleži izvestan podbaj: sa taktom sistemske magistrale od 60 MHz (100=60x1.5) daje 13% lošiju brzinu transfera diska nego Cyrix na taktu magistrale od 60 MHz (doduše, Cyrix je na ovom polju jači od Intela). Međutim, nije sve u brojkama. Utisak koji je u radu ostavio ovaj procesor izuzetno je povoljan i ujednačen, bez obzira na aplikaciju koja je probana. Dva dana smo ga koristili umesto Cyrixa 150+, i veći deo vremena potpuno smeli

AMD K5 100

AMD se pridružuje krugu Intelovih uspešnih konkurenata u Pentium kategoriji

s uma da je došlo do značajne promene (naniže?) - čak i u zahisnim igrama kao što je Quake ili Need For Speed razlika u performansama je dva je uočljiva.

Za cenu od nekih 150 DEM dobijate nešto što u konkretnom radu zanemarljivo zaostaje

za procesorima koji su 2 do 3 puta skupiji. Ovaj momenat neizbežno nameće poređenje sa u poslednje vreme verovatno najpopularnijim 486 procesorom, AMD X5 133 MHz. Kako stvari stoje, sada je razlika u ceni konfiguracija baziranih na ova dva procesora tek nekih 100 DEM, što čini svaku kupovinu 486-ice bacanjem novca. Što se performansama tiče, razlika u klasi je očigledna - kao nebo i zemlja. K5 je po svemu viđenom pravi Pentium procesor (u krajnjoj liniji, čak se i ubada u Pentium ploče), a X5 je čak i uz maksimalno „previravanje“ samo 486. Ako uzememo u obzir katastrofalni kvalitet 486 ploča, koji je iz dana u dan sve gore (na šta nam se čak i dileri žale), a upravo suprotan trend na tržištu Pentium ploča, nameće se zaključak da je sa ovom privom na nebu procesora kupovina 486-ice ubuduće moguća samo iz neliniformisnosti.

Za sada se mogu naći procesori iz porodice K5 sa taktom samo do 100 MHz, jer AMD još uvek nije pustio u prodaju sledeću generaciju, sa umnoškom takta sistemske magistrale većim od 1.5. Ovo kašnjenje, s obzirom na najnovije proizvode konkurenata, možda deluje kao opasan poslovni propust, ali se na to može gledati i drugačije: AMD očito cilja na masovnu produkciju, a to sigurno nije u domenu *high end* mašina.

Povoljna cena koja definitivno gasi 486 porodicu može im doneti daleko više koristi, pogotovu na tržištima male platežne moći, kakvo je naše.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

3D Artist (AOpen PT60)

Dobra video kartica sa odličnim video procesorom

Odomaćini tajvanski proizvođač „Acer Group“, kod nas je poznat po ogranku „AOpen“ koji zajedno sa „Acer Peripherals Inc.“ nastupa sa paletom PC komponentata.

U „Acerovim“ fabričama se proizvode gotovo sve vrste kompjuterskih delova i periferija, ali i kompletni kompjuteri za daleko poznatije američke firme. U katalogskoj ponudi OEM proizvođa

nalazi se i grafička kartica *3D Artist* bazirana na novom *VIRGE 3D* video i rendering procesoru firme „S3 Incorporated“. Kartica dolazi sa 2 MB EDO memorije, što je danas minimum za komforan rad. U startu je sposobna da prikaže visoku rezoluciju (1024 x 768) u HiColoru, koja se može preporučiti vlasnicima boljih 15-inčnih monitora jer kartica podržava frekvencije osvežavanja do ergonomskih 85Hz. Najviša rezolucija koja ova kartica podržava (1280 x 1024 u HiColor, 75Hz NT) dostupna je ako se proširi sa dodatnih 2 MB. Preko Direct Draw drajvera moguće je softversko dekodiranje MPEG video formata, dok se opciono na karticu može priključiti i hardverski dekodirer *PV 60D* koji u značajnoj meri oslobađa procesor za druge aktivnosti.

Uz karticu se pred uputstva dobijaju diske sa drajverima za Windows 3.1, 95 i NT3.5. Po

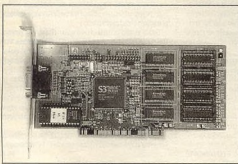
S3 VIRGE 3D/VX

Brzinski testovi koje smo sproveli pokazali su izvesne kontroverze vezane za ovaj grafički procesor. *VIRGE 3D* u startu postilže više nego dvostruko ubrzanje u odnosu na Trio 64V+. Ovaj 64-bitni procesor mnogo bolje radi u režimima sa punim koeforom nego kada operiše sa 16-bitnom paletom (65536 boja).

Poseduje brzi integrisani RAMDAC i sintezator frekvencije (290 MHz u poređenju sa 135 MHz kod Trio 64V+ čipa), dve 64-bitne pipelne samboke i podršku za jednodimenzionalnu EDO memoriju. Nije izostavljena podrška za Scenic Highway magistralu i Streams Processor firme S3 kojom se povezuje sa hardverom za dekodiranje MPEG-1 video zapisa.

Od 3D funkcija hardverski realizuje Flat i Gouraud senčenje, postilže Matt key pomoću alpha kanala, civolneamo i troilneamo filtriranje tekstura, MIP-mapiranje i mapiranje tekstura žimim video sadržajem, korekciju perspektive i Z-buffering, zamucenje i zamagljenje po dubini.

Instalaciji drajvera, uz pomoć stavke *3D Artist* unutar *Display Properties* panela moguće je podestiti frekvencije osvežavanja slike, te nismo imali problema da vidimo i više grafičke mode (1280x1024) na konfekcijskim monitorima koji ne rade na višim frekvencijama osvežavanja. Potom smo isprobali i standardne Direct

Draw prodaje za *S3 VIRGE SD* čip, koji po performansama ne zaostaju za isporučanim drajverima, a ne bude se protiv instaliranog utilitija unutar Display Properties panela.

Poredili smo performanse kartice sa referentnom *Stealth 64 Video 2001* karticom (*S3 Trio 64+* akcelerator) u originalnoj Diamondovoj izvedbi. U srednjoj rezoluciji (800 x 600) u pu-

nom koloru *3D Artist* kartica je u proseku 32% brža. S druge strane, originalna „Diamondova“ kartica sa istim grafičkim akceleratorom kao kod testiranog modela (*Stealth 3D 2000*) je čak za polovinu brža (157% od testirane). U HiColor paleti razlika između Acerovog i Diamondovog ekvivalenta manje je izražena - 11% u korist *3D Artist*. Međutim, ovaj rezultat je više slabost

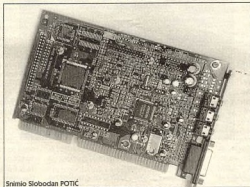
Diamondovih drajvera pri radu sa HiColor paletom, nego veliki plus za „Acerovu“ karticu. Daleko su važniji rezultati koje kartice osvrnaju u TrueColor režimima, pogotovo kod kartica sa 2MB, koje na monitorima od 14-inča rade u privlačnijoj rezoluciji (800 x 600).

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „BM Computers“

Evo prilike da u poplavi raznih 16-bitnih kartica, tzv. Sound Blaster 16 „kompaktibilaca“, vidimo i nešto sa potpisom renomirane firme. Već iz prvog pogleda jasno je da je reč o preimenovanoj kartici koja se kod nas prodaje kao Yamaha. Doduše, glavni (i jedini) čip na njoj označen je kao Crystal (čip-est od ranije poznat po kvalitetu i niskom nivou šuma), naada je, sem natpisa, i on sam, kao i celokupna elektronika kartice, identična.

Kada je naš urednik uzео u ruku ovo čudo, pitao je: „Ko je poskādāo čipove?“. A onda je uočio dotični Crystal, čije su dimenzije (u odnosu na uobičajene) takve da je slabovidima potrebna lupa. Malo je neverovatno da je celokupna zvučna „pamet“ mogla da stane na ovako malu pločicu. Zato smo iz prve bili pomalo skeptični. Međutim, skepticizam je ubrzo ustupio mestu oduševljenju - zvuk koji ova kartica daje bolji je od većine konkurentskih u 16-bitnoj klasi, sa punoćom zvuka i količinom basova koja se veoma približava originalnim Creative Labs blasterima. Jedina sitna zamjerka jeste pucketanje pri inicijalizaciji kartice (doduše, prisutno i kod većine drugih), ali to vam neće smetati, s obzirom da se desava samo pri resetu i učitavanju drajvera iz DOS-a ili Windowsa. Što se same hardverske konstrukcije tiče, možda se nije moralo škrtirati na broju izlaza za zvuk: umesto

Srimo Slobodan POTIĆ

ranije uobičajenih dva (speakers, line), ovde postoji samo jedan.

Kartica je potpuno Plug&Play, što znači da je BIOS detektuje, Windows 95 prepoznaje, i po-

uobičajenoj proceduri instalira drajvere bez ikakvih poteškoća. Sem što je opremljena detaljnom knjižicom na 4 jezika, u kojoj je opširno objašnjeno hardversko i softversko konfiguiranje, priložen je i sav neophodan softver na dve diskete. Jedna je za instalaciju pod W95, a druga za Windows 3.11 i DOS (što znači da ne morate imati P&P operativni sistem da biste je mogli koristiti). Mnoge kartice pri instalaciji W95 drajvera se konfiguriraju samo za rad u Windowsu, i kod korisnika izazivaju reakciju koja prodavcima diže pritisak, a koja otprilike ovaško glasi: „...kartica je neispravna, jer u igrama nemam zvuk...“. Ove ih problema nema: sem što će u procesu instalacije drajvera za W95 biti instaliran i Music Center (audio CD plejer, midi i wav plejer) automatski će biti ubačen i DOS drajver u config.sys, čime će sistem biti kompletno iskonfiguiran u jednom koraku.

Ako niste profesionalni muzičar da vam treba wave table sinteza i dosta memorije na samoj zvučnoj kartici, ako ste običan korisnik koji želi da je koristi za Windows, igre, multimedia, puštanje audio diskova, šta drugo ređ nego - toplo preporučujemo.

Aleksandar VELIKOVIĆ

Proizvod ustupio „BM Computers“

Sredstva za čišćenje

Čistoća je pola zdravlja

Kada vide da im je ekran monitora zaprljan (neki to nikad i ne primete) većina naših ljudi posegne za nekom krpom i „domaćom ljutom“. Ljudi na zapadu, međutim, takve stvari rešavaju drugačije. Recimo, koriste posebne antistatičke krpice, kojih ima tridesetak u pakovanju i one svoj posao obavljaju besprekorno. U sebi sadrže antistatičku tečnost koja onemogućava stvaranje naslaga prašine na ekranu usled statičke elektriciteta. Posle isprobavanja jedne takve krpice na monitoru, a zatim i na TV ekranu bela krpicica je postala skoro totalno crna, ali je slika na ekranu bila kristalno čista.

Diskeza za čišćenje glave flopi diska je već dugo prisutna na tržištu i tu se nema šta reći, sem da je preporučljivo koristiti je jednom sedmično. No, po svemu sudeći, najkorisnija stvarica koju biste sebi mogli priuštiti je pribor za čišćenje CD-ova. Sastoji se od jedne „kutijice“ koja je veličinom i oblikom slična omotu za CD-ove i spreja za čišćenje. CD se ubaci u kutijicu, ravnomerno poperska sprejom i ručno zavrti desetak puta. Dok vi vrtite, preko sistema zupčanika vrti se i jedina krpica koja razmazuje tečnost po disku i čisti ga. Iako je autor uvek bio prilično skeptičan prema ovakvim sredstvima, ovoga puta se zaista prijatno iznenadio. Radi se o jednom starom CD-u koji je na sebi imao neku vrlo dugučaku AVI animaciju i koju nijedan CD-ROM nije uspeo da pusti - očigledno je problem bio u samom disku. No, posle čišćenja, animacija je krenula iz prve i savršeno glatko! Autor je odmah pristupio čišćenju svoje skromne kolekcije od par muzičkih CD-ova (naravno bugarskog porekla). Neverovatno je koliko su posle toga jasnije i izražajnije zvučali (neko će reći da je to stvar sugestije no sve je potvrdio komšija koji se tada pr-

vi put pobunio kada je do daske odvrtno „You could be mine“ G.N.R.). U svakom slučaju „CD Cleaning Kit“ se itekako isplati nabaviti.

Vladimir PRELOVAC

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Scala MultiMedia MM100

Amigin program za multimedijalne prezentacije sada i za PC

Do sada su programi američke softverske kuće „Scala Inc.“ na našim prostorima bili poznati samo vlasnicima Amiga računara. Korisnici programa *Scala 500* koji se za Amigu pojavio još pre nekoliko godina mogli su jednostavno da napravie grafiku, pa čak i multimedijalnu prezentaciju na svom računaru. Lakoću rada sa „Scalainim“ programima su iskoristile domaće televizijske stanice na kojima su se ovakvi programi koristili za grafičku obradu TV slike, uz pomoć najboljnijeg *Genlocka*. Do skora su Amigu i *Scala MM* koristile i beogradске televizijske PINK, SK, Art kanal... Verujemo da se i u većini lokalnih televizija primenjuju isti sistem.

Ono što *Scala MultiMedia MM100* nudi vlasnicima PC računara je ustvari kompletan proizvodni multimedijalni studio u kome možete koristiti neprevaziđene (i do sada na PC računaru nevidene) televizijske efekte pojavljivanja slike. U okviru vaše multimedijalne prezentacije se sa lakoćom mogu uvesti full-motion video, muzika i zvučni efekti. Moguće je napraviti jednostavnu multimedijalnu igru ili interaktivni citani film koristeći *Tooms Construction Set*. Naravno da ovaj citani film neće biti na nivou Diznijevih, ali je kvalitet zadovoljavajući za jednostavnije prezentacije. Imajte u vidu da vam je za sve od iznad navedenog do sada bilo potrebno ili poznavanje nekog od viših programskih jezika ili nekog boljeg animacionog programa.

Najveća prednost programa *MultiMedia MM100* se ogleda upravo u tome što je sve smešteno u jedinstveni paket koji stiče na jednom kompaktnom disku uz raznovrstan, već pripremljen, izbor clip-arta, zvučnih efekata i MPEG videa.

Scala Human Touch interfejs je jednostavan za učenje i verujemo da vam je dovoljno par sati da shvatite kako svaki funkcionišu pri pravljenju Scalainih multimedijalnih programa. Svaki od ovih programa se naziva *Script* i podeljen je na stranice (*page*). Svako od stranica skripta određuje način pojavljivanja (*wipe*). U „Scala“ su izuzetno ponosni na preko 200 različitih efekata pojavljivanja kako stranica tako i

teksta i slika u okviru stranica. Izbor je stvarno raznovrstan od klasičnih: pomeranja slike na gore ili dole, pojavljivanja u vidu linija ili kvadrata, preko *fade in* ili *out* pojavljivanja, pa sve do specijalnih *zoom* efekata i raznovrstnih preklapanja stranice preko prethodne. Zatim se određuje vreme trajanja stranice, pratni zvučni efekti (postoji mogućnost miksovanja muzike i zvučnih efekata), eventualno pridružuje MPEG video i ukoliko je potrebno određuje dalje programsko grananje. U okviru jedne stranice moguće je imati animaciju (na primer .FLC fajl),

teraktivnost programa. Na primer, ako preklapiš dve iste slike na kojima su nacrtani valutni znaci različite boje i ukoliko odredite da se jedna pojavljuje samo ako mišem predete preko prethodne, i na to mesto namestite neophodni *button* koji upućuje na odgovarajuću stranicu ako se kliknete mišem. Dobićete efekat promene boje za koji korisnik vašeg skripta treba da poveže sa mogućnošću prelaska na drugu stranicu na kojoj je na primer deteljnik ispričana priča o valutnim ptonensama u okviru firme za koju pravite prezentaciju.

Problem koji se pojavljuje pri izradi ovih multimedijalnih skripti jeste da niste u mogućnosti da pokrenete ovakav skript na računaru ukoliko na njemu nije instaliran celokupan program. Što u mnogome umanjuje mogućnost proizvodnje ovakvih programa za firme koje su spremne da odvoje određenu sumu novca za vaš trud, jer bi u tom slučaju i firma morala da nabavi ovaj program koji košta oko 350 DM. Ipak ukoliko često radite neke interaktivne prezentacije za vašu sopstvenu firmu, ili podržavate potpunu priateriju koja vlada na ovim prostorima, *Scala MultiMedia MM100* može predstavljati idealno rešenje.

Dobra praksa je što program radi pod svim operativnim sistemima (DOS, Windows 95 i OS/2), te što instalacija zahteva samo 10 MB na vašem hard disku. Proizvođač navodi da je 8 MB RAM dovoljno za pokretanje programa, mada možemo primetiti da će za korišćenje ozbiljnijih *Wipe* efekata biti potrebno 16 MB ako ne i više.

Branimir KUZMANOVIĆ

a moguće je da izaberete sliku za pozadinu te napravite posebnu listu pojavljivanja teksta na ovako izabranom pozadini.

Za razliku od uobljenih *True Type* fontova koji što vernije treba da na ekranu prikažu izgled koji se tekst imati na papiru, ovde se koriste jedinstveni *Scala Type* fontovi koji su dizajnirani tako da što bolje izgledaju na ekranu. Uz program stiče i zadovoljavajući broj ovakvih fontova. Očekivana primedba je da u YU fontovi, bar za sada, nisu na raspolaganju.

Naravno osim teksta na sliku možete staviti i nešto od *clip art* slika. Postoje posebne tehnike da se u okviru jedne stranice pripremi kasnija in-

TIP: Izrada multimedijalnih prezentacija
PLATFORMA: PC (DOS, Windows 95 ili OS/2);
MEMORIJA: 1 CD

Prednosti: Prezentacije zbog raznovrsnih video efekata popinjaju TV kvalitet.
Nedostaci: Nemogućnost pravljenja izvršnih fajlova.

Digital Orchestrator Plus v.2.00

Blagodeti kućne muzičke produkcije

Posedovati kućni HD recording studio bila je doskora povlasticu korisnika skupih *Falcona i Macintosha*. PC je mogao snimati i reprodukovati ili MIDI ili Audio sekvence (nikako obe sinhronizovano). „Voyetra“ program *Digital Orchestrator Plus* je konačno omogućio i vlasnicima PC računara blagodeti kućne muzičke produkcije. Program se dobija na svega dve instalacione diske. Instalacioni program se pokreće iz Windowsa (5.11 i više) i uglavnom sve sam podesi, sem sitnijih opcija koje moramo da podesimo sami (*MIDI i Hardware setup*). Preostaje još da se upustimo u „studjsko“ snimanje.

U stvaranju kompozicije počinje se od instrumentalnog dela. U okviru programa postoji 16-kanalni sekvencer za tu svrhu. Postoji ukupno 1000 traka, a na vama je da odredite svrhu svake: *MIDI ili Audio*, što se postize izborom u odgovarajućem polju. Svakoj traci se može dodeliti ime radi lakšeg snalaženja (da ne bude posle: „A gode ili onej Hemond...“). Sekvencer je širokih i standardnih mogućnosti (*event edit, conductor editor, score* sa mogućnošću štampanja nota itd.). Preporučuje se upotreba nekog boljeg alata za pravljenje muzike (recimo, *Cubase 1.01*), jer program može da importuje gotov MIDI fajl (*.MID).

Ono što dalje dolazi je audio deo. Odabere se prva slobodna traka, definiše kao audio (izborem simbola sempla u polju), uključuje se mikrofoni (ili gitara, zavisno od toga šta se snima), tasterom 'R' se obeleži kao aktivna za snimanje i - snimi se željena deonica. Ukoliko snimljene sekvence nije dobra (fals i slične nuspojave), *Undo* komandom ponovoštavamo i krećemo ponovo. Dugim klikom miša na audio part ulazi se u audio editor nevelikih, ali dobrih mogućnosti. Na raspolaganju su sledeće opcije: *Maximize the waveform* (izdizanje nivoa sempla do granice klipa), *DC Offset* (centrira sempl u odnosu na X osu) i tako izbegava neželjene šumove), *Crossfade* (jačina zvučka, kao *fade in i out* efekti), *Digital Delay* (eho, reverb, chorus), *Cut, Copy i Paste* nam pružaju mogućnost da, recimo, dobro

otpevan refren iskopiramo na poziciju siedećeg, umesto da se otpeva ponovo (po-maže u slučaju snimanja narodne muzi-ke, prim. aut.). Nipošto nemojte menjati tempo posle audio usimnivanja, jer se on- da nepovratno gubi sinhronizacija sa MI- DI podacima. Iz programa se audio zapis trake može snimiti kao WAV fajl, koji se potom može obraditi u nekom komplek- snijem programu (npr. *Sound Forge*) i učta- nazad u našu pesmu opcijom *Merge*, ne izgubivši pomenutu sinhronizaciju. WAV format ovakvo dobija sve snimljene trake u pesmi, te možemo koristiti više traka za snimanje jedne doonice, koje će po eks- portovanju, obradi i spajanju postati jedna traka (*mixdown*). One trake koje ne želimo da s miksaom, valja jednostavno „murtirati“ čišćenjem odgovarajućeg polja. Broj audio ka- nala koji možete snimiti zavisi od vaše zvučne kartice, kvaliteta sempla (11025-48000 Hz; preporučuje se 22050 ili 44100), kao i brzine procesora, veličine hard diska (iako normalan rad nije završen snimanjem i editovanjem, sje- djeje remiks). Možemo menjati jačinu svakog kanala, panoramu (pozicija u stereo slici) na Midi i stereo audio kanalima, kao i Reverb i

Chorus na Midi kanalima (ukoliko ih zvučna kartica ili spoljni sintajzer/modul podržava- ju). Navedene promene se mogu obavljati kliza- čima i brojevima u glavnom prozoru, kao i u Mixer prozoru, gde sve to imamo preglednije (nažalost, samo za Midi). Može se raditi samo statički mix (program pamti samo poziciju, a ne i kretanje klizača na mikseti).

Naš budućni hit možemo da snimimo na disk u nekom od formata: ORC (pamti sve), MID (samo

MIDI) ili WAV (samo audio) i da to kasni- je prebacimo na kasetu, DAT i slične no- sače zvučka.

Program zahteva poznavanje osnovnih muzičko-snimateljskih zakonitosti, ali se za potrebe vlastite demo produkcije osno- vne stvari brzo savlađaju. U slučaju pro- blema, tu je izvanredan *Help* koji često da- je predloge kako da nešto uradite, te vam savetujemo da ga prethodno proučite.

Sami po sebi, program *Digital Orchestra- tor Plus* ne pruža mnogo, rekli bi neki. Prisredno se samo da je ovo prvi pro- gram ovačve vrste na našem prostora- ma koji dobro radi (nema padanja - prim. aut.). Ukoliko imate instaliran *Cubase 1.01* kao MIDI, a *Sound Forge* kao audio editor, iole muzičkog talenta, i uz to još ovlada- te korišćenjem *Digital Orchestrator*, imate sve preduslove za kompletnu produkciju muzike na vašem radnom stolu.

Dragan TODORVIĆ
(bucat@setnet.co.yu)

TP: Muzički program, editor MIDI i audio zapisa
PLATFORMA: PC, Windows
MEDI: 2 diske

pcAnywhere 7.0

Daljinsko upravljanje računom
za Windows 95 i NT

Verovatno ste bili u situaciji da se ne nalazi- te kod kuće, a hitno su vam potrebni podaci sa vašeg računara ili vas je prijate- ljev udavio kukajući kako mu „ništa ne radi“. *pcAnywhere* je spas. Uz pomoć modema ili mreže cijini računare će svek biti sa vama. Sta- više, sa *pcAnywhere* prenos podataka je opti- mizovan, pa je produktivnije sve obavljati na host računaru, a samo prenositi sliku njegovog ekrana, nego koristiti klasičnu klijent-server arhite- kturu, uz veću količinu podataka za prenos.

Uslav za instaliranje *pcAnywhere 7.0* je po- stojanje Windowsa 95 ili NT. Za pristojan rad potreban je jači 486 računare sa što više memo-rije. U toku instaliranja Windows će više puta bi- ti resetovan da bi nakon nekoliko minuta proces bio završen. Unutar *Start* dugmeta nađete *pcAnywhere* odeljak sa glavnim programom, do- kumentacijom i opcijom za deinstaliranje. Obratite pažnju da se mrežna verzija *pcAnywhere* instalira *SETUP /A* opcijom. Tako dobijen pro- gram startuje se preko *Start/Run* dugmeta i *WINA32.EXE /A*.

Podešavanje ponašanja programa obavite preko *File/Application Options* menija. Više o parametrima za podešavanje pročitajte dalje u tekstu.

Pristup *pcAnywhere* hostu nije moguć iz obič- nih komunikacionih programa. Potrebno je koristiti *Be a Host* i *Remote Control* opcije iz *pcAnywhere* verzije 2.0 i više za Windows ili 5.0 verzije za DOS. Na jednoj „strani“ se startuje *Host* opcija (*modem, direct ili network*) a na dru- goj *Remote control (modem, direct ili network* u

zavisnosti od startovanog *Hosta*). Po- vezivanje se obavlja preko mrežnih protokola (IPX, SPX, NetBios, Banyan VINES, NASUNCS ili TCP/IP), komuni- kacionih portova (COMX), paralelnih portova (LPTX) ili modema.

Uz modemski pristup postoji i mo- gućnost *CallBacks*. *Remote control/modem* opcijom pozovete *Host* kompjuter, on se „dovrgne“ sa vašim i spusti slušalica da bi bio pozvao i ta- ko vam uštedeo novac za telefonski račun. Ne- zgodna osobina modemske pristupa je nepo- stojanje *Redial* opcije – za svaki „BUSY“ odgovor moraćete ručno „spuštat slušalicu“ i ponovo zvati (sve iz programa, naravno).

Veliku pomoć predstavlja moćan *script* jezik ugrađen u *pcAnywhere*. Bogatstvo komandi po- držano je preglednim *Help* sistemom, no za „obič- nog“ korisnika većina njih neće biti potrebna –

sve će se obavljati preko postojećih „dugmadi“ u to- olbaru. Aistori *pcAnywhere*ers su se potrudili i obezbe- dili odgovarajući editor sa svim po- trebnim opcijama za pisanje *script* fajlova.

Svaka usposta- vljena sesija može biti aktivirana i u vidu „filma.“ Odličan način za učitelje rada sa kompjuterom je da „snime“ kako student

rukuje Windows okruženjem. Takođe su sni- mljeni i neuspeli pokušaji logovanja na *Host*, za slučaj da haketi pokušavaju „prodor.“

Svi relevantni podaci vezani za konektovanje se menjaju preko *Properties* opcije odgovaraju- ćih ikona: *modem, direct ili network* za *Remote control* i *Be a Host* komande.

Remote networking komanda će vam omogu- ćiti da preko *direct-upa* ugrađenog u Windows 95/NT pristupite *pcAnywhere* hostu startova- nom bilo gde u svetu (recimo na Internetu), bez potrebe da direktno zovete željeni *host*.

Za *host* administratore u mrežama *gateway* komanda pruža veliku pomoć. Preko nje svako ko se poveže sa *pcAnywhere* *hostom* može da koristi *modem* ili mrežu host računara da po- zve željeni broj ili pristupi mreži kojoj nema direk- tan pristup. Klasa *gateway* se podešava preko *Properties dialup i dialup* ikona.

Pored Internet prezentacija, sve firme koje drže do sebe imaju i BBS za podršku kome se pristupa modemom. Za pristup ovom servisima koristite *Call Online Service* komandu. Načelno se u klasičnom komunikacionom programu, sa velikim brojem terminal emulacija i transfer protokola. Log fajlovi i preciznije podešavanje se nalaze unutar *Properties* odgovarajućih ikona.

Remote control omogućava kompletni pristup svim resursima host računara pa je stoga *pcAnywhere* odlično opremljen sigurnosnim mehanizmima. Nakon instaliranja *pcAnywhere*, pristup hostu nije ništa ograničen, ko god se konektuje dobija pun pristup.

Unutar *Properties* odgovarajućih ikona ispod *Be a Host* komande proverite *Callers* sekciju. Pristup može biti dodeljen svakoj osobi posebno. Neki od parametara su *Username*, šifra, *callback on/off*, prava pristupa resursima (diskovi), opcije *pcAnywhere* itd.), dužina trajanja sesije, *idle timeout* itd. Pažljivo odaberite prava pristupa i zaštitite ih dodatno šifrom za izmenu *Properties*. Mudro je i uključiti jednog korisnika sa *Supervisor* privilegijama za slučaj da treba „povratiti“ host sistem.

Izuzetno praktičnu i korisnu opciju predstavlja *Data encryption*. Šifrovanje podataka koji se prenose je potpuno transparentno uz pristojnu ulovu zaštite.

Za pristup administratorskim opcijama, startuje *pcAnywhere* sa *WINAW32.EXE /A*. Moguće je izmeniti *Startup network* direktorijum i ostale relevantne podatke vezane za korisničke mreže. Izmene koje se u ovom delu programa naprave deluju na sve ostale privilegije (*modern properties/callers* itd.).

Nakon što se konektujemo na host i unesemo korisničko ime i šifru, ulazimo u njegov desktop. Host je prikazan unutar prozora klijent računara. Ako ste zvali modemom od 14.400, brzinom verovatno nećete biti oduševljeni. Prikaz može biti ubrzan *ColorScale* i *Cache File Size* parametrima.

pristupate im preko *toolbars* prozora sa host desktopom. Preko *toolbars* možete uključivati i isključivati *Remote host*, tastaturu i ekran, pa i resetovati računar kome ste pristupili. Naravno samo ako imate potrebne privilegije.

Svi testirani programi, od *Word Prose* i *MS Office* paketa, do *TrueSpace 95*, rade bez greške. Na 14.400 (pa i 28.800) brzinama rade se svodi na podešavanje opcija programa, pokazivanje studentima i slično. Produktivniji rad za host računara (obrada teksta i slično) zahteva mnogo veće brzine (mrežne kartice itd.).

Kombinacije tastera karakteristične za Windows, „Alt+Tab“ npr. se koriste na hostu uz dodatak *Ctrl* tastera. Razlika u veličini desktopa se prevazišla klizačima u prozoru, a ako želite da ih isključite, aktivirajte *Scale* opciju. Obratite pažnju da je za *Color Scale* potrebno na host računaru koristiti prikaz sa 64K ili više boja.

pcAnywhere podržava i DOS programe, pre nego počnete da ih koristite na host računaru, poseditite veličinu fonta, poželjno je odabrati *True Type*. Za programe sa brzim prikazom podataka koji su bitni, dekirajte *Synchronous Display*. Tako će host kontrolisati brzinu izvođenja i uskladići je shodno vezi.

Nažalost, mnoge testirane igre (*Lion King*, *Color Lines* itd.) nisu radile ili je prikaz bio „zamljan“. Verovatno je problem u nestandardnom načinu prikaza u igrama. Tekstualno orijentisani programi rade savršeno malo spolje na što bi morali, verovatno zato što *pcAnywhere* ne podržava rad u tekstualnom modu i na client računaru - prikaz je uvek u grafičkom modu.

Većina amaterskih povezivanja računara je uzrokovana željom da se razmene fajlovi. I taj deo komunikacija je pokriven *pcAnywhere*om. *File transfer* komanda radi slično *Norton Commandera*. Sa jedne strane je fajl sistem host računara, a na drugoj lista lokalnih fajlova. Prostim označavanjem i klikom na send fajlovi su prebačeni. Protokol je bidirekcion, pa se i isto

vreme može i slati i primati. Uz sve to, *pcAnywhere* koristi *Norton Virus Scanner* za proveru zaraženosti primljenih fajlova, bez interakcije sa korisnikom.

Interakcija između korisnika host i client računara podržava je *Char* komandom. To je klasičan „podeljeni ekran, linija po linija“ chat, bez ikakvih dodatnih opcija no može da posluži za kraći razgovor. Tekst se može snimiti u log fajl. Nažalost, host računara nema previše opcija na raspolaganju. Moguće je inicijalizovati fajl transfer, stanoviti chat i isključiti klijenta sa veze. Veća kontrola bi bila poželjna, no možda buduća osvrnuta u sledećoj verziji *pcAnywhere*.

pcAnywhere je izuzetno moćan program koji bar jednom svakome zahteva. Za škole računarske je idealan, jer profesor uvek ima uvid u to šta student radi, može sve da snimi i posle analizira. Ljudi mogu od kuće da rade sa računarnom na poslu, a uz pomoć *callback* opcije se moraju na to doće pare za PTT račun.

Od nedostataka *pcAnywhere* naveo bih potpunu zauzetost host računara, tj. kada je klijent povezan i ne može koristiti kompjuter, sem ukoliko se ne dogovorite pa jedan od korisnika pusti miš i tastaturu dok drugi radi. Takođe je veliki minus nedostatak tekst moda, pa je rad sa DOS programima sporiji no što bi morao biti.

Za korišćenje DOS programa u tekst modu, uz nezauzete host računara, koristite *Doscopy*, program manjih mogućnosti, ali dosta brzog prikaza (možete ga naći na većini BBS-ova). Za sve ostalo *pcAnywhere* je nezostavan.

Damir ČOLAK
(dcolak@fon.fon.bg.ac.yu)

TIP: Program za rad sa udaljenim računarem

PLATFORMA: PC, Windows 95

MEĐU: 4 diskete

Problemi: Moćan; može da otkloni letnje do udaljenog računara; potpuna kontrola Host računara. **Nedostaci:** Potpuno zauzima Host računara; nema brzog teloletnog (DOS) režima.

Norton Crash Guard

Dubak za Windows 95

Ko god da je bio u Windows okruženju, makar i kao „slučajni prolaznik“, bar jednom je imao priliku da vidi šta znači programerski rečeno nekompatibilnost, a narodski - bagovi. U verziji 3.0 to su bile ozloglašene UAE (*Unrecoverable Application Error*) greške, a u verziji 3.1 sve je za nijansu poboljšano - čak je „sajjni“ program *Dr. Watson* u trenutku pada sistema pamtio ono šta je bilo u memoriji. Windows 95, sa ambicioznom planom da podržava i 16-bitne i 32-bitne aplikacije, dobio je tzv. „safe mode“ za ispravljanje grešaka - uglavnom onih programerskih, ali i korisničkih. Zatim se pojavilo mnoštvo programa koji ispravljaju „važan bag pri radu sa diskom“, a potom i kocke lekova: *Service Pack*. Kod „pacijenta“ se još uvek pojavljuju neželjeni simptomi i kontraindikacije, pa je firma

„Symantec“ (vlasnik Nortonovih paketa) odlučila da besplatno deli *Norton Crash Guard*, dubak za neimamo Getsove dete, Windows 95.

Izvršna arhiva zauzima oko 1.6 MB (pokrćeće se pod Windowsom). Instalacioni program neće zahtevati i ponovni start Windowsa već ćete pored sata odmah dobiti još jednu ikonu, a poziv u pomoć šaljete klikom desnog ili sa dva klika levog tastera miša na ovu ikonu. U prvom slučaju, otvara se meni u kome se bira vrsta zaštite (16-bitne ili 32-bitne aplikacije), statistika „uspona i padova“, „odmrzavanje“ neke biokodne aplikacije (otvara se prozor u kome prvo možete pokušati deblukovati, a ako to ne uspe, ili ako sačuvate nememorirane podatke, mogućnost „ubistva s preumisljajem“). Ako program pozovete dvoklikom levog tastera (ili odaberete *Open* iz ponuđenog menija), pozivanjem opcije *Settings*, imaćete prilike za praktičnu proveru - namernim izazivanjem određenih sistemskih grešaka.

Na usuzi je i dobro napisan *Help* koji podseća šta se sve može pokušati kada se neka apli-

kacija biokoda. Putem opcije *Live Update*, uz pomoć Interneta, doći ćete do narednih verzija, dokumentacije i sl. Iz priloženog uputstva, saznate da *Norton Crash Guard* ipak nije sveomoguć. Jer postoje deca koja su u stanju i da prevrnu dubak. Windows 95 je tipičan primer.

Momir RADIC

TIP: Uslužni program

PLATFORMA: PC, Windows 95

MEĐU: 3 diskete

Partition Magic 2.03

Najbolji program za rad sa disk partijama

Da li ste ikada poželeli da promenite veličinu svojih partija ali ste odustali jer to znači gubitak podataka? Program kompanije "PowerQuest", *Partition Magic* omogućava menjanje veličina partija bez brisanja njihovog sadržaja.

Verzija 2.0 donosi kompatibilnost sa Windowsom 95 i poboljšani korisnički interfejs. Iako se navodi kompatibilnost sa Windowsom 95, sam proizvođač preporučuje da se program koristi isključivo u DOS modu. Problem je u tome što se posle promene partija sistem mora restartovati, a ako se program startuje iz Windowsa može po izlasku iz programa doći do pisanja po disku, što rezultuje gubitkom podataka. Takođe, postoji i verzija za OS/2.

No da se korisnici ne bi osećali oštećenim ili čisto mode radi, autori su interfejs Windowsa 95 preslikali u svoj program. *Partition Magic* ne služi samo za promenu veličina partija. Iz njega možete i videti informacije ne samo o FAT već i o NTFS, HPFS, *NerfWare* i *Linux Ext2* partijama. Program omogućava i konvertovanje iz FAT u HPFS, ali ne i obrnuto. Iz FM-a partije možete brisati, formatirati (kao FAT ili HPFS), proveravati, sakrивati, menjati ograničenje broja fajlova u rootu, prilagođavati partije prema veličini klastera. Informacije o partijama su veoma opširne tako da za FAT možete saznati koliko prostora otpada na dugačka imena. U FM-u se

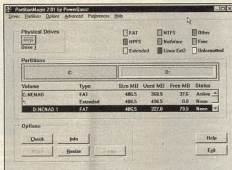
može postaviti i aktivna partija tako da postaje veoma koristan na boot disketama.

Proizvođač savetuje da se uz *Partition Magic* ne koristi bilo kakvo keširanje diska. Takođe preporučuje i backup važnih podataka jer u slučaju nestanka struje ili grešaka u operativnom sistemu ili hardveru može doći do njihovog gubitka. Takođe se ne preporučuje startovanje pod Windows 3.x, ili ako je startovan neki TSR koji vrši bilo kakve operacije sa diskom. Menjanje veličina partija je veoma prosto. Da bi se me-

nja veličine partija mora postojati prazan, neformatiran prostor na disku. Partija se može povećati samo ako neformatiran prostor dolazi posle nje. Ako postoji, recimo, tri partije a želimo da smanjimo poslednju a povećamo prvu, postupak bi bio sledeći: selektuje se poslednja partija i odabere opcija *Resize*. Odabere se protivljivi deo praznog prostora na partiji koji postaje "slobodan". Sada treba pomeriti partiju opcijom *Move* tako da se slobodan prostor nađe ispred nje. Isto treba uraditi i sa partijom ispred nje. Sada se selektuje partija koja se proširuje i sa *Resize* je povećavamo.

U slučaju da disk na kome su menjane partije ima loših klastera, po obavljenom poslu treba uraditi proveru diska jer će u protivnom biti obeleženi košim klasteri koji to nisu. Za to služi *Bad sector reser stavka* u *Advanced* meniju. Ako mašina na kojoj se *Partition Magic* startuje ne podržava diskove veće od 540 MB onda ni on neće "videti" više od 540 MB.

Neenad ORLIĆ
(orlic@setnet.co.yu)

Proizvođač savetuje da se uz *Partition Magic* ne koristi bilo kakvo keširanje diska. Takođe preporučuje i backup važnih podataka jer u slučaju nestanka struje ili grešaka u operativnom sistemu ili hardveru može doći do njihovog gubitka. Takođe se ne preporučuje startovanje pod Windows 3.x, ili ako je startovan neki TSR koji vrši bilo kakve operacije sa diskom. Menjanje veličina partija je veoma prosto. Da bi se me-

TIP: Uslubni program
PLATFORMA: PC, Windows
MEDIJ: 2 diskete

Prostori: Kad zatreba, nezamisljiv
Nedostaci: ???

XiPaint 3.2

Paint, raytrace i image processing o istom groštu

Vreme strogo specijalizovanih paint programa na Amigi je već uveliko stvar prošlosti. Granice između programa za 2D crtanje (DPaint u prvom redu), 3D modeliranje, rejtrejsing i obradu slika (Imagine, na primer) su vešto prevaziđene u novom programu čiji je distributor nemački „GTT“.

XiPaint, i pored svoje kompleksnosti, ima vrlo jednostavan i fleksibilan korisnički interfejs, što će reći da konfiguraciju ekrana određuje sam korisnik. Možete imati koliko god želite otvorenih prozora i rikovestera i slobodno se prebacivati sa jednog na drugi, što znatno ubrzava i olakšava rad sa operacijama koje se često ponavljaju.

Najinteresantniji segment programa je ugrađeni raytracer, koji *XiPainter* čini, verovatno, jedinim 2D paint programom sa tom mogućnošću. Naravno, ne treba očekivati značajniju kompleksnost operacija od ovakvog programa opšte namene. Za tu svrhu će bolje poslužiti *LightWave* ili *Imagine*. Međutim, iznenađujuća lakoća upravljanja ovim delom programa omogućuje ugodan rad i korisnicima sa manje iskustva u programima za 3D grafiku. Na raspolaganju je nekoliko osnovnih objekata, materijala i tekstu-

ra. Bira se položaj kamere i izvor svetla, dok se senke dodaju u toku renderovanja.

Iako pretežno orijentisan kao klasičan painter, *XiPainter* je opremljen i sa nekoliko image processing filtera. Tu su sledeće funkcije: Greyscale, Contrast, Brightness, Inverse, Hue, Colour Cycle, Blur, Aequidens, Gradient, Emboss, Smoothing i Smear. Krajnji efekti primene ovih opcija možda nisu u rangu *Photo Shopa*, ali za osnovne potrebe su više nego zadovoljavajući. Kao manu bi naveli nedostatak mogućnosti za emulaciju crtanja na prirodnom materijalima. Na primer, nema opcija za crtanje uljem, vodenim bojama, olovkom ili kredom, koji bi na papiru ostavili karakterističan oblik. Ako se uzmu u obzir savremene tendencije u ovom programima, to i nije tako mali nedostatak.

Rad sa folijama (layers) je, takođe, vrlo interesantna i pruža efektne rezultate. Jednostavno rečeno, možete crtati na više providnih „folija“, zatim prelepite jednu preko druge, baš kako se to radi prilikom izrade crtanih filmova. Ovo je nešto komplikovanija operacija, ali može dati veoma dobre vizuelne efekte.

Nova verzija *XiPainter* koja nosi oznaku 4, sem primetno veće brzine rada (naravno u HAM8 modu) donosi i nove opcije za rad sa ani-

macijama, koje će se dalje usavršavati u budućim verzijama programa.

Globalni utisak je da je od sveg ogromnog potencijala kojim *XiPainter* raspolaže, do kraja iskorišćen tek manji deo. Nedoradenost implementiranih modula je stvar koju je trebalo rešiti znatno pre verzije 3.2. Ostaje samo da se nadamo da će sledeće verzije popraviti utisak.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

TIP: Višenamenski grafički program
PLATFORMA: Amiga 1200
MEDIJ: 2 diskete

Prostori: Vrlo ambiciozan projekat sa velikim potencijalima...
Nedostaci: ...koji, nažalost, nisu već iskorišćeni.

CD Wizard

Dvoumljena oko izbora „pravog“ programa za puštanje muzičkih kompaktnih diskova pod Windowsom 95 su neizbežna od momenta kada se odlučite da jednostavni *CD Player* iz Windowsa 95 zamenite nekim boljim.

Prosto je neverovatno koliko je dobrih ideja realizovano na tako malom prostoru. Među tridesetak opcija se, pored standardnih, nalaze

i one za kreiranje „savršene“ baze podataka o svakom vašem kompaktnom disku, uključujući prvih deset sekundi svake pesme. Podaci iz Windowsovog *CD Playera* (cdplay.inf) se automatski prebacuju, ali se prema priloženom uputstvu bilo koji format baze može prebaciti posredstvom *Accessa* ili *Excela*. Jačina zvuka se može kontrolisati i na lica mesta, ne pozivajući *Audio Mixer*. Pored standardnih načina puštanja pesama (sve, izabrane, po slučajnom izboru) moguće je odrediti sekvencu unutar pesme koju želite da slušamo (npr. bez uvoda ili samo refren). Ušteda prostora na desktopu ostvaruje se ili udjučivanjem simpatičnog i funkcionalnog „small“ moda, ili minimizovanjem tako da se sve bitne funkcije kontrolišu preko ikonica na točionici.

Najnovija verzija *CD Wizarda* se nalazi na adresi <http://surworld.com/paserve.com/homepages/brettime>.

Vladimir PRELOVAC

TIP: Funkcionalan CD player

INFO: Windows 95 (UCFDW40.ZIP, 302 KB)

VER: 4.0 REGISTRACIJA: 50 USD, nije neophodna

Medu najboljim dodacima za poboljšanje produktivnosti grafičkog okruženja Workbench-a nalazi se i *ToolManager*. Služi za pokretanje aplikacija sa desktopa, preko menija, linija odnosno tablica sa ikonama.

Filosofija podešavanja programa se razlikuje od one na koju smo navikli, utoliko što se svi elementi grafičkog okruženja posmatraju kao objekti, odnosno kao grupe objekata. U jednom dahu se mogu jedinstveno stići koje će se koristiti kao ikonce i svi zvukovi koji će se dodeliti sistemskim događajima. U sledećem krugu se određuju izvršni programi i skripte sa parametrima, pa tek kada se *ToolManageru* obezbedi potrebna građa, može se pristupiti realizaciji samih vizuelnih kreacija. Bilo da su to grane u okviru sistemskog menija, bilo dugmići smešteni u jednu ili više linija, odnosno odabrane IFF sličice ili MUI ikonce u formi toolbara. Svi vizuelni elementi mogu se do detalja podesiti (pozicija, raspored, poravnanje, dubina),

ToolManager

dok se veličina tablice sa ikonama prilagođava najvećoj ikoni. Stoga se pre uređivanjem grafičkog okruženja treba snabdeći IFF sličicama, ili lepim MUI ikonama koje se isporučuju zajedno sa programima.

Kada jednom podesite *ToolManager* i svoje omiljene programe ugnezdite u grafičko okruženje ovako pojačanog Workbench-a, uplovićete u novu dimenziju.

TIP: Platforma za pokretanje aplikacija

INFO: Workbench 2.X (TOOLMANZ.LHA 50 KB)

VER: 2.1 REGISTRACIJA: nije predviđena

TBAV, kako se kraće označava naslovljeni paket, spada među najbolje za proveru sistema od infekcije virusima. Paket se paralelno razvija za DOS, Windows 3.1 i Windows 95/NT platforme i svakog meseca se vredno ažurira.

Od svih trenutno raspoloživih, paketa verzija 7.06 za Windows 95 nudi verovatno najuboljavniju zaštitu od virusa. U prozoru za konfigurisanje programa možete uključiti nekoliko sigurnosnih opcija koje će raditi u pozadini: ako selektujete automatsko učitavanje programa pri butanju Windowsa, odmah po ulasku u sistem svaki put će biti urađeno sniženje memorije; a TBAV će ostati aktivan u pozadini. Možete uključiti i automatsko testiranje svake diskete po ubacivanju, ili uvesti i automatsko skeniranje diska u pravilnim vremenskim intervalima.

Najbolja strana TBAV-a je veoma razvijena heuristička pomoć koja se detektuje sve mutacije poznatih virusa. Program analizira nastale promene na fajlovima i ukazuje na svaki deo programskog koda koji liči na „ružni rad“ virusa. Ako ste početnik, podesite niži stepen heurističke analize, da vas TBAV ne bi uznemiravao lažnim upozorenjima. Ukoliko virus nije eksplicitno prepoznat po „imenu i preimenu“, verovatno nema razloga da se uzbuđujete - šanse da naletite na virus mladi od mesec dana (koliko protekne između dve verzije TBAV-a) gotovo da su ravne nuli.

Kao i vodeći programi za skeniranje fajlova, TBAV ubacuje sken opciju u kontekstni meni (koji dobijate pritiskom na desni tast miša), čime lako možete da ga pozovete iz bilo kog foldera, i odskenirate oco disk ili partitiju, odnosno neki poddirektorijum, bez prethodnog ulaska u program.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Thunderbyte Antivirus

Kao i vodeći programi za skeniranje fajlova, TBAV ubacuje sken opciju u kontekstni meni (koji dobijate pritiskom na desni tast miša), čime lako možete da ga pozovete iz bilo kog foldera, i odskenirate oco disk ili partitiju, odnosno neki poddirektorijum, bez prethodnog ulaska u program.

TIP: Antivirus paket sa heurističkom analizom

INFO: Windows 95 (TBW95706.ZIP, 675 KB)

VER: 7.06 REGISTRACIJA: Zavino od licence

Laplace

Ovo je matematički program skromnih mogućnosti, po ugledu na *Maple* i *Maple* koji radi u MUI grafičkom interfejsu. Omogućava numeričko, ali i simboličko rešavanje algebarskih jednačina, polinoma, nalaženje izvoda, razvijanje u Taylorov red i slično. Dobro se snalazi i sa matricama (determinanta, rang matrice), kao i sa vektorima i kompleksnim brojevima. Testirana verzija ne podržava pronalaženje integrala funkcije i crtanje grafički, ali su ove opcije prve na listi čekanja.

Posudejte GUI, kojim se direktno u prozoru lako uvode i ispravljaju formule, koje se potom grafički prikazuju upotrebom odgovarajućih matematičkih simbola. Na funkcionske tastere mogu se smesti bilo komande, bilo Arcex skripte koje će poslužiti i za komplikovane proračune. Delimično je podržano programiranje sa uslovnim izvršavanjem i FOR petljom, a ceo tok proračuna se može snimiti za kasniju upotrebu.

Dejan STEPANOVIĆ

TIP: Matematički program

INFO: Workbench 3.0, MUI 3.3 (LAPLACEIHA, 630KB)

VER: 0.7 REGISTRACIJA: nije predviđena

Najveći šah-klub

Na Internetu postoji najmasovniji šahovski klub na svetu koji okuplja sve igrače - od totalnih početnika do velemajstora

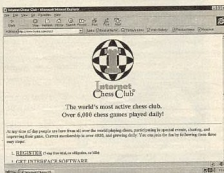
Technički gledano, Internet Chess Club je server u Pitsburgu u Pensilvaniji, čije se niti puštaju do najudaljenijih delova zemaljske kugle, gde god ima šahovskih entuzijasta. Meni je, recimo, omogućilo da igram partije sa ljudima iz Rusije, Norveške, Meksika, Indije, Švajcarske, Islanda (i još par šljafni zemalja) i to sve u realnom vremenu, makar i cuger bio u pitanju. Pritom sam mogao i da ih pitam za zdravlje.

Ovaj klub trenutno broji preko 4000 članova, od kojih većinu čine početnici, ali je i ne mali broj vodećih svetskih igrača, uključujući i pretendente na titulu. Ponekad je teško i ustanoviti ko su zapravo pojedini igrači, pošto se članovi prijavljuju pod pseudonimom. Ovom klubu možete pristupiti i kao gost, pri čemu imate pravo da igrate partije bilo sa drugim gostima ili članovima, ali ne i da učestvujete na turnirima ili da igrate partije za rejting. Gost, takođe, nema pristup datim majstorskih i velemajstorskih partija igračima na ICC-u.

Kako postati član? Pozovite <http://www.hydra.com/icc>, izaberete opciju Register, ispunite formular i za nekoliko trenutaka na vašu e-mail adresu stigne šifra pod kojom se logujete u klub. Ovo vam omogućava da bez ikakvih troškova svakog dana uživate sve pogodnosti registrovanog člana - nakon čega postajete ovisan ICC-a i više ne pitate šta košta da to ostanete i ubuduće. A za to zadovoljstvo ćete morati da izdvojite 49 USD za godinu dana (drugo je pitanje smelaženja oko uplate u zemlji bez kreditnih kartica).

Sledeća stvar koju ćete morati da učinite jeste da skinete program za igranje šaha preko ICC-a zvani Bližin. Ako koristite verziju 3 *Internet Explorer* ili *Netscape Navigator* možete da igrate i direktno iz browsera kroz Java aplikaciju *Coffee House*. Čini mi se da je ipak praktičnije i sigurnije koristiti zaseban program, pevo zbog činjenice da dnevnik vaših odigranih partija čuva na vašem disku, manje je bagovit od *Coffee House*, a i ukoliko ste se povezali na Internet samo radi igranja šaha, ne opterećuje sistem nepotrebnim softverom. Bližin je vrlo kratak, brže se učitava od WWW klijenta, i praktično ste trenutno u klubu, pošto automatski šalje vaše korisničko ime i šifru.

Bližin liči na bilo koji običan program za igranje šaha, sa vrlo jednostavnim i preglednom grafikom. U jednom prozoru nalazi se šahovska tabla sa setom, koja ima vektorske figure, tako da je možete redimenzionirati po želji bez ikakvih gu-

bitaka kvaliteta grafike. U drugom prozoru odvija se vaša celokupna komunikacija sa trenutnim protivnikom ili klubom i njegovim članovima, kao i spis svih završenih informacija.

Verovatno ćete se osećati malo zbunjeno dok se ne odmaćete među raspoloživim komandama i prva stvar koju ćete naučiti jeste kako da nadete protivnika i počnete partiju. Princip je vrlo jednostavan - možete da date „oglas“ sa uslovima pod kojima želite da igrate, ili da se javite na neki od onih koji vam pristizu u komunikacioni prozor, često i po nekoliko njih u sekundi. Uslovi podrazumevaju minutažu i inkrement (ukoliko želite da igrate po Fiserovom sistemu, a on je na ICC-u šire prihvaćen od klasičnog sa ta bez inkrementa), kao i da li želite da vam se partija boduje za rejting ili ne. Opcione možete da navedete i raspon rejtinga za svoje potencijalne protivnike.

Ako ste podesili program na automatsko prihvatanje protivnika, onog trenutka kada se javi

neko ko ispunjava vaše uslove, partija počinje. U toku partije možete komandom *Say* da upućujete pisane poruke protivniku, a komandom *Tell* pročunom pseudonimom igrača da komunicirate i sa onima koji trenutno ne igraju sa vama. Komandom *Message* možete čak i da ostavljate poruke onima koji trenutno nisu uloženi.

Naravno, ne mora sve da funkcioniše po principu slučajnog izbora protivnika: možete da otkucate who ne biste li videli koga trenutno ima u klubu, pa da uputite *Isaw* direktno nekom od protivnika koga dobro poznajete, ili želite da upoznate. Partije se mogu i prekidati, pa kasnije nastavljati, o poziciji u prekidu brine ICC server.

Ako ste registrovani član, sem pojedinačnih partija možete učestvovati i na turnirima koji se svakodnevno organizuju. Najčešće je u pitanju cuger na 3-5 minuta, ali desi se i po koji sporozovni. U krajnjem slučaju, možete i sami da se privatite organizacije i da „vrbuete“ učesnike. Ponedeljkom se, recimo, pruža prilika slabijim igračima da igraju simultanke sa majstorima.

Detaljnije se možete upoznati sa prošlim i predstojećim događajima komandom *turnament*. Početkom oktobra je, recimo, bio veliki velemajstorski turnir čije ste partije komandom *observe* mogli da pratite (po šest istovremeno) u pauzama između sopsvenih. Sem partija koje se igraju u okviru ICC-a, ovaj klub vrši žive prenos svih značajnijih mečeva u svetu, koje možete pratiti po istom principu, tokom odigravanja. Ako ste registrovani član, možete pogledati i neke od mnogobrojnih partija koje su majstori i velemajstori igrali na ICC-u.

Rejting sistem koji se primenjuje identičan je onom koji je na snazi i u živom šahu, tako da sa priličnim stepenom pouzdanosti možete računati da vredite onoliko koliko vam je rejting na ICC-u. Ako igrate protiv igrača mnogo jačeg od sebe, može vam se desiti da vam čak i poraz donese nekoliko poena dobrića, a pobjeda protiv mnogo slabijeg igrača može vam skenuti po poen. Naravno, jači od vas nemaju motiva da igraju sa vama, jer malo dobijaju, a mnogo rizikuju, tako da je redak slučaj da nađete igrača koji je više od 200 rejting poena jači koji će prisitati na meč - lakše ćete to postići ako ponudite nerejtingovanu partiju.

Ali, dešavaju se i bizarnosti: nedavno sam se oduševio našavši igrača sa rejtingom preko 2300 koji pristaje na

partiju sa mnom, da bih već posle nekoliko poteza ustanovio da čovek, ili je prijan, ili namerno igra po principu „primiti mat u što manje poteza“. Kada sam ga pitao u čemu je štos, dobio sam odgovor: „Javini, ne igram ja, nego moj četvorogodišnji sinčić“. Eto koliko cene nas sa rejtingom ispod 2000...

Inače, vaš rejting se vodi zasebno za svaku kategoriju: metač (do 3 min), cager (3-15) i standard (preko 15 min). Nije redak slučaj da se rejting nekog igrača od kategorije do kategorije razlikuje i po nekoliko stotina poena. Najveći broj igrača, oni koje čete u svako doba pronaći kako jurcaju iz partije u partiju, ima rejting od 1300 do 1700. Od 1700 do 2100 postaju već ređe zverke, a one malobrojne preko te cifre morate pažljivo da lovite, jer se drže po strani, i uglavnom ugovaraju mečeve daleko od očiju plebsa - retko čete ih čuti kako „licitiraju“ preko svima dostupnih oglasa.

Da li se u zvaničnim šahovskim institucijama priznaje rejting stečen na ICC-u? To pitanje rešava Šahovski savez svake zemlje pojedinačno, kao i eventualnu metodologiju dopunske verifikacije. Pošto živimo u zemlji gde se i sam Internet, poput sličnih dostignuća tehnike, smatra sveskim čudom, za sada nemojte gajiti prevrlika očekivanja. Ali, vreme sigurno radi za ICC.

Internet dokle god se pogled pruža

A vi čete, kako vreme protiče, sve više rđdiati samo da biste mogli da platite ICC. Ne preplatu za klub, jer je ona fiksna na godišnjem nivou makar 24 sata dnevno igrali šah. Igranje šaha preko interneta je verovatno jedan od najpospesnijih gutača vaše Internet preplate, jer nekoliko sati igre prođe da i ne primetite. Za to vreme klasičnim surfvanjem biste verovatno mogli da skinete više desetina megabajta tekstova, slika, animacija, programa...

Ako postoji neki razlog zbog koga je neodrživa filozofija pojedinih provajdera u ovoj zemlji o Internetu, kao o nečem ekskluzivnom i skupocenom („bože moj, naplatite svaku informaciju koju skinete, pa vam neće biti skup“?), onda su to pre svega servisi poput ICC-a. Internet ne služi da bi se skupo prepredavalo, već se na njemu i sa njim živi.

To je ono što nisu shvatili svi oni koji se danas čude kako to da Internet nije ispunio svoja prepostavljena, prevashodno poslovnu ulogu - čovek svojom profesionalnom životu posvećuje tek trećinu intelektualnih i fizičkih resursa, dok su i preostale dve trećine njegove ličnosti ništa manje potencijalni korisnik Interneta. Kada to uverenje prevlada, onda će ta elitistička fama nestati, a cena mesečne preplate bez vremenskog ograničenja će se izjednačiti sa ostalim komunalijama. Dotle, igrajte šah, da vas ceo svet razume.

Aleksandar VELJKOVIĆ

CVET KOMPJUTERA

Internet ne bi bio to što jeste da na njemu nema šaljivih sadržaja. Izdvojili smo dva reprezentativna primera

Yugo na američki način

Yugo-džekpot

Yugo-Ispovedionika

Yugo-metro

Yugo-roštilj

„Mnogo stvari bivaju stvorene u težnji ka savršenstvu. Ipak, samo nekoliko dostigne taj ideal. Da li je u pitanju protračeni potencijal ili nedostatak genijalnosti? Yugo je primer takve kreacije, kao automobil, on je u startu bio osuđen na propast, ali zlatnična mašta dvadeset petorice umetnika našla mu je novu svrhu.“

Ove reči su uvod u izložbu napravljenu u SAD-u u kojoj je dvadeset pet umetnika od po jednog Yuga napravilo raznorazne maštovite kreacije. Komentar je nepotčan, jer slike govore za sebe.

"It's a car without a country."
—Kara O'Malley (1997) izložba

Yugo-harmonika

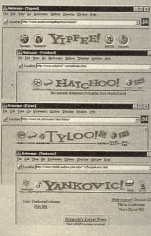
NEW YORK
YUGO NEXT
FUEL FOR THOUGHT

Yugo-podmornica

Yugo-telefon

Važno je zvati se Yahoo!

Nije retka pojava da se na Internetu pojave parodije popularnih WWW stranica. Jedna od najčešćih „meta“ je čuveni *Yahoo!* čijim vlasnicima to, izgleda, ni najmanje ne smeta. Štaviše, na samom Yahoo-u može se pronaći spisak parodija na razne stranice, pa i na njega samog. Sadržaji ovih parodija su različiti, ali je izgled originala pekipiran gotovo do perikate.

Slobodan POPOVIĆ

WWW na Amigi

Kakve su mogućnosti novih WWW klijenata za Amigu, koji najviše pruža i šta se od njih može očekivati u budućnosti

Iako iza Amige ne stoji neka od moćnih softverskih kompanija, za nju ipak postoji sasvim solidan softver kojim se dovoljno spremno može koristiti prostornostima globalne mreže. Stvar su, naime, u ruke preuzeli pojedinci, ili grupe programera, koji prateći tekuće standarde, uz neku malu nadoknadu nastoje da razviju što kvalitetnije programe za podršku interneta.

U ovom trenutku na Amigi su aktuelna tri WWW klijenta - *AWeb*, *IBrowse* i *Voyager*. Postoji još i *AMosaic*, ali njegove mogućnosti nećemo epizodno jer više od godinu dana nije doživio nikakva unapređenja. S obzirom da su sva tri još u fazi razvoja ili u skorije vreme očekuju neka bitna poboljšanja, važno je napomenuti i njihove tekuće verzije i status.

Važeće verzije *AWeb* su 1.3, 1.4 i 2.0. Prva je deo verzija koja ima niz ograničenja, ali se može slobodno distribuirati i koristiti bez ikakve nadoknade. Druga je tzv. Shareware verzija i namenjena je onim korisnicima koji su platili za njeno korišćenje još u periodu dok program nije bio komercijalan. Treća verzija je komercijalna i mogu je koristiti isključivo oni koji su je kupili od zvaničnog prodavca, firme "AmiTrix".

IBrowse se zaustavio kod verzije 1.02. To je tek druga zvanična verzija programa koji je dugo bio u testnoj fazi. Postoji i deo verzija koja nosi oznaku 1.01.

Prva i poslednja verzija *Voyagera* izašla je još u maju i potpuno je besplatna. Ona je zapravo polkon korisnicima Amige od tima koji već većelike radi na novom projektu.

Prednosti i mane

Iskusan korisnik odmah će primetiti razliku u grafičkom okruženju *Voyagera* i *IBrowse* u odnosu na *AWeb*. Prva dva, naime, koriste *MUI* (*Magic User Interface*), danas ogrovo nezaboličan za kreiranje radne okoline. *AWeb* u svu svrhu upotrebljava *ClassAct*, manje atraktivan, ali i manje zahtevan sistem. *AWeb* je upravo zbog te činjenice interesantniji korisnicima sa malo memorije.

Programi ovog tipa imaju relativno velike zahteve. Bez barem 4 MB RAM-a ne očekujte da ćete videti Web u punom sjaju. Biće vam potrebna i verzija 3.0 operativnog sistema, kao i hard disk. Sva tri programa su u stanju da prepoznaju HTML 2.0 (jezik za kreiranje Web dokumenata), kao i neka proširenja iz skupa komandi kojim pripadaju HTML 3.0 standardu. *IBrowse* i *Voyager* uz to mogu da prikazuju i nekoliko važnijih efekata koje je kao standard nametnulo *Netscape* (NHTML Level 1), ipak, u svemu tome je

IBrowse otišao najdale. Čak su i test verzije tog programa imale podršku za većinu vrsta tablica, jednog od sve češćih načina za prezentovanje podataka na Webu. Od svih poznatih elemenata možda se najviše oseća nedostatak okvira (Frames), koji predstavljaju mogućnost prikazivanja većeg broja dokumenata odjednom.

Što se tiče grafike, programi po pravilu koriste eksternu modulu (*Datatypes*) za prepoznavanje i dekodovanje pojedinih formata slike. Postoji samo jedan izuzetak: *IBrowse* opciono može da upotrebljava i svoju biblioteku, koja mu daje za sada jedinstvenu mogućnost progresivnog prikazivanja slika i animacija. Zahvaljujući tome, kao i korišćenju *MUI*-ja, on je svakako vizuelno najfunkcionalniji program.

Pregledavajući opcije programa lako se dolazi do zaključka da je tu *Voyager* u podređenom položaju. Jedan od njegovih važnih nedostataka jeste nemogućnost podešavanja eksternih tipova na koje bi program automatski reagovao. U pogledu praćenja prenosa i dekodovanja informacija najbolji je *AWeb*. Njegov statusni prozor i tekstualno i grafički paralelno prati progres prenosa i obrade svih podataka.

Svi ovi klijenti imaju one elementarne segmente u koje spadaju disk keš, podrška za Proxy server, višestruki prozori, Bookmarks lista, kao i opcije za odlaaganje učitavanja slika i prikaz izvornog koda dokumenta. Svi koriste asinhroni pristup i imaju interni multitasking.

Još jedna od važnih karakteristika ovakvih programa je i sposobnost manipulacije objektima u okviru dokumenta, naročito snimanje i preuzimanje (*Download*) različitih tipova podataka. Tu je *IBrowse* neprikošen. U spisku koji ćete dobiti klikom na desni taster miša iznad neke slike ili linka verovatno ćete naći sve ono što vam je potrebno. *AWeb* i *Voyager* poseduju samo elementarne funkcije koje se pozivaju levim tasterom uz eventualnu pomoć tastera Shift.

Ostali protokoli

Voyager interno podržava NNTP (protokol za prenos Usenet konferencija), što je jedna od njegovih glavnih prednosti, a eksterno Telnet i e-mail. FTP, Gopher i WAIS podršku osvaruje isključivo preko Proxy servera. Registrovana verzija *IBrowse*va pored HTTP-a ima i biblioteku za FTP, Gopher i e-mail, dok Telnet koristi pozivom odgovarajućeg programa. *AWeb* pored HTTP-a interno podržava samo Gopher, dok se preko eksternih programa mogu koristiti svi ostali protokoli.

Kad se sagledaju prednosti i mane svih ovih programa, dolazi se do zaključka da je *IBrowse* najkvalitetniji. Ako se već mora birati, on bi bio najbolji izbor. *AWeb* se mirne duše može smestiti na drugu poziciju, a *Voyager* na treću, mada *AWeb* mnogo manje otkadke od *Voyagera* nego *IBrowse* od njega.

Međutim, u vezi s *Voyagerom* svašta se sprema. Još kada se pojavila verzija 1.0 najavljen je nastavak pod simboličnim imenom *Voyager - Next Generation*. Program bi, barem prema najavama, trebalo da ima kompletnu podršku za sve važeće HTML standarde kao i još niz drugih mogućnosti. Za sada je datum pojavljivanja ovog programa nepoznat, ali se čeka s velikim nestrpljenjem.

I *AWeb* se sprema da zada ozbiljan udarac konkurenciji. Nedavno je izašla Shareware verzija 1.5 kao prethodnica komercijalnoj verziji 2.1 koja bi, u trenutku dok ovo čitate, trebalo da je već aktuelna. Program će imati punu HTML 3.2 podršku, što znači da će napokon moći prikazivati tablice, puštati zvuk u pozadini i još mnogo toga. Postoje indicije da bi se po prvi put na Amigi mogli pojaviti i ovi.

Sve u svemu, korisnici Amige ipak mogu da budu zadovoljni. U relativno kratkom periodu dobili su tri solidna programa od kojih se u skorijoj budućnosti s pravom veoma mnogo očekuje.

Vladimir POZANNOVIĆ
(vladep@galeb.etf.bg.ac.yu)

Deset najvećih laži

Od kako je Mreža postala popularna u medijima o njoj se mogu čuti svakakve tvrdnje, poluistine, dezinformacije i kojekakve zaskočice. Evo istine

1 Zna se tačan broj korisnika Mreže

Često je teško proceniti broj ljudi okupljenih na nekom mestu, kao na primer broj kupaca na plaži ili demonstranata na ulici. Koliko su onda pouzdane procene o nečim tako velikom i „nevidljivom“ poput interneta?

Koliko članova velikih sistema u Americi poput poput „Compuservea“ ili „America Onlinea“ koristi Internet? Da li da ubrojimo i one koji jednom mesečno pogledaju neku Web stranu? Da li da brojimo IP adrese ili e-mail adrese?

U Americi je vršeno više pokušaja da se odredi broj korisnika Mreže. Dobijene procene su vrlo šarolike: od 5,8 miliona Amerikanaca sa direktnim pristupom Mreži do 17,6 miliona koji koriste Internet od kuće ili sa posla. Velike su razlike i u procenama na svetskom nivou: od 23,5 („International Data Corporation“) do 60 miliođa korisnika (Bob Metcalfe, časopis „InfoWorld“).

Zato, ako vas neko pita kolika je populacija Interneta, slobodno odgovorite „između 10 i 100 miliona ljudi“ i nećete pogrešiti.

2 Internet je leglo nemorala

Da li ima „mračnih uličica“ na Internetu koje iskušavaju čovekovu privrženost „zdravom moralu i porodičnim vrednostima“? Ima ih, ali je njihov broj ipak zanemarljiv u odnosu na veličinu Mreže.

Poznato je da američke novine filtriraju i objavljuju informacije bombastičnog karaktera, koje ne moraju da bude tačne. Primer su rezultati studije „Karnegi Melon“ univerziteta po kojoj je čak 86,5 odsto slika na UseNetu pornografsko, što je časopis „Time“ koristio za priču sa naslovne strane o kiber-pornografiji. Na osnovu istih izvora koje je koristila ova studija, novinar on-line publikacije „CyberWire Dispatches“ Brok Miks je u svom tekstu o slučaju „Times“ zaključio da je samo 0,5% dnevnog protoka informacija na Internetu pornografskog karaktera. Za taj tekst je nagrađen godišnjom Nagradom za kompjutersko novinarstvo.

Naravno, ovo ne znači da seks sajтови nisu popularni. Prema podacima jednog većeg servisa za pretraživanje Mreže, „sex“, „nude“, „www“, „chat“, „software“, „game“, „Windows“ i „Microsoft“ su najčešće ključne reči koje korisnici unose za pretragu. Prema tome, virtualni seks i besplatni softver su svakako dvojnica opešavja velikog broja korisnika Interneta.

Potraga za seksom na Mreži ipak postaje sve teža. Marketinški konsultanti ubeduju beskrupulozne administratore Web stranica da ubace obscene reči na svoje strane koje nemaju veze sa seksom i pornografijom, već reklamiraju neki proizvod, kako bi korisnici preko linkova pretraživača došli na njih. Zato programeri Web pretraživača dodaju u svoje rutine algoritme za zaobljavanje takvih lažnih linkova, ali administratori Web stranica odgovaraju sofisticiranim rutinama za automatsko registrovanje stranica kod pretraživača.

Mada je skoro nemoguće slučajno nabasati na pornografiju ili, na primer, nacističku propagandu na Mreži, su druge strane ih je nemoguće ne pronaći ako te to cilj. Čak i tada, pronalazanje „golicavih sličica“ može da bude dugotrajno i dosadno – čisto gubljenje vremena.

Kao zaštita od prikazivanja neželjenog materijala, sve više se koriste programi poput *SurfWatcha*, kojeg često koriste i roditelji maloletne dece.

3 Mreža ne poznaje granice

Internetu preči skoro nestanak dragocenog „prirodnog resursa“ za dalji rast: mrežnih brojeva. Prema „Internet Engineering Task Force“, komitetu odgovornom za rešavanje ovog kriznog stanja, sadašnja numerička šema za dodeljivanje IP adresa bitno je punjnija u prvim godinama novog milenijuma. Rešenje nudi radna grupa IPng koja priprema IPv6 šemu koja umesto dosadašnje 32-bitne IPv4 šeme (teori-

ski maksimum od oko 4,3 milijarde adresa u formatu nnn.nnn.nnn.nnn), predlaže IPv6 šemu koja koristi 128 bita (teorijski maksimum od 3,4 x 10²⁸ adresa).

I 32-bitni format bi bio dovoljan da nije neefikasnosti u dodeljivanju adresa, ugrađene hijerarhije i rezervisanih adresa, koji praktično smanjuju ovaj broj kombinacija na samo oko 15 odsto početne cifre.

Kod IPv6 šeme, i pored najpessimističnijih predviđanja, ostaje oko 1,500 IP adresa za svaki kvadratni metar površina na planeti. Kada bi se koristili racionalniji metodi, verovatno bi DNK svakog čoveka na planeti mogla da ima svoj jedinstveni IP broj.

Najteži deo implementacije IPv6 šeme je „ubeđivanje“ starih IPv4 rutera da bez zbrke komuniciraju sa novim. Ovaj problem bi mogao da bude značajan jer nam isključivo govore da čak i trivijalna greška u rutiranju (*sprovedenoj IP paketa do odredišta, prim. ur*) može da izoluje čitav jedan deo Mreže. 18. juna 1996. godine jedan inženjer „Netcoma“ je slučajnom greškom u kucanju blokirao Cisco ruter i 400,000 „Netcomovih“ pretplatnika trinaest sati nije imao pristup Webu i e-mailu.

4 Brzina je sve što vam treba

ISDN, ATM, kablovski modemi su specijalizovani za protok velike količine podataka. Međutim...

Nelada je to bio tekst, pa onda i slika, zatim zvuk i video – zahvalnost novih tipova podataka po pitanju širine opsega protoka podataka idu brže od trenutnih tehničkih kapaciteta. Sem ako svi delovi Mreže simultano ne proširuju kapacitete, uska grla će se premeštati s mesta na mesto.

U Americi, duž informacione „kičme“ koja se pruža pravcem istok-zapad, ima manje od trideset velikih čvorova, tzv. Mesta pristupa mreži (*Network Access Points*) koji koriste najbrže moguće veze. Sve van toga može da bude potencijalno usko grlo, posebno ako je mali kapacitet veza između lokalnih mreža i velikih čvorova. Na primer, masivna „MAE-West“ veza opslužuje mreže gladne Silicijumske doline koja je sama sposobna da uspori protok čak i preko „kičme“. Ovaj fenomen je dobro poznat svima koji pokušavaju da skinu novu beta verziju *Netscape Navigatora* prva dva dana nakon izlaska.

Druga uska grla su više lokalna, poput mrežnih provajdera koji žele da naguraju previše korisnika preko samo jedne T1 linije (*zvuči poznato, prim. ur*).

Prošle godine je Bob Metkalf, poznat i kao otac Etherneta, predvideo sciroi kolaps Interneta u svojoj viziji Mreže koja se grši pod Java aplima, telefonskim razgovorima i, naravno, već spominjanim pornografskim materijalom. Zato ne bi trebalo da čudi ako se u budućnosti dogode neki ozbiljniji ispadi iz sistema nekog dela Mreže.

5 Čuvajte se hakera

Na filmu sve deluje lako: haker sefne, pritiska nekoliko tastera, umisli lice, još nešto otiska i kaže: „Ušli smo!“. Realnost je mnogo manje interesantna i najčešće se svodi na isprobavanje najčešćih lozinki korisnika nekog sistema, bilo metodom proba-greška, bilo aktiviranjem posebnih skriptova.

Takođe, primeno je da korisnici često imaju „bezgranično nepoverenje“ u sigurnost poslovnih transakcija preko Mreže, za razliku od „bezgraničnog poverenja“ u konvencionalne transakcije. Interesantno je da, kada kupuju preko telefona i diktiraju broj svoje kreditne kartice, obično ne misle da bi neki prevartar mogao da prisluškuje telefon, što je mnogo lakše nego presteti takav podatak preko Mreže. Stručnjaci kažu da je verovatnoća da neko presretne takav podatak jednaka šansi da vlasnika kreditne kartice kidnapuju vanzemalci.

Obični korisnici, oni koji koji zovu modernom od kuće, ili oni koji su priključeni na Internet umutar neke firme su dobrom zaštitom od upada spajajući, većinom su bezbedni sve dok koriste rutinske mere predostrožnosti. Više bi se trebalo bojati programa nego ljudi - posebno makroa (*Word, Excel*) i apleta (*Java*) koji se izvršavaju automatski na vašem računaru. Ljudi koji održavaju Web i mail servere trebalo bi da budu u toku sa novim trendovima u zaštiti sistema.

Skrašnji izveštaj Instituta za kompjutersku bezbednost (ICS) govori da najveća pretnja dolazi od bivših ili nezadovoljnih službenika, a da su spajajući upadi samo delić opasnosti - tri odsto.

U Americi je posebno prisutna doza zabrinutosti zbog opasnosti od scenarija budućeg kiber-rata preko Mreže, čime bi mogla da bude ugrožena bezbednost zemalja. Ma kako bi takva razmišljanja mogla da deluju senzacionalistički, planeri američke odbrane ih značajno uzimaju u obzir - pogledajte tekstone o Petoj internacionalnoj konferenciji o informatičkoj ratovanju (www.ncsa.com/infowar1.html).

6 Na Mreži možete stati SVE

Ako je vaše pitanje vrlo, vrlo precizno i ako se odnosi na pop kulturu ili kompjutersku nauku, imate dobre šanse da nadete ono što vam je potrebno.

Bill Geijs je vesovotno imao na umu nešto poput *World Wide Web* i ogromnih indeksa za pretraživanje kada je pre dosta godina razmišljao o „informacijama nadolovat nuke“. Međutim, donedavno je bogatstvo informacija koje je doneo Internet bilo nezamislivo. Prema „Digital Equipments“ (DEC), u maju ove godine je indeks servera *Altavista* imao oko 30 miliona stranica, sa još oko tri miliona tekstova sa Usenetu ubačenih tu i tamo. Ni drugi pretraživači ne sede skrivenih ruku. „Excite“ se unapredio na 50 miliona Web stranica. Sve je to lepo, samo što za ovaj sadržaj važi čvrsti zakon: „Devedeset odsto svoje je dužne“.

Neki pretraživači (poput *Hotbot*) su zato razvitali svoj sadržaj prema kategorijama. Međutim, za pronalaženje neke konkretne informacije često je potrebno postaviti pitanja pomoću Buloove logike, sa I (AND) i ILI (OR) uslovima, ali ni to nije garant da će se dobiti željena informacija.

Zato nije ni čudo da savetnici za poslovnu orijentaciju govore da će bi-ti velika potreba za bibliotekarima u sledećoj deceniji. Oni su jedini koji znaju da je ponekad najbolje rešenje da se željena informacija potraži u knjizi.

7 Cyberspace je neizmeran i neregulisan

Kiber-svemir jeste veliki, ali da je baš neregulisan... To bi možda najbolje mogli da nam kažu Fil Zimmeran, Kevin Mitnick ili Robert i Karlin Tomas koje američka federalna optužnica tereti za nezakonite aktivnosti preko Mreže.

Zimmeran je optužen da je „izvazio“ kriptografski softver moćniji od onog koji zakon predviđa da ne sme da se izvozi iz Amerike. Mada je FBI u ovom konkretnom slučaju odustao od optužnice, i dalje važi zakon po kojem je za izvoz softvera za kriptografisanje potrebna specijalna izvozna dozvola, poput dozvole za prodaju oružja. Isti zakonski propisi naterali su „Lotus“ i „Netscape“ da ugrade jednostavnije algoritme u svoje programe kako bi mogli da ih distribuiraju na svetsko tržište.

Mitniku su na teret stavljene 23 kompjuterske prevare, ali je u dogovoru sa tužiocem priznao samo nelegalno korišćenje uređaja za telefoniranje i jedan slučaj kompjuterske prevare.

Tomasovi su vodili BBS za odrasle pod nazivom „Amaterska akcija“ u svom rodnom gradu Milpitasu u Kaliforniji. Na Zapadnoj obali to bi jedva bila vest, međutim u Memfisu u državi Tennesi to se smatra šokantnim prestupom. Nakon što su federalni inspektori PTT-a tog grada skinuli fajlove sa Tomasovog kompjutera, oduh sa podigli optužnicu zbog distribuiranja materijala protivnom normativima njihove zajednice, udaljene 3.500 kilometara. Tomasovi su proglašeni krivim, iako do svog suđenja nikada nisu kročili na tlo Tennesija!

U Americi zakoni o opsenosti, prevari i konspiraciji važe podjednako i na Internetu. Čak se i strože primenjuju - elektronski izdavači su obično manje zaštićeni od svojih „papirnih“ kolega i pored čuvenog Progam mandata o slobodi govora. U svakom slučaju, istražitelji iz Tennesija ne mogu da utiču na rad servera izvan SAD i pored želje za statusom „svetskih policajaca“.

Novi pokušaj u regulisanju Mreže u Americi stiže preko Propisa o pristojnosti komunikacije (*Communication Decency Act, CDA*), mada američki države imaju svoje, još drakonskije propise. Tako je u Konektikatu kažnjivo „slati on-line poruke sa namerom uznemiravanja ili vredanja neke osobe“, dok u Džordžiji podleže zakonu transmisija „imena, registrovanog imena, logoa, zvaničnog pečata ili kopiraj simbola neke firme bez njenog dopuštenja“. Na primer, na vašu stranicu stavite „piće nove generacije“ i „Pepsi“ može da vas tuži.

Ipak obratite vest da je u Filadelfiji sudskiye veće trojice odbacio CDA nakon što je vladin zvanični priznao da ne može da prikaže neki delić pornografije sa instaliranim *SuperWatch*om. Jednoglasna izjava sadija bila je: „Kao forma masovne komunikacije u kojoj učestvuju najveći broj ljudi do sada, Internet zaslužuje najvišu zaštitu od uticaja države“.

8 Mreža je sigurna od nuklearnog udara

Poznato je da je Internet nastao razvojem *ARPAnet*a pod okriljem američkog Ministarstva odbrane. Mreža je upravo razvijena tako da podaci mogu da nađu obilazne puteve do svog odredišta, ukoliko je neki od čvorova mreže nesposoban.

Vojni eksperti tokom rata u Zalivu 1991. godine kažu da je iračka TCP-IP mreža ostala netaknuta uprkos stotinama direktnih pogodaka američkih projektila. Možda bi bilo bolje da su stručnjaci Pentagona pokušali da preusmeri poruke sa www.playboy.com na mrežu.

Međutim, veća oštećenja naneta ključnim mestima (na primer, informacionoj „kućmi“ Amerike), pogotovu jedne atomske bombe, mogla bi da ukine epitet „pouzdanog komunikacionog sredstva“ koji se često pridaje tim Mreži.

9 Na Mreži ste kompletno anonimni

Da, ali kako bi rekao naš narod, „malo sutra“. Poslodavci mogu da čitaju svu elektronsku poštu zaposlenih. Brisanje poruka ne znači i uklanjanje svih tragova njenog postojanja, posebno kod kompanija i vladinih organizacija koje koriste složene programe za sigurnosne kopije.

Administratori Web servera mogu da sakupe iznenađujuću količinu informacija tipa „ko ste i odakle ste“ samo pregledajući zaglavljia paketa koje dolaze sa vaše mašine. Na osnovu toga može se napraviti solidna baza podataka. Da se uverite šta sve može da se sazna, posetite Centar za demokratiju i tehnologiju na www.cdt.org i kliknite na „CDT Privacy Demonstration“. Za moguć lek pogledajte na www.anonymizer.com.

U Americi postoji najmanje četiri nacionalna telefonska imenika (primer, www.switchboard.com) i tu se mogu dopuniti potrebne informacije o pojedincima.

Svako ko ima pristup vašem kompjuteru može iz keša i fajlova koji beleže „nedavno posetena mesta“ da sazna gde ste bili. Neke kompanije instaliraju server softver koji beleži svaku stranicu kojoj pristupaju zaposleni.

Digitalne informacije mogu da traju dugo. Neki dugogodišnji korisnici Mreže slede se kada u nekom pretraživaču mreže otkucaju svoje ime i prezime i vide šta je sve sačuvano, na primer, u arhivama UseNet konferencija. U žaru debate među prijateljima može biti izrečeno i ono što se stvarno ne misli.

10 Šum je bezazlen

Tako barem tvrde dosadne kompanije koje šalju cirkularne poštu i u reklamiraju „sve i svja“. Nije problem ni novac ni vreme (mada je i ono dragoceno) već odnos „signala i šuma“. Već sada su neke UseNet grupe toliko izombardovane reklamama da je praćenje teme postalo vrlo otežano. Kako se elektronsko „dubre“ u e-mailu povećava, tako su korisnici prinuđeni da koriste noviji softver koji ima mogućnost filtriranja šuma. Najgori šum dolazi od korisnika koji se igraju „lažnih prodavaca“ i izmišljaju povoljne ponude za svoje „proizvede“. Dok običan korisnik švrti da je to „sarena laža“ obično izgubi dosta vremena i dobrog raspoloženja.

Jedno od najboljih mesta gde se mogu naći informacije o šumu jeste „Crna lista Internet oglašavača“ Čiji se FAQ nalazi na www.cco.caltch.edu/~cbrwn/BL sa savetima kako se sa njima obratunati ako se na njih nabasa. Lep dodatak je link na legendarni skeč Monty Pajtonovaca o šumu, dostupan u tekstualnom i audio formatu.

Priredio A. SWANWICK
(„PC Computing“)

Sa Commodore na...

- Imam 13 godina i posедуjem Commodore 64, pa namjeravam da ga zamenim boljom mašinom. Pošto će mi biti potreban za srednju školu, mislim da je sledeće biti dovoljno: AM5X86 133MHz, 256 KB CACHE, RAM 8MB, SVGA PCI Video karta 1MB, HDD 1.3 Gb, Flopi 3.5, mini tower, color monitor i miš.
1. Šta vi mislite o tome?
  2. Otprilike, kolika je cena polovnog?
  3. Koji mi program preporučujete?

Danije
Pančevci

1. Konfiguracija nije loša, ali zbog pada cena trebalo bi da razmisliš o Pentium konfiguraciji baziranoj na ploči sa VX čip setom i AMD K5 procesorom. Ova konfiguracija bila bi nešto skuplja od navedene ali mnogo bolja. Pentium je ipak - Pentium.
2. Pored ovakve ponude novog hardvera, čija je cena u neprestanoj padu, mislim da nema potrebe kupovati polovan računar.
3. Počni od operativnog sistema i par uobičajenih programa za pisanje, računanje, crtanje... recimo Windows 95, Microsoft Office i Corel Draw. Kada budeš imao nešto konkretno da uradiš verovatno će se stvoriti potreba da upoznaš još neki program, ali to ćeš blagovremeno saznati.

Leptotica i „Zver“

Pišem vam po prvi put iako sam sa vama od 2/93 i zato mislim da bi bio red da ovo pismo objavite.

Pre više od godinu dana kupio sam tadašnju „zver“ 486-100 MHz, 8 MB RAM-a, SB AWE 32, Panasonic 4XCD-ROM i verovali ili ne, platio ga 2700 DEM.

Sada je ova mašina obična kretinja i ako Bog da za koju nedelju će je proširiti. Nemam novog novca pa zato vas pozivam u pomoć.

1) Koja bi otprilike konfiguraciju mogao dobiti za još nekih 300-400 DEM?

2) Da li bi mi dobro došao neki slabiji Pentium ili još 16 MB RAM-a?

P.S. „Svet kompjutera“ na novom papiru stvarno me je oduševio, a o plastičnom omotu da i ne govorim. Mišlim da biste mogli da ubacite još koju nagradnu igru i po neku nagradu za vaše čitače.

Milan
Beždan

1. Mogao bi da promeniš ploču i procesor. Preporučujemo GA ploču sa VX čip setom ili njenju najftiniju varijantu GA ATV (obe smo testirali u prethodnim brojevima). Od procesora, u

obzir dolaze AMD-ov K5 procesor i Cytix 686 na 110MHz.

2. Preporučujemo da uradiš i jedno i drugo - name da zameniš ploču i procesor, a i dokupiš još 8 MB noma. To bi u malo sreće moglo da se uklopi u tvju finansijsku konstrukciju.

Koliko može da razvije...

Smatram da ste dobar (je-dini) list kod nas i zato sam preplaćen! Imam (skoro) svaki broj! Ali to i nije tako bitno! Imam nekoliko pitanja i molim odgovore.

- 1) Na koliko MB može maksimalno sa proširi RAM memorija kod Amige 5007? Čuo sam da može do 8 MB.
  - 2) Koji HD koristiš A500 i gde se može nabaviti, koliko (otprilike) košta i kako se (gde) priključuje na A5007? Koliki je maksimalni HD za A5007? Od jednog drugara čuo sam da se može naći (i da postoji) HD za A500 od 1 GB. Da li je to istina ili je on pogrešno informisan?
  - 3) Interesuje me da li se na SONY Playstationu mogu igrati i igre sa CD-a za PC (igrao bih neki od Play Mix-ova).
  - 4) Postoji li CD-ROM za Amigu 5007? Ja znam za CD32, ali isto tako znam da je to konzola za igranje koja je nekompatibilna sa A500.
- Mislim da vam je dosta mojih pitanja. Nadam se da će biti fer i odgovoriti.

I još nešto na kraju. Verovali li ne, ali ja kod kuće posedujem Civilization, ali na našem jeziku!!! Sve je od A do Š na srpskom. Mogu vam reći da stvarno dobro izgleda. Delo je nekih domaćih majstora.

dr Alex

1. A 500 se nominalno može proširiti na 1 + 8 MB (čip + fast) i zavisi od memorijskog proširenja.

2. Kod A500 za razliku od A1200 mora se dokupiti HDD kontroler. Radi se o zasebnom uređaju koji se priključuje na expansion slot s leve strane kućišta. U današnje vreme teško je naći samo kontroler za HDD već se u paketu nalaze pomenuta memorijska proširenja, HDD kontroler i turbo kartica kao jedinstven sklop. Od ovakvih uređaja toplo bi smo ti preporučili neki od modela firme „GVP“. Bilo kako bilo, ovi hard disk kontroleri mogu biti po SCSI ili IDE standardu, od čega zavisi koji tip diska odgovara (kontroler i disk moraju biti istog tipa). Svi ti diskovi mogu imati i kapacitet veći od jednog gigabajta. Znači, drug ti je dobro rešao.

3. Ne! To su dva točno različita sveta i ne pričaju istim jezikom, odnosno ne koriste isti softver.

4. Postoji, ali sem kontrolera (koji smo već pomenuli) potrebna ti je i nadogradnja operativnog sistema, pošto stari WB ne podržava CD.

Smer za računare

Zovem se Zoran, imam 15 godina i redovan sam čitalac „Sveta kompjutera“. Ove godine sam krenuo u srednju školu i upisao smer za računare. Zbog toga sam odlučio da kupim kompjuter, pa mi treba vaš savet. Amigine odlične zvučne i grafičke mogućnosti posebno me privlače i najzad sam skupio dovoljno novca da je kupim. Kada mi roditelji budu dodali nešto novca, zajedno s mojim delom imaću oko 1000 DEM. Zbog štandje ću kupiti polovnu Amigu 1200, da bi mi ostalo novca za hard disk, kompakt disk i dodatno kućište. Posavetujte me šta da kupim od delova (kapacitet, model...) i koji mi kablovi i programi trebaju? Molim vas da mi precizno odgovorite.

Zoran
Beograd

Za priključivanje hard diska i CD ROM-a potreban ti je adapter sa 2,5" na 3,5" standard konektora. To je jedna pločica koju ćeš priključiti na postojeći kontroler u A1200, a na nju ćeš pomoću IDE kabla sa dva priključka spojiti CD i hard disk (postoji mogućnost da umesto pločice nađeš kabl koji na jednom kraju ima 2,5" konektor a na drugom dva od po

DEŽURNI TELEFON

SREDOM

od 11 do 15 sati.

Kraj telefona

011/322 05 52 (direktan) i

011/322 41 91 (lokal 369)

dežuraju naši

stručni saradnici.

Pitanja možete ostaviti

i na BBS-u Politika.

Svet kompjutera

(I/O PORT)

Makedonska 31

11000 Beograd

3,5" - što bi bila elegantnija varijanta).

Napojanje bi trebalo da bude eksterno (veće snage) i za to će ti najbolje poslužiti napajanje iz PC kućišta („svižer“).

Preporučujemo ti hard disk kapaciteta 1.3 - 1.7 GB (Quantum ili Western Digital) i CD ROM (dvevostruki ili osmostruk brzine (Sony ili Gold Star). U ovom trenutku najpovoljniji su Quantum Fireball 1.7 GB i Gold Star 8X.

Kako da...

Imam Pentium 133 MHz, 16 MB RAM, HDD 1,3 GB. Zanima me sledeće:
1) Želeo bih da nabavim CD. Koji mi preporučujete (6X Speed)? Koji Sound Blaster?

2) Uz gore navedenu konfiguraciju imam i 1MB SIS 6206 grafičku karticu (VGA) pa me zanima da li je dobra, zadovoljavajuća?
3) Kako mogu slušati muziku preko CD-a?
4) Da li je u nekom broju SK objavljen opis igre Phantasmagoria?

Nenad
Beograd

1. Za CD preporuča bi bila Sanyo CRD-256p, a za blaster ti možemo pomenuti nekoliko modela: ESS Audio drive, A-Open AW.32 i Yamaha Sound System (za detalje konsultuj prošle brojeve).

2. Reklo bi se da je zadovoljavajuća, ali kad budeš imao novca zameni je nekom modernijom, osetićeš razliku.

3. Jednostavno, povežeš CD sa zvučnikom karticom pomoću audio kablova (dobija se uz CD) ako to već nije urađeno prilikom instalacije, zatim u Media playeru odabereš CD Audio i klikneš na Play. Ukoliko nisi u mogućnosti da ispoštuješ navedenu proceduru biće dovoljno da priključiš slušalicu na CD ROM uređaj (priključak se nalazi s prednje strane) i pomoću dugmeta play na CD ROM-u ili pomoću media Playera (ili CD Playera) startuješ CD.

4. Da, u broju 10/95, strana 69 (Phantasmagoria I) i 9/96, strana 89 (Phantasmagoria II).

3229-148
non-stop

Rave

Na mom stolu se nalazi 386DX na 40 MHz, sa 4 MB RAM-a, HD 230 MB a u trenutku kada čitae ovaj tekst, ili on čita kolčinu smeća u kanti. U sklopu ove konfiguracije se verovatno nalazi i jedan Sony 4-speed CD-ROM. Evo mojih pitanja:

1) Pošto bih želeo da nadogradim svoj kompjuter, da li mi preporučate jece nadogradnju na 486/DX2 50/66/80 MHz ili da-dokupim još memorije (+4Mb)?
2) Veliki sam poklonik rave muzike i želeo bih da slušam CD-ove na svom kompjuteru. Da li bi zvučnica SB 16 ESS688 zadovoljavala moje potrebe?

Miroslav

1. Mi bismo se odlučili i za jedno i za drugo. Ako baš moraš da biraš, odluči se za memoriju.
2. Sa navedenom kombinacijom moći ćeš da slušaš muziku do nule volje. Istu karticu imamo u redakcijskim mašinama, a i obavezala-ka ravae imamo podosta, pa su nam mogućnosti ove kartice u tom pogledu vrlo poznate.

Amigista sam, tim se dičim

U našoj školi ima najviše Amiga i time se ponosimo. Pored njih ima izvestan broj PC-a, a konzola tek nekoliko. Stvarno nam je žao što u „Svetu kompjutera“ malo piše o Amigi. Radio čitamo sve o Amigi od testova programa i dodatnih uređaja do igara. Zašto ponovo ne oformite AMIGA BLOCK? Svi mi smo spremni da izdvojimo više para ako u svakom broju povećate broj stranica i pišete o Amigi.

Tema koja je slabo zastupljena je Amigina demo scena. Sva ona zanimljiva takmičenja u pravljenju demoa, introa, modula itd. U S.K. nema ni reči o tome.

Svesni smo situacije da su konzole popularne u poslednje vreme, ali je to razlog da se za opise njihovih igara izdvaja više prostora nego za Amigu? I o pojavama novih igara slabo pišete, a ima nas. Primera radi, sa prolećnog sajma E.C.T.S. izveštavali ste samo za PC i još napisali da novih igara za Amigu nema. Mi smo od jednog draga iz Engleske, koji je letos dolazio u Novi Sad, čuli da se tako i te kako pisalo o tome.

Znamo da pismo nije baš za ovu rubriku, pa vas molimo da sa našim željama i potrebama upoznate i

ostatak redakcije. Koliko se glasamo i vi ste nekada zdušno podržavali Amigu i napisali ste dosta članaka koji su nam ulepšali mnoge dane (i noći). Za TOP listu ne sećamo jer se poklanjaju samo snimanja. (Zar su diske i kompak-diskovi toliko skupi?)

Svidelo nam se što ste ponovo bili počeli da objavujete Cvet kompjutera, ali zašto ste prekinuli (doduše, ranije su bili dosta zanimljiviji)? Bilo bi lepo da objavujete kolor postere kompjutera i skrinova iz igara. Ideja ima puno samo ih treba realizovati. Puno vas pozdravlja napredna (Amiga) orijentisanja

Novosadska omladina

Trudimo se da o Amigi pišemo onoliko koliko ima da se piše, a to u slučaju Amiginog hardvera znači: koliko ima hardvera toliko ima tekstova. Sigurno ste primetili da se u prosekom periodu situacija sa hardverom za Amigu popravila i to smo prepratili sa par testova (pogledaj broj 10 npr.). Ono što dosad nismo specijalno napominjali a treba da se zna (iako je to nekom nepoznato): svi CD ROMovi, hard diskovi, štampači, skeneri, eksterni modemi, zvučnici (i još štašta radi) i na Amigi iako se to eksplicitno ne na-

vodi. Mi doduše probamo s vremenom na vreme nekih od tih dodatnaka i na Amigi i uputimo vas na to kako se to na Amigu priključuje i koje rezultate daje (unadili smo to i sa CD-ove i za hard diskove). Dobb, što se hardvera tiče nema mesta nezadovoljstvu.

Igre, a to vas izgleda više interesuje, podležu sasvim drugim kriterijumima. Slična stvar je i sa ostalim softverom i vestima za Amigu. Ono što je sigurno jeste da su vaše pismo pročitale i kolge koje se bave navedenim oblastima.

radio emisija

svakog utorka
od 21 do 24 časa

Rom & Ram

Sve o Svem!

(bar kada se radi o kompjuterima)

u svakoj emisiji
nagrade za slušaoce!!!

glavna nagrada
CD

telefon: 346-084
JU RADIO
100.4 MHz FM STEREO

Blue Wave (3)

I tako dan za danom, pred kockastim ekranom..

U posljednjem nastavku osvrtaćemo se na funkcije readera koji treba koristiti kako bi rad sa porukama bio lakši i efikasniji.

Rad sa paketima

Pri otvaranju paketa sa poštom moguće je pakete brisati, preimenoivati ili im dodavati komentare, moguće su i grupe operacije tako što se paketi obeležavaju pritiskom na taster *Insert* i, posle pritiska na *Alt-T* odabere željena operacija. Komentare treba dodavati paketima u kojima su neke diskusije koje bi vam kasnije mogle zatrebati, jer se željene informacije kasnije lakše nađu. Uneti komentar se gleda pritiskom na taster *F2*.

Meni otvorenog paketa

Po otvaranju nekog paketa pošte prikazuje se *Open Packet* meni, iz njega se redom bira: čitanje pošte, pregled odgovora, unos novih poruka, pregled uvodnih ekrana sa BBS-a, off-line konfiguracija doora, zahtev za sklidanje fajlova sa BBS-a i izlaz u glavni meni. O svakoj od ovih stavki biće reči u daljem tekstu.

Operacije sa konferencijama

Lista konferencija se dobija opcijom *Read mail packet*. Operacije nad konferencijama se mogu primeniti globalno ili samo na trenutno odabranu konferenciju. Meni za globalne opcije se poziva pritiskom na *Alt-G*, a za trenutnu konferenciju pritiskom na *Alt-A*. Osim što prvi primenjuje opcije na sve konferencije a drugi na trenutnu, među njima nema razlike. Oba sadrže opcije za pretraživanje poruka i operacije nad obeležanim porukama (brisanje, štampanje, čitanje).

Postoje dve vrste pretraživanja - po definisanim rečima koje se nalaze u određenom fajlu ili po ručno unesenim kriterijima pretraživanja. Uz *BlueWave* se dobija primer-datoteka *default.key* u kojoj je objašnjeno kako treba da izgleda struktura fajla.

Tokom čitanja je moguće porukama dodeliti

određeni status koji se koristi za globalno manipulisanje njima. Kada im se dodeli određeni status, kasnije ih je moguće čitati, brisati, štampati ili sačuvati po njihovim oznakama. Oznake se dodeljuju tako što se tokom čitanja poruka pritisne *Alt-G* i odabere *Set message status*. Za svaku opciju postoje i prečice na tastaturi, koje se nalaze u helpu (*F1*). Veoma je korisna mogućnost promene načina sortiranja poruka trenutno selektovane konferencije (*Alt-S*).

I u listi poruka koja se prikazuje po ulasku u konferenciju (ako je reader tako podešen, vidi SK 11/96) moguće je dodeljivanje statusa porukama. Sve se svodi na na biranje poruke i pritiska određene kombinacije tastera. Spisak svih kombinacija se nalazi u helpu.

Čitanje

Tokom čitanja poruka u svakom momentu je moguće pritisnuti *Alt-M* i pozvati meni koji nudi razne mogućnosti. I ovde skoro svaka stavka ima svoju prečicu na tastaturi, a ovde ćemo spomenuti samo one najzanimljivije: odgovor na poruku putem konferencije za privatne poruke (*Alt-N*), snimanje poruke u obliku ASCII fajla (*S*), pregled odgovora koje ste lično napisali (*P*), podešavanje alarma koji treba da podseti na neke obaveze (*Alt-I*), pregled ličnih poruka (*P*) i pretraživanje poruka (*Alt-K*).

Alt-X je opcija za brz izlazak koja sadrži tri podopcije: *Fast Exit* (najbrži izlazak, ne pakuje pakete sa odgovorima), *Quick Exit* (pakovanje odgovora: zgodno ako se, tokom čitanja, u pozadini dobije veza sa BBS-om) i *Pack replies* (kreira paket asa odgovorima, ali ne lazici iz programa). Ako zatvorite paket sa odgovorima, reader će pri unosu nove poruke pitati da li da obriše trenutni paket ili da nastavi sa njegovim punjenjem.

U readeru je moguće definisati adresar. Kad se prilikom čitanja pritisne *R* poziva se dijalog za odgovor (isti kao i za novu poruku) u kome se unose podaci o primaocu. Ako se pri tom odabere *Add to address book (Alt-A)*, primalac poruke će biti unesen u adresar. Odabrom *Search address book (Alt-S)* primalac poruke će se birati iz adresara.

Novo poruke i odgovori se pozivaju opcijom *View & Ans-*

mage outbound mail iz *Open Packet* menija ili pritiskom na taster *V* prilikom čitanja. Tokom čitanja je takođe moguće pozvati meni pritiskom na *Alt-M*, u kome su najzanimljivije opcije za kopiranje poruka (slanje više kopija iste poruke različitim korisnicima ili u različite konferencije). *Carbon copy* šalje istu poruku nekoliko korisnicima, s tim da poruka sadrži listu korisnika kojima je poruka poslata pa svaki od njih može videti kome je sve otišla. *Blind carbon copy* radi isto to, samo što u porukama nije zabeleženo kome je sve poruka, pa primalac ima osećaj da je jedini. *Cross Post Reply* kopira poruku u različite konferencije.

Pritiskom na taster *Delete* opcije se obeležavaju za brisanje. Brisanje se vrši po izlasku iz dela za odgovore, na šta morate paziti, jer se brisanje poruka iz konferencije vrši zadavanjem naredbe za brisanje, dok je ovde ono automatsko.

File Request i Off-line konfiguracija

Preko *BlueWave* je moguće je „naručiti“ fajl sa BBS-a tako da on bude prenet po slanju vašeg paketa sa odgovorima. Koliko fajlova se može naručiti i da li je ova opcija uopšte moguća zavisi od sispota. Off-line konfiguracija omogućava odabir konferencija i nekih parametara doora koje će se uzeti u obzir pri prvom sledećem sklidanju pošte. Iako ih je manje, opcije su iste kao na BBS-u (SK7-8).

The Kraj

I tako smo došli i do kraja ovog serijala. U prethodna dva nastavka je objašnjena svaka stavka u konfiguraciji doora i readera posebno. Cilj poslednjeg dela bio je samo da ukaže na neke stvari koje olakšavaju svakodnevni rad. Često pozivajući na help nije bilo slučajno: odlično je urađeni i u njemu se može naći i bez nekog posebnog znanja engleskog jezika. Nemojte se dvoumiti da ga koristite: nije stramota ne znati, stramota je ne pitati :).

Nenad ORLIĆ
(orlic@setnet.co.yu)

Amiga

AMIGA Power - disketne igre i programi. Snimljena disketa 4 din. Brzo, kvalitetno, povoljno. Novi Sad, ul. Belaskova 38, tel: 021/371-899.

PRODAJEM Amigu 500, (1Mb ram, 1 Mb žip memory). Tel: 011/488-6767, Miloš.

PRODAJEM Amigu 1200 sa HD 210 Mb, kutija sa 100 disketa, džojstik, igra, Neša, tel: 011/491-787 od 9 do 16h.

AMIGA 500/600/1200/CD 32, monitori... Prodaja. Otkup. Snimanje igara. Tel: 011/512-966.

HARDWARE za Amigu: RGB monitor (250), ekatarni DD floppy (100), digitalizator zvuka (55), midi interfejs (45), kabl adapter za 3,5" HDD (25), VGA adapter (20), video bekap (22), skart kabl (15), adapter za četiri džojstika (12). Tel: 021/392-998.

PRODAJEM Amigu 500 sa kolor monitorom. Tel: 021/392-998.

PRODAJEM Amigu 500, sa opremom i disketa. Tel: 026/226-675.

FUJI - 011/235-3110, 254-0758. Prodaja, zamena, otkup: Amiga 500, 600, 1200, oprema, disketa, igrice (0.50)!!

ASTROSOFT - snimanje igara i programa na diskete, hard disk, Cd. Najpovoljnije. Tel: 021/314-994.

PRODAJEM Amigu 1200 sa opremom. Tel: 025/34-143.

PRODAJEM Amigu 1200/40 HD malo korišćenu, besprekornu. Tel: 024/44-507, Subotica.

PRODAJEM Amigu 1200 disketa, džojstik. Tel: 021/315-900.

ARISE SOFT - igre i programi. Disketa + igra = 3 din. Tel: 013/617-640.

AMIGU 1200 prodajem uz miš, džojstik i 100 disketa. Literatura. Tel: 011/334-874.

PRODAJEM Amigu 500 sa memorijskim proširenjem i kolor monitorom - povoljno. Tel: 011/513-950.

COPY CLUB amiga

Isporučka poštom
10 disketa + 1 besplatna
SNIMANJE 1 DIN.
OD 10 - 17 ČAS.
011/347 288

SB - SOFT (011)
130-684

C - 64 - najnoviji hitovi za 1996. godinu samo kod nas!

AMIGA - najnovije i najstarije igre za sve Amige
(300-1300) SREĆNO U 1997. g.

CENE OGLASA

Tekst malog oglasa koji nam šaljete treba da bude čitko otkucan, sa prebrojanim rečima (računaju se i adresa i telefon) i naznakom rubrike (Amiga, PC i Razno). Uz tekst treba priložiti jedan primerak uplatnice (original, ne kopiju) uplaćene na odgovarajući iznos.

Adresa: **Svet komputera (mali oglasi), Makedonska 31, 11000 Beograd**

Novac treba uplatiti na **ZIRO RAČUN:**

40801-603-1-3042104

sa naznakom: Kompanija Politika, mali oglas za „Svet komputera“
Cena običnog malog oglasa do 10 reči - 15,0 DIN., svaka sledeća reč - 1,5 DIN. Na ukupnu sumu dodati 10% poreza + 3% taksa.

Za informacije o oglasima većim od navedenih, obratite se redakciji na tel/fax: 011/322-0552.

Oglase za 01/97 primamo do 20.12.1996.

VEĆI OGLASI

1/2 (V) (95x275mm) 1100 N.DIN	1/4 (85x135mm) 700 N.DIN	1/2 (H) (195x135mm) 1100 N.DIN	1/8 (V) (45x65mm) 175 N.DIN	1/8 (H) (45x65mm) 175 N.DIN	1/32 (45x65mm) 90 N.DIN
Izrada oglasa u redakciji naplaćuje se posebno!					

TRIM COMPUTERS

BEOGRAD * **PRODAJA**
Kajmakalanska 42 * **SERVIS**
☎ 421-203 * **OTKUP**
155-294

AMIGA &

1. AMIGA (500/600/1200)
2. COMMODORE 64/128
3. DISK 1541/1541 II/1571
4. DISK ZA AMIGU
5. MONITORI COLOR/MONO
6. STAMPACI
7. KASETOFONI

DODATNA OPREMA

1. FILTERI STAKLENI I MREZASTI
2. DISKETE 3,5" & 5,25" HD I DD
3. KUTIJE ZA DISKETE 3,5" I 5,25"
4. PODLOGE ZA MISA
5. RF MODULATORI
6. PROSIRENJA 512KB
7. JOYSTIK (VELIK IZBOR)
8. MODULI (1,2,3 I 4)

KABLOVI
IZRADA I PRODAJA
ZA
COMMODORE I AMIGU

SVU ROBU SALJEMO POSTOM

COMMODORE

SOFTWARE

VELIKI IZBOR
KASETNIH I DISKETNIH IGARA
C64/128 AMIGA

1. BORILAČKI
2. SIMULACIJE
3. SPORTSKI
4. PLATFORME
5. STRATEŠKI

SVI HITOVI

SERVIS & OTKUP

AMIGA 500,500+,600 I 1200
COMMODORE 64/128
MONITORA ZA AMIGU I C64
ŠTAMPAČA I DODATNE OPREME

AMIGA CENTAR

software & hardware

AMIGA diler No 1

☎ 011 / 628-648

SOFTWARE

Posedujemo najveći izbor programa preko 10.000 naslova, igara, uslužnih.

Stigle su najnovije igre i uslužni programi. Pozovite nas ili dođite da preuzmete katalog. U toku decembra svakom kupcu prigodan poklon.

**SREĆAN BOŽIĆ
I SREĆNU I USPEŠNU
NOVU GODINU
ŽELI VAM VAŠ
AMIGA CENTAR!**

- 5000 modula - 10000 slika (uga, git, hom)
Programe snimamo na vašim ili našim disketama proverene i 100% bez virusa!

Preko 1000 zadovoljnih korisnika su garancija kvalitetne, jeftine i brze usluge

Programi i igre šaljemo i poštom

EXPRESS

u roku od 48 sati

AMIGA 1200

AMIGA 1200 ESCOM	850,-
AMIGA 1200	800,-
AMIGA 1200 koritica	od 550,-
Fast RAM 4/8MB + clock	190/230,-
Apple II 230/25MHz 4/8MB	320/360,-
Viper 030/28MHz, 4/8MB	350/390,-
Viper 030/42MHz, 4/8MB	430/480,-
Blizzard 1220 4MB/28MHz, clock	400,-
Blizzard 1230 50/50MHz 8/36MB	780/850,-
Blizzard 1240T ERC 8/36MB	950/1050,-
Blizzard 1260 16MB RAM	
Incl. FPU (10MIPS/29MFLOPS) ...	1750,-
Blizzard SCSI kit	320,-
Blizzard SCSI kit 16MB RAM	480,-
PPU 68882 33/50	90/220,-

HDD sa AT BUS kablom:

2.5" 40MB 70,-	2.5" 70MB 200,-
2.5" 80MB 120,-	2.5" 540MB 380,-

Video monitor PROPEX	od 250,-	CYBERSTORM (650/30MIPS/29MFLOPS)	•
Video monitor PHILIPS	od 300,-	V-LAB MOTION	•
Multisync 14" PHILIPS	460,-	V-LAB DIGITALIZER	•
Multisync 14" Amiga M 1438S	•	TOCCATA 16bit/8 kanala	•
Multisync 15" Amiga M 1538S	•	CYBER VISION 64bit (3D VIRGE)	•
Multisync 17" KFC + VGA adapter	•	PICCOLO SD 64bit	• 800,-

AMIGA 4000

AMIGA 4000/030
- 18MB RAM 72 pina
- 13GB HDD Seagole
- 8 x CD ROM SONY
...2500,-

**OVERDRIVE
EKSTERNI**
CD ROM 8x IDE - 350,-
CD ROM 6x SCSI - 550,-

ZORRO BOARD Z-1
5x ZORRO II, 3x PC ISA slot
RAM socket, 72 pin SIMM
...700,-

GENLOCK HAMA 290 Sirius 1 ...1400,-

Genlock	
ED PAL, PRO GEN plus	650,-
ED Y/C new	900,-
ED PLUTO Alpha	1150,-
ED NEPTUN Alpha	1600,-
SIRIUS	1700,-
SIRIUS II Alpha TBC	2600,-

OSTALA OPREMA

Interfjex za PC tastaturu za A1200 T	160,-	Dodatni floppy 880 KB	od 60,-	Memory A500 512KB+clock	od 60,-
Interfjex SCSI Squirrel PCMCIA A1200	180,-	Dodatni floppy 1.76 MB	200,-	MIDI (1 In, 3 Out, 1 Thru)	120,-
VGA MULTISYNC adapter MICRONIC	45,-	Interni floppy 880 KB	od 60,-	TurboTechsound II d.zvuka	120,-
HDD kabal 2.5" na 2.5"	20,-	Interni floppy 1.76 MB	180,-	Aura 12bit PCMCIA sampler	260,-
HDD kabal 2.5" na 3.5"	30,-	Mis Alfa Data 280 dpi	40,-	Kempton Pro, Blue Star	od 40,-
HDD kabal 2.5" na 3.5" (70cm)	50,-	Mis Alfa Data 400 dpi	50,-	Quick Joy	od 15,-
Trafo za Genlock 1200mA/12V	35,-	Modem ESCOM 14400 + kabl	140,-	Zipstick	60,-
RF modulator	od 70,-	US Robotics 14400 FAX+kabl	210,-	Competition CD 32 game pad	60,-
Transformator 4A	od 90,-	US Robotics 28800 FAX+kabl	•	Aktivni zvučnici	od 40,-

Digitalizatori slike	
V-LAB Par Real Time	
externi, 24 bita	...800,-
DigiTIGER III	...750,-
Hyper Grab RT 24 bita	...750,-
GRAFITO 24	...650,-
Pro GRAB 24RT	...500,-

Mogućnost dogradnje uz doplatu vašeg sistema na jači:
RAM karta → TURBO karta
HDD manji → HDD veći
HDD 2.5 → HDD 3.5
Video monitor → Multisync
Trafo 3A → 4.5A

SERVIS
svih modela
AMIGA računara i ugradnja
svih dodatata

AMIGA MALTER

Sve za A500 A1200 CD32 na disketama, HD-u i CD-u SALJEMO POUCEM!!!

NOVOGODIŠNJI PUST!!!
SNIMANJE 0,80 din.

SPECIJALNA PONUDA

CD kompleti za A1200 sa preko 4000 arhiva 1 CD - 75 DEM na više CD-ova popusti!

011/577-991

Snoopy

Amiga 500 i Amiga 1200

Snimanje

igre 1.00
programi... 2.00
isporuka poštom
od 15-20

Omladinskih brigada 64/5

011/142-220

KNJIGA MESECA: CIVILIZATION II

Podršavanje parametara, primari pobjednički strategija, tabele civilizacijskih dostignuća, vrste jedinica, građevina i svotskih čuda, vrste terena, oblici vladavine i diplomatija.

I DALJE AKTUELNO:

Mortal Kombat 1, 2 i 3
Svi likovi, svi udarci, sve šifre
- PC, Sega, Amiga, Sony

Leisure Suit Larry 1, 2, 3, 5 i 6
Ilustrovani vodič za osvajanje devojaka!

PASCAL za srednje škole
Popravite ocenu iz informatike!
Windows 95
Word 7
Za apsolutne početnike!

100 strana, format A5 **40 DINARA POUZEĆEM**
IZDAVAČ: PC PROGRAM TEL. 011/463-296

AMIGA PANSER

snimanje programa i igre sa

osređite detaljan katalog

(011) 17 60 180

Razno

AMSTRAD CPC 464 programi i igre na kaseti. Komplet od 25 igrica na nosnoj kaseti 25 din. Tel: 010/23-287.

L.S. - soft kasetne i disketne igre, programi i originali za Commodore 64/128. Tel: 018/99-711.

BUVACOPY

SOFTWARE & HARDWARE

Snimanje:
IGRE 1.00
PROGRAMI 2.00

Isporuka poštom
Tel: 76-90-70 od 16 - 22
Radmile Rajković 8

N.Grobije
Ruzvellova

Radmile Rajković 8

GREMLIN SOFT

Najstariji kompjuter klub u YU
AMIGA PC C-64

Preko 20.000 igara i uslužnih programa
Milana Rakića 28 Beograd
(011)424-744

OPSTAJU SAMO NAJBOLJI IER POUZDANOST I KVALITET NEMAJU CENU!

SONY PlayStation

KONZOLE & IGRE
POTERENI DISTRIBUTERI ZA CELU JUGOSLAVIJU
NA PRODUJU VIX VR KACIGA

svakog dana 10-23h 018/325-484,323-535

Срећан 1997 ОТИСАК

Надамо се да је ова година Вама и Вашем штампачу донела доста левих послова, добрих припрема за штампу.

Ваш пословни партнер "Технокард-инженеринг" и даље прати сваки Ваш отисак и припрема лепе новости:

Нове НИЖЕ ЦЕНЕ тонер касета.

Сигуран и професионалан превентивни и корективни СЕРВИС ласерских штампача.

БОГАТИЈИ асортиман паус папира, фолија и налепница за ласерске штампаче и фотокопир апарате.

Поздравља Вас НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ ВАШИХ ШТАМПАЧА

Београд, Улица Матфејевића 24, 11070-383, 011-319-438-819, факс 011-313
Нови Сад, Титов београд, Звоник Савски 10, 11075-344, мобилни број 4-28, е-пошта s@ph
Београд, Улица А.А.А.А.А. Београдске Војводе Матије 15, 11034-081, факс 36-444

EUnet

VREME JE ZA DARIVANJE

Од 05.12.'96. до 07.01.'97. године

VELIKI EUnet-ov praznični

POPUST 30%

za sve individualne korisnike

NOVOGODIŠNJI PAKETI:

za dosadašnje korisnike CD "Internet Chameleon", knjiga

"Vodič kroz Internet" i 5 sati Interneta SAMO 245 din.

za nove korisnike CD "Internet Chameleon", knjiga

"Vodič kroz Internet" i 5 sati Interneta SAMO 265 din.

Korišćenjem ovih uskaga učestvuјete u NAGRADNOJ IGRI!

Izvlačenje 10.01.'97. године.

Sreћне praznike želi Vam

EUnet
BEOGRAD, Obilježje vjenca 4, tel:3282-668, fax:3282-760
E-mail: office@EUnet.yu

AlbiCom

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

Zašto imati računar koji možete samo gledati? Kupite računar koji je funkcionalan od prvog trenutka. Računar bez instaliranih programa je običan digitron.

Svaki računar prolazi 'test fazu' od najmanje 24 časa. Instaliramo operativni sistem po izboru (Windows 3.11, Windows 95, Windows NT...), i određenu količinu programa po izboru korisnika. Modem, skener, zvučna kartica? Kupovinom našeg računara prestaju problemi oko instalacije 'problematičnih' uređaja. Garancija na svaki računar je 12+12 meseci.

Posebna ponuda su konfiguracije sa K5 (AMD) procesorima, koje cenom ne nadmašuju 486, a pružaju mnogo više!

- Ploče	- HD rekovi	- Diskete
- Procesori	- Zvučnici	- Kutije za CD-e
- Hard diskovi	- Monitori	- Kablovi
- Modemi	- CD Writer-i	- DAT streameri
- Zvučne karte	- Džojstici	- PCI Ethernet karte
- Printeri	- Flopi diskovi	- Prazni CD mediji
- CD Romovi	- Pen Pad-ovi	- SCSI kontroleri
- Kućišta	- Miševi	i drugo...

radnim danom: 09-18
subotom: 10-18
nedeljom: ne radimo

021/614-909

AMIGA FORT

je i dalje najpouzdaniji izvor novog softvera za Vašu Amigu.

Snimamo na diskete ili CD. No Name disketa sa igrom je 7 din, a sa uslužnim je 8 din. Na kvalitetnim disketama, igra je 8 din, a uslužni je 9 din. Katalog ISKLJUČIVO na disketi. Šaljemo pouzećem. Katalog možete preuzeti i modемом. SERVIS za sve modele Amiga računara.

Grčkoškolska 3, 21000 Novi Sad, 021/614-909

PC FORT

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

- Orion Burger
- Blam! Machinehead
- Nemesis
- Madden NFL '97 2CD
- Shadoan 2CD
- C. Manager 2 96/97
- Road Rash
- Trophy Bass 2
- Syndicate Wars
- FABLE
- NHL Hockey '97
- MS Soccer
- Davis Cup Tennis
- ATF
- Dagger Fall
- Battlecruiser 3000
- Light House 2CD
- War Wind
- Harvester 3CD
- MS Deadly Tide 4CD
- Shattered Steel
- Secrets Of The Luxor
- Eradicator
- Marathon 2: Durandal
- F22 Lightning 2
- Stay Tooned!
- Megarace 2 2CD
- Mechwarrior 2: Merce.
- Jagged Alliance 2
- Jagged Alliance: D.G.
- Star Control 3
- Neo Hunter
- Links LS '97 2CD
- Muppet Island 3CD
- Mortimer
- 11th Hour 4CD
- Zork Nemesis 3CD
- Spy Craft 3CD
- Normality
- Gene Wars
- AfterLife
- MS Close Combat
- MS Monster Truck M.
- MS Encarta '97 Deluxe
- MS Encarta '97
- MS Music Central '97
- MS 3D Movie Maker
- MS Publisher '97
- Grolier '97
- Britannica 2.0
- DK 3D Skeleton
- DK Space & Universe
- DK Castle Explorer
- Myths & Legends
- MM AuthorWare V3.5
- Instant 3D Design
- How To Draw Cartoons
- Coins & Banknotes
- 65000 Image Pack 5CD
- MS BackOffice
- Religions Of The World
- MS Encarta World Atlas
- DK World Explorer
- ADAM '97
- Body Works 5.0
- Speak English 2CD
- Science Smart
- Super Symbols CAD
- Midi Music Collection
- 3D Home Designer 2
- DK Dinosaur Hunter
- Mindscape World Atlas
- Olympic Gold
- MS Bookshelf '97
- DK 3D Skeleton
- Dr. Schueler '97 3CD
- Oxford Surgery
- 11000 TTF Fonts
- How Your Body Works
- Religions Of The World
- Disney World Explorer
- DK Children Dict.
- Express Child. Educ.
- 5000 Fun Clipart
- Destiny
- MM High School
- **i MNOGO drugih...**

Originali **25**
Kompilacije **30/35**

godinim danom: 09-18
021/614-909
subotom: 10-18

Command & Conquer: RED ALERT 34HD, Destruction Derby 2 6HD, Descent 2: The Infinite Abyss 19HD, PLAGUE 38HD, Agile Warrior F-111X, Full TILT! Pinball 2 21HD, Tomb Raider 22HD, Tom Clancy's SSN 19HD, Heroes Of Might & Magic 2 16HD, Fragile Allegiance 20HD, Cyber Gladiators 9HD, NCAA Basketball 25HD, Sonic The Hedgehog 14HD, Xenopage 17HD, Hellbender 22HD, F1 Manager 11HD, Monster Truck Madness 22HD, S.T.O.R.M. 50HD, Shattered Steel 22HD, Network Q Rac Rally 41HD, Full Court Press 50HD, Bud Tucker 15HD, Age Of Rifles 11HD, i druge...

Adobe Photoshop V4.0 (FINAL) 22HD, Sound Forge V4.0 5HD, Macromedia AuthorWare V3.5 7HD, Cubase Audio XT V3.0 5HD, Adobe Photodeluxe 88HD, Aurora V3.0 1HD, Dragon- Dictate V2.5 11HD, Hollywood FX V2.05c 5HD, LapLink V7.5 4HD, FaxMaker V5.0 5HD, MS OEMSR2 34HD, MS Publisher '97 Deluxe 20HD, MS Visual FoxPro V5.0 Beta 24HD, Netware Multiprotocol Router 18HD, Raydream V4.1 19HD, Virtual Homepage Builder 62HD, Virtus 3D Website Builder 14HD, Visual C++ V4.2 45HD, WaveLab 2HD, WinFAX V7.0 (100%) 9HD, PC Board V15.30 4HD, Extra! Extended DOS V3.5 3HD, Corel Click & Create V1.0 18HD, CLARION V2.0 14HD, i drugi...

Snimamo ISKLJUČIVO na kvalitetnim medijima, u najkraćem roku! Isporuka najkasnije za 24h!

A&S Soft & PC i AMIGA

**Snimanje na CD-ROM za
PC i SONY Playstation**

**Snimanje PC softvera
na diskete**

Porudžbine primljene do 16h šaljemo istog dana!
Poručite odmah naš katalog disketnog i CD softvera!
Zakazivanje snimanja je obavezno!
Snimamo samo na najkvalitetnije diskove!

Sve najbolje u novoj
1997. godini!

Kompleti igara:

Sve igre su raspakovane na CD-u tako da se mogu startovati direktno sa CD-a, ili su podešene tako da se komandom INSTALL lako instaliraju na hard disk.

Kompleti programa:

Svi programi se mogu instalirati direktno sa CD-a, što omogućuje laku i brzu instalaciju.

KOMPLET 1

ALADDIN, ANOTHER WORLD, CANNON FODDER, CIVILIZATION, COMMANDER KEEN, DESERT STRIKE, ELITE, FIFTEEN BOLD, HIFER, JACK RABBIT, LION KING, LOTUS TURBO CHA, MANAGER, MICHAEL JORDAN, MONEY ISLAND, MORTAL KOMBAT, NHL HOCKEY, PANZ, PANZER GENERAL, PINBALL FANTASIES, RISE OF THE ROBOBOTS, SAM & MAX, SIM CITY 2000, STREET FIGHTER 2 USA, X-WINGS, YOI JOE...

KOMPLET 2

ALONE IN THE DARK, BLACK THORNE, COLONIZATION, DAY OF THE TENTACLE, DISHWORLD, DOOM, FORMULA ONE GP, GODS, INCREDIBLE MACHINES 2, JAGGED ALLIANCE, JAMMIT, LEMMING: 1 & 2, LEMMING CHRONICLES, LOST VINDING, MADDO, MARBLE, MORTAL KOMBAT 2, ONE LAST BALL, PRINCE OF PERSIA 1 & 2, RAIDEN, SENSIBLE SOCCER, SLIPSTREAM 5000, SUPER FROG, THE TWINS, THE WRESTLE, BODY BLOW, VIRTUAL POOL, WINTER GAMES, WITCHAVEN...

KOMPLET 3

ACTION SOCCER, ALLIEN BREED TOWER, ASSAULT, ALONE IN THE DARK, ARCADE POOL, CANNON FODDER, DUNES FORTRESS, DESERT, EYE OF THE BEHOLDER 1, 2 & 3, FLIGHT OF AMAZON QUEEN, FRITZ 3 FX FIGHTER, HIGH RISE TRADER, INTERACTIVE GOLF, JUNGLE STRIKE, KING PIN, LANDS OF LOSS, LITTLE BIG ADVENTURE, MORTAL KOMBAT 3, NBA JAM, PERFECT GENERAL 2, PINBALL FANTASIES, FRATESI GOLD, PRIMAL RAGE, RAIN THE GORCERER 2, SUPER FIF TURBO, TERMINAL VELOCITY, TYPICAL WARRIORS, VINYL GODDES, ZOO, 1 & 2...

KOMPLET 4

ACROSS THE RHINE, ACTIA BOGGER, AIR POWER, BASTION, BUREAU 13, CASAS 2, CHAMPIONSHIP MANAGER 2, COMANCHES, CRUISER, NOIRMORSE, FADE TO BLACK, FIFA SOCCER 96, HELEN, INTERNATIONAL TENNIS OPEN, JUNKIE BOOP, LEAST OF US 90, LORDS OF MIDNIGHT, MARCO GARRET 2, NAVY STRIKE, NHL HOCKEY 96, OVERDRIVE, PATRIOT, PINBALL WORLD, RISE OF THE TRIAD, SCORPENER, STEEL PANTHERS, STRIKE 95, TERROR FROM THE DEEP, WEREWOLF WARRIORS...

KOMPLET 5

3D VIRTUAL PINBALL, ASCENDANCY, COMEK ZONE, COMMAND & CONQUER, DARK LEGIONS, EXTREME PINBALL, FIST FIGHT, HEROES OF NIGHT & MADOC, HO OCTANE, INDY CAR RACING 2, MOTOR CITY, NOSTALGIA, NEED FOR SPEED, ORION CONSPIRACY, PINBALL WORLD, POCOHONTAS, RADII, ROAD WARRIOR, RUGBY WORLD CHAMP, SENSIBLE WORLD OF SOCCER, STRIP POKER PRO, SUPER MARIO BROS, TEKWAR, TOM & JERRY 2, TOM & THE GHOST, TRANSPORT THEODONAL, WARRIORS 2 DELUXE, WIPESOUT, WORMS...

KOMPLET 6

3 FAST ALL-4 TV NETWORKS, ADVANCED COLLEGE, ANVIL OF DAWN, BATTLE WIND, CRYSTALISM, FATAL RACING, FRANKIE DILL, GREAT NAVAL BATTLES 4, PGA TOUR GOLF 96, RAYMAN, SKULLY KART, STICKS DUDE, STONKLEP, TERMINATOR FUTURE SHOCK, TURKISH 2, WANDFART 2, WAYNE G. R. E. T. V. HOCKEY, WORLD OF FOOT ARCADE...

KOMPLET 7

ABUSE, A.T.F., BIG RED RACING, C&C CONQUEST OPERATIONS, CIVILIZATION 2, CONQUEST OF THE NEW WORLD, DESCENT 2, EARTHWORM JIM, EXTREME SPORTS, FAST ACTION, GRAND PRIX MANAGER, JOHNNY HUNGATON, JUDGE DREDD, LIVING PINBALL, PREMIER MANAGER 3 DLX, REBEL RUNNER, ROMANCE OF 3 KINGDOM 4, SEA LEGENDS, SEER & DESTROY, STAR WARS, STRIP POKER PRO, SUPER STAR DUST, TAIN OUTDOORGAMES TOURNAMENT, WIPFLASH, WITCHAVEN 2...

KOMPLET 8

BATMAN FOREVER, WINGSTAR, DUB FIFTH 3D, GALLESE BLAM, MANAK CARDS, FATAL RACING, THE WEB, BATTLESTATIONS 2, JAZZ JACKRABBIT MEGA 1, RESOLUTION 3, ECLIPSE, INDIANAN, LIL' BIT STAR QUEST, ANBAR, ASSAULT, CHIMPY FORCE, FANTASY GENERAL, JACK OFF 96, NORMALITY, STRIFE, TOSHINDEN, WORM WORM JIM 2...

KOMPLET 9

AFTERLIFE, BATTLEGROUND, WATERLOO, BENVOLIA SYNDROME, BRIDGE DELUXE 2-03, CHAMP, MANAGER 2, BELGIUM, D'HAMP, MANAGER 2, DUTCH, CRUISER 2 NO, HESKOT, DESCENT 2 FINAL, SARTAN, WORM JIM 2000, F1 GRAND PRIX 2, FODDER, GLOORY, GEARHEADS, HILL RAMP, IN PRESENT OF GREAT PLAYERS OF THE YEAR, QUAKE FINAL V.01, RAYMAN CD, ROLL CRUSADERS, SENSIBLE GOLF, SETTLEMENTS 2, SHADOW OF SERPENT RIDER, SPEED WASTE FULL, SU-27 FLANKER DCS, THIS MEANS WAR, TIME COMMANDO, TRACK ATTACK, VR SOCCER, 2...

KOMPLET 10

ALBION, ASTROHOCK, CHESS MASTER 5000, CRUISER, NO NOSTR, DEADLINE, FIRE FIGHT, FORMULA 1, GRAND PRIX 2, GENE WARS, JACKNBLASS, DOLF SPECIAL, EXTORTIONS, 104 LB, RISKY FOR DEATH, RISE OF THE ROBOBOTS 2, STRINGER 96, VIRTUA FIGHTER...

KOMPLET 11

GREAT NAVAL BATTLES 5, GRAND CHIMPY, FOOTBALL PRO 96 CD, INCHES, JANCE DAY, MORPHO, COIL, POWER POKER, SYNDICATE WARS + 1000 igre 1 cd, 00000000 96

WIN 95 IGRE

BATTLE BRF 3, BEAT THE HOUSE 95, BEWAS & BITTHEAD 95 CD, CHESS MASTER 4000, EARTHSHAKE 2, EASTWIND, JIM B.E. ENTICORRY, FULL TILT, WILLY'S GAMEROY EMULATOR, LOOK HUNTER, PANZER GENERAL 95, PINBALL 95 CD, PITFALL 95 CD, SEPARATIO, ARKNEY, SHADOWS, ASSALT, SIM CITY 2000, SIM CITY 2000 COLLECTION, 80-27 FLANKER, VIRTUAL CHESS...

SOFTWARE BEAM

BANOVO BRDO

Spisak popularnijih naslova iz naše kolekcije:

3D STUDIO MAX, BODY WORKS 5.0, BRITANNICA 2.0, INTEL CATALOG, OXFORD DICTIONARY, MOTOROLA CATALOG, SGS CATALOG, SIEMENS CATALOG, LEARN TO SPEAK ENGLISH (2CD), MS BASKETBALL GUIDE, MS CINEMANIA '97, MS DANGEROUS CREATURES, MS DOGS, MS ENCARTA '97 Encyclopaedia, MS ENCARTA '97 DELUXE (2 CD), MS OCEANS, MS VISUAL C++ 4.2, MS WORLD OF FLIGHT, MS MUSIC, CENTRAL '97, MS ART GALLERY, WINDOWS NT 4.0...

ACE VENTURA, AH 84 LONGBOW, A.T.F., AZRAEL'S TEAR, BAD MOJO, BATTLE ISLE 3, CHESS MASTER 5000, CIVILIZATION 2, CONGO, CRUSADER: NO REGRET, CYBERIA, DAGGERFALL, DESCENT 2, DUKE NUKEM 3D, F1 GRAND PRIX 2, F-22 LIGHTNING 2, FADE TO BLACK, FANTASY GENERAL, FIFA SOCCER '97, FULL COURT PRESS, GENDER WARS, HARVESTER, HIND, HOLY GRAIL LINKS LS, MEGA RACE 2 (2CD), NBA LIVE '96, NHL HOCKEY '97, QUAKE, RAYMAN, REBEL ASSAULT 2 (2CD), RISE OF THE ROBOTS 2, ROAD RASH, SCREAMER 2, SHADOAN, SETTLERS 2, STONEKEEP, SYNDICATE WARS, THE DIG, THE WEB, THORIN'S PASSAGE, TIME COMMANDO, Z...

ACTUA SOCCER, ADIDAS POWER SOCCER, AIR COMBAT, AGILE WARRIOR, ALONE IN THE DARK 1 & 2, ALIEN TRILOGY, ASSAULT RINGS, BURNING ROAD, COOL BOARDERS, CRASH BANDICOT, CRITICOM, CYBER SLED, CYBER SPEED, D. DISCWORLD, DESTRUCTION DERBY, FORMULA 1 GP, INTERNATIONAL TRACK & FIELD, IMPACT RACING, DOOM, EXTREME GAMES, FIFA 96, GEX-GOAL STORM, HORNED OWL, H. DDTANE, JONNY BAZOOKATONE, JUMPING FLASH, KILEAK the BLOOD, KRAZY IVAN, LOADED, LONE SOLDIER, OTOR TOON GP, MAGIC CARPET, MICKEY'S WILD ADVENTURE, MORTAL KOMBAT 3, NBA in the ZONE, NBA JAM, NEED FOR SPEED, NOVOSTORM OFF - WORLD INTERCEPTOR EXTREME, POWER SERVE, PHILOSCOMA, PUZZLE BOUBLE 2, RAIDEN PROJECT, RETLIFON FIRE, RESIDENT EVIL, RIDGIE RACER, REVOLUTION, RAYMAN, ROAD RUSH STAR BLADE, SKELETON WARRIORS, STREET FIGHTER ALPHA, STREET FIGHTER MOVIE, TEKKEN, TEKKEN 2, THUNDER HAWK 2, TOBAL NO. 1, TOP GUN, TOSHINDEN, TOSHINDEN 2, TOTAL ECLIPSE, TOTAL NBA, TRUE FINBALL, TUNNEL B1, TWISTED METAL, WARHAWK, WING COMMANDER 3, WIPEOUT, WORMS, X-COM UNKNOWN, ZERO DEVICE.

WIN 95 I

ADOBE PHOTOSHOP, COREL DRAW 8.0, HIRVANSKI GRAFIK, MAPPER 95, MS MONEY, MS OFFICE/EXCEL, WORD, POWER POINT, ACCESS... 1 MS FLIPS, MS PROJECT, MS PUBLISHER, NORTON ANTIWIRUS, NORTON NAVIGATOR, NORTON UTILITIES, PICTUREMANAGER 6.0, PICTURE PUBLISHER 8.0, POWERISO, VISUAL BASIC 4.0 PRO, VISUAL FOX PRO, WIN FAX 7.0, WINDOWS 95, WIN 95 PEE...

WIN 95 II

ABC FLOWCHARTER 4.0, ADOBE PAGE MAKER 6.0, AUTO CAD 13 MS CALAMANDA, CUSASIS 97, DELPHI 2.0, DELPHAN 2000 SUITE 95, FILE MANAGER PRO 3.0, FREEBASIC 3.0, FREELANCE 16, HIRVAK 95, JANKOV MAPPER, LOUIS SMARTBUILDER, MICROSTATION 95, MEX SOFT STUDIO 95, EXCHANGE 95, NO ANYWHERE 95, PFD 2000M 3.0, RAZOR 2.0, TRAV, TOY STORY, WINDOWS 95 4.1...

WIN 3.11 & DOS

WINDOWS 3.11, WINDOWS 3.11 CSE, MS OFFICE (EXCEL, WORD, POWER POINT, ACCESS...), NORTON UTILITIES, NORTON COMMANDER, DOS NAVIGATOR, MS DOS 6.22, COREL DRAW 3.0, ADOBE PHOTOSHOP, QUARK IMPRESS, VISUAL BASIC 4.0, VISUAL FOX 3.0, WINFAX PRO 4.0, 3D STUDIO, AUTO CAD 11, RAZOR PRO, ADOBE PREMIERE, ANIMATOR PRO, YU TTF FONTS, FOTOGRAHER...

AUTO CAD

3D CONCEPT, ACAD 12 /DOS, ACAD 12 LITE, ACAD 13 /DOS, ACAD 13 /WIN, ACAD AWE 2.1, ACAD ARCHITECT, ACAD BOOKS, ACAD DODACI, ACAD ORGANIZER, ACCURENDER, AUTO MNGR, CLASSIC 4.4, AUTO PLOT 1.51, AUTO SHADE, AUTO SKETCH, AUTO SKETCH SYMBOL, AUTO STAAD, AUTO SURF 2.1, AUTO VISION 2.0, CAD KEY 7.0, DC SKETCHER, MECHSLIDES, PROIBO 1.2, RASTERX, RENDER STAR 4, RX VECTOR 3.1, SRLVIEW LITE, SOFT DESK 7.02, SOFT DESK CORE, SOFT ENGINE 98, TC FONTS 3.0, VISUAL LINK 1.0...

ANIMACIJA

3D DESIGN 2.0, 3D STUDIO 4.1C, 3DS 2.0, 3DS3 3.0, IPAS, 3DS DODACI, ADOBE PREMIERE 4.0, ANIMATOR, ANIMATOR 2.0, ANIMATOR STUDIO, ANIMATOR WORKS, ASYMETRIX 3D, ASYMETRIX VR CALIG, TRUE CLIPS, CALIG, TRUE SPACE, CALISARI 1.0, CALISARI 2.0, DIGI MORPH, DIRECTOR 4.0, ELASTIC REALITY, EQUAT, MARS SET 4, VISTA PRO, LIGHT WAVE 4.0, LIQUID SPEED 1.02, META MORPH, MORPH 2.5, MORPH FOR VISTA PRO, MS VIDEO 1.1...

M&S Soft
PC / AMIGA

PC: 011/146-744

Amiga: 011/105-138

Miša Nikolajević

III Bulevar 130/193

11070 N. Beograd

SOFTWARE BEAM
BANOVO BRDO

011/559-839

Dostojevskog 13

Banovo Brdo

11030 Beograd

Diskove možete poručiti u:

Novom Sadu
021/610-830

Pančevu
013/522-024

TRANSKOM

Since 1988

/024 21557

**C64 originali, disk, Mega kompleti
AMIGA CD & VHS: Mega kompleti
PC Plug & play cd Mega kompleti**

Pucački	Automoto	Logicki
Borilacki	Game top	Simulacije
Arkade	Platforme	Legende
Usluzni	Ark. Avant.	Sportski
Strateski	Avanture	Demoi
Sega igre	AGA 1-5	Svemirski
PC 1-15	A500 1-7	C64 1-30

**Sve na jednom mestu, samo kod nas!
PC, AMIGA, C64 MEGA KOMPLETI**

C64, 128, CP/M

Usluzni programi i igre na disku i kaseti (pojedinačno i u kompletu). Upristva, Katalog. Isporuka posebnim istog dana. Tel: 021/611-903

PC

KOMIGRA PC za početnike! sa preko 50 ilustracija i puno zanimljivih tekstova opisuje svu postojeću hardver, osnovne DOS-e, obradu i štampanje teksta i upotrebu nekoliko najpopularnijih programa za PC. Pritužnik je namenjen ljudima koji nikada nisu radili sa računarnim i apsolutnim početnicima, bez obzira na uzrast i stepen obrazovanja. Knjiga sadrži i poglavlje o kompjuterskim virusima i opisi radu sa DOS-ovim animiranim programima. Pritužnik je formata B5 sa kolor, plastičanim koricama, a cena je 30,00 din. Tel: 010/23-287.

ASTROSOFT - snimanje igara i programa na diskete, hard disk, CD. Najpovoljnije. Tel: 021/314-994.

ADAPTER za priključivanje digitalnih džepjaka na PC. Vio povoljno. Tel: 021/392-998.

NS Games. Najbolje animiranje na FD, HD i CD. Cedeteka. Tel: 021/365-713.

ZEVS Games, najefikasnije animiranje na disketa i CD. Cedeteka. Tel: 021/613-066.

SONY

PlayStation

konzole igre oprema
UGRADNJA CIPOVA
011/1776-129

NAJNIŽE CENE!!!

PRODAJEM RAM memorije: 4 mb (72 i 30 pins) i 8Mb. Tel: 143-950.

TARGA 2000 profesionalna TV kartica i Micro DC20 povoljno prodajem. Tel: 018/224-824.

SNIMANJE softvera za PC i Spectrum na diskete i CD. Tel: 018/348-048.

486, perijum konfiguracije. Komponenta. Novo, povoljno. Tel: 011/4444-428. Saska, 011/494-072 Bojan.

OTKUP polovnog hardvera, prodaja komponente, konfiguracije, nedograđene sisteme. Održavanje računara, 011/778-079.

INTERFEJS za povezivanje CASIO adreasa sa PC-jem. Vio povoljno. Tel: 021/392-998.

CD ROM KLUB

PANČEVO

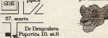
VRŠIMO SNIMANJE PROGRAMA I IGARA NA:
FDD, HDD, CD-u
IZNAJMLJIVANJE CD-a
013/43-948 M.GORKOG br 96 26000 PANČEVO

**CD KOMPLETI 20.-
SNIMANJE PO IZBORU 25.-
SNIMANJE DISKETA 1.- din.
021/611-903
Izokul u ulici
Pavla Simića 4**

DIELEKTRA
prodaja-nadogradnja-servis
KONFIGURACIJE:
-Pentium 100/133/150/166 MHz
-486DX4-X5/133 MHz
ŠTAMPAČI:
EPSON: HP:
-LX-300/LQ-100 -5L/5P/5MP
-Stylus 820/1000 OKI:
-Stylus color 25R -400w/4w
KOMPONENTE:
SIMM memorija 4/8/16 Mb
Fax modem 14400/28800 (int/ext)
Sound blaster 16/32 bita
-Aktivni zvučnici 60/150 W
Monitori, video kartice i dr.
Hotel Srbija*10-18 h
489-04-04 lok 215

DINA

Snimanje na diskete ili hard
PROGRAMI 0,8 din
IGRE 0,6 din
po disketu

342-723
u centru grada

Dodite za sve što Vam treba!
DOLAZIMO I KOD VAS!

Access Denied PC

Snimanje na CD
Tel: 021/555-16

PC Studio Subotica

UVEK imamo NAJNOVIJI software i hardware,
CD+snimanje=SAMO 25! Imamo i originale!
CD sa igrama PO IZBORU: SAMO 30!
P. Lekovića 5/1 (024) 25-671
24000 Subotica

MIDI
adapter za PC
021/39-29-98

A.R. Soft PC

Snimanje CD-i po izboru 25
Snimanje softa CD-a 25
IGRE po paru, PROGRAMI i disk.
Rasinska 2, Petlovo brdo
011/533-66-51

PC MAX

-SNIMANJE NA CD
-NAJNOVIJI HITOVI
-NAJNOVIJI PROGRAMI
-BACK UP

25 30
-ENCARTA 97
-WORLD ATLAS 97
-CINEMANIA 97

Dimitrija Tucovića 45/V tel: 011/ 432-132

PC IGRICE
TERAZIJE
 SRPSKIH VLADARA 4
 3 SPRAT 0,6 PO DISKETI
 PC PROGRAMI
 SNIMANJE NA CD ROM-U

SNIMANJE na CD-ROM
79 din Professional
 1.666 CD CD Recordable
 naslova
 IZNAJMLJIVANJE
3

SNIMAMO NA CD IGRICE po izboru
 PROGRAME po izboru
 ORIGINALNE, COMPLETE
99 UCLANJENJE

SP SOFT ☎ **688-250**
 RADNIM DANOM : 13 - 20 h SUBOTOM : 11 - 20 h

MATRIX

- ◆ ZAMENA traka za sve tipove štampača i pisačkih mašina
- ◆ PUNJENJE tonera za laserske štampače i fotokopir aparate
- ◆ PUNJENJE kartridža za INK jet i bubble jet štampače
- ◆ SERVISIRANJE laserskih štampača i fotokopir aparata

011/436-094, 444-1867, 435-915

486-133 **Queen Computers** **P-133+**

1050 tel: 011/645-770 1299

Monitori	Procesori	Videi kartice	Murice kartice
Philips 14" CB, 15" A, 17" 386 - 60 naka Dacron 14" A/B, 15", 17" 486 - 100, 133 Pan View 14" 586 - 100, 133 Samsung 15", 17" 133, 150, 170 RVC 15" 140, 200 53	Intel 386 AMD 386 Intel 486 Cyrix 486 Cyrix 586 Cyrix 686	Diamond 1MB ATI MACH Trident Cyrix Logic 53	56 16 MB Exp. 56 16 MB 10MB 56 16 MB 56 33 MB
Matrine Ploče	Hard Diskovi	Kompleti	Fast Modemi
VL, PL, EX INTEL Open Walker	1.1, 1.3, 1.7, 2.1, 3.0 GB	Intel, MIA, Sig, TOWER Almond, SIG, Chisney, Cherry, Gibco, Fujitsu, i SYRBASE Gibco, Almond, Microsoft, ADCC	14.4, 28.8, 33.6 EMC, APC, Cirrus Logic, S.S. Robotics, Realtek
Memorija	CD-ROM	ADDCIĆI DELAPARU KONFIGURACIJA PO ZELU, BEPLATNA INSTALACIJA SOFTWARE-A, GARANCIJA 365 DANA.	
4, 6, 16, 32 MB SDRAM 4, 6, 16, 32 MB EDO	4x, 6x, 8x, 16x Sony, Teac, Olivetti, Acer		

TERA-COM

GA osnovne ploče
 PENTIUM 120, 133, 166
 WESTERN DIGITAL diskovi
 VRHUNSKJE KONFIGURACIJE

Ivana Milutinovića 4a, tel 011 435 490

☆ OGNJASOFT ☆ & Diler Soft

011 / 141-752

Radno vreme: 13 - 19h
Nedeljom ne radimo!
Kontakt: ognja@EUnet.yu

011 / 331-814

Radno vreme: 12 - 20h
Nedeljom ne radimo!
Kontakt: gasha@EUnet.yu

Vršimo snimanje CD-ova po vašoj želji! Najkompletniji izbor softvera u YU (raspislaje se) *** U našem katalogu (OgnjaKat.yu ili DilerKat.yu) obeležite \$50MB programom *** Vas izbor Windows programa možemo snimiti i u raspakovanu obliku iako da se mogu instalirati direktno sa CD-a (isključivo vrstjanja) *** Navešite naš katalog (OgnjaKat.yu ili 011/141-752) po glasnom, a DilerKat.yu na 331-814 po glasnom ili na "BBS Politika" 011/225-148 (0-24h) pristup je besplatan i pogledajte bogatu kompletnu ponudu ***

ANIMACION I VIDEO PAKET (CIDI) - Light Wave 4.0, 3D Studio 4.0 sa svim dodacima, Real 3D, Calgary True Space (po verzije) sa svim dodacima, sve verzije Animator-a, Vista Pro CD sa dodacima, osim Mørph programa (Elastic Reality, Mørph Win, Mørph Wizard, ...), DTV (DeskTop) Image programi (Raster Pro, Adobe Pencil, Vector 3.0, Ulead Media Studio, Direktor 4.0, ...)

WINDOWS 3.5 PAKET (CIDI) - Windows 3.1, 3.11 C&E Europe, 3.11, 3.11 C&E Europe, 3D Home Architect, 3D Studio ASCII, Adobe Photoshop 3.04, Auto CAD 12, Čirilica TTF, YU Latinka TTF, Clipper 3.1, CoreDRAW! 6.02, Borland Paradox 1.36, Finale 3.0, Fotographer 3.5, MS Visual Fox Pro 3.0, Fractal Design Painter 3.0, 5.0, Špilni 4.1, Džigovski TFF, YU 2.0, MS DOS 6.22, MS Office 4.3c Pro, (Word, Excel, PowerPoint, Access), MS Project 4.0, MS Publisher 2.0, MS Video 1.1, MS Works 3.0, NC 5.0, NU 8.0, Page Maker 5.0, Proccom 2.1, Telet 1.1, DEMM 7.0, Quark7gms 3.31, Stecker 4.0, MS Visual Basic 4.0 Pro, Visio 3.0, Win Fax Pro 4.0, Word Perfect 6.1, Windows Commander 1.51... (svi su za Win 3.x na jednom mestu!!!)

WINDOWS 3.5 PAKET #1 (CIDI) - Windows 95, Windows 95 Pan European, Fox Pro 3.0, Harvard Graphics 4.0, Mathcad 6.0, Micrograph ABC Suite, MS Money 95, MS Plus 95, MS Project 95, MS Works 4.0, Norton Navigator 96, Norton Utilities 95, MS Office 95 Standard (Word, Excel, PowerPoint), Telet Win 1.1a, PC Fax 96, Visual Basic 4.0 (MS, Visio 4.0, Word Pro 96...)

WINDOWS 95 PAKET #2.1 (CIDI) NEW - CoreDRAW! 6.00-176-10, Adobe PageMaker 5.0, 3D Home Architect 1.4, Fractal Design Painter 4.0, MicroStation 95, MS Access 7.0 Final Release, MS Publisher 3.0 CD, Desktop Win Fax Pro 7.0, Corel Xara 1.1, Frame Maker 5.0, Norton Antivirus 4.81, 3DM, GEMM 8.0, Telemate For Win, FreeHand 5.0, Cubase 1.11, Cubase Score...

WINDOWS 95 PAKET #4 (CIDI) - Windows 95 4 in 1, Calamus 96, Adobe Acrobat Exchange 2.1, Adobe Acrobat Reader 2.1, Adobe Type Manager 3.02a, Deltina Comm Suite 96, Freehand 5.0, Mapper 95 1.5, Corel Photo Paint 6.0, Adobe PhotoShop 3.06, Proccom 3.0, Hitek Studio 4.0, Lotus SmartSuite 96, Stecker 4.1, Win Commander 2.01...

WINDOWS 95 PAKET #5 (CIDI) - Auto CAD 13 CD For Windows 95, Delphi 2.0 Developer, Delphi 2.0 Developer, Borland Paradox 7.0, Lotus Notes 4.0, Lotus Freelance Graphics 96, Fotographer 3.02, ARC Flowerchart 4.0, MS Exchange 4.0, Onoad Capture 6.1, Djisk Suite 96, Web 3D, Web Search, Win Star 2.0, Quark Xpress 3.32 Usp, F-Plot 2.21a Win95...

WINDOWS 95 PAKET #6 (CIDI) - 3D Studio MAX (+ Windows NT 3.51 1057 / Service Pack 2), MS Windows 96 Resource Kit, MS Windows 96 Service Pack 1, MS Windows 96 Updates, MS Office 96 Pro (Word, Excel, PowerPoint, Access...), Perfect Works 2.1, Adobe Premiere 4.2, Origin 4.0, Corel Flow 3, CakeWalk Pro 4.0, Chameleon 96, Windows Checkit 4.0...

WINDOWS 95 PAKET #7 (CIDI) - MS Windows NT 4.0 Advanced Server & Workstation, Borland C++ 4.0, MS Visual C++ 4.1, Cubase 2.81, Borland Delphi Client/Server, Netscape 3.0, Internet Office, Internet Explorer 3, The Web Media Publisher 2.5, Web Thing 1.2, Proccom 3.01, File Maker Pro 3.0c, Taramite 4, Mechanical Engineering Student Version 7.0...

*** NOVO *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** Vršimo snimanje softvera na ZIP DRIVE diskete. *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** ZIP DRIVE preseljenice da zameni prevaziđeni FLOPY disk. Kapacitet jedne ZIP DRIVE diskete je 100 MB (što znači oko 70 FLOPY disketa), a brzina je na nivou brzine 1 x CD-ROM urođaja. Za razliku od CD-ROM ploča, ZIP DRIVE diskete možete koristiti i na njih pogotovo filma softvera. Cena snimanja našeg softvera na ZIP DRIVE diskete je 0.2 DEM (*) po MB, 100MB softvera na našoj ZIP DRIVE disketi je \$10EM (*). (* = din. protivvrednosti)

Najprodavanije u okviru: 3D Studio Max (Win95/NT), Britannica 2.0, Encarta 97, Cinemania 97, Quake, Formula 1 GP 2 !!!

KOMPLETNA DANA Iako su nepopulacione na CD-u (odnosno) više da se oglašavaju stalno izdavanje na CD-u i jedinstveno prikazano na hard-disku (jedno na određenoj CD pruzava softver) i pakovanje ili ponosa softvera. Komplet su izbor najboljih igara u poslednje dve godine Miroslava Klenićevića za prethodne dve godine igara su:

- Komplet 1: Alan Bean, Buffalo 1.2, Cobra Mustang, Hill, Deltin, Dogfight, Dog Of The Year, Gobi 3.0, Hand Of Fate, Victory Line, Indiana Jones 4, Lennings, Posed, Prince Of Persia 1 & 2, Iron, Machin, X-thing...
- Ulogno 123.igra
- Komplet 2: 1942 Pacific Air War, Centurion, Dawn, Elm, Female 1 GP, Frontier, Golden Age, Lennings, Lord Ragner, NCAA 2, Overlord, Jazz Jesterball, Super Street Fighter 2 USA, Super Frog, The Fighter...
- Ulogno 123.igra

KX-85 3000K, 4MB RAM, 2 x CD-ROM
KX-85 4000K, 8MB RAM, 4 x CD-ROM

Komplet 3: Magic Carpet, Dominion Fighter 2, Chase Engine, Coloration, Desert Drift, Flashback, FIFA Soccer, Jungle Strike, Kick Off 3, Little Big Adventure, SASCAR Racing...
- Ulogno 123.igra
- Komplet 4: Aladdin, Alone In The Dark 2, Apache Longbow, Brute, Domazick, Desert, Dawn 1 & 2, Dave 2, Harezi, Michael Jordan In Tight, Mortal Kombat 1 & 2, The Lion King, Psycho Pheal, Warriors...
- Ulogno 123.igra

Komplet 5: X-tal, Kombat 3, Mega Control 2, Nostal, FX Fighter CD, Lennings 96, Pyramid Rage, NBA Jam, Much Woke, Pheal Strike, Skydiver, Hole In One, Wolfbane, Tom & Jerry Ulogno 56.igra

Komplet 6: WestWind VD Desaruha 2.0, Aquatic CD, Arch Shooter, Earthworm Jim, Fele CD, Black Jack, Rocky Star, King Saku, Need For Speed, NFL, Hiding 96, Pheal World, Road War, Taktik... Ulogno 26.igra

Komplet 7: The Dig, Times & Punch's Jungle Broom, Worms Plus, Much Woke 2 Shoot Bear's Legacy, Grand Prix Manager, Pool Champ, Revenge Of The Three Kingdom IV... Ulogno 56.igra

Komplet 8: Advanced Scattered Fighter XTF, Big Top Racing, Callisto 2, Decent 2, Back & Destroy, Super Street Fighter 2 NEW, Star Wars, Conquest Of The New World, WW... Ulogno 27.igra

Komplet 9: Earthworm Jim 2, Quake 2, World of Warcraft, Batters 2, World of Warcraft, Kelly Fever, Total Knockout, Buffalo Grove Tackler, Kick Off 96, The War College, Numball, Operation Courage, Win Proccom, Baseball World Of Soccer (YU) igi... Ulogno 56.igra

Komplet 10 (NEW): Rise Of Robots 2, Quake, Cyberia 2, Wotard 1: Beyond The Dark Portal, Gears 2, 3, Alpha, Scaville Ball, Visual Reality Snicker, Call War, Football Fury, Grand Command, Island Pirat, Power Slus 5, Politics, Colonel, Ulogno 18.igra

Komplet 11: 1-14 Fleet Defender, Pheal 6-14 Fleet Defender, Pheal 6-14 Fleet Defender, Fury Of The Fury, Gwail, Indiana Jones 5, Legend Of Kyrandia, Land Of Love, Secret Of The Monkey Island 2, Privetion, Raptor, Sun & War 1st The Band, Sim City 2000, UFO, Wing Commander 2... Ulogno 110.igra

Komplet 12: Duke Zone, Demolition Derby, FIFA Soccer 96, Heroes Of Might & Magic, PhealStrike, Bioswan, SamBills World Of Soccer, Wotard 2, Extreme Pheal, The Incredible Machine 3, Wipeout (Sony Playstation)... Ulogno 27.igra

Komplet 13: Duke Nukem 3D, NBA Live 96, The Duke, Fantasy General, Heroic Kart, Revolution X, College Slam, Bermuda Syndrome, Hyper 3D Pheal, Sim City 2000 Special Edition... Ulogno 18.igra

Komplet 14: Earthworm Jim 2, Quake 1, Quake 2, World of Warcraft, Kelly Fever, Total Knockout, Buffalo Grove Tackler, Kick Off 96, The War College, Numball, Operation Courage, Win Proccom, Baseball World Of Soccer (YU) igi... Ulogno 56.igra

Komplet 15: Duke Zone, Demolition Derby, FIFA Soccer 96, Heroes Of Might & Magic, PhealStrike, Bioswan, SamBills World Of Soccer, Wotard 2, Extreme Pheal, The Incredible Machine 3, Wipeout (Sony Playstation)... Ulogno 27.igra

Komplet 16: Terminator Future Shock, Dark Seed 2, Thunderhawk 2, Indy Car Racing 2, Gun The Dolphin, Jack The Ripper, Snake Of China, Ophelem 2, Ocean Trader, Workmaster... Ulogno 26.igra

Komplet 17: Fatal Racing, WWF Wrestling Arcade, Wotard's Greatest Hooking, Grand Prix Manager, Grand Road Racer 4, Gwail Fighter (40 games), Extreme Pheal (Sony Playstation), Earthworm Jim Special Edition... Ulogno 23.igra

Kolor akeniranja (24bit/2400 DPI), usluge štampanja (leaser 800x800 & COLOR Epson 9tyle), prodaja multimedijalnih konfiguracija i komponenta: CD-ROM-ova (6x, 10x), Sound Blaster-a, zvučnika, modema, akenera...

Befter anizirano na CD, kao i na ostalih i važnih diskovima. Zakazivanje snimanja (za one koji dizele kisu) je obavezno. Katalog programa i igara možete dobiti modernom (isključivo preko interneta na 14400), a snimanje ga na disketu prilikom prvog narucenja ili ukoliko nara poljezite disketu i 5 dinara za postizanje i troškove postizanja. Podizanje interneta stizanje porucenja (isključivo uključivo preporučeno, sa uključivanjem koji plaćate poštanjem) nosi kupac (obimno za 100 i 100 dinara za vreme plate minimalna povećanje na osnovno sumu u zavisnosti od vrednosti paketa). Dva snimanja obavljamo u roku dana, a najdalji rok za isporuku (široko bez nas) stizanje poštanjem je sledeci dan.

Dragan Ognjević, Bulevar Lenjina 27/5, 11070 NBgd & Goran Krsmanović, 29. Novembar 33/1/6, 11000 Bgd

tel.
156-674
tel / fax.
1778-570

11070 N. Beograd
Oml. brigada 65-B
(blok 70 A)

DOSTAVA NA KUĆNU ADRESU

INFOPROJEKT

KONFIGURACIJE:

386 DX-40
486 DX-133

Pentium
75, 133,
150, 166

KOMPONENTE:

Modem 2400
Fax/modem 14400, 28800
Streamer 250, 420, 850 Mb
CD-ROM 8x
Data switch 1x2
Sound card 16-bit
Stereo speakers 25, 50, 120 W

NADOGRADNJA RAČUNARA

SERVIS RAČUNARA

PREVENTIVNO I INTERVENTNO ODRŽAVANJE

KOMUNIKACIJE

MULTIMEDIJA

**BESPLATNA
DIJAGNOSTIKA
KVAROVA**

POTROŠNI MATERIJAL:

Prekriivači za kompjutere i štampače
Toneri za laserske printere HEWLETT PACKARD
Cartridge za inkjet printere EPSON stylus
Printer ribbon za printere EPSON i PANASONIC
Diskete
Kablovi
Konektori

NAJJEFTINIJE IGRE I PROGRAMI OTKUP I PRODAJA RAČUNARSKE OPREME

Sastavljamo
konfiguracije

po želji
SNIMAMO NA CD ROM

**IZRADA
SPOT-REKLAMA**

**SERVIS
RAČUNARA,
SEGA KONZOLA,
S-NINTENDO,
JOYSTICK-A,
MONITORA...**

KOLOS, BANJICA
Bulevar JNA 70/stan 3
662-646

ARHIMED
Dr.Ivana Ribara 192
1764-388

EURO CD STUDI

TEL: 021 338 593

SVAKI DAN
OD 15 - 22 ČASA

N. SAJMA 6/331
NOVI SAD

KOPIJE 1500 ORIGINALNIH CD-a **22**

SVAKI 10-ti PORUČENI CD BESPLATAN
KOMPLETI PROGRAMI I IGARA ZAPC **22**

PORUČITE BESPLATAN KATALOG NA DISKETI
CD KOMPILACIJE PO VAŠEM IZBORU **30**

INTERNET

CYBER CLUB

- naučite sve o Internetu
- pronađite informacije
- komunicirajte-E-mail
- napravite svoj WWW
- budite deo Interneta
- zaradite

Kursevi i obuka - Pristup Internetu sa naših računara
Izrada Web prezentacija - Dial-In pristup - Internet i
Intranet inženjering - WWW Server - Mail - FTP

S-SOFT

SVE OVO I JOŠ MNOGO TOGA MOŽETE DOBITI KOD NAS

INTERNET CYBER CLUB
<http://www.MatGNet.com>

ulica Zetska br. 5 tel. (011) 68 68 05 i 33 15 60

25.- ORIGINALI 25.-

NEED FOR SPEED SPECIAL EDITION, Z - Odigra strategija kao G&O, TAKE YOUR BEST SHOT, QUAKE, VR SOCCER, DEATH KREP, CLUSE GUMBAT - Strategija
Microsoft, DEADLOCK - Odigra strategija, AGGLOCLATE, CRUSADER: NO REGRET - Nastavak curenje pucaoca, MISION CRITICAL 300 - Avantura u svemiru,
TIME COMMANDO - Super akcija, CIA, RETURN FIRE - Strategija sa SONY PLAYSTATION-a, ROAD RASH - Odigra voznja motora sa SONY PLAYSTATION-a, WINGS,
FIRE FIGHT - Super pucaoca, WINGS, MACHWARRIOR 2, MERCENARIES, MEGA FACE 200, F22 LIGHTING 2 - Simulacija letnja, CHRONICLES OF THE SWORD 200 - Avantura
CHAMPION-CHIP MANAGER 2, NETWORK RALLY - Pol vuoznja automobila, SHATTERD STEEL - Pucavica kao mehanicari, MUPPET 300, GENE WARS - Svaradacka strategija,
TOUSHD - Avantura, DAGGERBALL - RFP Avantura, AZRAEL'S HEARS - Fenomenalna avantura, MUMMY - Avantura, DESTINY - Strategija kao Cimljacka Wines,
FIGHTER COLLECTION - MW3, SP2, Virtua fighter 3D, THE GENE MACHINE - Avantura, SECRETS OF THE LUXOR 200 - FANTASTICNA AVANTURA,
SYNDICATE WARS - Nastavak legendarnog pucaoca, LUNIS IS 200 - Najbolji 3D NHL 97 - Nova generacija realistički igara - 996 only, MS NBA FULL COURT PRESS - kosarka,
LIGHT HOUSE 200 - Strah od otvora u zidovima, BUG - Sa 800, FASILE, NBA CHAMPIONSHIP BASKETBALL, SPOOFERD PLANET, ASSASSIN, SHOCKWAVE ASSAULT - Odigra pucaoca
BROKEN SWORD 200, FRADICATOR, BEDLAM, 4+4+4+K, DUKE 3D LEVELS - 500 navih, NVOA DUKE NUKEM 3D, MS "HELLBENDER, HARVESTER 300 - HORRA AVANTURA
FL MANAGER - Najveći i najbrži formula 1, VIRILIA RSHHFI - Curenje puca sa SEGE, MS FLIGHT SIMULATOR 6.0, WINGS - Najbolje Microsoftovo izdanje simulacije putnjicnog aviona

ENCARTA 97, ENCARTA 97 DE LUXE 200, ENCARTA 97 ATLAS, MS MUSIC CENTRAL 97, MS COMPLETE DO-IT YOUR SELF GLIDE - Uradi sam (u kući), GROWER 97,
CASTLE EXPLORER - DK Multimedia, A.D.A.M. 97 - Anatomija tovača, SVET EKSLBRISA - Dan Design, Beograd - 50 dln., BRITANCA 2.0 - Najbolja igra enciklopedija
OSNOVA BURGLARJE - Dragovic, Gerzic - Dan Design, Beograd - 50 dln., THE UNEXPLAINED, CLASSIC BOOKS - Enciklopedija preko 3.500 ilustriranih deca, OXFORD DICTIONARY
LEARN TO SPEAK ENGLISH 200 - Najbolji program za učenje engl jezika, CINEMANA 97, BOOKSHELF 98-97, WINDOWS NT 4.0 WORKSTATION 1 SERVER

Kralja Milutina 19-21

ESPRO

Tel/Fax: 011/332-086, 686-989

MIX12 FORMULA 1 GRAND PRIX 2, FADE TO BLACK, STREET FIGHTER 2 N.C., SEEK & DESTROY, A.T.F., HUMANS 3 - EVOLUTION, FANTASY GENERAL,
BATTLE ARENA TOS-INDEX, KICK OFF 96, SETILES 2, QUAKE, RAILROAD TYCOON DE LUXE, CRUSADER: NO REMORS=DP, WARCRAFT 2, DARKPORTAL,
WORMS PLUS, WHIPLASH, CONQUEST OF THE N-WORLD, RAYMAN, DUKE NUKEM 3D FINAL, THE WEB, EARTHWORM JIM 2, NORMALITY, VR SOCCER

MIX13 STRIKER 96, ALBION, CIVIL WAR 2.0: IN PURSUIT OF GREED, Quake 2 - Strategija u budućnosti, STAR FIGHTER 3000, DEADLOCK - last na HDD,
CRUSADER: NO REGRET, GENE WARS, TRIPLE PLAY BASEBALL 97, CYBERIA 2 - (2 izv), STONE PARK, TWINLOCK, AL UNSER ARCADE RACING, Trike formula, WIN

MIX14 WIN95 FIT FALL CD, 3D VIRTUAL PINBALL, FURY 3 CD, SU-27 FLANKER, CYBER SPEED, SIM CITY 2000 COLLECTION, BATTLE ISLE 3 CD,
EARTHWORM JIM S.E., VIRTUAL STUPIDITY - (Beavis & Butthead), LODGE RUNNER NETWORK 95, SHOCKWAVE ASSAULT, FULL TILT, SHADOW OF HORNED RAO,
EARTH SIEGE 2, NEW ORDER, HAVOC, PRIVATE INVESTIGATOR, VIRTUA FIGHTER, CHESS MASTER 5000, FIRE FIGHT, GEX - Arkadno-Logicka, WINGS

WINDOWS MIX4 ASD FLOWCHARTER 4.0, HJAK SUITE 95, LISTEN 2.0, ORCAD CAPTURE 6.1, WEB 3D, WEB SCAN, AUTO-CAD 1901 FOR WINDOWS 95,
AMERICA HERITAGE DICTIONARY, LOTUS APPROACH 96, DELPHI 2.0 DEVELOPER, FOTOGRAHER 3.52, LOTUS FREELANCE, GRAPHICS 96, LOTUS NOTES 4.0,
AUTO-CAD DWG ADD ON, BORLAND PARADOX 7.0, ROBOHELP TBAY 7.01 FOR DOS, GUPTA SQL 6.02, MS EXCHANGE 4.0, WINFAX 7.0 UPGRADE, BITWARE 3.3,
JANKOV MAPPER 95, PRCPT 2.21A FOR WINDOWS 95, DELPHI 2.0 DESKTOP NETSCAPE 2.0 32bit, COREL CD CREATOR 2.0, HELP WRITER, WEB STAR 2.0,
WINDOWS 95 TOUR BUS, ABC MEDIA MANAGER, TBAY 7.01 FOR WINDOWS 95, TBAY KEY REGISTRATOR, WINDOWS COMMANDER 2.11, QUARKXPRESS 3.32 UPDATE,

WINDOWS MIX5 3D Studio MAX, Bakewell 4.0, California Girls Screen Saver, Chamelon 95, Cooledit 95, Corel Flow 3.0, Screen Sever
Design Cad 8.0, Dos Navigator 1.42, Green Desk 1.3, Greetings 2.0, HP Wizard, Jankov Mapper 95 3.2, Multimedia ToolBook 4.0, Name It,
Norton Administrator for Networks, MS Office 95 Pro, Origin 4.0, Premiere 4.2, Serial Numbers Collection, Smart Pro Visual Basic Tutorial,
Thunderbyte AntiVirus 7.04, Teksture, Turbo Cad 95, Wildcat 5.0, Windows 95 Restart Kit, Windows 95 Service Pak, Windows 95 Update,
Perfect Works 2.1, Word View 95, Windows NT 3.51, Demo It 2.0, Netscape Navigator 2.01, Star Trek Omnipedia, Win Checkit 4.0

WINDOWS MIX6 ABC Delphi, Borland C++ 5.0, Cubase 2.81, Delphi Client Server, Fractal Design Poser, Filmmaker 3.0, Internet Office 4.1,
Delphi Client Server Manuals, Mechanical Engineering 7.0, Motion Pixels 2.5, Netscape Navigator 3.0, Windows NT 4.0 Server,
Real Audio Encoder 2.0, Real Audio Player 2.0, Sean 95 2.01, Serial Numbers Collection 96, Sound Forge 32bit, Terminate 4.0, MS Visual C++ 4.1 Pro,
Web Think 1.2, Web Work 1.1, Win Edit 95, Internet Explorer 3.0, Web Media 2.5, Procomm 3.01, Windows NT 4.0 Workstation,

20.- MIXEVI 20.-

ZDElektronik

687-682 685-043 642-569 za 643-840

Kneza Miloša 65

SVAKOM KUPCU
NOVOGODIŠNJI POKLON

Prodaja, servis, nadogradnja

- 286 štampači monitori
  - 386 cd-romovi harddiskovi
  - 486 soundblasteri videoblasteri
  - 586 video karte memorije
  - AMIGA flopi diskovi džojstici
  - Commodore tastature miševi
- ...i još mnogo toga!

IMTEL computers

NOVI BEOGRAD, B. LENJINA 166B

TEL : 011/ 2222 - 480
011/ 135-420 lok.129

KOMPJUTERSKI KURSEVI

ZA SAMO 6 DANA
sami za računarom
u prijatnom ambijentu
u maloj grupi od 5-10 polaznika
stičete SIGURNOST I ZNANJE!
* preko 30 kurseva u ponudi *
* 8 godina iskustva - 2500 diploma *

NOVO!
WINDOWS 95

DOS, WINDOWS,
COREL DRAW,
WORD,
EXCEL,
ACAD, TURBO C, MS ACCESS, ...

POPUST 25%
za dake, studente
i nezaposlene

TEL: 2222-480

Znanje i zabava za svakoga!
650 MB teksta, slike i zvuka!

ENCIKLOPEDIJE, ATLASI, GEOGRAFIJA, ISTORIJA,
ASTRONOMIJA, MATEMATIKA, NAUKA I TEHNIKA,
FIZIKA, HEMIJA, RECENICI, STRANI JEZICI, MUZIKA,
MEDICINA, FLORA I FAUNA, UMETNOST, RELIGIJA,
VIDEO IGRE, SIMULACIJE, SPORT, CLIP ARTOVI,...

POSEBNE POVOLJNOSTI ZA CD KLUBOVE!

PRODAJA
ORIGINALNIH
CD-ROMOVA!
PROJEKTOVANJE I INSTALACIJA
RAČUNARSKIH MREŽA (LAN, WAN)
MULTIMEDIJA NA PC RAČUNARIMA

NEOSYSTEM

CD Production - Audio & Software

Software/Hardware
Servis i Optimizacija
PC Računara

Sony PlayStation!!!

ORIGINALI : 25
KOMPLIJACIJE : 35
MIXEVI IGARA : 20

Angel Devoid, Pandora Directive, MegaRace 2, FIFA 97, NHL 97
Gene Wars, Syndicate Wars, F-22 Lightning, DeadLock, MS Encarta 97
MS Encarta Deluxe

WINDOWS 95 KOMPLETI PROGRAMA (STARTOVANJE SA CD-A!!!)

Sony PlayStation!!!

021-35-02-08

NeoSystem Support : Eternal Flame 021-61-20-39
From 22 to 08 CET!! 0-3 Day Warez
Lamerz Stay Away Unless U'r about to pay!!

Preko 1.300 zadovoljnih ljudi već zna zašto smo najbolji.

PC CD ROM

WIN 3.11 PAK

NAJBOLEŠI PROGRAMI IZ SVIH OBLASTI:

- ANIMACIJE
- CAD-a
- BAZE PODATAKA
- DTP-a
- GRAPHIC-a
- PROGRAMSKIH JEZIKA
- UTILS-a

+ mnogo toga

WIN '95 PAK

- MS WINDOWS '95
- MS PLUS FOR WIN '95
- MS PUBLISHER '95
- MS WORKS 4.0
- MS OFFICE '95
- PHOTO SHOP 3.04
- MS INTERNET EXP. 3
- NORTON ANTIVIRUS 4.0
- NORTON NAVIGATOR '95

+ oko 20 programa

WIN '95 2

- PAGE MAKER 6.0 CD
- NETSCAPE NAVIGATOR
- MS OFFICE PRO
- MICROSTATION '95
- MS WINDOWS '95 NT 4.0
- COREL DRAW 6.0
- COREL XARA 1.1
- WIN FAX PRO 7.0
- ACAD C4 FOR WIN 95

+ oko 20 programa

WIN '95 3

- MS PUBLISHER '97
- MS FRONT PAGE 1.1
- PHOTO SHOP 4.0
- COREL 7.0
- ACAD LITE 3.0 WIN 95
- LOTOS ORGANIZER '97
- 3D STUDIO MAX
- INTERNET ORGANIZER
- TBAV 7.06

+ oko 20 programa

CAD

- A CAD C4
- MICROSTATION 5.0
- AUTO CAD 13
- AUTO CAD 13 dodaci
- AUTO CAD 13 upgrade
- AUTO CAD 12
- AUTO CAD 12 upgrade
- AUTO CAD 12 dodaci
- VISUAL CAD

+ oko 35 programa

ULTRA NEW

- NT 4.0 SERVER
- NT 4.0 WORKSTATION
- COREL OFFICE
- COREL CAD 2.01
- 3 DS 4.0 NT UPDATE
- 3 DS MAX 1.1 UPDATE
- POWER BUILDER 4.0 NT

+ oko 30 najnovijih programa za lagodan rad na Internetu

GRAFIKA

- ADOBE ADOBE
- ADOBE ADOBE dodaci
- COREL XPRESS
- QUARK XPRESS dodaci
- MICRO. DESIGNER
- ALDUS FREEHAND
- COREL DRAW 5.0 I 6.0
- DESIGN PAINTER
- PHOTOSHOP

+ oko 45 programa

ANIMACIJA

- LIGHT WAVE 4.0
- 3D STUDIO MAX
- 3D STUDIO 4.0
- 3D STUDIO efekti
- 3D STUDIO dodaci
- ADOBE PREMIER 4.0
- ANIM. STUDIO 1.1
- TOPAZ 4.2
- REAL 3D

+ oko 35 programa

DECIJI

- EDUKATIVNE IGRE
- LOGIČKE IGRE
- NAPRAVITE CRTANI FILM
- DECIJE AVANTURE
- BUKVAR ZA DECIJU
- MS CREATIVE WRITER
- CAD ZA DECIJU
- EDUKATIVNI PROGRAMI
- UČENJE ENGLISKOG

+ oko 20 programa

FRP

- STONEKEEP
- ULTIMA FR SERIAL
- ALIEN LOGIC
- BEHOLDER FR SERIAL
- BARD'S TALE SERIAL
- MIGHT & MAGIC SERIAL
- REALMS OF ARKANIA-2
- LORDS OF RING 2
- DARK LAND CD

+ oko 50 programa

DOOM MIX

- QUAKE
- DUKE MIKEM 3D
- DOOM
- DOOM 2
- DARK FORCES
- HEXEN
- HERETIC
- WITCHAVEN
- TERMINATOR F. SHOCK

+ oko 20 „Doom“ igri i nivoa

SPORT

- NBA LIVE '96
- FIFA '96
- DECATHLON
- LINKS '97 GOLF
- NBA FULL COURT
- ONSIDE SOCCER
- ACTUA SOCCER
- STRIKER
- EURO '97

+ oko 20 hit igara

RACING MIX

- FORMULA 1 GP 2
- NEED FOR SPEED
- INDY CAR 2
- SCREAMER
- DISTRUCTION DERBY
- WIPE OUT
- EXTREME GAMES
- MONSTER TRACK
- MADNESS

+ oko 20 hit vožnji

STRATEGIJE

- STEEL PANTHERS 2B
- CONQUEST OF NEW WORLD
- WARCRAFT 2
- CIVILIZATION 2
- THIS MEANS WAR
- LOST ADMIRAL
- KNIGHTS OF ROUND TABLE
- SETTLERS 2
- FIELDS OF BATTLE

+ oko 20 programa

STRATEGIJE 2

- GENE WARS
- DEADLOCK
- DEADLINE
- PANZER GENERAL '95
- TOTAL MAYHEM
- SLAWS
- BEDLAM
- CIVIL WAR 2.0
- WARCRAFT 2 EXPANSION

+ oko 20 hit igara

EROS MIX 1

- PLAY BOY '96
- GIRLS COLLECTION 8
- GIRLS COLLECTION 9
- GIRLS COLLECTION 10
- GIRLS COLLECTION 11
- MORE WOMAN
- NADOMY CAMPBELL
- SEXY GOLF
- MORBID PORNO PICTURES

+ oko 35 programa

EROS MIX 2

- PLAYBOY BEAUTYS
- PENTHOUSE HOT
- PERVERT COLLECTION
- BIZZAR PICTURES
- GIRLS COLLECTION 12
- DOGS XXX
- MADONA
- TEREZA ORLOWSKI
- EROTSKE AVANTURE

+ oko 25 novih programa

EXIT PRODUCTION

11000 Beograd

Naručite pouzećem ili preuzmite

- Snimamo profesionalnim uređajima na najkvalitetnijim diskovima.
- Iznajmite ili snimite jedan od preko 400 naslova iz našeg CD kluba.
- Sastavite disk po vašem izboru iz našeg kataloga.
- Diskove možete naručiti pouzećem ili preuzeti lično bez čekanja.
- Naručite još danas katalog CD i disketnih izdanja.
- Prodajemo kvalitetne prazne CD diskove.

EXIT PRODUCTION

PLAY MIX 20

- TIME COMMANDO
- CYBERIA 2
- FORMULA 1 GP 2
- CRUSADER NO REGRET
- DACATHLON
- SYNDICATE WARS
- MONSTER TRACK MAD.
- BERMUDA SINDROME
- VIRTUAL FIGHTER
- + oko 20 hit igara

HIT 96 I & 2

Najprodavanije igre u 1996. godini na 2 CD-a.

- FIFA '96
- DARK FORCES
- BAY MAN
- ATF FIGHTER
- NBA LIVE '96
- FORMULA 1 GP 2
- NEED FOR SPEED
- MORTAL KOMBAT 1, 2 I 3
- C. & CONQUAER
- DOOM I I 2
- WAR CRAFT II
- WAR CRAFT II B.D.B.
- ALLADIN
- LION KING
- DUKE 3D
- QUAKE
- CIVILIZACIJA 2
- NORMALITY
- THE WEB
- DEATH KEEP
- CRUSADER 1 I 2
- + oko 35 hitova

• ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI •

ENCIKLOPEDIJE

- BRITANICA 2.0
- ENCARTA '97
- ENC ATLAS '97
- CINEMANIA '97
- WEBSTER ENG.
- WORLD OF FLIGHT
- ENC. OF SIENS
- RED SHIFT
- KOMPTONOVA EN. '97

ISTORIJA

- HISTORY OF THE WORLD
- MITOVI I LEGENDE
- NAPOLEON ERA
- II SVETSKI RAT

IGRE

- RED ALERT
- SCREAMER 2
- FIFA '97
- NHL '97
- TIME LAPS
- PANDORA DIRECTIV
- RALLY CHAMPIONSHIP
- GENE WARS
- SYNDICATE WARS
- MEGARACE 2
- ANGEL DEVOID
- LINKS LS
- AFTERLIFE
- TIME COMMANDO
- FORMULA 1 GP 2
- F-22 LIGHTING 2
- i još preko 400 naslova

MEDIC. ENCIKLOPEDIJE

- ANATOMIJA
- IMUNOLOGIJA
- HISTOLOGIJA
- INTERNA

RECNIKI

- ENGLESKOG
- OXFORD
- WEBSTER
- AMER. HERIT DECT.
- LEARN TO SPEAK ENG.
- ITALIJANSKO-NEMAČKI
- KINESKI

UMETNOST

- LE LUVR
- ART GALLERY
- MOCART
- VIVALDI
- ART AND MUSIC
- MUSIC. INSTRUMENTS

PlayStation™

- Najmoćnija 32-bitna konzola za igranje.
- Fenomenalan stereo zvuk.
- Ugrađen CD ROM na kome možete slušati i audio diskove.
- Preko 16 miliona boja istovremeno na ekranu.
- Neverovatna 3D grafika u realnom vremenu.
- Prava animacija sa 30 slika u sekundi (TV kvalitet).

SONY PlayStation.

KONZOLU MOŽETE KUPITI ILI SAMO IZNAJMITI U STROGOM CENTRU GRADA.
Nudimo Vam najpovoljnije uslove prodaje kao i specijalne popuste za SEGA klubove.
Najveći izbor hit igara (preko 150 naslova).

Cika Ljubina 1/IV © 011 / 627-827

lično u centru grada bez čekanja. Radno vreme od 11 do 19 časova, sem nedelje.

ACZ 011/628-648

Srećna Nova Godina i Božićni Praznici!
Radno vreme: Svakim radnim danom od 11-19 časova

LO	
-386 DX 25.33MHz 64KB cache ISA	490
-386 DX 40MHz 128KB cache ISA	540
-486 DX2 50MHz 256KB cache VLB ili PCI	630
-486 DX2 66MHz 256KB cache VLB ili PCI	690
-486 DX2 80MHz 256KB cache VLB ili PCI	760
-486 DX4 100MHz 256KB cache VLB ili PCI	860
-486 DX4 120MHz 256KB cache VLB ili PCI	890

Konfiguracije sadrže: 4MB rama, SVGA video kartu 512KB, HDD 105MB, flopi 3.5, mini tower, mono monitor.

HI	
-AM5x86 133MHz 256KB cache, PCI	1160
-AM5x86 100MHz 256KB cache, PCI	1290
-AM5x86 133MHz 256KB cache, PCI	1360
-Pentium Intel 120MHz 256KB cache, PCI	1420
-Pentium Intel 133MHz 256KB cache, PCI	1520
-Pentium Intel 150MHz 256KB cache, PCI	1710
-Pentium Intel 166MHz 256KB cache, PCI	1870

Konfiguracije sadrže: 8MB rama SVGA PCI video kartu 1MB, HDD 1.3GB, flopi 3.5, mini tower, color monitor.

Konfiguracija!

- AMD 5k86 100MHz
- AMD-ov Pentium klon
- 8MB RAM-a
- PCI SVGA 2MB
- HDD 1.3GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

1540

Konfiguracija!

- Intel Pentium 133MHz
- Intel Triton II
- PCI Magistrala
- 16MB RAM-a
- PCI S3 TrioV64+ 2MB
- HDD 1.3GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

1820

Konfiguracija!

- Intel Pentium 166MHz
- Intel Triton II
- PCI Magistrala
- 32MB RAM-a
- PCI S3 TrioV64+ 2MB
- HDD 1.7GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

2320

Povoljne Cene:

-4MB mem, 72 pina	40
-1MB mem, 30 pina	15
-SB 16 comp.	80
-CD 8x ed	180
-Fax-Modem-Voice 14400	80
-Fax-Modem-Voice 33600	190
-Aktivni zvučnici 2x120W	90
-Mustec-CalScan ručni skener, 16mil boja, kolor 800DPI	280
-Genius Scanmate Color Deluxe 16mil boja, kolor 1200DPI	340
-Midi Kit, adapter i software	
-TV tjuner	220
-CD Writer	1100

Veliki izbor originalnih CD-a, multimedije, enciklopedije, filmovi, igre od 15.
Mogućnost arhiviranja vaših podataka na CD.

Video Karte:

- S3 Trio 32
- S3 Trio 64
- S3 Trio 64V+
- S3 Trio 64V+ edo
- S3 Virge 3D edo
- Stealth 3D 2000
- Stealth 2001
- All Mach 64

Monitori:

- Daewoo 14s
- Daewoo 14x
- Philips mono
- Philips 14C
- Philips 14B
- Philips 15A
- Philips 17A
- KFC 15

JoySticks:

- Commando 20
- QuickShot 25
- Mission 35
- FlightPro 40
- Q.J.Prapad 40
- Gravis 80
- JoyPad Gravis 60
- Agiler JoyPad 40

CD ROM:

- Wearnes 8x
- Wearnes 10x

Memorije:

- 16Mb 32bit
- 32Mb 32bit
- EDO, 70 i 60ns

Specijalna ponuda svim vlasnicima AMIGA (A500, A600, A1200, A2000, A3000, A4000) računara ako žele da svoj kompjuter zamene za PC (386, 486, Pentium), to mogu da urade kod nas po veoma povoljnim uslovima.

Mogućnost nadogradnje vašeg sistema, tj. osnovne ploče, video karte, hard diska itd. sistemom staro za novo.
Garancija 12 meseci, Servis u Beogradu obezbeđen.

BUDO SOFT

HARDWARE & SOFTWARE

rom drives computers fax-modems floppy drives hard drive
 memory monitors motherboards mouse network products not
 printers processors scanners sound cards video cards cd-
 roms fax-modems floppy drives hard drives keyboards memc
 motherboards mouse network products notebooks computers p
 rinters scanners sound cards video cards cd-rom drives comput
 er monitors motherboards mouse network products not
 printers processors scanners sound cards video cards cd-rom
 drives keyboards memc motherboards mouse network produc
 ts notebooks computers printers processors scanners sound
 cards video cards cd-rom drives computers fax-modems floppy
 keyboards memory monitors motherboards mouse network
 products notebooks computers printers processors scanners
 sound cards video computers fax-modems floppy drives keybo
 ards motherboards mouse network products notebooks cc
 processors scanners sound cards video cards cd-rom drives
 dema floppy drives hard drives keyboards memory monitor
 use network products notebooks computers printers proces
 and cards video cards cd-rom drives computers fax-modems
 rd drives keyboards memory monitors motherboards mouse
 is notebooks computers printers processors scanners sound
 rds cd-rom drives computers fax-modems floppy drives hard
 rds memory monitors motherboards mouse network produc
 nputers printers processors scanners sound cards video car
 s computers fax-modems floppy drives hard drives keyboard

CD Recordable Writers 4x

RECORDABLE CD TDK - R74

• full lifetime warranty •

udio adobe photoshop autocad bodyworks borland c++ brita
 harrison's plus internal medicine os/2 kai power goo learn i
 sh ancient lands art gallery cinemania dangerous creatures
 library dinosaur dogs encarta fine artist music central mus
 oceans office plus visual basic professional visual c++ visual
 aid windows '95 windows nt 4.0 novell encyclopedia novell i
 d english dictionary the new grolier multimedia encyclopedi
 human body 3d studio adobe photoshop autocad bodywork
 ritanica coreldraw! harrison's plus internal medicine os/
 arn to speak english ancient lands art gallery cinemania da
 ure development library dinosaur dogs encarta fine artist
 musical instruments oceans office plus visual basic profes
 i c++ visual foxpro professional windows '95 windows nt 4
 lopedia novell network oxford english dictionary the new gr
 i encyclopedia the ultimate human body 3d studio adobe ph
 ad bodyworks borland c++ britannica coreldraw! harrison's
 line os/2 kai power goo learn to speak english ancient lands
 ania dangerous creatures development library dinosaur dog
 rtist music central musical instruments oceans office plus vi
 sional edition visual c++ visual foxpro professional windows
 ' novell encyclopedia novell network oxford english dictio
 r multimedia encyclopedia the ultimate human body 3d stu
 shop autocad bodyworks borland c++ britannica coreldraw!
 internal medicine os/2 kai power goo learn to speak english
 art gallery cinemania dangerous creatures development lib
 sur dogs encarta fine artist music central musical instrum

21000 Novi Sad, Stojana Novakovića 21
 021/395-154

- mogućnost isporuke u Beogradu -

MEMODATA

Telefon/FAX (11) 663-484; 661-360

COMPUTERS

AMD 5x86 133 Mhz
 Intel Pentium 120 Mhz
 Intel Pentium 133 Mhz
 Intel Pentium 150 Mhz
 Intel Pentium 160 Mhz

Color Monitor
 16 Mb RAM
 33 Cb Hard Disk

PRINTERS

Hewlett-Packard LaserJet's
 Epson Dot Matrix
 Epson InkJets

MULTIMEDIA

Sound Card
 Speakers
 CD-ROM Drives
 FAX/Modem/Voice

EXTRA

Back-Up to CD Discs
 Servis kompjutera i opreme
 Instalacijska mreza

QUALITY

Najkvalitetnije komponente:
 Sony, Philips, Intel, Seagate
 Western Digital, Maxtor,
 Adaptec, Creative Labs,
 Ethernet, Megahertz, Epson
 Hewlett-Packard, ATI, AMD
 NEC, Mitsumi, Panasonic...

NEW!

INTERNET

Svaki kupac Pentiuma sa
 modemom dobija pristup
 Internetu

VISA

GM COMPUTERS

486DX4/133Mhz AMD/4Mb <1090
 Pentium 133Mhz INTEL/8Mb <1480
 6X86/P150+Mhz CYRIX/8Mb <1360
 K5/100Mhz AMD/8Mb <1270

Matica placa 486DX4/133 Mhz	180\$	FM 14400 interni VOICE-MNPS V42	65\$
Matica placa K5/100 AMD/256kb	320\$	FM 14400 externi VOICE-MNPS V42	120\$
FDD 3.5" 4MB MT/32MB	45\$	FM 28800 interni VOICE-MNPS V42	190\$
CDROM AX IDE BTC ACER, IMES	185\$	Tastatura 101 US ili YU CHIBCONV	od 25\$
CD ROM software 10-12 CD komplet	od 70\$	lovisick QUICKSHOT SBAITEK	od 30\$
CD ROM Modem 47mm BCLANK G	15\$	Filer za memoriju 14-15"	20\$
VGA 133Kb ECLXPC 470ISA 16b	40\$	Diskete 3.5" 1.44Mb CDROM HD	18\$
VGA 1MB PCI AL230 PCI 64b	50\$	ENET licpup ISA/PCI 16b/die	od 35\$
VGA 1Mb DIMM/DND 64 PCI 64b	140\$	ENET Terminator T-konektor	4\$
VGA 2MB S-Virge IDPC 64b	170\$	Kah za mrezu RC58 50bitna	1.2\$
Ty Tuner VEGA 1Mb PCI 64bit	350\$	Frakcija za hardi (DISK, RACK)	od 40\$
FM Radio kartica sa antenom	60\$	DATA SWITCH 12mrtara (sa kump)	25\$
SUPER IO ISA/VEGA 133b	20\$	SVGA Kolor 14" LR DAE W/PH	380\$
Memorija 500 1Mb za VGA karte	25\$	SVGA Kolor 14" LR NI DAE W/PH	430\$
Muzic-klezar GENIUS C 168 KOLOR	od 140\$	EPSON LX3001 QJ 00 97-4ren	od 280\$
Sound Blaster karte/mbina 16bit	50\$	EPSON Stylus 820/150 C/COLOR	od 330\$
MS INFORMATE GENIUS	od 150\$	LaserJet HP VI Vp	od 860\$
Zvezdica za SB 4.15.70.50W	od 150\$	Printer Canon 486/86	10\$

Tel/Fax: 011/489-3716; MobTel: 061/432-197

Ustanicka 126/VII, Beograd

PINK SOFT

011/4893716

10-18h
 10-15h sub. IGRE 0.5
 PROGRAMI ..1.0
 CD kopije/izbor 20/30

PC PROFESSIONAL SNIMAMO I NA CD

CD KOMPLETI PROGRAMA

- **WIN 95-Br.1 (CD instalacija)**
MS WINDOWS 95, COREL DRAW 6.0, MS OFFICE 95, ACCESS 7.0, FRACTAL 4.0, AD PHOTO SHOP 3.05, WIN FAX PRO 7.0, LIGHTWAVE, MICROSTATION 95...
- **WIN 95-Br.2 (CD instalacija)**
WINDOWS 95 V4.1, COREL XARA, FREEHAND, ORCAD 4.1, PHOTO PAINT 6.0, KAI POWER, TRUESPACE 95, ADOBE ACROBAT 2.1, DELRINA COMM SUITE...
- **WIN 95-Br.3 (CD instalacija)**
AUTOCAD 13 C4, DELPHI 2.0, BORLAND PARADOX 7.0, NETSCAPE NAVIGATOR, REMOVE IT 95, ADOBE PREMIER 4.2, MIDI SOFT STUDIO, ENVOY...
- **WIN 95-Br.4 (CD instalacija)**
VISUAL BASIC 4.0 FOR W95, MECHANICAL ENGINEERING 7.0, PHOTO WORKS, POWER BUILDER 5.0, POWER POINT 7.0, HOT JAVA 95, DESIGN CAD 3D...
- **NOVO WIN 95-Br.5 (CD instalacija)**
DELPHI 2.0 CLIENT/SERVER, MS VISUAL C++ 4.1, MS WINDOWS NT 4.0, NT 3.51, IMAGING, MOTION PIXELS, DASHBOARD 95, EXCEED, AMBIENTE, SIDEKICK...
- **NOVO WIN 95-Br.6 (CD instalacija)**
3D STUDIO MAX FOR W95, COREL VISUAL CAD 2.01, COREL W.PERFECT SUITE 7.0, BORLAND C++ 5.0, NORTON COMMANDER FOR W95, VISUAL FOX PRO 3.0...

- **CD: CAD I PROJEKTOVANJE**
ACAD 10, ACAD 13, ACAD 13, 3D CAD AUTO ARCHITECT, ARCHITECT LITE, ACAD DODACI, DESIGN CAD 3D, 3D HOME DESIGNER, VISUAL CAD, CIM CAD...
- **CD: ANIMACIJA I VIDEO**
3D STUDIO 4.0, 3DS DODACI, DISNEY ANIMATION, ANIMATOR STUDIO, REAL 3D, CALIGARI, IMADINA 4.0, DIRECTOR, MS VIDEO, RAZOR 1.1, VIDEO STUDIO...
- **CD: MUZIČKI PROGRAMI**
CUBASE 2.81, SCREAM TRACKER - SEMPLOV, VAWE 2.0, SOUND FODGE, MIDI STUDIO - COLLECTION, CAKE WALK 5.0 | S V E O S T A L O S T O S E M O Z E K O D N A S N A Č I I I
- **CD: PROGRAMI ZA INTERNET**
MS INTERNET EXPLORER, NETSCAPE 3.0, COREL PERSONAL WEB, EMISSARY, INTERNET OFFICE PRO, INT. CHAMELION, PRO COMM 3.0, HOT JAVA 95...
- **CD: OBRAZOVNI PROGRAMI**
WORLD ATLAS, UNDER SEA, BODY WORKS, COMPUTER WORKS, OXFORD DICT, ENGLISH TUTOR, HISTORY OF WEAPONS, ASTROLOGY, MANASTIRI, RECHICI...
- **CD: PROGRAMI ZA ELEKTRONIKU**
ORCAD 4.2, ORCAD 6.0/WIN, PCAD 4.5, 6.0, 6.2, PSPICE, PROTEL, SURIUS CAD, ELECTRONIC WORKBENCH 4.0, TANGO 3.11, EAGLE, KATALOG ELEMENATA...

CD KOMPLETI IGARA

- **SUPER MIX A1**
FIFA 96, NEED FOR SPEED, INDY CAR RACING 2, SCREAMER, CAESAR 2, DESCENT 2, NBA JAM, CIVILIZATION 2, WARRKRAFT 2, WORMS, ADF...
- **SUPER MIX A2**
SETTLERS 2, TOP GUN 2, WAYMAN, ROBOCOP 3, DUKE NUKEM 3D, CIVIL WAR, FX FIGHTER CD, CANNON FODER, MECH WARRIOR 2, WARHAMMER...
- **SUPER MIX A3**
NBA LIVE 1996, FORMULA 1 GRAND PRIX 2, EURO 96, QUAKE, NORMALITY, RISE OF THE ROBOTS 2, CYBERIA 2, Z, CIVIL WAR 2, STRIKER 96
- **KOMPLETI IGARA ZA WIN 95**
ARCADE USA, 3D VIRTUAL PINBALL, DOOM 2, LOCUS, CHESS MASTER 4000, FULL TILT, MS GOLF 2.0, PIT FALL, FURY 3, SU-27 FLANKER, STAR KILLER, WARHAMMER...

I JOŠ 15 CD KOMPLETA IGARA !!!

CENE SVIH NAVEDENIH CD KOMPLETA: 25.-

CD PO VAŠEM IZBORU: PUN CD (650 Mb) PROGRAMA
PO VAŠEM IZBORU. CENA 35.-

PROGRAMI (25.-)	ORIGINALI	IGRE (25.-)
MS ENCARTA 97	WINDOWS NT 3.51, 4.0	CAESAR 2
BRITANNICA 2.0	MS VISUAL C++ 4.0	REBEL CHESS BASE
3D STUDIO MAX W95/NT	POWER BUILDER 4.0	MS FLIGHT SIMULATOR
WALT DISNEY WORLD E.	ENCARTA 96 W.ATLAS	WING COMMANDER 4
SCO UNIX 3.0 (2 CD-a)	COREL DRAW 5.0, 6.0	SCREAMER
MS CINEMANIA 97	WINDOWS 95	MECHWARRIOR 2
OS/2 - WARP	OXFORD DICTIONARY	CIVIL WAR
ORACLE 7.0 FOR UNIX	OS/2 V4.0	Z
MS OFFICE 95 PRO	LINUX 3.0 (2 CD-a)	CIVILIZATION 2
COREL ART GALERY 2.0	MS OCEAN	DUKE NUKEM 3D.....

**SNIMAMO I NA DISKETE SVE RANIJE VERZIJE PROGRAMA
BESPLATAN KOMPLETAN KATALOG
NARUČITE POŠTOM ILI MODEMOM**

Tel. (011) 133-584

KOD
SAVA
CENTRA

NARUŽBINE
ŠALJEMO I POŠTOM
ROK - 24 SATA

**DECO,
VOLITE LI BRZU
VOŽNJU?**

PENTIUM PRO
PENTIUM 166
PENTIUM 133
486DX4 133

STIL computers

Dobračina 4, 11000 Beograd
tel: 328 24 64 fax 62 62 32

**BRZI OD
komšijinog**

mašina **ZWER**

AMD Pentium K5-133

Triton PCI 256 KB

16 MB RAM

1,44 MB flopi

1,3 GB hard

CD plejer 8x

SoundBlaster 16-bit

SVGA 2 MB S3 Virge

14,4 K fax/voice/modem

kolor monitor 14" LR ni

minitower

tastatura, mis

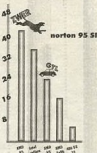
software 95

multimedia &
Internet READY

1.590,00

Intel Pentium 133 MHz + 140,00

Monitor 15" digital + 200,00

**ponuda
meseca**

NOVO! TV tuner kartica 240,00

skener A4 artec 6000 790,00

soundblaster + FM tuner 130,00

CD plejer 8x 180,00

USR/Motorola modemi od 260,00

NIS Natural Keyboard 120,00

snimanje na

CD ROM

BACK UP podataka 20,00

mašina **GTL**

AMD Pentium K5-100

Triton PCI 256 KB

8 MB RAM

1,44 MB flopi

1,1 GB hard

SVGA 1 MB PCI

kolor monitor 14" LR ni

minitower

tastatura, mis

software 95

1.230,00

12 Meseci garancije!

monitor

**Računari
Komponente
Multimedia
Održavanje
Nadogradnja
Servis**

011.417.833

Bulevar Revolucije 286/1/3 (10-17h); e-mail: monitor@ho.com

EXTREME

• F22 Lightning • Mega Race 2 • Mechwarrior 2 - Merc's • Quake • Pandora's Directive

• Muzeji Evrope • Encarta 97 • Britannica 2.0 • Cinemania 97 • Music Central 97

CD-ROM klub
u knjižari ΠΛΑΤΩ

Domaća izdanja: Osnovi hirurgije i EX-LIBRIS

- Iznajmljivanje i snimanje velikog broja CD-ROM naslova i programskih paketa
- Dinarske cene, plaćanje čekovima, preko računa...
- Tokom decembra očekuju vas veliki popusti

do 30%

Akademski plato 1, tel: 639 121

C © M

PlusCom

021

398-444

KVALITET
u Novom Sadu
Hardware
po Vašem izboru

5x86

Cyrix 6x86

Pentium

AMD k5

Otkup i prodaja polovnih PC-ja
!!! Novogodišnji popust !!!

.....budite u Plusu...

CD TEKA
SNIMANJE
SOFTWARE
HARDWARE

Velika ponuda CD-naslava, originali...
Iznajmljivanje diskova, snimanje...
Povoljne cene hardware-a...
Software za PC, saveti, instalacije...
Katalog besplatan...

EXCOM *vaš digitalni svet*

najpovoljnije

snimanje na najkvalitetnijim diskovima /tdk, kodak, sony, philips/

snimanje po vašem izboru
otpakovano ili zapakovano
backup vašeg hard diska
kopije originala
kompleti

bez čekanja snimićemo vam disk za manje od 18 minuta

novogodišnji hit mix

... MECHWARRIOR 2: MERCENARIES /activation/, SINDICATE WARS /bullfrog/,
DOOM 2D, MURDER SHE WROTE /centron/, F-22 LIGHTNING 2 /nova logic/,
NETWORK Q RAC RALLY CHAMPIONSHIP, SONIC THE HEDGEHOG /sega/,
FORMULA 1 MANAGER 2 /europress/, MADDEN FOOTBALL '97 /electronic arts/...

ekskluzivno

programi ... programs ... programi ... programs

... COREL DRAW 7.0 /corel/, WINDOWS 95 OSR2 /microsoft/, CLARION 2.0,
RAY STUDIO for 3ds max, VISUAL C++ 4.2 /microsoft/, RAYDREAM 4.1,
CLICK AND CREATE /corel/, DIRECTOR 5.0 /macromedia/, SOUND FORGE 4.0,
3D HOME ARCHITECT 2.0, CIVIL ENGINEERING SOLUTIONS /mcgraw-hill/,
CUBASE AUDIO XT 3.0 /steinberg/, SOFTENGINE 3.63 for autocad 13,
ADDEFFECTS 1.0 for adobe premiere, HOLLYWOOD FX 2.0sc, MS MONEY 5.0,
KAJ FINAL EFFECTS for adobe premiere, ATTACHMATE NETWIZARD PLUS 3.1,
ASYNC PROFESSIONAL for delphi 2.0, PHOTOSHOP 4.0 /adobe/, ...

igre ... games ... igre ... games ... igre ... games

... COMMAND & CONQUER: RED ALERT, SUPER EURO FIGHTER 2000 /min95/,
ABSOLUTE PINBALL /21st century/, MONSTER TRUCK MADNESS, PLAGUE,
MECHWARRIOR 2: MERCENARIES /activation/, MURDER SHE WROTE /centron/,
NCAA CHAMPIONSHIP BASKETBALL /gte/, MS SOCCER /microsoft/, S.T.O.R.M.,
SYNDICATE WARS /bullfrog/, RALLY CHALLENGE /s.lightning/, DEATH DROME,
F-22 LIGHTNING 2 /nova logic/, NETWORK Q RAC RALLY CHAMPIONSHIP,
SONIC THE HEDGEHOG /sega/, NFL QUARTERBACK CLUB '97 /acclaim/,
SHATTERED STEEL /interplay/, DESTRUCTION DERBY 2, ...

virtual reality headgear

vfx 1.1 najnovija verzija 3D virtual reality kacige
super visoka rezolucija 789x230 po svakom displeju
3D super stereo zvuk, ugrađen mikروفon
specijalni cyber-pack joystick
podržava je preko 100 igara /... quake, duke rukem 3d, .../

promotivna cena 1299,-

pozovite nas

011/ 143 280

španskih boraca 4/1
blok 30, Novi Beograd

TRIM COMPUTERS

**CD KLUB
BEOGRAD**

Kajmakalanska 42

421-203

155-294

**ORIGINALNI
NASLOVI**

**PO IZBORU
AUDIO
BACKUP HD**

SNIMATE CD PO NAJNIZOJ CENI !!!

CD IGRE

- SYDICATION WARS
- MECHWARRIOR 2 MERCENARIES
- GENE WARS
- WAR WIND
- NHL '97
- TIME COMMANDO
- DEADLOCK
- CRUSADER NO REGRET
- QUAKE
- BERMUDA SYNDROM
- GRAND PRIX 2
- HOLY GRAIL(MONTY PYTH.)
- VIRTUAL FIGHT

CD PROGRAMI

- MS ENCARTA '97
- MS ENCARTA ATLAS '97
- MS CINEMANIA '97
- MS OFFICE PRO '95
- BRITANICA 2.0
- NT WINDOWS 4.0
- INT. MEDICINE HARISSON
- MUSICA CENTRAL
- CASTALE EXPLORER
- MS WINDOWS '95
- LEARN TO SPEAK ENG.
- MS ANCIENT LANDS
- RED SHIFT 2

SREĆNU
NOVU GODINU
ŽELIMO SVIM
KUPCIMA I
REDAKCIJI
SVETA KOH

HARDWARE

486 DX 133MHz.....CALL

PENTIUM.....CALL

KOMPONENTE

- SOUNDBLASTER
- FAX/MODEM/VOIS
- SIMM 4MB
- SIMM 8MB EDO
- FLOPI 3,5"
- S3 TRIO 64 V+
- TRIDENT 9440
- STAKLENI FILTER
- 1 MB ZA G.KARTICU
- TASTATURA BTC
- MOUSE POWER
- MOUSE GENIUS
- MOUSE PAD
- PAD SA SLIKOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

► Najnovija multimedijalna izdanja ◀

Astronomija   Medicina   Umjetnost   Istorija   Enciklopedija

ŠNIMANJE NAJNOVIJIH DISKETNIH NASLOVA

1.00

Osnovne ploče

486 UMC PCI 256 Kb cache
INTEL Pentium FX/VX/XX 256/512 Kb

Memorija

SIMM 4/8/16 Mb 72 pina
SIMM 8/16/32 Mb 72 pina EDO
DIMM 16/32 Mb 168 pina

Procesori

AMD 5x86 133 Mhz
AMD K5 75/100/133 Mhz
CYRIX 120/133/166 Mhz
INTEL PENTIUM 133/166/200 Mhz

Grafičke kartice

CL5430/5343 PCI 1 Mb
S3 TRIO 64V+ 765 PCI 1 Mb
S3 TRIO 64V+ 767 PCI 2 Mb
S3 VIRGE 3D PCI 2 Mb
DIAMOND 3D PCI 2 Mb
DIAMOND STEALTH

Monitori

KFC/PHILIPS/DAEWOO 14" SVGA
KFC/PHILIPS/DAEWOO 15" SVGA
KFC/PHILIPS/DAEWOO 17" SVGA
PHILIPS/DAEWOO 21" SVGA

Flopi i hard diskovi

FDD 5.25" 1.2 Mb / 3.5" 1.44 Mb
HDD 1.1/1.3/1.8/2.1/2.5/3.2 Gb

Kućiča

DESKTOP / SLIM LINE
MINI / MIDI / BIG TOWER

Tastature

MITSUMI / CHICONY / MKB
ACER ACCUFEEL / CHERRY

Mouse / Joystick

MITSUMI / GENIUS EASY/ONE/TOO
GENIUS MY MOUSE / MICROSOFT
QUICKSHOT WARRIOR 5 PLUS

Multimedia

CD ROM 8x ACER/SONY/TEAC
SOUND BLASTER ESS / OPTI
SOUND BLASTER VIBRA / AWE32
FM CARD / TV & FM TUNER CARD
MPEG CARD / TV CODER

Razno

DISKETE / KUTLJE / CD NASLOVI
CASIO DIGITAL DIARY
SF-A7 / SF-4600 / SF8350 / SF8500

Parasonic SANYO SENAO

Stoni telefoni

KXT2250
KXT2315
KXT2365

Stoni telefoni sa sekretaricom

KXT2395
KXT2740

Bežični telefoni

KKT3848
KKT100
KKT4010
KKT4040

Bežični telefoni sa sekretaricom

KKT4301
KKT4340

SANYO

CLT75
CLT6700
CLT103

Sekretarics

KKT1000
KKT2100
KXT5000/5001
KXT8000/8001

SENAO

736
768
868

Centrale

3xLINE / 8xLOCAL
6xLINE / 16xLOCAL

MULTIMEDIA

READY-WIN 95
RACUNARI

INTERNET

MERIT

Belička 19, Beograd, Tel/Fax: (011) 444 3015 (011) 466 323

**PC
CD
ROM**

**Pentium™
PC PROGRAMI:**

- MS ENCARTA 97 ENCYCLOPEDIA
- MS ENCARTA 97 WORLDATLAS
- MS CINEMANIA 97
- BRITANICA 2.0
- VISUAL C++
- DELPHI 32bit
- 3D MOVIE MAKER
- MS MUSICAL INSTRUMENTS
- MS ANCIENT LAND
- WINDOWS NT 4.0...

PC IGRE: SONY IGRE:

- MEGA RACE 2
- TIME COMMANDO
- MECH WARRIOR 2
- SYNDICATE WARS
- NHL 97
- AFTERLIFE
- VIRTUA FIGHTER
- QUAKE
- F1 GRAND PRIX 2
- DESTINY
- F-22 LIGHTING
- MISSION CRITICAL
- SPY CRAFT
- SETTLERS 2
- VR SOCCER
- GEARHEADS
- DESCENT 2 100 %
- DUKE NUKEM 3D...

- TWISTED METAL 2
- WIPEOUT XL 2097
- DARKSTALKERS
- IRON & BLOOD
- RETURN FIRE
- TIME COMMANDO
- STAR GLADIATORS
- DIE HARD TRILOGY
- CRASH BANDICOOT
- LEGACY OF WAR
- SOVIET STRIKE
- FORMULA 1
- TOBAL NO.1
- TEKKEN 2
- TRACK & FIELD
- 2 EXTREME
- FINAL DOOM
- MOTO CROSS...

**KLUB
IZDANAJE KONZOLA**

SIGIL

**SNIMANJE NA CD !!!
TEL: 021\395-877 NOVI SAD**

**KATALOZI ELEKTRONSKIH
KOMPONENTI**

- Motorsola
- Hitechi
- SGS Thomson
- Simmans
- IC Master
- Intel Data On Demand
- Microchip
- RS Electronics

SNIMANJE NA CD

SNIMANJE NA DISKETE

PROGRAMI

- MS Encarta 97 Encyclopedia
- MS Encarta 97 WorldAtlas
- MS Music Central 97
- MS Cinemania 97
- Britanica 2
- Visual C++ 4.2
- Visual J++

IGRE

- Mega Race 2
- Time Commando
- Dagger Fall
- Azrael's Tear
- Lighthouse
- Syndicate Wars
- NHL 97

(021) 361-356

**Igre u fantastijskim
svetovima**

*Epske role-playing avanture sa
vitezovima, zmajevima i magijom*

**Role-playing
igre**

- AD&D
- Middle Earth
- Rifts
- Cyberpunk
- Warhammer

**Igre sa
karticama**

- Spellfire
- Star Wars
- Middle Earth
- Magic the
Gathering

Dragon

(021) 393-611 Novi Sad, Bul. Kneza Miloša 37

*Vaša avantura počinje...
u knjižari "Dragon"!*

DIV & Elf

NOVOGODIŠNJA PONUDA:
CD ORIGINALI 20.-
CD PO IZBORU 30.-
BACKUP HDD 25.-

Snimanje na CD-ROM
CD Klub
Snimanje na diskete
Snimanja na hard disk
Šaljemo poštom
Isporuka istog dana

THE BEST '96 GAMES VOL. 1

Quake
Settlers 2
Fantasy General
A.T.F.
Warcraft 2 - Dark Portal
The Web
Normally
VR Soccer
Formula 1 GP 2
Itd....

THE BEST '96 PROGRAMS

New Windows 95
MS Office PRO95
Corel 6.01
MS Plus Gold
Adobe Photoshop 3.05
WinFax PRO 7.0
Itd....

TOP CD's:

SYNDICATE WARS
F22 LIGHTNING 2
MEGARACE 2
CRUSADER: NO REGRET
NHL '97
TIME COMMANDO
LIGHT HOUSE
ENCARTA '97
CINEMANIA '97
BRITANNICA 2.0
LEARN TO SPEAK ENGLISH
OXFORD DICTIONARY

THE BEST '96 GAMES VOL. 2

Network Q Rally
In Pursuit of Greed
Civil War 2
Star Fighter 2000
Alblon
Deadlock
Crusader: No Regret
Triple Play Baseball '97
Cyberia 2
Arcade Racing
Stone Park
TwinBlock
Gene Wars
2

*i još mnogo dobrih kompleta
punih igara i programa*
Sve igrate direktno sa CD-af

**Radimo svaki dan
od 10-21h**

ELF CD Recording
Jurija Gagarina 273/30
Tel: 011/1766-762

DIV SOFT
Jurija Gagarina 71/46
Tel: 011/155-154

samardžić & son SAMPRO

sampro@eunet.yu

11080 ZEMUN, Njegoševa 19

*The Ultimate
najprodavaniji PC do sada*

PCI Pentium 133 MHz

256Kb cache, onboard IO
16 Mb RAM, 1.3 Gb Hard Disk
PCI SVGA S3 Trio64V+, 2Mb RAM
CD-ROM 8x, SoundBlaster 16pro
FaxModem 14.400bps
14" ili 15" LR Color Monitor
tastatura, miš, 1.44 Mb FDD

... pozovite za najbolje cene ...

→ **HP5L 8XX,00**

- SCSI Upgrade:

- SCSI Hard Disk 3.0 Gb + Adaptec 1515 SCSI controller
cena: 1295,00

- MultiMedia Upgrade:

- MIRO DC 20 profi video blaster
cena: 1390,00
- Sound Blaster Vibra + FM
cena: 120,00
- Sony CD-ROM 8x
cena: 210,00

- Internet Upgrade:

- US Robotics Sportster 14.400
- Uplata za 20 sati na EUnet-u
- instalacija software-a
- demonstracija software-a
cena: 225,00

- Internet Delux Upgrade:

- US Robotics 28.800
- Uplata za 40 sati na EUnet-u
- instalacija software-a
- demonstracija software-a
cena: 395,00

CD CENTAR & Novi Beograd

Snimanje na CD-ROM-u za PC brzo i kvalitetno
Na svakih pet diskova snimanje šestog besplatno!!!

ORIGINALI (IGRE, ENCIKLOPEDIJE) .. 25.
GOTOV MIX (IGRE, PROGRAMI) ..... 25.
MIX PO IZBORU ..... 30.
BACKUP HARD DISKA NA CD ..... 30.
SNIMANJE NA VAŠEM CD-U ..... od 10.

PROGRAMSKI PAKETI

MS Windows v.3.11 ..... 57 Programa
MS Windows '95 v.4.0 .. 33 Programa
MS Windows '95 v.4.1 .. 33 Programa

Najbolji novogodišnji poklon!
Dizajnava interaktivna enciklopedija
Pocahontas po istoimenom
animiranom filmu. Neka vaše dete
kroz igru nauči engleski jezik.

Snimamo
isključivo na
kvalitetnim
KODAK, TDK
i PHILIPS
kompakt
diskovima.

TOP 5 PC GAMES

	Broj CD-ova
1. Crusader: No Regret	1
2. Close Combat	1
3. Deadlock	1
4. Afterlife	1
5. Touche	1

CDC MIX 11/96 Novembarski Hitovi

CRUSADER: NO REGRET	CHESSMASTER 5000
GENE WARS	AFTERLIFE
THIS MEANS WAR	QUAKE
F1 GRAND PRIX II	BRIDGE II
TIME COMMANDO	GEARHEADS
SETTLERS I	Z
SPACE HULK II	TIME GATE
	VR SOCCER

Naši miksevi
se vrlo lako
koriste.
Sve igre se
instaliraju

CDC MIX 12/96 Decembarski Hitovi

ALBION	LINKS LS 1997 EDITION
IN PURSUIT FOR GREED	DEAD LINE
EARTHWORK JIM	FIRE FIGHT
STAR FIGHTER 3000	CIVIL WAR
BERMUDA SYNDROME	SPUD PRAY FOR DEATH
RISE 2: RESSURECTION	TRONIC
FULL TILT PINBALL	FIRE WIND
	GARNOTT II

jednostavnom
komandom
INSTALL.
Uz MIX
dobijate
kolor oмот,
spisak i
uputstvo.

Telefoni za hardware su:

(011) 101-203

... i u Vršcu: 013-813-388

... i u Podgorici: 081-24-645

... i u Leskovcu: 016-51-157

193-066

Telefon za Software:

(011) 671-156

Radno vreme od 10 - 21h i NEDELJOM!

SOFTWARE
HARDWARE

PreCiz & 3S computers

12⁰⁰ - 20⁰⁰h

011

11⁰⁰ - 20⁰⁰h

422-545

64 88 13

**Majke Kujundžića 23
11127-BEOGRAD
CVETKOVA PIJACA**

**Zvečanska br. 6
11000-BEOGRAD
AUTOKOMANDA**

**NAJVEĆI IZBOR PROGRAMA
U BEOGRADU**

**RAČUNARI, KOMPONENTE
NAJPOVOLJNIJE, SA GARANCIJOM
PROVERITE I VI, ZAŠTO SE MNOGI,
SNABDEVAJU BAŠ KOD NAS**

**NAJPOVOLJNIJE UČLANJENJE
U CD KLUB SAMO 20 dinara.**

DNEVNI NAJAM JE 3 dinara

SERVIS I OTKUP PC RAČUNARA I DELOVA

CD-MIX

AUDIO

SNIMANJE NA SVE VRSTE MEDIJA:

CD, Hard Disk, Diskete (3,5" i 5,25") ...

CD KOMPILACIJE

CD PROGRAMI

CD PO IZBORU

CD IGRE

BACKUP

SONY

PlayStation

DIREKTNO OD SONY-ja

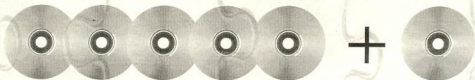
proverite zašto svi kupuju kod nas !!!

SAMO
1950 din.

- garancija za konzole

- direktno učitavanje kopija i original diskova (PAL & NTSC)

na svakih 5 diskova 1 je besplatan
preko 100 naslova igara

vršimo i prodaju:

- čipova za učitavanje kopija 350 din.
(ugradite ovaj čip ako posedujete konzolu koja učitava samo orginale)
- memorijske kartice - najpovoljnije!
- volani
- RF kablovi za antenski ulaz
- RGB scart kablovi
- dodatni džojstici
- najpovoljniji uslovi za SEGA & VIDEO klubove
- takođe imamo SEGA & NINTENDO konzole i igrice

TOTAL GAMES

Bulevar Revolucije 83a/I

011/400-708

radno vreme: od 10-19h osim nedelje

Svet IGARA

Uređuje NENAD VASOVIĆ

74 ŠTA DALJE?

Pored uobičajenih saveta i šifri, ovog puta objavljujemo i komande za borilačku igru Rise 2: Resurrection

77 TOP LISTE

U poslednjem izdanju Game Top liste (pred resetovanje) nema naročitih promena. Jedino se Quake značajno mrda Ispod crte

85 IZLOG

Nova knjiga izdavača „PC Program“ bavi se strateško-upravljačkom simulacijom Civilization 2

94 BONUS LEVEL

Još jedan čuveni programer, Piter Moline, napustio je matičnu kuću, „Bullfrog“, a tvorac legendarne Elite, Dejvid Brejben, sudi se sa „GameTekom“ povodom bagova u First Encounters

OPISI

Ace Ventura	93.
Blobz	87.
Chronicles Of The Sword	90.
Crash Bandicoot	86.
Daggerfalf	81.
Fantasy Manager	86.
Genewars	91.
Hardline	82.
Harvester	83.
Lighthouse	78.
NHL Hockey 97	84.
Scorched Planet	80.
Screamer 2	79.
Syndicate Wars	92.
Tin Toy	97.

REŠENJA

Police Quest 3	76.
Ripper (2)	76.

NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE

American Dream	98.	Mega Typhoon	98.
B.A.T. 2	96.	Quest For Glory 5	98.
Civilization 2 Scenarios	98.	Space Bunnies Must Die!	95.
Conquest Earth	95.	Star General	95.
Crusade	96.	Subculture	97.
Destruction Derby 2	96.	The City Of Lost Children	94.
Falcon 4.0	94.	Uropa 2	94.
Imperium Galactica	94.	WarWind	94.
King's Quest 8	94.	Zoiks!	99.

Centurion: Defender of Rome * PC * Pomorske bitke se kontrolišu na sledeći način. Nakon što izabereš brod kojim ćeš upravljati, naći ćeš se na ekranu u kome se odvija bitka. Strelicama upravljajući brodom levo-desno, a sa "Space" izbacujući zapaljeno kamenje ili strele na protivnički brod. Na ovaj način ne možeš potopiti brod, već mu možeš smanjiti ljudstvo. Kada brod ostane bez ljudi, automatski si dobije bitku. Postoje tri taktike za potapanje neprijateljskih plovila:

1. Sa distance gađaj protivnika, izbegavaju njegove projektilne i ne dopuštaj da ti se približi.
2. Ako imaš više ljudi od protivnika, a neiskusam si u vođenju bitaka, nastoj da se uz što manje gubitaka dočepaš protivničkog broda, a onda pritiskom na taster "Enter" prebaci svoje ljude na palubu da dovrše posao.

3. Pramacem svog broda udari u protivnikov bok i tako ćeš pobiti dobar deo posade. Posle toga će započeti bitka i ukoliko imaš dovoljno ljudi uspeh je zagaranтован.

Što se tiče ponika o porazu, svedeجو da da li si uništio komandni brod, jer ako protivnik na kraju ima više brodova i ljudi od tebe, nema ti spasa. Sa druge strane, može se desiti da ne neprijatelj porazi, ali da ti imaš više vojske i veđu flotu, što znači da si pobedio ti. Još jedna zanimljivost: ma koliko to neverovatno zvučalo za jednu strategiju, u ovoj igri moguće je Kleopatru odvesti u krevet (Ti si, vidim, detaljno proučio igru - prim. ur.). Sistem je sledeći. Prvo osvoji ceo svet, a zatim uđi u Egipat. Prilikom razgovora za Kleopatru dva puta izaberi "prijateljski" način vođenja razgovora, a zatim joj ponudi savezništvo. Na pitanje u vezi poreza odgovori sa "Low". Potom ćeš se naći na Kleopatrinju ladi na kojoj je u toku nekakvo slavlje. U razgovoru upotrebljavaj "mudre" rečenice i ako si sve pravilno odradio uspešće...

Sim City * Drži taster "Shift" i ukucal FUND. Dobićeš 10.000 dolara. Ovo može ponavljati koliko želiš zato što nema limita.

Spell Castle: Party Pack * Bilo gde u toku igre ukucal NAUGHTY. Tako ćeš isključiti cenzuru.

Transarcadia * Kako ukloniti oblake oko Zemlje?

Zeppelin * Da li postoje neke šifre ili varanja?

Al-Quassar

Worms: Reinforcements * PC * Šifre za nivoe: 1. VEEYASY, 2. OHSOEASY, 3. UNCHAINS, 4. BJORNPO, 5. DODGEMAX, 6. STARTURN, 7. HEYGEOPF, 8. REZDOGAGY, 9. HIGHKICK, 10. LONG AGO, 11. HEY JOHN, 12. SATANICS, 13. NEARDEAD, 14. SCUMBAGZ, 15. GOOD BYE, 16. TRUTHOUT, 17. 17THIND, 18. GOGOGOGO, 19. PIGSPACE, 20. TRUMPTON, 21. PARANOID,

Rite 2: Resurrection * PC * Skratice SSM (Super Special Move) označava "kombi" udarac koji protivku odnosi veći procenat energije. Sa DM (Death Move) su obelazni završni (finalny) udarci. Udarac rukom je obelazni kao P (Punch), a udarac nogom kao K (Kick). Specijalni i završni udarci za prvih sedam likova:

Crusher:
Uppercut: dole, dole-napred, napred, P
Acid Spill: 3 x nazad, K ili dole nazad, 3 x K
Ground Lance: 2 x napred, P
Air Lance (u vazduhu): 2 x dole, P
Generica: 1. dole, dole-nazad, nazad, P, 2. dole, dole-napred, napred, K, 3. nazad, nazad-dole, dole, P, 4. 2 x nazad, K, 5. 2 x nazad, K.

Exploit to Bits (DM): dole, dole-nazad, nazad, K
War:

Barrel Flok: dole, gore, P
Mid Air Barrel: 2 x dole, P
Grenade: nazad, nazad-dole, dole, P
Slide Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Flash Kick: dole, dole-nazad, nazad, K
Dash Attack: nazad, napred, P
Skip Forward: 2 x napred
Skip Back: 2 x nazad
Generica: 1. dole, dole-nazad, nazad, P, 2. dole, dole-napred, napred, P, 3. dole, dole-napred, napred, K, 4. napred, napred-dole, dole, P, 5. napred, napred-dole, dole, K.

War Intemo (SSM): napred, nazad, dole-nazad, dole, dole-napred, napred, P (ivače napisano: napred, polukrug od nazad do napred, P)
Deform (DM): nazad, napred, nazad, nazad-dole
Prime-B:

Ground Smash: 3 x dole, P ili dole dole, 3 x P
Swan Dive: dole, dole-napred, napred, P
Rolling Crush: dole, gore, K
Slide Kick: nazad, dole-nazad, dole, K
Vandal:

Buzzsaw Attack: dole, dole-napred, napred, P

Jet Kick: 2 x napred, K
Slide Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Generica: 1. dole, dole-napred, napred, P, 2. dole, dole-nazad, nazad, P, 3. dole, dole-nazad, nazad, K, 4. napred, napred-dole, dole, P, 5. napred, napred-dole, dole, K.

Acid Attack (SSM): polukrug od nazad do nazad, P
Exploit to Bits (DM): polukrug od nazad do napred, P
V1-Hyper:
Drop Kick: 2 x nazad, K
Fireball: dole, dole-napred, napred, P
Head Whip: dole, dole-nazad, nazad, P
Low Head Whip: napred, napred-dole, dole, P
Skip Forward: 3 x napred
Drop Kick: 2 x nazad, K

Generica: 1. polukrug od nazad do nazad, P, 2. dole, dole-nazad, nazad, K, 3. dole, dole-napred, napred, K, 4. 2 x nazad, K, 5. dole, nazad-dole, dole, P.
Strong Attack (SSM): polukrug od nazad do napred, P
Deform (DM): 2 x nazad, 2 x napred, P
Assault:

Jet Basic: 2 x nazad
Double Punch: dole, dole-napred, napred, P
Jet Kick: 2 x dole, napred, K
Jet Kick (u vazduhu): 2 x napred, K
Fireball: dole, dole-nazad, nazad, P
Generica: 1. 2 x napred, P, 2. 2 x dole, K, 3. napred, napred-dole, dole, P, 4. napred, napred-dole, dole, K, 5. 2 x dole, P, 6. polukrug od nazad do napred, P.
Victor:

Dash Forward: 3 x napred
Canon Fire: dole, dole-napred, napred, P
Uppercut: dole, dole-napred, P
Swendino (u vazduhu): 2 x dole, K
Generica: 1. 2 x nazad, P, 2. dole, dole-napred, napred, K, 3. dole, dole-nazad, nazad, K, 4. 2 x napred, P, 5. nazad, nazad-dole, dole, P.
Air Strike (SSM): polukrug od nazad do nazad, P
Magma Explode (DM): dole, dole-nazad, nazad, K

Robby

22. MIXTURES, 23. VERY MAD, 24. INSANITY I
25. GATEGIG.

Evolution: Lost In Time * Šifre za nivoe: 1. EXPEDITION, 2. FLOORS ON FIRE, 3. CAMERA TOASTY, 4. JUMPING BEANS, 5. SPANNER EATER, 6. CHALK N CHEESE, 7. EYEBROW JUMPER, 8. MAD HEAD FRED, 9. SPACE CHOMPERS, 10. A BIG BEATING, 11. GOING TO MARS, 12. HUGE TURNIPS, 13. PINK PEA SOUP, 14. LUMPS OF MUD, 15. PILES OF SPUDS, 16. GLENZ VECTORS, 17. HUNKY DORY, 18. RASTER TUNNEL, 19. LUCKERTY SPLIT, 20. PORK CHOP CITY, 21. CANNIBAL BOB, 22. BARBOON CASES, 23. SHOT-

GUN DODGER, 24. DRAGON BALLS, 25. INTER-FERENCE, 26. BEEEEEEEEEEEF, 27. MUSHIRO-SOUP, 28. THE SLAM DUNK, 29. IN TURKEY TOWN, 30. KING KEY HMMMM, 31. MAN DINGA SHOP, 32. SPIT N FOLUSH, 33. PIE DOMINATION, 34. DANCING DINGO, 35. RED EGG TIMER, 36. DONUT DIMPLE, 37. BEASTRO FLAPS, 38. KOMBO LICKERS, 39. BOMB BANGERS, 40. DONKEY WARRIOR, 41. BUNS ARE GOOD, 42. SNAKES IN TOWN, 43. KING PIN BEAST, 44. CRUSTY BOFFIN, 45. BLUE TREE TOPS, 46. PURPLE BULLET, 47. BACON SQUASHER, 48. HELL AND BACK, 49. TROUSER TRUCKS, 50. MASTER JOOZE, 51. CONCRETE BREAD, 52. SLIMEY TEACUP, 53. TASTY BRICKS, 54. TICKLE FLICKER, 55. TABLE OF SKIDS, 56. DREGS OF A CAT, 57. HOPPING CABLES, 58. LIGHT NOODLES, 59. HAWLING GARAGE, 60. ZOOMING TACTIC, 61. CARPET KICKERS, 62. PLASMA DRIVER, 63. ZOK OF ROCK, 64. BEANS ALIVE I 65. TEACAKE BLISS.

Role

Bundesliga Manager Hattrick * PC * Može li se i kako zaraditi novac na nekretninama? Kako kupovani igrači koji nisu na listi za transfer?

☒ **Dagger of Amon Ra** * Šta treba uraditi kada u kotlarnici Stiv Dorian padne na pod?

The Outsider

Ukloni ugao sa stirovskog lica, a zatim ga osvešti pomoću mirisne šifre soli koji si pronašao prilikom pregleda tela gvozdice Goldorf-Karlton na kraju četvrtog čina. Eta simboliza Sunca se nalazi tajni prolaz u tuel koji vodi na prvi sprat. Ključni „Hand“ ikonon na hamenu, Stiv će ti pomoći da ukloniš simbol i izlaz iz kotlarnice će se otvoriti.

☒ **Zone Raiders** * PC * Pritisni 'F1' tokom misije i ukucaj neku od sledećih šifri: ISIWENTY (otkriva celu mapu), ISILETSBALL (trenutni zašetak nivoa), ISIWHEELS (dobijaš odlično vozilo, ali preterano moraš završiti započetu misiju), ISIFATPACKED (oružje i municija), ISIQ (God Mode), ISISLEEP (zamrzava neprijatelje).

☒ **Shell Shock** * Tokom misije pritisni 'Esc' i otkucaj RATTY RAT RATTY za nevidljivost.

☒ **Afterlife** * U igri otkucaj \$@! i dobićeš 10.000.000 penisa. Tu možeš da uradiš samo četiri puta, jer će se posle toga pojaviti zvezda smrti i početi da uništava tvoj pakao ili raj.

Monolit

☒ **Breathless** * A * Šifre za nivo: 2. 181A59MRT9999PD, 3. 181A59LRT6999PT 14. 181CEIDGLRJE4D.

☒ **Watchtower** * Šifre za varanja: 54266 (neograničen broj života), 47773 (neograničen broj granata) i 68978 (neograničeno vreme).

☒ **Cedric And The Lost Sceptre** * Šifre za prvih pet nivoa su objavljene u broju SK 7-8/96. Evo šifri za preostale nivo: 6. JBKBLFCJKFJ, 7. LCKQADMELBKG, 8. MNGALOGPHD4F, 9. NMCCOPAGDCE, 10. ONEWGLHGHID i 11. PDEGEALVHEHO.

☒ **ZoePeggy** * Ispravka za šifre objavljene u SK 7-8/96: 18. STATIPAUZE i 26. BEHAVE.

Konzolne Ključ

☒ **Street Racer** * MD2 * Udi u Options meni, postavi strelicu na „Password“ i ukucaj sledeće šifre: JXPSVW (Silver Cup) i BEFQMR (Gold Cup).

MF Boys

☒ **Duke Nukem 3D** * PC * Na poslednjem nivou igre (Episode 3, Level 9) čim se popneš liftnom na stadijon, odmah beži nazad. Skoči na ivicu sta-

diona, idi skroz do kraja (za zgradama u pozadini), a zatim se okreni ka finalnom Glavonju. Iznad njega ćeš videti cepelin. Ispali jednu RPG granatu na cepelin i iz njega će početi da ispadaju razni dodaci koji ti mogu korisno pomoći u finalnoj borbi (oružje, energija itd.).

OURLAW

☒ **Comix Zone** * PC * U toku igre ukucaj CAMERON (velikim slovima) i aktiviraćeš Cheat Mode.

☒ **Starje** * Šifre za varanja koje su objavljene u SK 10/96 nisu korektno (važe za demo verziju). Evo ispravnih: OMNIPOTENT (besmrtnost), STONECOLD (besmrtnost + novac + ključevi),

BOOMSTIX (sva municija i oružja), DONNYTRUMP (novac), JIMMY (ključevi), PUMPUP# (razna pomagala, gde # mogu biti slova: B, I, M, H, P, S, T), ELVIS (prolazak kroz zidove), NIFT# (preskakanje nivoa, gde # je broj nivoa od 01 do 34), SCOOT# (teleport) i TOPO (tri moda igre).

MISAR

☒ **Day of the Tentacle** * PC * Kako uzeti šipku od lopova koji obija automobil ispred kuće?

Black RAM

Popni se na sprat kuće i udi u sobu u kojoj spava debljuka. Zatvori za sobom vrata i iz brave uzmi svežanj ključeva. Odnosi ključeve lopovu i on će ti dati šipku.

☒ **Roger Rabbit** * PC * Postupak prelaska scene na ulici. Pokupi jabuku, stavi je u pumpu, otvori vođu i jabuka će odleteti do klovna. Skoči

na skakačonicu i uhvati se za žicu. Idi do price, uzmi pero koje je ona odbacila, vrati se na žicu i potom zagoljaci klovna po nosu. On će kinuti i otkrati magnet. Sada stavi kantu na glavu i stani ispod magnet. Polagano se kreći tako da te magnet neprestano prati sve dok ne dođeš do nape na putu. Magnet će tada podići poklopac, a ti ostavi kantu i uskoči u rupu.

Zare

☒ **Terminator: Future Shock** * PC * Ispravka za Cheat objavljen u broju SK 6/96. Da bi aktivirao Cheat meni treba pritisnuti 'Alt+', a šifra GRABLE služi da bi se umesto zvezdica prilikom kucanja šifri ispisivala slova.

☒ **7th Guest** * Kako se prelazi lavirint?

☒ **Sam & Max Hit the Road** * Gde se nalazi lokacija Frog Rock?

Koda

Na vidikovcu na vrhu veličnog klupha nalazi se teleskop. Žice koje vire iz poda veži za teleskop, a zatim na njega postavi sočivo koje si pokupio u luma parku. Zatim pogledaj kroz teleskop i pomeraj ga lagano levo-desno sve dok Sem ne kaže da je našao Frog Rock. Tada će se na mapi pojaviti tražena lokacija.

☒ **Toy Story** * MD2 * Kada se pojavi uvodni ekran ukucaj sledeću šifru: 'A', 'B', desno, 'A', 'C', 'A', dole, 'A', 'B', desno, 'A'. Ako ukucaj pritisneš 'Start+A' bićeš prebačen na sledeći nivo.

Zoe & Vel

☒ **Lords of Realm** * PC * Postoji caka za dobijanje velike sume novca. U izgrađeni zamak (najbolje je da izgrađiš isti kakav ima Bishop) dodaj jednu kasarnu (opcijom „Extend Castle“). Kada se zamak u sledećem krugu sruši, imaćeš oko 65700 tona kamenja. Prodaj kamenje (paži da ne pretvaraš da me ti otišao u minus) i tako ćeš dobiti dovoljno para za komotno građenje. Ova caka ne pali svaki put, pa je postupak ponekad potreboe ponoviti.

Lord Morbid

☒ **Ishar 3** * PC * Ima li neko šifre koje igra traži prilikom ulaska likova u pozorište?

Cannibal Corpse

Konferencija „Šta dalje?“ na BBS Politika koristi se na sledeći način: u glavnom meniju izaberi 'K' (konferencija), a zatim 'P' (pristup). „Šta dalje?“ je konferencija broj 4. Sa 'C' čitaš poruke, sa 'S' šalješ svoju blo kome. Na pitanja koja BES postavi, odgovaraj po sledećoj shemi:

Odi: ime Prezime
Za: Slobodan Mucedonić
Tema: Pomoc oko igre
(obrtati pažnju da nema naših slova)

Prisluškavanjem ovoj konferenciji automatski odobravaš objavljivanje svoje poruke u redovnom broju „Sveta kompjutera“. Poruke ne treba šifri kao komentare SysOp-u. Konferenciju, naravno, možeš pratiti pomoću off-line readera.

Svet kompjutera (Šta dalje?)
Makedonska 31, 11000 Beograd

Priloge i pitanja možete slati elektronskom poštom na adresu sta.dalje@sk.co.yu

Do 19. novembra primili smo 119 kupona. Među njima bilo je 70% vlasnika PC kompatibilaca, 28% vlasnika Amiga i 2% vlasnika ostalih kompjutera.

Dobitnici nagrade u ovom broju:

Kontiki (011/154-836) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Milan Šašić, Kajmekčalanska 6, 26300 Vršac,
- Aleksandar Vučković, Kralja Petra I 8/17, 11420 Smederevska Palanka,
- Srđan Zdravković, D. Petrović Šane 6, 11550 Lazarevac,
- Nikola Tomić, Sindelićeva 11/8, 14000 Valjevo
- Srđan Radičević, Marije Kiri 24, 24000 Subotica

Diler Soft (011/331-814) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Bojan Malić, Beogradski kej 41, 21000 Novi Sad,
- Dragoljub Živanov, Koste Abraševića 46, 21000 Novi Sad,
- Stanoje Aksić, Ivana Milutinovića 13, 11000 Beograd,
- Marko Janковиć, Zmaj Jovina 23, 11080 Zemun
- Dragomir Erdeljan, Zmaj Jovina 10, Novi Kneževac

Čestitamo srećnim dobitnicima (za preuzimanje nagrade treba da se jave sponzorima) i pozivamo sve čitaoce da nam i dalje šalju glasove za Game Top 25 na donju adresu.

SVET KOMPJUTERA

(Game Top 25)
Makedonska 31
11000 Beograd

Na ovom listu napišite: ime, štampanim slovima, nazive pet najomiljenijih igara i firmi koje su ih proizvele

br.	Naziv igre	firma
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
Ime i prezime:		
Adresa:		
Imen. godina. Imen kompjuter		

TOP 10 AMIGA

1. FIGHTIN' SPIRIT
2. ALIEN BREED 3D 2
3. TESTAMENT
4. DNA
5. TIN TOY
6. PINBALL HAZARD
7. BLOBZ
8. PUTTY SQUAD
9. KARGON
10. PRIMAL RAGE

Top 10 je mesečna lista najtraženijih igara na domaćoj sceni. Formira se na osnovu informacija dobijenih od prodavaca, informacija iz stranih časopisa i ličnih mišljenja članova redakcije. Igre su rangirane prema popularnosti i potražnji, a ne kvalitetu.

TOP 10 PC

1. SCREAMER 2
2. SYNDICATE WARS
3. NHL HOCKEY 97
4. LIGHT HOUSE
5. DAGERFALL
6. TOUCHE
7. GENE WARS
8. AGE OF RIFLES
9. TOONSTRUCK
10. MUPPET TREASURE ISLAND

GAME TOP 25

TP	PP	NP	Naziv igre i firme	TG	MG	platforme
1.	○	1.	FIFA 96 - EA Sports	452	40	PC
2.	○	2.	NBA LIVE 95 - EA Sports	382	32	PC
3.	○	3.	MORTAL KOMBAT 2 - Acclaim	360	15	Amiga PC
4.	○	4.	COMAND & CONQUER - Virgin	353	30	PC
5.	○	5.	WARCRAFT 2 - Blizzard Entertainment	330	34	PC
6.	▲	7.	MORTAL KOMBAT 3 - GT Interactive	265	19	PC
7.	▼	6.	DOOM 2 - Id Software	264	14	PC
8.	○	8.	CIVILIZATION - MicroProse	239	14	Amiga PC
9.	▲	10.	DARK FORCES - Lucas Arts	222	20	PC
10.	▲	11.	MORTAL KOMBAT - Acclaim	215	15	Amiga PC
11.	▼	9.	ALADDIN - Disney Software	213	10	Amiga PC
12.	○	12.	COLONIZATION - MicroProse	208	9	Amiga PC
13.	○	13.	THE LION KING - Disney Software	179	9	Amiga PC
14.	○	14.	WING COMMANDER 3 - Origin	171	11	PC
15.	▲	15.	COMMANCHE - Nova Logic	170	17	PC
16.	▼	15.	REBEL ASSAULT 2 - Lucas Arts	165	11	PC
17.	○	17.	WORMS - Team 17	153	10	Amiga PC
18.	○	18.	X-WING - Lucas Arts	144	12	PC
19.	○	19.	TIE FIGHTER - Lucas Arts	135	5	PC
20.	○	20.	THE SETTLERS - Blue Byte	128	8	Amiga PC
21.	○	21.	STREET FIGHTER 2 - U.S. Gold	127	9	Amiga PC
22.	○	22.	DUNE 2 - Westwood Studios	118	10	Amiga PC
23.	▲	25.	GOLDEN AXE - Sega	113	12	Amiga PC
24.	▼	23.	NBA JAM - Iguana Entertainment	112	5	Amiga PC
25.	▼	24.	FULL THROTTLE - Lucas Arts	111	5	PC

TP - trenutna pozicija igre, PP - prošlomesečna pozicija igre, NP - najbolja pozicija koju je igra zauzela, TG - trenutni broj glasova, MG - broj glasova u prošlom mesecu

Game Top predstavlja godišnji pregled najboljih igara. Listu svakodnevno menjaaju čitaoci slanjem glasova za najomiljenije igre. Game Top 25 predstavlja trenutni presek najbolje plasiranih igara.

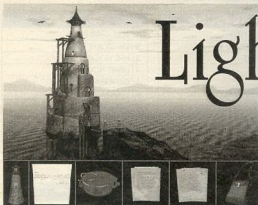
ISPOD CRTE

26. CANNON FODDER	92	36. FRONTIER	74
27. DUKE NUKEM 3D	90	37. SENSIBLE SOCCER	73
28. GLIAKE	88	38. ELITE	72
29. CIVILIZATION 2	85	39. DOOM	71
30. GOAL!	80	40. FORMULA ONE GRAND PRIX	70
31. PIRATES!	79	41. LITTLE BIG ADVENTURE	64
32. HISTORY LINE 1914-1918	78	42. THE JUNGLE BOOK	63
33. FIFA INTERNATIONAL SOCCER	77	43. X-COM	62
34. LEMMINGS	76	44. BATTLE ISLE	55
35. UFO	75	45. FLASHBACK	54

Ispod crte su igre najbliže plasmanu na Game Top 25. Glasovi čitalaca mogu lako promeniti status tih igara.

Lighthouse

Svaga mi je bilo dosta. Svaki put kada bih izišao na ulicu i ugledao smrknuta lica meni nepoznatih ljudi, znao sam da što pre moram pobeći iz ovog velegrada. Znamo, bio sam umoran. Nisam više mogao da podnesem gradsku vrvu, zvake udaljenih policijskih sirena, stalne svade mladog bračnog para koji se pre dva meseca uselio u susetni stan, režanje nastojničkog psa kad kod bih prošao pored njega... Povrh svega, uređnik mi je video za vratom kao Damoklov mač. "Kada ćeš već jednom završiti taj prokleti roman? Znaš li ti šta su to rokovski?", govorio je. Jednostavno, morao sam pobeći od svega, u neko mrimo mesto koje tu lagano sabira svoje misli i pokušava da ih "bacim" na papir.

Čim sam stigao u gradić (neká njegovo ime ostane tajna kako mešani ne bi odmah postali meta radoznalih turista) uspio sam se u malu kuću na obali mora koji sam za "stara lova" iznajmio u lokalnoj agenciji. Trebalo mi je nekoliko sati da raspakujem svoje stvari, a onda sam pomislio kako ne bi bilo loše da se prošetam po čisom vazduhu. Izšao sam iz kuće i pogledom obuhvatio obalu obasjanu crvenkastom svetlošću zalazećeg Sunca. Tada sam ugledao svetionik. Stajao je na nubi strome litice poput dečaka koji se sprema da prvi put u životu skoči naglavce u vodu. Delovao je napušteno. Međutim, nekoliko sekundi kasnije ugledao sam slabo svetlo koje je dopiralo iz kuće pored svetionika. Dakle, imao sam susede.

Iste nedelje upoznao sam vlasnika svetionika. Doktor Džeremajja Krik je bio prijatan čovek koji je živio pućevno sa svojom jednogodišnjom leševicom Amandom u porodičnoj kući pored svetionika koji, nažalost, više nije bio u funkciji. Vrlo brzo sam se sprjateljili i uskoro sam saznao da Džeremajja radi na nekalorim eksperimentima čiju stvarnu prirodu nije želeo da odu. Ali, jedne olujne večeri, pošto sam se

vratio iz grada, na telefonskoj sekretarici sam zatekao poziv da što hitnije dođem do svetionika. Šesto čulo mi je reklo da nešto nije u redu. Kada sam ušao u Džeremajjinu kuću, njega nigde nije bilo, a u dečijoj sobi sam zatekao prizor koji nikada neću zaboraviti: zasastrašujuće stvorenje je držalo u rukama Amandu, da bi potom zakoračilo kroz nekačak portal i nestalo.

Znam, znam, zanima vas šta se posle toga dogodilo. E, vidite, ja vam više ništa neću reći. To ćete morati sami da otkriete čitajući moj novi roman *Lighthouse* koji je objavila poznata izdavačka kuća "Sierra". No,

snovi, moguće i nemoguće. Dakle, sve ono što sam doživio tokom dugotrajne potrage za maletrom Amandom i njenim ocem. Znači koliko će prosečnom čitaocu biti teško dočarati uistinu neverovatne predele i običaje sveta sa druge strane vremena i prostora, svaku stranicu knjige sam ilustrovao, po mom skromnom mišljenju, prelepim slikama koje sam brižljivo izradio u *3D Studio* (ne zamerite ako ponekad primetite da sam koristio već gotove primere iz ovog programa). Moram priznati da sam se prilično namučio u želji da što vernije oslikam fantastični svet kroz koji sam prošao, njegove mehaničke stanovitke i njihove gospodare.

Moja knjiga je po strukturi veoma neobična. Uredim sam da je nećete čitati u krevetu pred spavanje, zato što je za njeno razumevanje i praćenje potrebna izuzetna koncentracija. Skoro svaka stranica u sebi krije zagonetku koju ćete sami morati da rešite utoliko želite da shvatite smisao onoga što će potom uslediti. Povrh toga, tekst je pisan tako da nećete morati često dolazi do izražaja, pa se stoga pojedina redosledom. Na taj način će svako od vas aktivno učestvovati u stvaranju priče i rešavanju zagonetke koje će se menjati od slučaja do slučaja.

Moram vam odati još jednu tajnu. *Lighthouse* je roman koji treba čitati u potpunoj tišini. A znate li zašto? Zato što će samo tako doći do izražaja ono po čemu je ova knjiga izuzetna. Naime, pored reči i slika čitalac ravnoparavno upoznaje *Lighthouse* i kroz zvuk. Šta više, on je neodvojivi deo celine bez koga se

problemi ne mogu rešavati. Cilj mi je svakako bio da svoje delo maksimalno oplemenim zvukom i muzikom da bih čitaocu koji sedi u udobnoj fotelji omogućio da barem približno oseti uzbuđenje koje sam ja osetio na licu mesta. U tu svrhu sam angažovao profesionalne muzičare i zamolio ih da napišu muziku od koje će se lediti krv u žilama. Konačni rezultat je bio fantastičan, a u to ćete se uostalom uveriti i sami.

A šta na sve to kažu kritičari? Pa, znate kako je, oni uvek moraju nešto da zamere. Svi se slažu u jednom - napisao sam roman prilično težak za čitanje i samo najuporniji će uspeti da ga završe. Takođe, ima i onih koji mi zameraju da *Lighthouse* stilski previše podražava na remek-dela kao što su *Myster* ili *Zork Nemesis*. Priznajem, sličnost postoji, ali je ona bila neminovna s obzirom da se radi o delima istog žanra. Ah da, još nešto. Nekima se, recimo, ne sviđa to što su slike proporcionalno male u odnosu na raspoloživi prostor na svakoj stranici. To je apsolutno tačno, ali zamislite onda u koliko bi čimova *Lighthouse* morao biti štampan da su slike izrađene tako da zauzimaju maksimalni prostor.

Izjadu kažu da hvaliti sopstveno delo može da bude veliki haksuz. U principu se slažem, ali isto tako smatram da ne treba biti ni lazno skroman. Zato mi dopuštite da kažem sledeće: kada na nekoj polici ili u katalogu ugledate naslov *Lighthouse*, molim vas, nemojte se dvoumiti - uzмите ga i pokušajte da otkrijete šta se krije unutar njegovih korica. Mislim da se nećete razočarati.

Slobodan MACEDONSKI
CD-ROM ustupio „M&S Soft“

ŽANR: avantura/logička igra

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 2 kompakt diska

Odlična igra u svakom pogledu.

Kompleksno ostvarenje namenjeno relativno uskom krugu ljudi.

SCRAMBLER 2

Kada ma je srednik „Sveta igara“ saopćilo da je u redakciju prispelo pakiet iz „Virgin-a“ u kome se između ostalog nalazi i nova auto-moto simulacija Scrambler 2 i koja mogu preuzeti da ih je, verovatno prvi u Beogradu igrao a zatim opisao. moram priznati da sam bio jako zadovoljan. Imao sam pre toga priliku da u stranju štampu vidim najave i neke slike iz igre. Pokušao sam originalni softver i uputio se kači. Trčajući se u gradskom prevozu, razgledao sam kantu i ugledao Penulku System requirements: Pentium 60 (rec. Pentium 90). Zadovoljstvo je potkro kopelo, ali bar shvatio da je kopovina originalna ispitivaja, jer te već kutija upozorava na šok koji može uslediti ispred računara.

Pri instalaciji sam izabrao slabiju opciju sa 256 boja u niskoj rezoluciji, mada je igru moguće igrati i u visokoj rezoluciji sa 486-ti dokazala da se preponke proizvođača moraju ozbiljno shvatiti, jer je često blikirala (mada bi računar ubrzo posle zaustavljanja slike nastavljao sa tokom). Zadovoljstvo se ipak vratilo po startu prve trke i ničim više nije moglo biti pomućeno. Svaki detalj na stazi i van nje sastoji se iz 3D teksturalnih poligona, tako da stvarno imate osećaj vožnje kroz izabranu sredinu bez obzira da li je to planinski predelo Finske, pustinja Egipta ili raskošni San Francisco. Detalji oko staze, a često i na stazi, prestu su fenomenalni. U Kalforniji će poored vas proklati trinaer, dok se u pustinji mogu videti kamele. U Finskoj će ispod vaših guma prskati sneg, dok će u Kolumbiji vas leteći na sve strane.

Pre samog početka od vas će se zahtevati da izaberete jednu od četiri ponudene ekipe koje se razlikuju po bojama i grbovima koji se nalaze na haubi kola. Po izboru ekipe, naći ćete se u kvazivirtuelnoj prostoriji po kojoj se krećuće kursorom strelcima (levo-desno) i u kojoj birate način simulacije, te podešavate opšte opcije. Ukoliko želite da igrate sami, na raspolaganju su vam arkađni mod igre, šampionat i trka sa vremenom. Predlažem da za početak izaberete Time Attack, jer vam je u tom slučaju jedini protivnik vreme i obris vaših kola iz trke koju ste pre toga vozili. Tako ćete sprečiti eventualne posmatrače da postavljaju glupava pitanja tipa: „A gde su otišli ostali automobili? (lično iskustvo prim. aut.). Naravno, ka-

da sa sigurnošću izaberete kola koja vam raje bolje „leže“, naviknete se na njihovo ponašanje u krivinama i kada obavestjena da vozite u pogrešnom smeru postanu daleka prošlost, možete preći na zanimljivije trke sa kompjuterskim oponentima ili u arkađnom modu brajući neku od ponuđenih staza ili u šampionatu vozite sve staze redom. Imajte u vidu da na početku imate samo prve tri staze na izboru. Tek kada pobedite u prvoj ligi šampionata, vašem izboru biće pridodata još jedna staza. Prva staza je u Engleskoj, obiluje lipećim britanskim predlima (dole zrela trava gore svi oblaci). Ima nekoliko teških krivina i dnevnu provojnicu na kamennom mostu koja se pri većoj brzini prelazi skokom. Slede staza u Egiptu koja u svom prvom delu podseća na reli Paris-Dakar dok se u poslednjoj trećini staze probijate kroz vijugave ulice egipatske izrinke. Kalfornija je začudo u goem staznu sa drumovima nego li Srbija, ili je ovaj reli zakazan za vreme rekonstrukcije posle nekog od čestih zemljotresa. Finska je izuzetno teška jer se kola, koja i inače kuzmano zaoneu u krivinama, na snježnoj bluzgavici ponašaju nepredvidivo. Staza u Švajcarskoj, nastavak lada i planina, ali u nešto manjim obimima jer kao što znate pedantni Švajcarci često greja svoje drumove. Dugačak tunel je osebenost ove staze. Na kraju vozite po Matinjovoj Kolumbiji. Na ovoj stazi postoji visoki drveni most na kojem ima mesta samo za jedna kola. Prelazak mostu prate zanimljivi zvučni efekti. Kako postoje četiri šampionata, a svaki pridonaje po stazu, jasno je da treba da postoji još jedna. To je misteriozna staza iznenađenja. Najsigurnije do pobeđe sižete ukoliko na početku staze prekrinete računarnom vodene automobile. Tako ćete imati čisti put ispred sebe, dok će ostali jedan drugom da smetaju i kasnije za vama. Po pobeđi u šampionatu dobija ideja je da promenite broj krugova na 10, zatim prekrinete trku (jedmah na početku) na svim stazama koje ste već vozili, i vozite samo na poslednjoj, novopridodatoj. Tako ćete se brže navući na krivine i teren nepoznate staze.

Igra skriva još nekoliko iznenađenja u vidu novih vozila koja možete izabrati ukoliko pronađete način da do njih dođete. Na početku su pomenjena samo četiri automobila od kojih dva sa vučom na sva četiri

točka, jedan sa prednjom, i jedan sa zadnjom vučom (najbrži je, liči na poršea, iako za razliku od Newerke Q Audija nijedan od modela nema za podlogu svisan automobil) koji je najteži za vožnju. Ukoliko vozite šampionat, pre svake trke bi bilo dobro da podešete svoj automobil, po čak i izaberete vestu automobila prema stazi na kojoj ćete voziti. Imajte u vidu da gume mogu biti za vlažno (wet) suvo (dry) i snežno (snow) vreme. Pritisak u gumama se takođe može pokazati važnim. Za toplije krajeve manji, za hladnije veći pritisak vazduha. Takođe je moguće podešavati kočnice, ogibljenja i još neke sitnice. A moguće je i vezati crnu traku oko očiju i viknuti „Voz, Miško!“). Ako volite vožnju, barem na računaru, nemojte propustiti ovaj CD. Kao flag na torti, da doklad da je uvedena opcija za dva igrača sa podeljenim ekranom (po horizontali), te da nije potrebno instalirati skupe mreže ili nositi računar kod komsije koji ima link kabl da biste dokazali da ste bolji vozač.

Branimir KRIZMANOVIĆ

Originalni CD-ROM dolazi sa dodatnim sm-od distributera „Virgin Interactive Entertainment“

ZANR: auto-moto simulacija

PLATFORMA: PC

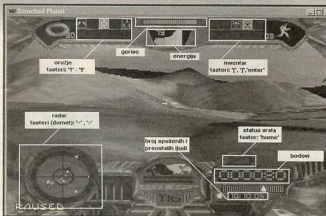
MEDIJUM: 1 kompakt disk

Vizuena raznovrsnost staza uz realističnost vožnje.

Monstruozni hardverski zahtevi (bar za VU prilike).

Scorched Planet

Borba sa vanzemaljcima je veoma čest motiv u računarskim igrama još od samog početka evolucije igranja na kompjuteru. Od jednostavnih 2D pucačina u stilu Space Invaders, danas se pogaraču do visoko kompleksnih 3D renderovanih pucačina u realnom vremenu, gde, sem na pacanje, treba misliti i na gemulu drugih stvari. Najsvježiji primer je Scorched Planet, plod saradnje "Virgin-a" i sve istaknutije kuće "Criterion Studios".

Daleke 2230. godine, ljudska kolonija Datar 5, smeštena na samoj ivici galaksije, našla se u nemilosti moćne vanzemaljske civilizacije Voraxian. Ljudi, naviknuti na miran rudarski život, u paničnom strahu od istrebljenja šalju S.O.S. signal najbliže lociranoj brodu.

Nažalost, u blizini se našao samo veliki interplanetarni transporter sa jednim članom posade, tako da od običašna u velikom stilu nema ništa. Jedini način da se pomogne unesrećenom stanovništvu jeste evakuacija. Za sakupljanje ljudi raštrkanih širom planete na raspolaganje je malo vozilo sa relativno skromnim naorudanjem, koje se može transformisati u letilicu ili kopneni transporter. Posebna poslastica je mogućnost organizovanja ljudi u sakupljanju goriva i drugih dodataka.

Verovatno je već postalo jasno da će u Scorched Planetu mozak, sem za koordinaciju oka i presjaj, biti prilično potreban za planiranje veoma značajne strateške komponente. Radnja se odvija vremeo brzo i pa vremeo za leuakanje i besciljne obrune sa letecim akceptima nema, a svaki potez mora biti na svom mestu. Uslov za zarizetak nivoa je spasavanje određenog broja ljudi proletanjem kroz kapnju (spazegate) koju na radari i mapi govizva se sa 'Tab' predstavlja veliki smeđi kvadrat. Pre toga ih treba naterati da se ukakuju u transporter, što se ostvare otvaranjem vrata (zastore 'Home'), kada najviše pet njih može ući. Zatim se treba transformisati u letelicu i preleteti kroz kapnju čuveno njenom dužinom, pa onda ponovi locirani nesrećnike i tako ponavljajući postupak sve do ispunjenja kvote za dati nivo. Vodite računa da letelica brzo troši gorivo (zastore, transporter koristi solarnu energiju).

Tako borba sa neprijateljima nije u sklopu misije, nekada je neophodna. To se dešava u situacijama kada

se napasnici previše namnože, ili kada vam zatreba gorivo, bolje oružje ili neki drugi dodatak koji osuje za uništenog neprijatelja. Na prvom nivou napadaće vas ne toliko opasne, koliko dosadne pliturne, dok će kasnije doći znatno ratobitnijih džinovskih gušteri, slepi miševi, pa čak i triceratopi! Posebno neagodni su pacući i to ne kao direktni protivnici, već kao podmukli diverzanti koji šire opak virus među kolonistima, jedva vratajući ih u zombije koje je nemoguće spasiti. Jedan zombi je u stanju da bezgranično inficira ljude, pa stoga osale treba brzo evakuisati, ili pronaći antidot za izlječenje zombija (ostaje iz ubijenoj pauzici).

Ako su ljudi rasuti po velikoj površini, od značajne pomoći će biti tzv. "beacon", uređaj koji šalje signale kolonistima da se grupišu u njegovoj blizini. Tako združene ih je znatno lakše i brže evakuisati. Sem toga, taj uređaj se koristi i kada okupljate ljude da obavite neki zadatak (civilni vam donose gorivo). Interesantno je da se obični civilni (u plavim odelima) i vojnici (žute uniforme) ne ponašaju na isti način. Važi pravilo da prevensivno treba spasavati civile, jer vojnici mogu da vode računa o sebi i da se odupiru neprijatelju. Morate znati i kada da koristite kopneno vozilo, a kada letelicu. Vozilo je neuporedivo efikasnije u borbi, jer omogućava preciznije nišanje (pomeranje čvrti topa vrši se kombinacijom kursorskih i 'Alt' tastera), a koristi se i za skupljanje ljudi i dodataka. Letelica je, s druge strane, neuporedivo brža i koristi se za prelazak dužih destinacija, lošeg vremena i, naravno, za brzo izvlačenje kad zagađati. Jedina bitka iz koje se ne može pobeci je obračun sa Glavnomiz - čuvenom nivou koji nastupa posle svakog trošnog podnivoa. Odatle se može ići na dva načina: kao pobednik ili kao vraća kosutu.

Dodaci i oružja su veoma raznovrsni. Jednako različitog oružja - od lasera do nuklearne bombe (kolon treba kernačno poraziti Voraxiance) - služe iste, pristoje je cifra. Najvažniji dodaci su gorivo, energija, mapa terena, neanizivost i dodaci koji je sakupio neki vaš kolega čija je letelica uništena (u slučaju da igrare mrežnu verziju). Od stvarica koje se smeštaju u inventar, tu su potmetni beacon, zatim uređaj za odvajanje vanzemaljska, žeton za snimanje pozicije, antidot za lečenje zombija, paralizujuć znavajev, kamioni i čamci za ljude i još poneki dodatak.

Od tastera čija upotreba do sada misno objašnili važnu je spomenuti 'Space', kojim se izvedu trenutno okretanje za 180°, što je sjajna mogućnost pri preciznom manevrisanju (redno, pri prolazu kroz kapnju) i treba je što više koristiti. Različiti pogledi (iz koplija, izvan vrata i više perspektive i dr.) aktiviraju se funkcijama tasterima, prilično. 'Shift' ubrzava kretanje vrata, sa 'Ctrl' se peck, uglastim zagradama bira, a sa 'Enter' koristi pedmet iz inventara, 'R' uključuje radar, 'T' bira metu za navodeće projektila a 'Esc' poivna glavni meni.

Ekran, pri pogledu iz kabine, sadrži sledeće podatke: dole desno su podaci o brodovima i ljudima (spaseni/mrti/mrti/previše), dole levo je radar (jasa su predstavljeni belim tačkicama), dok gore desno ekrana zauzimaju informacije o (svega nadesno) odabranom oružju (zastore '1' do '9'), količini goriva, energiji i inventaru, i pored brojnih podataka, najveći deo ekrana zauzima igra.

Scorched Planet se može igrati i kao mrežna igra sa najviše 8 igrača, pri čemu se jedan ponajša kao server, a ostali kao klijent. Potreban je samo jedan CD sa igrom i on se nalazi u server računara (na ostalim računarsima samo treba instalaciju). Igrači se mogu takmičiti u ubijanju neprijatelja ili spasavanju kolonista.

Mađa ima još mnogo toga da se kaže, ograničen prostor nam prisiljava da tekst privredimo kraja. Iako vam se verovatno već izrelelo u glavi od količine podataka, nema mesta za bitu, jer mada sve deluje veoma komplikovano, vrlo brzo ćete se navikći i videti koliko je vešto uloženo igraru jednu oružnu okuplenu igru na opšte divljenje zbunjenih puščice. Tužna vest je da se igra ne preporučuje na platformama sa procesornom slabijom od P90. Iako iskustvo, nadatim, govori da je i debara, stara DMA 986-ka sa 8 MB, u VGA modu sa minimumnom detaljnom i svinim dobar utisak. Ova igra se isplakao ne završava na kermesici.

Iako predstavlja spoj straveške i pucačke igre, Scorched Planet ima izduvajuće tečnu radnja, bez ikakve eksplicite poele između dva zavra, sa jedinstvenom dinamičnom akcijom. Nateraću vas da se dobro organizirate, straveški isplanirate tok čuvenog nivoa, osmisleteboru, a najviše od svega, sjajno će vas zabaviti.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

Originalni CD-ROM
dobili smo od
distributera
Virgin Interactive
Entertainment™

ZANR: pucačka igra

PLATFORMA: PC

MEDIUM: 1 kompaktni disk

Sjajna kombinacija pucačke i strategije uz dinamičnu akciju.

Nemogućnost češćeg snimanja pozicije.

S ećate li se kada je „Svet kompjutera“ posljednji put predstavio neku kvalitetnu FRP igru? Bilo je to, retkovali li ne, pre skoro godinu dana (ŠK 1/96). Tada smo opisali dugo očekivani Stoneheep koji je po svojim karakteristikama samo delimično uspeo da zadovolji ljubitelje ovog specifičnog žanra avventura. Naravno, u međuvremenu se pojavilo i nekoliko brojnih prućenih programera čija su AGA „remek-dela“ već dugo zaslužila da budu pomenua ako se uporede sa, recimo, pola decenije stariim igrama iz *Eye of the Beholder* serije, inače namenjenim običnim „pestaokama“. Prema tome, nezavisno od toga da li se radi o PC ili Amiga tržištu, evidentno je da su FRP igre zapale u ozbiljnu krizu i da je interesovanje velikih firmi za njihovu proizvodnju skoro u potpunosti prestalo. Ova pojava se može okarakterisati kao veoma čudna iz prostog razloga što FRP-ovi zapravo predstavljaju sintezu tri najopasnija žanra kompjuterskih igara: arkaada, avventura i strategija. Na sreću, danas još uvek postoje firme koje nalaze interes u proizvodnji igara ovog tipa, što daje kakvu-takvu nadu da se ovaj žanr neće nepovratno ugasiti.

Jedna od takvih firmi je i „Bethesda Softworks“ čija je serija *The Elder Scrolls* konačno došla do nastavaka. Prvi deo serije po imenu *Arena* se pojavio u vreme kada je na tržištu vladala daleko veća konkurencija među FRP igrama, te je to bio osnovni razlog

The Elder Scrolls Daggerfall

što ona nije zabeležila značajnih uspeha. Međutim, sada kada pamiš dvanaest meseci nismo odigrali ništa na tu temu, nastavak je dobrodošao.

Odmah treba razjasniti jednu bitnu tremolinolšku dilemu. Iako *Daggerfall* ima sve karakteristike FRP igre (kreiranje lika složenih osobina, njegovo posipeno razvijanje kroz borbu, rešavanje avanturniško-čigo-ličko-strateških problema itd.), ipak mu nedostaje jedna veoma važna osobina po kojoj je žanr u osnovi i dubio ima (role playing games). Igrač, naime, prožima kontrolu nad samom jedinim likom, što je zapravo u suprotnosti sa samom poentom žanra (vođenje družine u kojoj svaki član ima svoje prednosti i mane). Iz tog razloga *Daggerfall* se ne može smatrati pravom FRP igrom, ali imajući u vidu njegove ostale osobine i činjenicu da se svugde ubraja upravo u tu kategoriju igara, i mi ćemo ga ubuduće tretirati na taj način.

Sigurno ste već navikli da u okviru opisa određene igre uvek pročitate nekoliko rečenica koje vas ukratko upoznaju sa njenim osnovnim zapletom i zadacima koji se u datom slučaju postavljaju pred igrača. Međutim, tradiciju ćemo ovog puta prekinuti i iz čisto praktičnih razloga. Naime, priča na kojoj je zasnovan *Daggerfall* je do te mere složena da je ne vredi prepričavati. Tek, ređa radi ćemo reći da se nalazite u ulazi bliskog prijatelja vladara drevne zemlje Tamriel koji vas jedne noći tajno poziva na sastanak i šalje u kraljevstvo *Daggerfall* sa zadatkom da ispitate okolnosti vezane za smrt tamošnjeg kralja. Za one radoznale, istorija Tamriela i kompletan zaplet igre za nalaze u lepo dizajniranoj knjizi koja se isporučuje zajedno sa originalnim *Daggerfall*om.

Odgovorno tvrdimo da je *The Elder Scrolls: Daggerfall* ubedljivo najkompleksnija FRP igra ikada napisana za računare. Nikada do sada za potrebe jedne igre ovog žanra nije kreiran svet u kome je moguće posetiti bukvalno stotine gradova, sela, farmi, branova, katakombi, pećina, kripti i sličnih mesta i objekata, i voditi razgovore (ili borbe) sa preko hiljadu (!) likova. Zbog takve složenosti *Daggerfall* je koncipiran kao igra koja ima svoj klenični kraj, ali do koga se može doći na bezbroj načina. To znači da on predstavlja neku vrstu *Eltre* smeštenu u mitički svet. S obzirom na svu tu kompleksnost, nećemo ulaziti dublje u opisivane načina igranja zato što bi nas to odvelo u širinu koju ovaj tekst ne može imati. Naravno, oni koji budu igrali igru, shvatit će ono o čemu smo ovde pričali.

U tehničkom pogledu *Daggerfall* nije posebno spektakularno ostvarenje. Za polovinu je to što je kretanje kroz igru kontinualno i potpuno slobodno, ali ukupni utisak donekle kvari činjenica da je podržava isključivo niska rezolucija koja se danas može smatrati zastarelom. Koliko je grafika zapravo gu-

ba najbolje se vidi na likovima koji, kada se dovoljno približe, svojim izgledaju kao da su napravljeni od „Legu“ kockica. Današnji prosečni kompjuteri se već prilično lako nose sa rezolucijom 640 x 480, tako da ne vidimo razlog zbog čega se odustalo od njene primene. Međutim, igrač je upravo zato veoma skroman po pitanju zahteva za brzinom procesora – savršeno će raditi da 486-ici na 66 MHz. Preporučuje se, takođe, 16 MB RAM-a, jer u protivnom igra na hard disku pravi swap fajl koji tokom aktivnog igranja drastično utiče na pad performansi (stalno swapovanje dovodi do kočenja animacije kretanja).

Način vođenja borbe blizim oružjem je nešto što takođe moramo iskritikovati. U želji da postignu maksimalnu realnost, programeri su se odlučili za varijantu u kojoj se pokreti oružja kontrolisaju pokretima miša. To možda zvuči lepo na papiru, ali u stvarnosti dovodi do velikih problema. Da bi igrać pokrenuo oružje mora pomerati miša u velikom radijusu, što znači da je za normalno igranje potrebna slobodna površina stoila veličine pola kvadrata metra, pa i više. Ako tome dodamo prilično loš odziv animacije kretanja oružja na pokrete miša, sledi da će s mnogim igračima vođenje borbi u *Daggerfall* zdati poprilično muke. Srećom, korišćenje magija i oružja koja izbacuju projektilu (buk i strele) je daleko jednostavnije.

Sve u svemu, i pored određenog broja mana, *Daggerfall* je FRP igra koja bi morala da zainteresuje svakog ljubitelja ovog žanra. A onda je samo stvar ukusa pojedinca da li će nastaviti druženje sa njom.

Slobodan MACEDONIC

ŽANR: FRP avventura
PLATFORMA: PC
MEDIJUM: 1 kompakt disk

84 Kompleksnost, dužina i nelinarnost. Raznolikost likova i predela.
Niska rezolucija, nepraktičan način vođenja borbi.

Hardline

Pesimističke vizije naše budućnosti, katastrofičnija epoha ratom razorene planete i slične slike na kalve smo navikli prateći ostvarenja sedme umetnosti ili čitajući SF romane i stripove, izgleda da su postale dominirajući motiv i na polju računarskih igara. Umesto 'svetle i prosperitetne budućnosti' (*čitatav preslabobitni plakat, prim. aut.*), savremeni "vizionari" nam nude rat, pačenje gladi i smrt u agoniji uništene planete, plućne nas time i opominjući na propaste koje pravimo danas.

Hardline, jedna od novijih igara iz "Vignogov" zloga ni po čemu ne demantuje gore iznesena zapazanja. Naprotiv, scenarista *Hardlinea* se čak dezmuo da atmosferu nasilničkog, anarhističkog društva prenese u vrlo blisku budućnost. Ono što u svemu tome zaista uliva strah jeste činjenica da se tako nešto zaista može dogoditi mnogo lakše nego što se čini u ovom trenutku (uzimamo za blaži primer crmačke nemire u Los Angelesu).

Na tlojstvu dvadesetog veka, vlada, zalcendavstvo i javni mir su ustali pod sešnim rastućeg kriminala. Sve češći i masoviji sukobi između podvratnih bundi, nezadrživ napredak cme ekonomije bazirane na rasturanju naroka, preprodaj oružja, prostituciji i nasilje, kao jedno sredstvo efikasne komunikacije među ljudima, saterali su savremeno društvo u sopsvetima senka. Stabost ljudskog društva u anarhiji postala je kao stvorena za invaziju nezemaljske civilizacije. Ovoga puta bez moćnih leilica i laskerskog oružja, tuđinci se služe nevidljivom silom zvanom Sekta (The Sect) i njome kontrolišu ranjive umove zastrašenih ljudi. Krajnji cilj je uspostavljanje kontrole nad čitavom planetom.

Totiko o ozbiljnoj komponenti zapleta. Ostatak je klasičan tragičonični splet okolnosti koji jednog jedinog čoveka (zakovani "heroj") stavija na čelo odbrane čovečanstva od vanzemaljske invazije. Ted iedne je pilot helikoptera čije će psihičke moći, kojih do tada nije bio svestan, postati presudan faktor u borbi za uništenje neprijateljskih anaga.

Hardline je raden u maniru interaktivnog filma, najmlađe tehnik izrade računarskih igara čiji je jedan od prvih uspešnih predstavnika igra *Mad Dog McCree*. Slično pomenutoj legendi, i ovdje dominira pucanja i prvom licu. Konkretna prednost ovog ostvarenja, kao i razlog zbog kojeg zauzima čitava tri

kompakta diska, jeste više od dva sata kvalitetnog video materijala. Scene su pažljivo snimane, kako u studiju, tako i na otvorenoj sceni, sa velikim brojem, načalost, loših glumaca (čast glavnom junaku).

Dosa pohvala bez rezervu upućujemo na interaktivnu komponentu igre. Igrač odlučuje bukvalno o svakoj pojedinosti, počev od sakupljanja i korišćenja predmeta, pa do biranja pravca kretanja i korišćenje oružja. U stvari, video sekvence su prisutne samo radi ilustracije poteza igrača, što omogućava da glavni lik način kretanja i korišćenje oružja nije upravlja. Doduše, postoje sekvence u kojima bi svaki normalan čovek postupio drugačije od Teda, ali i igra bi tada verovatno trajala kraće (naprimer, da li bi vam palo na pamet da isprovocirate dva nacija drogiranih manjaka naruženih automata i bazukama, dok vi drhtavom rukom držite samo pištolj?).

Tokom scene koje prikazuju pogled iz Tedove perspektive, na ekranu se pojavljuje kružni pointer kojim se na isti način obavljaju sve funkcije (uzimanje i korišćenje predmeta, nišanje i pucanje, kretanje), po standardnom point & click sistemu. OBIH kursora zavisi od akcije koja se može preduzeti. Kada se ickratju noge, naprimer, mogaće je kretati se u odabranom pravcu, dok simbol šake omogućava uzimanje predmeta (horisno u slučajevima kada su predmeti teško vidljivi).

Igram dominiraju scene sa pucanjem u *Operativni Wajf* stilu, mada su u osetnoj mjeri prisutne i neke osnovne avanturističke komponente (jednostavno korišćenje predmeta, zagonetke i sl.). Do oružja se može doći preturanjem po prostorijama ili direktno od obornog neprijatelja. Kako radnja napreduje i oružja se usavršavaju, tako da tokom igre možete naći na divanast različitih oblika vatrenog naoružanja. Što bi, valjda, trebalo da bude dovoljno za prebljanje kroz deset nivoa nabijenih akcijom i napetosti. Neka oružja imaju tzv. "nabojnu moć", što znači da ih treba najpre napuniti držanjem levog tastera miša,

dok se ispaljivanje vrši puštanjem tastera (što je duže dugme bilo pritisnuto, to je efikasniji snažniji).

Kontrola igre se obavlja mišem, dok samo nekoliko tastera ima bitnu ulogu. "Esc" tasterom se preključuju filmske sekvence između interaktivnih delova, numeričkom tastaturom se vrši bez izbor oružja iz inventara, tasterom "I" se poziva ekran sa inventarom. "L" i "S" pozivaju ekran za brzo učitavanje, odnosno snimanje pozicije, dok se trenutni izlazak iz igre osvaruje pritiskom na "Alt-Q". "Space" tasterom se otvara poseban komandni interfejs preko kojeg se može pristupiti svim prethodno navedenim funkcijama ili konfigurirati igra (zvuk, titlovi za slučaj da nemate zvučnu karticu i dr.).

Jednostavan korisnički interfejs i lakoća kontrole omogućavaju prijatno igranje, bez previše naperzanja. Mada bi bilo šeta kvantitativan utisak kojim

zrač ovaj prikaz, dužni smo da ukažemo i na neke nedostate. Prvo, tri CD-a je ipak previše za tako jednostavnu igru. Zatim, već pomenuta loša gluma većine likova, uz neprirodne kostime kvart visok tehniki nivo filmskih sekvenci. Hardyska zabavnost za pokratanje igre nije velika (486/66 8 MB RAM-a uz 14 MB prostora na disku), ali je za igranje u 16-bitnoj SVGA rezoluciji (gde je utisak jedino potpuno potrebno dodatnih 8 MB memorije i neki jači (šitaj: Pentium) procesor. Kompromisno rešenje je 8-bitni SVGA mod koji će, uz mnogo slabiji kvalitet slike, moći da se pokrene na jačoj 486-ici.

Umesto zaljubljeni, ponudimo nekoliko saveta koji bi vam u početku mogli biti dragocenni. Često snimajte pozicije, vežbajte nišanje, pretražite svaku prostoriju od pola do plafona kako vam ne bi promakli neki vitalni objekti ili skrivena prostorija sa dodacima. Ah, da! Ne zaboravite da pobijete sve što pomoli nos, jer je to jedini način da vidite ostatak ove, inače prilično teške igre. Ko zna, budućnost će, možda, ipak biti "sveta L".

Gradimir JOKSIMOVIĆ

Originalni CD-ROM dobili smo od distributera „Virgin Interactive Entertainment“

ŽANR: istraživačka igra

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 3 kompaktna diska

Obilje kvalitetnih video sekvenci, zanimljiv scenario.

Loša glumačka ekipa, predvidljivi događaji.

HARVESTER

18

Kompjuter je spravica koja je čoveka dovela mnogo dalego. Pre svega, omogućila mu je da unapredi uslove rada u brojnim delatnostima. Što je automatski dovelo do povećanja životnog standarda (naravno, ne mislimo na mesečna potrošačku korpu, već na opšti standard života i rada). Kompjuteri su, takođe, uticali da se do pojedinih naučnotechničkih otkrića lakše dođe, umeli sasvim novu dimenziju u svet zabave i razonode. I uopšte, učinili naš život znatno lakšim.

Međutim, informaciona revolucija je sa sobom donela i neke negativne aspekte. Pored poražavajuće činjenice da je sve veći broj mladih koji se zavaravaju u četiri zida da bi se danoćno družili sa svojim elektronskim prijateljima, poznato je da se danas posredstvom kompjutera i kompjuterskih mreža veoma lako "rastura" materijal diskvalifikabilnog sadržaja (npr. pornografija). Nažalost, ekstremno kompjutersko nastije u najrazličitijim oblicima je takođe u velikoj ekspanziji, prevensivno zahvaljujući pojavi multimedije. Dalje, postavlja se pitanje gde su granice svega toga i dokle se može i smetati u dočaravanju mračne strane čovekove stvarnosti.

Pre nego što bilo šta kažemo o igri *Harvester*, autor teksta je dužan da napomene da sebe smatra liberalnom osobom i da nema ništa protiv hororâ kada je on sveden na razumnu mernu, odnosno, kada je njegova svrha podizanje adrenalina čitaoca ili gledaoca. Međutim, sasiet sa pomenutim igrom ga je definitivno uverio da zabavni softver postepeno počinje da biva poligon za realizaciju nekih fantazija i frustracija. Jer kako drugacije objasniti ono sa čime će se igrač susresti prilikom igranja *Harvestera*?

Glavni junak dobivši pricu ispranice kroz ovu avanturu je sasvim prosečan momak po imenu Stiv koji je upravo mauritur. Ali, on se jednog jutra budi u krevetu i na svoje zaprepaštenje shvata da ne poznaje apsolutno nikoga u gradu, uključujući tu i roditelje. Nažalost, prema njemu se svi ponašaju kao da se ništa nije dogodilo i, što je još čudnije, bez izuzetka mu savetuju da se što pre učlani u organizaciju... "The Order of the Harvest Moon" koja okuplja najuglednije građane njegovog rodnog grada Harvesta. Uprkos neobičnim animacijama i činjenici da niko ne veruje u njegovu priču, Stiv polako počinje da čerivira mračne tajne svejih sugrađana i njihovu povezanost sa pomenutim organizacijom.

Danas kada mlade generacije u razvijanim zemljama sveta u svakom pogledu stvaraju mnogo veće nego ranije, zanemarivanje video igara predstavlja pravu iriniju koje su izgleda svesni i odgovorni u organizaciji "ELSPA". Zbog toga se veoma teško dešava da neki proizvod bude proglašen kao nepodoban za mlade od jedanaest ili dvadeset godina. Međutim, kada igra dobije etiketu na osnovu koje se

strogo zabranjuje njena prodaja osobama mladim od osamnaest godina, onda to zaista ima svoju težinu. Ovo govornio zato što *Harvester* spada upravo u tu kategoriju igara.

Teško je naći reči koje će adekvatno opisati ostvarenje koje jednostavno nema konsekvencu kada je u pitanju kompjuterski horor. *Harvester* je, dakle, igra koja po svojoj morbidnosti prevazišla sve što je do sada videno, uključujući tu i čuvenu *Phantasmagoria*. Šok koji ona izaziva kod igrača je, sa jedne strane, posledica neverovatno brutalnih i krvavih scena kakve se ređo viđaju i u horor filmovima i, sa druge strane, rezultat bizarnog scenarija koji je jedino mogao da nastane kao plod "pokvarene" mašine grupe "bolesnih" scenarista. Etika izražavanja na stranicama ovog časopisa nam ne dozvoljava da opišemo scene koje se u ovoj igri sreću na svakom koraku, ali ćemo ipak, ilustracije radi, pomenuti nekoliko ličnosti (i njihove osobine) da biste videli do koje mere je *Harvester* "uvrnatâ" kreacija.

Krenimo od najbolje Stivove familije. Njegova majka je danju dobra domaćica, ali se noću pretvara u pravo čudovište koje na nezamislive načine muči svog supnuga, odnosno Stivovog oca. Tu je zatim učiteljica koja neposlušne učetnike kažnjava tako što im bukvatno razbija glavu hejbol palicom. Članovi varoškog odreda, umesto da rade svoj posao, pe čar dan silikaju muške aktivne, a Stivov budni nast, pored toga što se nalazi u protivprirodnom odnosima sa rođenom klerikom, ima običaj da noću zakopava živa

decu na groblju. Pažnja, ovo su samo trivijalni primeri. Zato nemojte dozvoliti da vas priložene slike zavaraju - namerno su birane tako da brzo kolikotoliko podnošljive.

Tehnički gledano, *Harvester* je odlična avantura. Štaviše, za grafiku možemo reći da predstavlja jedno od najboljih dostignuća crtano-renderovane tehnike, mada se mora priznati da veoma posećea na *Dark Seed 2*. Video sekvence deluju nešto lošije zato što su izrađene samo u niskoj rezoluciji, pri čemu se upadljivo primećuje da su glumci "lepljeni" na pozadina. Sa tog aspekta *Phantasmagoria* je bila bolja.

Imaće, problemi u avanturi su prilično laki, mada se s vremena na vreme pojavi neka "kocka" koja igrača može koštati života. Takođe, vrlo je bitno da *Harvester* nećete završiti u jednom danu - najkraćie se pre nego što u CD-ROM dray budete ubacili drugi kompaktni disk.

Preporučiti ovu avanturu ili ne? Da se radi o "normalnoj" igri u kojoj tak i postoje sporadične scene našija (slučaj

Dark Seed 2, *Phantasmagoria*, *Ripper* itd.), ne bi bilo nialike dileme - *Harvester* bi zaslužio visoku ocenu i svrstali bismo ga u kategoriju "obavezno igrati". Međutim, to ipak nećemo učiniti. Neko će se možda naljutiti i reći da preterujemo, izneće argumente koji kažu da danas zapravo nema igre u kojoj se nastije na neki način ne provlači lud, i što je najdužnje, biće u pravu. Ali, mi ćemo ipak čvrsto ostati pri svom stavu - *Harvester* je igra koje treba da se klene svi koji ne podnose krv, tu, kečap, seksualne perverzije i izvrtene ljudske karaktere. Nažalost, u našim očetekama na ovo niko neće obratiti pažnja.

Slobodan MACEDONIC

Originalni CD-ROM
dobili smo od
distributera
"Virgin Interactive
Entertainment"

ZANR: avantura

PLATOFMA: PC

MEDIJUM: 3 kompaktni diska

Odična grafika.
Bizarnost (za
one koji to
vole).

Loš video.
Bizarnost (za
one koji to NE
vole).

Već više od šest godina firma „EA Sports“ (granak velike „Electronic Arts“ imperije) suvereno vlada u svetu hokejaških simulacija. Nijedna igra druge firme nije se ni približila uspehu koji je postigla NHL serija igara za PC računare i konzole. Najvećija u nizu je verzija za 1997. godišu *NHL Hockey 97*.

Dok se za verziju za 16-bitne konzole može reći da je vizuelno ekvivalentna prethodnoj (*NHL 96*), PC verzija donosi jednim već značajnim razlikama. Umesto sprajova, za protivljenje igrača ovde su prvi put korišćeni real-time renderovani poigrani, tj. objekti na kakve su do sada navikli samo vlasnici konzola

tipa PlayStation ili Saturn. O prednostima koje takva izrada donosi svršeno je diskutovati. Detaljnost u izradi likova bila je od te mere da sa lica igrača možete čitati emocije, a o prirodosti pokreta da ne govorimo. U ljubitelji hokeja prepoznaju svoje omiljene igrače i po karakterističnim pozetima tokom vođenja palke, gestikulacijama, dodavanju, bacanju rukavica i još mnogo čemu (postoji banka podataka od preko stotinu različitih pozeta). Sjajne driblinge i flite koji izvede asovi poput Fetisova, Fedotova, Forsberga i Messiera videćemo i na našim monitorima. Osam različitih položaja kamere, koji se mogu promeniti u toku samog meča i (končno) komentator koji vrlo puljivo priča i komentariše svaki pozet igrača, verno prenose atmosferu sa televizijskih prenosa na kakve smo navikli prateći EuroSport kanal.

Pored svih 26 NHL timova, na izbor su stavljene i najjače hokejaške nacionalne selekcije (Kanada, Švednja, Češka, Škandinavija, Rusija, Evropa). CD je prepun podataka o preko 700 igrača, od kojih je njih 600 zastupljeno fotografijama, pa je *NHL Hockey 97* u neku ruku i baza podataka o svim igračima i ekipama NHL lige.

Mada hokej, kao sport, nije preterano popularan na ovim prostorima, verujemo da je malo onih koji ne poznaju makar neka osnovna pravila (vidi niže). Srećom, ista se mogu elegantno isključiti. Kontrole su znatno jednostavnije nego, na primer, u *PGA Soccer 96*, pa tako postoje svega dva tipa udarca: dodavanje i šut. Tu, sa druge strane, očekiva postizanje golova, jer svaka akcija mora biti dobro osmišljena i još bolje izvedena. Međutim, kombinacijama tastera za dodavanje (pass) i šut (shoot) mogu se izvesti i neki složeni manevri. Recimo, šut-flita se izvodi pritiskom i držanjem shoot tastera, posle čega treba pritisnuti pass, čime se prekida šut. Možete izvesti i

potize kao što su šut iz prve, brza dodavanja i, fudbalskim terminologijom rečeno, dupli pas, a sve kombinacijama pomenuta dva tastera. U defanzivnom modu, kada protivnik kontroliše pak, najkorisniji pozet je blokada šuta koja se izvodi istovremenim pritiskom na shoot i pass, pod uslovom da je odbrambeni igrač postavio između igrača koji šutira i sopstvenog gola. Brzina animacije tokom igranja je dovoljno brza da deluje atraktivno i dovoljno sporu da se ne izgubi kontrola nad situacijom.

U toku igre treba uvek voditi računa o postavi koja je trenutno na leđu, tj. o skali umora. Naime, svaki tim ima četiri postavljive igrače koji se u toku igranja menjaju tasterima "F1"-F4; za domaći, odnosno "F5"-F8; za gostujući tim. Sa opadajućom skalom umora, smanjuje se i efikasnost ekipe. Posebna postelastica, za neke i glavni razlog zbog koga posećuju

NHL Hockey 97

hokejaške mečeve, jesu tuđe igrače. Uzavrele strasti i želja za pobedom nekada su dovoljno opredivane da protivničkog igrača izbalansiraju "silici. Nažalost, palica pre toga morate da odložite i da se oslonite isključivo na sopstvene penalice i iskustvo iz *Mortal Kombat* serija igara. Komande su tađe: pass - udarac u telo, shoot - udarac u glavu, dvostruki brzi pritisk na strelicu ka protivniku - hvatanje i držanje protivnika.

Glavni meni nudi izbor tri tipa susreta. Najpre, tu je opcija New Exhibition kojom se ulazi u egzibicioni meč, zatim New Season, odnosno jedna kompletna NHL sezona sa transakcijama (igrači, statistikama, plej-olom i završnim ceremonijama), a na kraju, New Playoff, turnir sa osam ekipa. Otvoravanje svih opcija u igri zauzelo je previše posrca, a i bilo bi izlišno, zbog krajnje jednostavnog razumevanja istih. Istaknemo samo fenomenalno uređavanje Instant Replay menija, gde neograničena sloboda u rukovanju virtuelnom kamerom omogućava praćenje snimka iz bilo kog ugla i perspektive. Zanimljivo je i mogućnost kreiranja sopstvenog tima, igrača, kao i klupskog zamenjaka (dizajn golmanске kicice).

Opcije za moderski i mrežno igranje nisu nikakva novost, pa ih zahtevamo i ovde. Od opreme je potreban jedino kvalitetan modem koji ostvaruje komunikaciju od najmanje 14.400 bps. U mrežnoj opciji mečevan može da podeli najviše osam igrača.

Pre nego što se poslavimo tehničkim karakteristikama i neophodnim hardverom, ukazimo čemo objasniti neka pravila hokeja. Prekrajaj se najčešće sude zbog opasne igre ili nepotrebnih grubosti. Osimaji (offside), uz ajsting (icing) spada u manje poznata pravila, a sudi se kadin ofanzivni igrač primi palik ispred pravne linije u pravcu protivničkog gola. Postoji i varijanta ofsajda (2. LinePass) koja se sudi kada pak na putu između dva igrača (onog koji šalje i onog koji prima) peđe dve linije na terenu. Famozni ajsting se sudi kada igrač u napadu sa svoje polovine centralne linije pošalje palik (za protivničke gol linije (ne ka голу), a odbrambeni igrač dodirne pak (prekrajaj se sudi u korist napadajućeg tima).

O grafici dovoljno svedoke slike koje prate ovaj tekst. Igru smo testirali na Pentium 133 mašini sa 16 MB memorije, i sve što možemo reći jeste da igra teče savršeno. Brzina se na slabijim konfiguracijama može povećati isključivanjem suvišnih detalja (publike, teksture terena, klasi sa igračima), što ne utiče značajno na doživljaj. Na kraju jedno osnaje da podelimo da i nastavci *PGA Soccer* i *NBA Live* budu u rangu ove vrhunske simulacije.

Gradimir JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio „M&S Soft“

ZANR: sportska simulacija

PLATFORMA: PC; Mega Drive II

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Najkompletnija i vizuelno najlepša sportska simulacija do sada.

Beznačajni sitni nedostaci u pojedinih opcijama.

Civilization 2

Autori: Nenad Vasović i

Branimir Kuzmanović; Izdavač:
PC Program; obim: 102 stranice

U ediciji „Računarski biseri“ izašlo je novo izdanje, posvećeno igri koja je nastavak najpopularnije simulacije stvaranja svih vremena - *Civilization 2*. U granicama grafičke opremljenosti koja se može ponuditi za jednu popularnu cenu, autori su se potrudili da svaku temu bogato i precizno ilustriraju ekranima i uveličanim detaljima iz same igre, kako bi i inače jasno prezentirano štivo bilo još jasnije.

Priručnik „Civilization 2“ je knjiga izuzetne informativne vrednosti, koje jednako može koristiti početnicima i iskusnim igračima ove legendarne igre. Početnici će u njemu pronaći detaljna objašnjenja, bogato ilustrovana i potkrepljena tabelama, kako samog koncepta i cilja igre, tako i posebnih elemenata sa kojima će se tokom svoje duge igračke karijere susretati. Pritom činjenice nisu iznete suvoparno, prošim nabranjem, već je ispričana čitava jedna priča, da ne kažem ep, o mogućem razvoju civilizacije od začetak do kosmičke ere. Oni koji već imaju nekog „vladarskog“ iskustva, imaju izuzetnu priliku da ovime prođube svoje znanje, otkriju prikrivene detalje i steknu suštinsko znanje o procesima koji vode ka prosperitetnom razvoju jedne civilizacije.

Oni koji iz ovog priručnika nauče kako da budu uspešni vladari shvatiće jednu, možda suštinsku humanitarnu poruku ove simulacije stvaranja: nikada apsolutizam, kako god bio ideološki ili religiozno obojen, ne može biti moćnije oružje za osvajanje sveta od slobode i istinske sreće svojih podanika.

Aleksandar VELJKOVIĆ

PC Program

Računarski biseri 4

CIVILIZATION II

Nenad Vasović
Branimir Kuzmanović

Prvi u svemu uvek najjeftiniji

SONY PLAYSTATION

* Univerzalna PAL konzola sa direktnim učitavanjem kopija i originala PAL / NTSC (konzola se ne greje, ventilatori nisu potrebni).

* Komplet sadrži konzolu, 2 dzojstika,

SCART ili PAL booster, demo disk i poklon CD.

* Dodatna oprema: PAL booster, SCART, memory card, pištolj, dzojstici.

* Veliki izbor fabričkih NTSC diskova (10 - 25 DM*).

SEGA MEGA DRIVE 2

* Originalne konzole (evropske i japanske)

* Dodatna oprema: modulatori i ispravljači.

* Veliki izbor kertridža (10-30 DM*). Dzojstici 15 DM*

* Hitovi: Mortal Kombat 4, Pinocchio, Expert, Bugs Bunny, Pera Dettic, Maui Maillard, Pocahontas ...

SUPER NINTENDO

SNES

* Rasprodaja originalnih evropskih konzola sa 2 dzojstika (200 DM*). Dzojstici 25 DM*

* Kertridži 35 DM*. Originalni kertridži 90 DM*.

RECORDABLE CD

COMPACT
disc
Recordable

* Kvalitetni recordable diskovi po veoma povoljnim cenama (u zavisnosti od količine).

DigiTech
BROD.O.O.

011/339-165

Milje Garašanina 27, 11000 Beograd

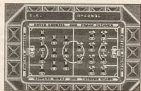
Direktan uvoz od evropskog distributera. Posebni uslovi prodaje za klubove.

* dinarska protivvrednost

Fantasy Manager 96

Nova fudbalska menadžerska simulacija koja nam dolazi iz produkcije „Anco software“ delo je dvojice programera Dejvid Boddiea (Baddie) i Frank Skinner (Skinner). Oni su kreirali igru na osnovu titule „Fantasy Manager“ koja se u Britaniji dodeljuje najuspešnijim menadžerima i kladioničarima za određenu godinu. Za razliku od srodnih simulacija, kao što su serial Premier Manager, On the Ball ili prošlogodišnjeg Premierliga Hitrić ne poseduje udobnost realne menadžerske akcije. Kompletno utakmice se posmatraju preko veštačkog stadijanskog semafora, gde su jedini izveštaji žuci kartoni, faul, šut na gol, korneri i gol. Koja strana vodi u igru, stanje igrača ili nekih kompleksnijih statističkih podataka i ovaj igra nećete naći.

Uvodni skrin i glavni meni predstavice vam dva premetača vesela programera koji sede pred televizorom, dok se pri dnu ekrana nalaze ikone preko kojih se upravlja svim funkcijama u igri. **New Game** ikonom konfigurirate broj igrača (1-15) i kompjuterskih protivnika (1-5). **Buy/Sell** ikonom ulazite u obimni meni kupovine/prodaje igrača. Svaki od njih ima detaljne statističke podatke i rejting na listi kvaliteta. Cene igrača obično nisu proporcionalne njihovim sposobnostima, tako da je potrebno dobro ispitati celo listu ponuđenih igrača. Kada po-

umite tim (odlanaest igrača je neophodno) preko ikone **Play Week** možete započeti svoju karijeru menadžera. Usledice raspoređivanje igrača, pa je svakom igraču potrebno dati određenu poziciju na terenu (defender, middlefield, attacker i goalkeeper). Po startovanju utakmice preporučljivo je da je pažljivo pratite, jer u slučaju prekida dolazi do pobeđe ili izjednačenja rezultata sa suparničkim timom. Posle bune nedelje dobijate kompletan finansijski izveštaj i odnose sa prethodnim stanjem. Položaj (napredak ili pad) u vašoj ligi možete videti preko ikone **League Table**.

Grafika u igri je siromašna, skoro bez ikakvih animacija. Gomila brojeva, imena britanskih timova koje zatrpavaju igrača su zaslužile bolju grafičku pozadinu. Ako ništa drugo, par digitalizovanih fotografija smenjuju se da bi razbile monotoniju i dosadu i ra-

zbudile potmanale kersnike ovog „zanimljivog“ projekta. Pri utorivanju igre imate ponuđenu opciju isključavanja zvuka. Upozorenje: to NIKAKO ne radite! Ukoliko isključite zvuk, jedina loše pozitivna strana ove igre će nestati. Zvučna komponenta je bogata simplovima karaktersuština za utankine (urivanje publike, zvižaljka sudije, šutiranje lopte...) koji se uklapaju u veselu temu koja prati igru. Muzička podloga dosta utiče na ugodaj pri radu sa milionima funti i dile moralu i krvcinim trenutcima. Ipak, za program koji je raden godinama posle prvog Premier Managera ne poseduje realnosti i zaraznost prave rukovođenja svevskim fudbalskim klubovima.

Branislav BABOVIĆ
Igre za Amigu ustupio „Amiga Center“

ZANR: upravljачka simulacija

PLATFORMA: Amiga 500

MEDIJUM: 2 floppy diska

70

↑ Izuzetno loše tehničke karakteristike.

↓ Kompjuterski menadžeri mogu da probaju vođenje britanske lige.

Sigurno ste se zapitali zašto je firma „Naughty Dog“ svom senzacionalnom svetskom hitu **Crash Bandicoot** dala tako čudan naziv. U pitanju je ime centralnog junaka kreša koji je po određenoj bendikot. Šta je sad pa bendikot? Iz bogate australijske faune izdvaja se posebna vrsta malenih glodaraka-skočmeševa ili bendikota. Pri startovanju igre čete odmah premetiti da kreš nikako ne odgovara opisu svoje vrste i da pritom nosi pantalonice i patike! Tu počine zaplet vezan za igru...

Dr. Neo Korteks (Cortex), negde na ostrvima severne obale Australije posavio je svoj operativni štab sa jednim ciljem - osvajanje sveta. Pomoću dve čudivne mašine **Evo-vo** i **Cortex-vortex** svim lokalnim životinjama daje povisnu inteligenciju i munira njihov izgled. Vojsku životinja će predvoditi bendikot Kreš. Čeo ekspertment nije uspeo i životinje postaju nekontrolisana masa. Kreš uvida manjkalnu stranu profesora i biva bačen na daleko ostrvo.

CRASH Bandicoot

On sumo želi da spasi svoja draga devčičicu Tini (Tawnee) iz kandži opakog profesora Korteksa.

Prvi pokušaji da se napravi 3D platforma na PlayStationu vezani su za igru **Jumping Flash**. Ona nije toliko loša, ali Kreš definitivno postavila standarde budućim ostvarenjima na ovom polju. Da je ova konstatacija tačna govori i to da je ik Kreša usvejan kao nova maskota PlayStation konzola (analogno „Nintendovom“ Mario i „Seginovom“ Sonicu).

U pitanju je nestandardna platformska avantura gledana iz trogledičica sa zapamnjivim tehničkim karakteristikama. Animacija likova je čista sa jasno izraženim pokretima. Crtič se ubraja u novu školu američkog crtanog filma koju je započeo underground strip sedamdesetih godina, a komercijalizovao crtani film „The Simpsons“. Tako u igri imamo gomilu iskrivljenih, buljavih stvorenja od kojih se većina ubraja u razna smetala. Dizajn cele pozadine je 3D, čak i u podnožcima gde ekran podseća na običnu 2D platformu. To je vrlo bitno, jer zbog dubine pozadine Kreš vrlo lako pada preko ivice platforme. Zvuk je izvanredan sa megrinanim brojem uzvika, pokreta, padanja ij, simplova. Muzika je ve-

selja i podseća igrača da nije sve tako deprimirajuće kao što izgleda. Zbog nečije i brzine igre preporučljivo je lagano galgati i detaljno pretrađivanje nivoa.

Potrebno je sakupiti (zadržati) sve kuglice koje donose bele i multikolore vočke (u Mariju su to novčići). Svaki ih 100 donosi život. Kreš vrši razbijanje kutija i nerjeteja skokovima i brzim okretanjem vrtiloj. U slučaju da pronađe afričku masku, dobija nedeljivo vremeštan vremenski period kada jednostavno može da „prolazi“ kroz padajuće neprijatelje. Sem ovih nekoliko, u igri su zastupljene gomile caka bazirane na neiskusnu igrača u 3D okruženju.

Humor u igri je na visokom nivou i odgovarajući svakom visokobudžetnom holivudskom crtanom filmu. Najzanimljiviji efekti su gađenje sirovog Kreša posle čega se on pretvara u pljeskavku ili eksploziv.

Branislav BABOVIĆ
CD-ROM ustupio „Bit Production“

ZANR: platformska igra

PLATFORMA: Playstation

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

80

↑ Najbolja i izuzetno zanimljiva platformska igra.

↓ 3D elementi mogu dobro da zbune igrača.

Šekundami softverski poduhvat firme Tin Toy "Mutazion softwera" neverovatnom brzinom po svetskom izdanju našao se na domaćem tržištu. Programeri i dizajneri igrara iz ove softverske kuće u potpunosti prenose naziv na svoje simpatične spratove. Za razliku od prve igre Doodledog gde se vodili predglu prikazima, Tin Toy donosi više zanimljivosti potrebnih kvalitetnijoj platformi.

Kontrolišete malenog Tin Toya (limena igračka) koji je koeno u nemilosrdnu bitku protiv zlog klovna koji je začarao njegove komšije u Luna parku. Pošto su svi stanovnici pod dejstvom čarolije, zadatak nije nimalo lak. Na svakom nivou ima dosta zločivota (šume, voćke, ošice i

rolija koja ga pretvara u vrlog koji uništava totalnu populaciju na ekranu. Kompletno dejstvo oiba oružja umnogome zavisi od prikupljenih dodataka (komercijalno nazvanih power-upi. Tu je i „pametna bomba“ čiji naziv dovoljno govori o primeni. Defanzivna magija sivara neku vrstu balenčica oko limenka koji mu omogućava lestriranje iznad prepreki i drugih zdesameh objekata. Posebno zanimljiv utisak limenka sivara praveći ogromni medicinarski šešir (Platform) sa kojim klizi i odvodi ga na bezbednija mesta nivoa. Kada najad skline nos debelom (i naravno ružnom) klovnu, sreća i opšta radost će se vsitati u veseli Luna-park.

Vrlo vešti način senčenja pri izradi grafičkih eleme-

nata u igri, daje određenu dubinu sprajovima koji su zalepljeni za pozadinu. Animacija je glauka, uz kratkorojno (ali esnetno) kočenje pri pojavi većeg broja likova na ekranu. Glavni lik ima izrađen ležerni stil kretanja koji igraču pruža bolju interakciju sa samom igrom. Kao i svaka ozbiljnija platforma i ovi poseduje ogromnu količinu boja. Šasitkozi ne odlikuje samo koforme efekte, već i zvučne. Dominantnu ulogu u muzičkoj podlozi ima jedna vesela tema koja menja bezina i meša se sa dobrim semptomima. Svaki od besicnao animiranih likova poseduje sopstveni zvuk. Na tržištu se nalazi CD-RIP verzija igre, koja po kvalitetu nimalo ne odstupa od originalne verzije.

Branislav BABOVIĆ

ZANR: platformska igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 2 flopi diska

Lepo, šareno i zabavno.

Ako imate iskustva sa igrama iste tematike, pomalo dosadno.

Posle dužeg perioda na Amigino tržište je stigla jedna pristojna logička igra. Iz softverske kuće „Apex Systems“ kaririran je Akos, najnoviji ikon fametnih Lemminga. Cilj igrara je da do delovanjem različitih opcija malim stvorcima obezbedi izvršenje zadatka tj. misija „Flekkie“ nisu naučne poput pomenutih momaka sa zelenom kosom. Iz menija sa većim brojem ikona pri dnu ekrana, upravljate kretanjem likova kroz gomilu 2D platformi. Jedna od vrlo bitnih opcija je i Slow mode, kojim usporavate određenoj Bloba dok usmeravate drugog. Sem što se neprekidno kreću, mališani koriste raznu opremu kao što su bacali plamena i prirodni mlazni motori koje postavljaju na leđa. Pošto su veličine nekoliko piksela, Blobovima neće biti teško da se izmignuše nekom većem i grabljem smetatu. Misije se razlikuju kako po načinu izvođenja tako i po krajnjem cilju. Negde je potrebno dovesti Bloba do bazea i obezbediti sabrad identičan završetak nivoa, unštiti neprijateljski radarsku bazu ili aktivirati sveju, spostiti zarobljene Blobove sa nekolicinom odvažnih „memaka“ i slično. Svaki od 60 nivoa poseduje različit scenario i

zadatak za igrača. Pored toga, veličina i opremljenosti neprijatelja varira od složenosti nivoa.

Tehničke karakteristike zadovolje i najprobitivije korisnike logičkih zavrzela. Pozadina je radena u višeslojnim paralakama, dok je svaki (jako sitan) Blob detaljno i skladnjavo urađen. Pošto je radena isključivo za A6A platforme, koloma strana ovog projekta je na visokom nivou.

Prilikom dodrzavanja funkcija Blobovima, svaki međa i to predstavlja vrlo zanimljiv efekat. Svaki potez igrara je praopraćen izvrsno uklopljenim semptomima (npr. slevkivanje i trupkanje malšana) koji čine samo jednu od poslastica zvučne podloge. Dvanaest različitih tema se smenjuje tokom same igre. Iuzmemo li nekoliko početnički urađenih me-

đuša iz uvodnog dela igre (Ment), ostali su na nivou koji zaslužuje svaku pohvalu.

Jedna od vrlo negativnih strana igre je vremensko ograničenje nivoa. To igrara ne ostavlja dovoljno vremena za kontrolisanje svih Blobova i žrtve su neizbežne. Veći broj nastavaka, ipak pruža utehu. Igra poseduje hard disk instalacija, ali samo ukoliko imate makar 500 KB fasti memorije. Zašto su programeri napravili talvu verziju nije poznato, ali će verovatno biti ispravki na novim A6A diskovima.

Branislav BABOVIĆ

ZANR: logička igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 2 flopi diska

Kvalitet dostojan uzoru.

Nedovoljno primamljivo za prosečnog igrača.

PlayStation

Sve najlepše u novoj 1997.god.
žele **KOR TIKI** i Sony

***

Kompletna ponuda za sega klubove

PlayStation sa direktnim učitavanjem kopteja !!!

*Ugradnja konvertora tipova Tajmer za PlayStation, Volan,
Adapter za 4 igrača, Memorijalne kartice, Audioski kabl,
Serial kabl, Piskalj, NANO i stotine naslova PAL i NTSC*

*Snimanje, samo na plavim diskovima, koji
čuvaaju Sonija i produžavaju mu vek !!!*

***

Beograd tel. 011-154-836

Novi Sad tel. 021- 27-683

PREKO 1600 NASLOVA
SNIMANJE NA CD-ROM
PRAZNE CD-ROM PLOČE

PC TOP 10:
FIFA '97
NHL '97
LIGHTHOUSE
SYNDICATE WARS
MUPPET TREAS. ISLAND
SECRETS OF THE LUXOR
GENE MACHINE
ENCARTA '97 DELUXE
F1 MANAGER
SHATTERED STEEL

Kralja Milutina 19-21

ESPRO

CD KLUB No.1

Tel/Fax: 011/332-086
686-989

SONY
TOP 10:
WIPEOUT 2097
FINAL DOOM
PIT SAMPRAS
BLAM!
BURNING ROAD
CRASH
FORMULA 1 GP
TUNNEL B1
COOL BORDERS
STRIKER '96

SKY SOFT - Representative for Macedonia

Tome Arsovski 1, 91000 Skopje - Tel/Fax: 091/23 11 44, 22 66 33

Prodajno mesto u
Beogradu:

DJ. PUB

Starine Novaka 6
Tel: 011/342-075

NOVO!

BIBLIOTEKA GRADA BEOGRADA

- CD Klub
- Kompjuterska čitaonica

Jedno od karakterističnih obeležja svakog naroda jesu legende i predanja koja se generacijama prenose sa kolena na koleno, bilo usmeno, putem knjiga ili nekih drugih pisanih dokumenata. Iako se po pravilu radi o bajkama koje su tokom vekova pretrpele brojna uljepšavanja i izmene (našegče u pravcu glorifikacije glavnih junaka), u mnogim slučajevima je dokazano da su one usmenjene na istiničin događajima. Takođe, čest slučaj je da se bajke, spejevi i poeme grupišu u cikluse koji obrađuju neki istorijski (fikcional) događaj ili život i podvige nekog junaka (uzimamo za primer kraljevića Mita u našoj narodnoj kragjevnosti).

Nadaleko čuveni ciklus legendi o kralju Arturu je zahtimni znak naslova britanskih ostrva u istoj meri koliko su to čaj u pet po podne, gasti magla i kriket. Kralj Artur je neosporno istorijska ličnost, ali su njegove zasluge danas predmet ozbiljnih naučnih rasprava. Dok narod kreće bajke slavi Artura kao kralja koji je vladao ne samo Britanijom nego i delom Evrope, dotle ga pojedini istoričari vide kao beznačajnog vojnog zapovednika, a drugi ga čak smatraju samo personifikacijom lika nekog starog keltskog ratnog božanstva. No, bez obzira na oprečna istorijska tumačenja, predanje o vitezijskoj kragjug stola, zamku Kameleota, zarobljaku Merlinu i znoj Morgani je Fej običila su svet. Naravno, ne smemo zaboraviti da u celoj priči ogromna značaj ima i legendarni mač Ekskalibur (ime mu potiče od latinskog izraza „Eix calior“ li-berejare), što dovoljno znači „osloboditi iz kamena“) koga je Artur nosio u svim bitkama, da bi ga na kraju, u poslednjim trenucima života, predao vitez-u Beuveru sa naredbom da ga vrati življen, gospo od jezera, koja ga je iskovala.

Legende o vitezijskim Okruglog stola su poslužile „Psychosisovim“ programerima kao baza za igru *Chronicles Of The Sword* koja vam „Svet kompjutera“ napokon predstavlja. Kažemo napokon, zato što je ova avantura stara skoro šest meseci, ali je do sada iz principa nismo opisivali s obzirom je kod nas duže kružio CD „Rip“ na tridesetak disketa koji je, eto, po nečijim mišljenju, trebalo da zameni igru na dva CD-a. Sada, kada je *Chronicles Of The Sword* stigao „u celini i celosti“, posvetili smo mu dužnu pažnju.

U najavama za ova igra na sva zvana se pričalo da se radi o FRP-u koji će pomeriti standarde ovog danas prilično zastaravljene žanra. Međutim, očigledno je da su to bile prazne priče. *Chronicles Of The Sword* je klasična P&C avantura u kojoj igrači preuzimaju ulogu ser Gavina, jednog od viteza Okruglog stola i Arturovog nećaka. Poznavaoci legendi o kralju Arturu na samom početku će primetiti jedina mala scenarijsku nedoslednost. Naime, prema predanju Gavin je pored Tora bio prvoinimovan član Okruglog stola, dok je u ovoj igri

Chronicles of the sword

Lanslet taj koji Gavina predlaže za ovu častnu dužnost. U trenutku dok je mladi vitez polagao zakletvu, u drugom delu Kameleota gine vrhovni sveštenik za čiju smrt biva optužena Arturova polusestra Morgana. Odmah posle ovog događaja Merlin poziva novopostolov viteza i uručuje mu poruku namenjena Morgani koju jedino ona sme da pročita. Tako će Gavin, hteo ne hteo, postati učesnik događaja koji će imati dalekosežne posledice na njegovu budućnost.

Chronicles Of The Sword spada u red onih savremenih avantura kojima se malo šta može zameriti na tehničkom planu, ali koje, sa druge strane, imaju veći broj sitnijih mana. Što doprinosi da ukupna ocena bude nešto niža. Prvo, autori su se odlučili za

neverovano glup igrački interfejs, pri čemu vrtlarac predstavlja ponašanje kurtova u momentima kada je selekcija nek predmet. Suprotno svakoj logici, izabani predmet nestaje (?) kada se približi mestu na kome postoji mogućnost za njegovo korišćenje. Ovakav bezvezni efekat deluje zbunjajuće na igrača preverovano zato što čovek nikada nije skizvan da li je kompjuter konstatovao pokušaj upotrebe nekog predmeta ili ne.

Druga za očitovati je da u srednjovekovnom zamku, kao što je Kamelet, hodnici neke bili osvetljeni halogenim sijalicama i neekama, ali se korinama tama kojom su obavijene lokacije u ovoj igri ipak čini preteranom. Zahvaljujući takvom mraču lako su skrivene stvari predmeti i objekti od značaja (prekodači, poluge itd) koje ćete pronaći samo strpljivim (i makotirnim) pretraživanjem ekana. Takođe, često se dešava da se na pojedinim mestima pojavljuju novi predmeti bez ikakvog racionalnog objašnjenja, što znači da je posle svake ispravne radnje potrebno ponovo proći sve lokacije i proveriti da li je na njima došlo do nekih izmena. Na ovaj način programeri su veštački postigli povećanje težine igre, što im ne služi posebno na čast.

Uteliko, međutim, zanemarimo pomenuete pojase, *Chronicles Of The Sword* možemo svrstati u kategoriju vrlo dobrih avantura. Lepa renderovana grafika, solidan zvuk (gimniji) je da se govori likova naslani na disku u obliku audio-treko-vaj, korektan scenario, mnoštvo zanimljivih likova i misličkih kreacija sa kojima treba igrati na kraj i zavidna dužina jesu karakteristike kojima se ona može i te kako pohvaliti. Sve u svemu, igra koja zaslužuje da se odgura.

Na kraju jedino još ostaje istorijska dilema da li su se na dveru kralja Artura, pored pečena i vina, „kralji“ i steroidi, s obzirom da je Gavinov telesni izgled takav da bi se pored njega posideo i sam Svarci.

Slobodan MACEDONIC
CD-ROM ustupio „Espro“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 2 kompaktna diska

79

Tehnički predvidna igra. Težina.

Ne funkcionalan igrački interfejs. Težina.

GENEWARS

Udalekoj budućnosti, vjersna će biti naseljena mnogim civilizacijama od kojih će samo jedna nositi epitet vladajuće. Vaša planeta je, kao i mnoge druge, u njenoj službi i glavni cilj u igri je da se pokažete kao što bolji sluga (??), bez ikakve mogućnosti da tu ista promenite, što i nije baš toliko uobičajeno. Ovde se javlja mali paradoks, jer čete posle samo nekoliko minuta igre uvideti da i nije tako loše imati Gazdu tako gore, pa ćete se pokušati sa suparničkom civilizacijom je bi li zaslužili malo više Njegove pažnje. Sada, koliko je normalno da mačo-igrali, koji su do juče sa zadovoljstvom tamsnili nakaze u *Doomu* (uz čarvao egiptičko „najbolji sam, najbolji“), ukoče sav svoj trud za koje tapšanje po ramenu od Onog gore, ne znamo, ali ova neobičnost je pre stvar psihologa nego našeg časopisa. Štaviše, sa zadovoljstvom možemo izjaviti da je ova originalnost tek prva od mnogih koje prate *Genewars*. Doduše, uvod je prema današnjim tehničkim standardima tako očajno urađen, da će vam se učiniti da ste se vratili u vreme 286-ica. Ipak, to uopšte ne znači i da je igra loša.

Sastavljena je od nivoa, od kojih se svaki opet sastoji iz jedne ili više misija. Ciljevi ovih misija variraju od onih imbecilno lakih na početku, do gotovo neprestranih koji će je javiti već posle desetak savladanih nivoa. Pomenuto samo neke: na prvom nivou čete imati samo jedan zadatak - a to je da izgradite određena postrojenja. Veoma dosadno, istina, ali setiće se da je i prvi nivo *Warcrafta* imao sličan zadatak, tako da vas činećica da je tako počela i jedna od najboljih strategija svih vremena može reći dok budete gradili sedamdeset centralu za protok energije. Zanim, tko tu misija u kojima je potrebno iznaći neku životinjsku vrstu dovoljno dobro da biste mogli da iskopirate njen DNK labe i tako stvorite klon. Stvorene klonove je obično potrebno dovesti u određenu zonu, koju nadleću vaši pretpostavljeni. Na našem misija-

ma morate, naprimer, da zasadite rastinjem pomenutu zonu, ali ako vas suparnici budu pretekli, Gospodari neće biti prezadovoljni vašim radom, pa će prvom prilikom baciti bombu na vaš štab. Zato, misla u ruke i na posao! Inače, njihov stav prema vama možete očitati na Bad-O-Meteru koji se nalazi u vhu ekrana.

Vaš tim se sastoji od nekoliko istraživača i svaki ima određenu sposobnost u skladu sa keljom je sposoban da izvršava samo određene poslove. Inženjer, recimo, gradi i popravlja postrojenja, botaničar istražuje nove biljne vrste ne bi li ih mogao presaditi, dok genetičar radi isto to samo sa životinjama. Kao najzanimljiviji lik izdajavom rendžera, koji organizuje vaše životinje-klonove za borbu, omogućava im da se brže pare (!), kao i da se nahrane kada im je to potrebno. Na osnovu ovoga lako možete zaključiti da su klonovi prilično neinteligentni, tako da je sasvim moguća situacija u kojoj će protivnik staviti vašu bazu sa zemljom nadogled vašeg zverinjaka, koji će mimo „vileniti“ anaokolo sve dok ga ne aktivirate pritiskom desnog tastera na glodanu. Malo veštačke inteligencije ne bi bilo naodmet, zaista... Originalnost *Genewarsa* se ogleda u i širokom spektru objekata koje možete podići. Tu su pilane koje se koriste za recikliranje posećnog drveta i ugnulih životinja, zatim fabrike u kojima se obavlja kloniranje, aerodromi, skladišta

u kojima se reciklira Goop itd. Sada se vi verovatno pitate šta je u stvari Goop i koja je svrha njegovog postojanja (počeli smo sa filozofskim pitanjima). Goop je materijal koji vam je neophodan za otvaranje bilo kakve delatnosti na planeti. Možete ga naći u zemlji, odakle se vadi pomoću specijalne bušilice (s tim da bušilicu možete postaviti samo na određena mesta i to na ona koja su bogata mineralima i rudama, što se tako opaža). Takođe, dobijate ga i pomenutim recikliranjem, ali je veoma važno imati u vidu kapacitet skladišta. Jedna od najinteresantijih građevina (ako se tako uopšte može nazvati) je moon-til. Njega dobijate od vaterzelskih prijatelja ukoliko budete bili „dobra kuca“ i može vam jako dobro poslužiti pri poboljšanju karakteristika vaših jedinica. Naravno, sve ove objekte nećete dobiti istovremeno; tome će prethoditi dugo injeanje.

Toliko o samoj igri, a sada ćemo preći na bolnu istinu: potrebna konfiguracija. Autor ovoga teksta je bio prilično zbunjen kada je uvidelo da na Pentiumu na 133 MHz sa 32 MB RAM-a (poznatim i pod nadimkom „Lucifer“) uvodna animacija teče smešnom brzinom od par frejmova u sekundi. Bar da animacija nešto vredi, pa bi se i dalo razumeti, ali ovako ostaje samo čuđenje (i to veliko). Nasuprot tvodu, sama igra je rađena u divnoj SVGA grafici i sve se kreće zapanjujuće brzo. Ne znamo šta bi sve ovo trebalo da znači, ali je sigurno da baš neće podići „Dullfrogov“ rejfing. Sve u svemu (začin G), *Genewars* je jedna zaista kvalitetna (istina, malo prezvukana) kombinacija strategije i upravljačke simulacije, koja donosi mnogo novotarija. Što je ovih dana zaista retkost.

Igor GAŠI

CD-ROM ustupio „DIV-soft“

ZANR: upravljačka simulacija

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Originalnost, dobra grafika, simpatični zvučni efekti.

Teško je istovremeno kontrolisati gomilu stupičnih klonova.

Syndicate Wars

preko dvadeset. Značenje tastera objašnjeno je u okviru opcije System sa glavnog ekrana. Jedino nije spomenut taster 'B', čijim držanjem se silaraju zgrade iz vidnog polja. Ista povećava preglednost. Kretanje kamera je lepo zamisljivo, ali slabo izvedeno. Najviše smeta kratak hod za promenu perspektive od svega nekoliko uglovnih stepeni.

Dok pozitivna atmosfera prožima uglavnom sve segmente igre, za tehničke karakteristike i pored najbolje voje ne možemo reći da su zadovoljavajuće. Kompleksnost

Rat je završen. Već devedesetpet godina Sindikat uspešno kontrolise sve teritorije. Da li to znači da o tome nema šta više da se kaže?

Pa, ne baš. Kako to obično biva u svetu računarskih igara, kraj igre je samo početak nastavlja. Tako je i britanski „Bullfrog“, posle tri godine pauze preuredio uspešni *Syndicate* u *Syndicate Wars*, dodavši bogatiji zaplet, lepšu grafiku i još neke nove elemente. Genijalni Peter Moline (Peter Moynesev) još jednom je dokazao svoj raslošni talenat, na radost svakog ljubitelja *Sindikata*.

Kako se i moglo očekivati, izvođenje u nastavku jedne od najpopularnijih strategija na našim podneblju, nije bitno promenjeno. Glavna otežavajuća okolnost je znatno ojačana konkurencija u vidu supermoćnih *Sindikata* koji su bacili oko na tehnologiju kojom vaša organizacija održava ljude mirnim i poslušnim. Cilj im je da oslabi snagu vašeg atiska kojim kontrolirate teritorije i preotmu dominaciju nad njima. Dakle, na vama je da, uspešnim ispunjenjem misija, učvrstite i osnažite svoju vladavinu.

Međutim, pesao neće biti nimalo lak. Tri posebno jake organizacije zagađuju život Sindikatu - kulturno društvo Zealotsi, anarhistički sveshodolci poznati pod imenom Outcasts i Corporation Executives sa svojim agentima, oružjem i taktikom. Ponašanje pripadnika ovih organizacija je različito. Naprimera, brutalni Antikasteri u „komunistic“ najradije koriste svoju silu, dok Zealotsi za ispunjenje svojih ciljeva koriste kontrolu uma.

Prvi i osnovni cilj neposredno nakon početka igre je sakupiti pozamašno sumu novca kako bi se opemili novim oružjem i vozilima, čiji je izbor do-

sta proširen. Početne misije su idilijski lake i uglavnom se svode na „penzionisanje“ odmnutnih androida (termin je iz kulnog filma „Blade Runner“ sa Harrisonom Fordom, čija fabula se odigrala i na ovoj igri). Kasnije se stvari komplikuju uvođenjem slobodnih zadatka i bolje nacrtaanih postavki, a i misije su znatno duže i ne tako linearne kao u originalnoj igri.

U toku igre, slično kao u prvom delu, kontrolirate četiri agenta i dalje predstavljena malim spajovima. Međutim, sada ih možete direktno birati preko tastature. Ostatak novih elemenata uključuju zakrivljene ulice, reke, pa čak i kišu, koja sem što sjajno izgleda, povećava električni naboj oko zgrada, što može imati prilično „čudne“ efekte ako koristite električno oružje. Sem toga, više stvari mogu biti uništene uz fenomenalne efekte eksplozija što doprinosi opširniji razbijackom raspoloženju.

Opšte povećanje složenosti igre najbolje se reflektovalo na komande sa tastature, kojih sada ima

izrade, kretanje kamera, više objekata i ljudi jesu nekakva unaprednja u odnosu na prethodnu verziju; međutim, njihov tehnički nivo kasni za konkurencijom barem pola godine. Krozna animacija, graha VGA i preterano zahtevna SVGA grafika su nedostaci koji su se mogli izbexi. Posebno nazočarijače deluju anemični zvučni efekti, čija je uloga u ovakvim igrama od velikog značaja jer se samo fenomenalnog zvuka u *Warcraftu 2*. Tek na jačim računarima sa dosta memorije (16 MB) igra deluje prihvatljivo.

Neosporno je da će *Syndicate Wars* zavoleti svi iskreni ljubitelji originalne igre, dok će slabije upućenim posmatračima najvovanije delovati neprikladno. Sigurno je i to da igra svoje pravo lice pokazuje tek nakon dužeg igranja i odlučivanja svim fazonima. Ako imate surpljega i volje, nabavite ovu interesantnu igru i pridružite se izniti igrača koja uz nju zadovoljno provodi noći.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

CD-ROM ustupio „MBS Soft“

ŽANR: istraživačka igra

PLATFORMA: PC; PlayStation

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Znatno unapređen prvi deo, uz očuvanu atmosferu.

Tehnički nedostaci negativno utiču na ukupan pozitivni doživljaj.

Novac se može zaraditi na različite načine, ali onaj na koji to trenutno čini američki glumac Džim Kerl (Jim Carrey), zaista je jedinstven. „Bečenje“, pravljene mongoloidnih lica i stupidno ponašanje vimali su Kerla u društvu najplaćenijih holivudskih zvezda i pored toga što su njegovi savršeni glumački domeni po mišljenju mnogih kompetentnih ljudi, u najmanju ruku skromni. Još jednom se, evo, pokazalo da praviti bučulu od sebe ponekad može da bude i te kako unosan biznis (pogledajte samo audio-vizuelne serije na domaćoj estradi).

U neveliku filmografiji Džima Kerla po svojoj „lokačivosti“ se najviše ističu dva filma koji prate doživljaj Ejsa Ventura, detektiva za kućne ljubimce (?). Ozbiljna kritika je (sa razlogom) ove filmove odmah po njihovom pojavljivanju sasjekla u korenu, ali je zato publika, naročito ona američka, odlično prihvatila šaljivog detektiva što se najbolje odrazilo kroz broj prodatih bioskopskih ulaznica i nagli skok popularnosti glavnog glumca. U želji da što bolje unovči veliki i neočekivan uspeh novog filmskog junaka, firma „7th Level“ je otkupila pravo na korišćenje imena i lika Ejsa Ventura za potrebe kompjuterske igre koja je konačno ugledala svetlost dana.

Peoplsnik ovih redova je bio veoma zadovoljan kada je saznao da Džim Kerl nije imao nikakvog uдела u stvaranju *Ace Ventura* i da se njegova participacija u ovoj igri isključivo može vezati za izgled kompjuterskog lika koji zapravo predstavlja njegovu karkaturu. Sve ostalo je plod programerske mašte i nema nikakve veze sa stvarljenjem filmovea.

U centru pažnje je, naravno, detučin Ejs Ventura, despotilatar koji je sam sebi nametnuo zadatak da stane u odbrambenu ugroženih životinjskih vrsta. Scenario avanture je podeljen u tri celine, što znači da se ona sastoji iz tri priče (mišljenje koje nalogično nema mnogo veze jedna sa drugom. Ali, kao i u filmovima o Džimsu Bondu, ispostaviće se da i za svega sto) tajna organizacija „Notica“ koja se bavi švercom i kupooprijadom neobičnih praveževa životinjskog porekla. U prvom delu Ejs će imati zadatak da raskrinka krijumčarske kirova na čelu sa kapetanom Žakom koji je umislio da je novi kapetan Nemo. Drugi deo igre se događa u sretnim tunicama Aljaskе gde je lokalno stanovništvo zapalilo neobičnu pojavu: iz dana u dan neko kralje polagne pse i foke i odvodi ih u nepoznatom pravcu. Konačno, treće poglavlje se događa u jednom zamku u Bavarskoj, u sedliku organizacije „Notica“ kojom upravlja baron Landau i njegova desna ruka, pravokleska Vanila.

Kao što i sami mešeci vide na osnovu priloženih slika, *Ace Ventura* je igra uređena u stilu crtanog filma. I to u rezoluciji 640 x 600 [da, dešeto se pročita]. U pitanju je, dakle, prva avantura dizajnirana za veću rezoluciju od 640 x 480 koja danas predstavlja uobičajeni standard. Ali, puko povećanje broja piksela po kvadrantnom inču ne bi bilo toliko značajno da ova igra nije pevao malo umetničko delo kada su u pitanju ostali elementi koji čine zbiru tehnička izvediba. Na prvom mestu nećemo pomenuti fenomenalno animirane likove (tu se posebno ističu Ejs i njegovo majmunče Spajdi čiji postupci, govori i opaske obavezno izmamljuju osmeh te uostalom i ne treba da budi, u ožbirom sa reputacijom koji su svedoke starlje igre „7thLevel“ izrađene u istom stilu). Dalje, muzika, a posebno zvuci efekti, kao da su rađeni po ugledu na nepoznatije crtače. Sve čestite treba upuniti glumcu koji se pozajmio glas kompjuterskom Ejsu Ventura zato što je vrlo uspešno „iskinuo“ svoj govora

Ace Ventura

Džima Kerla i njegovu boju glasa. Naravno, u igru su integrisane i mini-igrice bez kojih u poslednje vreme nijedna avantura ne može da prođe.

Ovo ostvarenje je prvenstveno namenjeno mladim vlasnicima kompjutera prvi put koji žele da se proboraju u igranju avantura. Igra je zbog toga koncipirana tako da praktično uvek postoji mogućnost ozbiljnog zaglavlivanja, što je, naravno, vrlo bitno za nezavisnog igrača koji tako nešto dodatno samopouzdanje i motivaciju. Za one iskusnije, *Ace Ventura* ce biti lak zaloga, neka vrsta predjela koje se može „progutati“ za jedno ili dva popodneva.

Velika mana igre je to što se pozicija iz koje može snimati po želji. Kompjuter se radi samo i to samo onda kada korisnik poželi da prešine sa igranjem. Da ne govorimo još veća, pozicija se lađa snima preko one koja već postoji, što praktično znači da se svakim izlaskom iz igre prethodna pozicija briše. Ovo je tako neagodne uočljivo se iz bilo kojeg razloga javi potreba za ponovnim prelaženjem nekog dela igre. Zato preporučujemo kopiranje pozicija u poseban direktorijum svaki put kada se završi sa igranjem. Pricemili smo, takođe, i par sitnijih bagova koji se manifestuju tako što kursor u nekom momentu presta-

ne da konstantno određene predmete. Lek za ovo je izlaskom iz igre, kopiranje stare pozicije u direktorijum i njeno ponovno učitavanje.

Najveća vrednost ove igre je činjenica da ona u osnovi ista humanu poruku. Ako se uzme u obzir da je namenjena nešto mlađem uzrastu i da joj je cilj spasavanje teških životinjskih vrsta iz ruku „opakili“ negativaca, onda je logično preposaviti da je pravljena sa lačno određenim ciljem – podstaći mladu generaciju na razmišljanje i ukazati na to da su životinje jednako važni stanovnici planete Zemlje koliko i čovek. Istovremeno, u *Ace Ventura* nema porinjenja i ranjenih, nasilje je paradržano do maksimuma, a svi negativci završavaju na duhovni način uz poruku da više ne rađe u šio su radili.

Danas se, nažalost, vrlo retko sreću igre koje za mlade igrače indirektno utiču u pozitivnom smislu. I zato svako osvrnjenje tog tipa moramo toplo pozdraviti. U to ime, živeo Ejs Ventura!

Slobodan MACEDONIC
CD-ROM ustupio „M & S Soft“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Sinteza prelepe grafike i još boljih animacija. Poruka igre.

Kratka avantura. Loš način snimanja pozicija.

King's Quest 8: The Mask of Eternity

PC

Poznavajući avanturu dobro znaju da su igre iz serije *King's Quest* oduvek bile prekretnica u svom žanru zato što je svaki novi nastavak (sem drugog) donosio revolucionarna poboljšanja u odnosu na prethodnika. Setite se samo *King's Quest 7*, objavljenog početkom 1995. godine koji je po prvi put uveo u PC-tu avanture vizualnu rezoluciju i dizajnerski stil crteža i animacije (danas su takve igre postale standard). Roberta Vilijams, razume se, nije želela da izneveri ovu tradiciju, tako da će novi nastavak popularne fantastičke sage takođe biti nešto neviđeno. Najveća novina je svakako to što će *King's Quest 8* umesto ustaljenog 2D prikaza biti izrađen u tri dimenzije. Mitska zemlja Daventri će, dakle, biti trodimenzionalan svet unutar koga će sloboda kontinualnog kretanja biti potpuna, što znači da će ubičajni pojam „lokacije“ izgubiti svoj smisao. Glavnog junaka Katera, koji će

krenuti u potragu za sedam delova čudovorne Maske koja može osloboditi Daventri od prokletstva, neprestano će pratiti nekoliko kamera, kadrirajući ga iz najrazličitijih uglova bez obzira da li hoda, pliva, skače ili se bori sa nekim čudovištem. Igra će biti potpuno nelinearna, a problemi će biti rešivi na više načina. No, za sada ipak ne postoje razlozi za preveliko uzbuđenje - *King's Quest 8* je najavljen za kraj naredne godine, što verovatno znači da ćemo ga igrati tek početkom 1998. (sm)

Falcon 4.0

PC

Iako davno, bar kada su u pitanju kompjuterska dešavanja, postojala je igra *Falcon 3*. Ljubitelji simulacija borbenih letelica mogli su da se opробaju u jednom od najboljih aviona proteklog perida, F-16. Kompjuteri su u međuvremenu postali znatno moćniji, pojavio se (bolje da nije?) novi operativni sistem Windows 95, pa je izgleda bilo vreme za novu verziju simulacije F-16. Radnja je smeštena na Korejsko poluostrvo, verovano zato što je to veći žarište koje stalno preta da se rasplamsa. U najavi igre pominiu se standardni: 3D fotorealističnost, tekstuirano-mapirana grafika, veća detaljnost objekata.... Omogućuje su vazdušne

borbe, ali i napadi na zemaljske i ciljeve na vodi. Letovi bi trebalo da budu u realnom vremenu, a sve u cilju potpunog uzdavljanja u ulogu pilota ove moćne mašinerije. (gk)

Imperium Galactica

PC

„GT Interactive“ distribuira novu igru firme „Digital Real-

ity“ iz Budimpešte. „Digital Reality“ je kod nas poznat po igri *Renikon* na koju *Imperium Galactica* podseća. *Imperium Galactica* je upravljačka simulacija sa video sekvencama između misija. U svakom slučaju, u što bar malo bliži na svog nezvaničnog prethodnika, obećava igracima mnogo sati pred kompjuterom. (dk)

Uropa 2

AMIGA

Sa podnaslovom *Uropa 2 or Colony* iz firme *Auxis Software* nam stiže *Uropa 2*, vrlo zanimljiva kombinacija avanture i pucačke igre. Kontrolisite tzv. Tekite ramika koji ima nekoliko misija na jednom od Jupiterovih meseca po kome je igra i dobila ime. Misija je uništavanje i bezočno rasturanje komunikacione mreže, download informacija i prodaja kortisnih za bodonosne kredite. To je deo koji je preuzet iz zanimljive tekstualno-hakerske avanture *Access Denied*. Pored toga treba naći izgubljeno huververlo, spustiti taocu i izvršiti napad na toranj koji brani opasni ramić *Neobiknosti* u igri vezane su za tehničke karakteristike. Tu su simbolizirani elementi izometrijskih i vektorskih 3D avantura. Dok se igra ne pojavi na tržištu, demo verzija možete naći na Aminetu. (bb)

The City Of Lost Children

PC

Umrti naučnik Krank, koji sebe smatra monstrumom zbog činjenice da ne može da sanja, otima decu beskućnike u nadi da će im ukrasti snove. Greškoma, međutim, kidnapuje malog Denra koji na svoju sreću nije beskućnik. U potragu za njim upućuje se njegov stariji brat, a ludom naučniku stvarno lagano kreću naopako. Pomoć u traženju pruža i devojčurak Miet, vođa grupe klinaca čiji su drugovi otieli. To je ukratko sadržaj filma „The City Of Lost Children“ po kojoj je u izdanju „Pygmalion“ najavljena i nova avantura. Vi se nalazite u uloci starijeg brata koji kroz sto lokacija i u susretu sa

pedeset likova treba da pronađe kidnapovana decu. Ljubitelji avantura svakako će odigrati i ova. Svima koji nisu odgledali film, preporučujem da to urade. (gk)

WarWind

PC

WarWind je nova strategija u realnom vremenu iz kuće SSI. Iako možda zvuči kao da je kopija *Command & Conquer* ili *Warcraft 2*, *WarWind* ima par svojih specifičnosti koje će

ga možda izdici iznad proseka. U igri postoje četiri rase (Shaman'i, Obblinox, Eaggra i Tha'Roan) kojima možete komandovati i prinaest neutralnih čudovišta koja vas, zavisno od raspoloženja, napadaju ili zaobilaze. Novine, kao što su mogućnost ulažanja u građevine, sakrivanje u šumama ili unapređivanje dovoljno iskuore jedinice u vodni koji poboljšava efikasnost jedinica kojima komandujete, trebalo bi da zainteresuju igrače. Mrežna verzija može da igra najviše osam igrača, a uz igru se dobija i editor za nivoe. (dk)

Star General

PC

Nakon Panzer, Allied i Fantasy, Star General je najnoviji dio SSI-ve General serije. Za razliku od prethodnika, Star General ima dva bojna polja, tj. odvojene su bitke u svemiru od bitaka na planetama koje zauzimate. Tako svakih petnaest krugova na zemlji čini jedan Space krug, što zna-

či da 15 krugova ni vi ni neprijatelj ne možete dobiti pojačanja iz orbite. U borbu za vlast nad galaksijom možete je voditi ljudi i predstavnik šest vanzemaljskih rasa. Star General će biti prve igra u General seriji sa mogućnošću igre za više igrača preko mreže i modema.

Za budućnost SSI sprema igre Panzer General 97 i Pacific General o kojima ime govori sve. Imperialism je SSI-jeva vozerija Civilizationa, a Computer Ambush strategija u realnom vremenu. (dk)

Star Wars Collection

Pod okriljem „LucasArtsa“ i „Virgin“ uskoro će se pojaviti komplicirano izdanje igara iz Star Wars serijala. Radi se o igrama koje su do sada pojedinačno prodane u više miliona kopija. Rebel Assault, Rebel Assault II: The Hidden Empire i The Fighter Collector's CD-ROM, pored kojih će se naći još i Dark Forces Super Sampler Edition. Ista kuća priprema i jedan CD uraden na provedenom

„making of“ fazonu. Radi se o disku koji se bavi filmskom trilogijom „Rata zvezda“ („Rat zvezda“, „Imperija udara“ i „Povratak Džedaja“), tj. samim procesom izrade filmova, tehničkim informacijama i nekim malo poznatim detaljima sa snimanja (takav je, recimo, susret Han Soloa i Džabe Hata na Mos Ejzilju). U ulozi komentatora pojavljuje se niko drugo do veliki Džordž Lukas. (gf)

Space Bunnies Must Die!

PC

Space Bunnies Must Die! „Pulse Entertainment“ je akciona igra u trećem licu. Alison, lik koji vodite, posljednji je preživjeli član specijalne vojne jedinice M.A.D.E.L.F. i ona je jedina koja može da se suprotstavi invaziji milijunskih zečeva iz svemira.

Pored konvencionalnog oružja na raspolaganju vam stoji sve što možete da podignete – od vila i čekića, preko ribarskih mreža do konzervi. U „Pulse Entertainmentu“ tvrde da su zečevi opasniji protivnici od standardnih,

jer se rukovode instinktom za preživljavanje, tj. pre će se sakriti nego da jure bezglova na vas. Igra će imati opciju igranja za više igrača preko modema ili mreže. (dk)

Novosti iz „EA Sportsa“

Kraj ove godine, bar kada je u pitanju „EA Sports“, obeležile najnovije verzije već proslavljenih sportskih simulacija. Za nas su svakako najinteresantnije FIFA Soccer 97 i NBA Live 97. Obe igre doživele su tehnička poboljšanja u vidu prirodnijih pokreta igrača koji doprinose još boljoj realističnosti, inteligentnije timske igre (ključne pojedince kontrolišete naravno vi) i mogućnosti modernskog i mrežnog povezivanja vlasnika komputera. Za sada nemamo informaciju da li su u NBA Live 97 pridruženi igrači koji su nedostajali u prethodnim verzijama (pre svih mislimo na Majkla Džordana i Čarlsa Barklija), ali smo saznali da je „EA Sports“ dobio ekskluzivna prava za Svetsko prvenstvo (kup) u fudbalu koje se 1998. održava u Francuskoj (ima ih koji to ne znaju, maj urodnik na primer).

Pored pomenutih naslova, svetlo dana ugledaće i Madden 97 (NFL u slobodnom prevodu Američka nacionalna fudbalska liga), College Football 97 (Fudbalska koledž liga), Triple Play 97 (Američka bejzbol liga), Andrei

Racing (simulacija trka Indycar Šampionata), PGA Tour Golf 97, a još u toku pisanja ovih redova kod nas se može nabaviti NHL 97 (Američko-kanadska profesionalna hokejaška liga). Redi ljubitelji ovih sportskih simulacija više informacija mogu dobiti preko Interneta – www.easports.com (gk)

Conquest Earth

PC

Conquest Earth je klon Command & Conquer koji bi trebalo da ga premaši u svemu. Priča je klasična: nasilni vanzemaljci žele da osvoje Zemlju, a ljudi se brane. Finese koje doprinose ugodaju su mogućnost zumiranja do jednog vojnika, potpuno različit ekran/ugravljačka konzola za ljude i vanzemaljce, odlične video sekvence i mogućnost da se preko tastature upravlja sa samo jednom jedinicom. Problem za novu „Eidosovu“ igru predstavlja činjenica da će se pojaviti tek sredinom sledeće godine pa će za direktnu konkurenciju imati Command & Conquer: Tiberium Sun. (dk)

Destruction Derby 2

PC

Arkadne simulacije vožnje oduvek su privlačile mnogo publike, a sjajan uspeh postigla je jedna igra u kojoj je cilj bio da se onespobne svi protivnici. U pitanju je *Destruction Derby* softverske firme „Pygnosis“. Slični vesti da ovih dana treba da se pojavi nastavak, *Destruction Derby 2*. Biće urađen u SVGA rezoluciji, sadržavaće sedam novih, bržih i dužih staza, pit-stop za instant intervencije, nove specijalne efekte, mogućnost snimanja dešavanja, ... Spektakularne 3D sekvence sudara moći će da se izvode i preko mreže, a za sve će biti potreban Pentium, 8 MB RAM-a za DOS verziju ili 16 MB RAM-a za Windows 95 verziju i neka zvučna kartica. (gk)

„Firaxis Software“ i „Electronic Arts“ udružuju snage

Izvanično je potvrđeno da će firma „Firaxis Software“ (nedavno su je osnovali bivši članovi „MicroProseovog“ udarnog tima Sid Mejer, Džef Briggs i Brian Reinold) u najskorije vreme pristupiti velikoj „Electronic Arts“ porodici. Buduća osvajanja „Firaxis“ će se, dakle, plasirati na tržište u okviru najvećeg svetskog distributera zabavnog softvera i to pod logoom „Origin Systems“. Detaljniji sadržaj ugovora nije objavljen, ali, po rečima gospođe Briggs i Mejera, „Firaxis“ će imati dovoljno autonomije u toku same izrade igara, što bi trebalo da očuva duh kakav su imale igre *Civilization*, *Colonization*, *Railroad Tycoon*, *F117 Stealth Fighter* i dr. Naravno, i ljudi iz „Electronic Arts“ su sa osmehom dočekali nove saradnike. Već je u jeku rad na dve igre za Windows 95 okruženje. Čiji se sadržaj ljubomorno čuva u tajnosti. Istovremeno *Piter Moline* (Molineaux), jedan od četih ljudi „Bullfrog“ (ogranač velikog „Electronic Arts“ carstva) napustio je matičnu firmu. S njim su otišli i svi njegovi saradnici. Veliki „transferi“ programera su očigledno u trendu. (gj)

Crusade

AMIGA

Ljubitelji strategija tipa *Battle Isle* će uskoro biti u prilici da igraju još jednu vrhunsku igru pomenutog žanra. Predviđena je za najviše tri igrača. Radnja vas vraća u srednji vek tako da su i vaše jedinice (ima ih 14 vrsta) prilagođene tom periodu (vitezovi, čarobnjaci, zmajevi, ...). O'kompleksnosti igre dovoljno govori cifra od 10.000 polja, kroz 14 različitih ambijenta. Obavezna instalacija na hard disk će vam oduzeti samo 15 MB. O verziji za AS50 za sada se samo razmatra. (žm/ap)

B.A.T. 2

Na kraju 21. veka pojavljuju se misteriozna ličnost koja poseduje monopol nad rudom neophodnom za opstanak međuplanetarnog saveza. Zahtak mladog agenta B.A.T. (Bureau of Astral Troubleshooters) je raskrinkavanje pomenute ličnosti za dobrobit čovečanstva. Pošto je operacija potencijalno opasna, agentu se ugrađuju implanti radi veće sigurnosti i eventualnih problema u misiji. To ukratko predstavlja radnju nove Cyberpunk avanture iz firme „UBI Soft“. Pored standardnih opcija u igri je zasrpljen strip-oblik ekrana za igru, kao i istovremeno vođenje više likova pri izvršavanju pojedinih zadataka. (hb)

MAXIS

predstavlja

PC

Softverska izdavačka kuća „Maxis Ltd.“ je popularnost stekla najviše zahvaljujući seriji *Sim* igara. Za period do kraja ove, i prvo tromesečje sledeće godine firma planira izdavanje sledećih naslova:

• *Marble Drop* je namenjena mlađem naraštaju. Igrač treba da, ispuštajući klikere različite boje, „provlači“ mehanizam za smeštanje klikera na željeno mesto u okviru mehaničke slagalice. Zarad dodatnog napora, ubačeno je tridesetak smetala (prekidači, kanali, transporter, topovi i dr.) koji skretanjem putanje diklera kvare zamišljenu koncepciju.

• *Pinball 97* predstavlja nastavak „Maxisove“ simulacije flipera koji donosi brojna poboljšanja. 3D table sada zauzimaju čitav ekran, grafika je poboljšana i obožajana, dok je zvučna podloga potpuno rearszirana novim, kvalitetnijim efektima.

• *SimTunes* je program namenjen deci školnog uzrasta, a koncipiran je u obliku „muzičke bojanke“. Jednostavno, svakoj boji je pridružen neki ton, pa de te tokom bojenja stvara minijaturne kompozicije. Ideja zvuči interesantno, pitanje je samo kako će se sprovesti u delo.

• *Marty in Where's Morgan* će obradovati najmlađe korisnike PC-ja. To je nastavak priče u kojoj je glavni junak miš Marti. Ovog puta, on se našao pred ozbiljnim

problemom: njegova sestra Morgan se izgubila, a jedina osoba koja mu može pomoći je sam Igrač. Igra je namenjena deci predškolskog uzrasta, ali će i roditelji imati svoju ulogu u konfigurisanju igre, izboru dijaloga i sl. Najznačajnija novina je mogućnost komunikacije glasom (preko mikrofona), što isključuje upotrebu tasture i miša, čime se igra još za jedan korak približava oznoj kategoriji igrača.

• Do kraja godine treba još očekivati i *Cygnal Skull*, avanturu sa 3D renderovanom grafikom, čija nas priča vraća u doba drevnih Maja i Asteka. Sve se vrti oko misteriozne kristalne lobanje, a obezbeđen je i radevu sa mnogobrojnim monstrumima i kojekakim natprirodnim karakodžulama. Igru краси i velika količina dodatnih, čisto edukativnih informacija o drevnim civilizacijama centralne Amerike. (gj)

Univerzitet za igre

SkillNet, mreža koja čine razne kompanije iz sveta multimedijalnog softvera je dobila funkciju Univerziteta kome je cilj obučavanje dizajnera i programera, kao i brži razvoj igara uopšte. „Broderbund“, „Disney Interactive“, „7th Level“ i „Silicon Graphics“ su uložili 450.000 USD u izgradnju i opremanje par centara u Kaliforniji. (dk)

Okršaji tamničara

"Bullfrogova" nova FRP (upravljivačka simulacija *Dungeons Keeper* (koja je najavljena u SK 7.8.96) ime veoma interesantne opcije za igru u kojoj učestvuju više igrača. Tako postoje opcije: **Keeper VS Keeper**, gde dva igrača igraju punu igru, tj. svaki izgrađuje svoju tamnicu i pokušava da osvoji protivničku. **Hero VS Keeper** omogućava da jedan ili više igrača u prvom licu luta (kao vitezovi) kroz tamnicu i pokušava da se probiju do srca tamnice. Neko od igrača, u ulogu Keepera, ih u tome sprečava pomoću čudovišta i zamki koje postavlja u tamnici. Treća i najbizarnija opcija je **Deathmatch** u kome dva ili više igrača lutaju po neutralnoj tamnici i kada nađu na neko čudovište opseduju (uposeduju) ga. Pobjednik Deathmatcha je onaj koji posljednji oстане u živom čudovištu. (dk)

Force Feedback džojstik

Kompanije „CH Products“ i „Imersion Corporation“ zajedno su razvile džojstik koji će još više povećati realnost pri igranju simulacija letenja. *Force Feedback Joy-*

stick reaguje isto kao upravljačka gulgica realnog aviona. Ona stalno blago podrhtava prilikom upravljanja avionom sa klipnim motorom. Što je manevar koji se izvodi teži, otpor palice je veći i nekontrolisano se trza prilikom sudara ili eksplozije. Ovo približavanje letenju pravih aviona košta 400 DEM. (dk)

Čudovišta i veverice

Iz „Warner Interactiva“ dolaze dve veoma različite igre. **Pitball** je igra u kojoj čudovišta igraju igru veoma sličnu Rollerballu, tj. cilj je postići poen, ali ne smeta ako unakazite protivnika.

Pitball ima slično izvođenje kao sve 3D tabačine. Igra *Squeezils* je simulator života letećih veverica koje sem sakupljanja hrane, pravljenja skloništa i preživljavanja uopšte moraju da izvršavaju razne zadatke po šumi. (dk)

„GameTek“ tuži Dejvida Brejbena

Dejvid Brejben (David Braben), tvorac legendarnih igara *Elite* i *Frontier*, našao se na meti napada dojučerašnje matične kuće „GameTek“. Prema sudskoj tužbi, kuća ga tereti za navodne gubitke od oko 750 hiljada funti, koliko je firma pretrpela zbog bagova u prvoj Brejbenovoj verziji igre *First Encounters*. Neprijatni bagovi i ogroman broj žalbi primorali su „GameTek“ da svim kupcima originalne igre, bez naknade, pošalju diskete sa ispravnim verzijom programa. Što rasvetljava poreklo pomenutog baga.

Uzred, u tužbi se pominje i distributer *Frontiera* za nemačko tržište, firma „BMG“, koja nije ispunila prodajnu kvotu (*prešli ljudi da pošto naplate, prim. aut.*). No, Brejben se nije previše uzemirio, pa je podneo protivtužbu protiv „GameTeKa“, pozivajući se na mnogo neisplaćenih honorara (verovatno upravo u visini od tri četvrtine miliona funti). Finansijska kriza u „GameTeKu“ je, čini nam se, pravi razlog ovog spora, a kako će se sve završiti, saznaćemo uskoro. (g)

Novosti iz OTM-a

Božićni i novogodišnji praznici su period u kome softverska industrija ostvaruje najveći profit. Te se svi trude da u datom periodu izbacе što više naslova ili bar saopšte planove za sledeću godinu. Poznata firma „OTM“ pretenduje da poslane najveći izdavač Amiginih igara za ovu godinu, pa vam predstavljamo neke od naslova koji će se pojaviti do kraja godine.

● *Enigma* je naslov horizontalno skrolujuće pucačice u kojoj treba da sami, ili sa prijateljom, kroz šest misija očistite rodnu planetu od inteligentnih vanzemaljaca. Igra će biti u verziji za CD32, odnosno AGA mašine sa CD-ROM-om, a za „OTM“ je radi softverska kuća „Centillion“.

● *Gnomes* je logičko akciona igra, mešavina *Lemmingsa* i *Humansa* koji su napravili ljudi iz „Funrise Teama“. U ulogu ste dečaka Džoa (Joe) i treba da, prolazeći kroz veliki broj nivoa (šuma, pećina, ledeni svet, tvrđava, budućnost...), pomažete malim Gnomima da dođu do izlaza sa nivoa. Igra će se pojaviti u verzijama za sve Amige.

● Za ljubitelje 3D igara „OTM“ sprema *Virtual* seriju.

Tika za 3D fudbal godine tek je počela, a od *Virtual Soccera* se očekuje da podigne standarde koje je postavio *Kick Off 96*. Veliki uspeh (dobra prodaja) prvog dela *Virtual Kartinga* ohrabrilu je programere da izdaju Deluxe verziju sa poboljšanim 3D-Engineom. Za ljubitelje brze vožnje sprema se i *Virtual Rally*; konverzija poznatog hita sa Sega Saturna. (žm/ap)

Subculture

Pod distributerskom kapom „Virginia“, a u izdanju kuće „Criterion Studios“, nama poznate po igri *Scored Planet* (vidi opis u ovom broju), najavljena je igra *Subculture*. Zaplet se vrti oko malih čovekolikih stvorenja koja harmonično žive u hladnim dubinama okeana, skriveni od očiju razdvojenih ljudi. Igrač se stavlja u ulogu spasioca njihove civilizacije, čija egzistencija došla u pitanje zbog sve izvesnijih sukoba sa ljudima. Princip igranja za sada je neobjašnjen, ali tvorc *Subculture* su ga okvalifikovali kao „podvodnu verziju *Privitera*“ (s tom razlikom što se ovdje upravlja malom podmornicom koja se može dograđivati). Grafika je zaista odlična

(lemenalno izvedene igre svetlosti i senke), zvuk (takođe. Poseban akcenat je stavljen na fizičke zakonitosti koje vladaju u okeanu, što bi trebalo da dođe do izražaja kada se igra pokrene (nadamo se samo da neće previše otežati igranje). (g)

Mega Typhoon

AMIGA

Novoformirana nemačka softverska kuća „Nordlicht“, uskoro će tržištu predstaviti svoje novo ostvarene na polju svemirskih pucačina. Verzija igre za A500 će potpuno koristiti mogućnosti starijih OCS (i ECS) čipova, ostvarujući pritom visoki procenat kolonih efekata. Maleni svemirski brod posedovaće arsenal od čak dvadeset vrsta oružja. Svaki projektil biće urađen sa četredeset animiranih sprajova. Pozadinske animacije za vertikalne pucačke igre su standard, ali u ovom slučaju će još više pojačavati atmosferu ne ostavljajući igraču ni sekund predaha. Protiivnika će biti u velikom broju u vidu kopnenih i vazdušnih vozila jakih odbrambenih sistema. (bb)

Novosti o Wing Commanderu

Produkcija novog dela slavne *Wing Commander* serije već je počela. U petom delu se gubi kontinuitet sa prethodna četiri dela. Glavni lik nije (sada) admiral Blair (Mark Hamill) nego neki njegov rođak (sin, brat, šurak?). Takođe se menjaju i glavni negativci, nova rasa vanzemaljaca prema kojima su Kilrathi kućni ljubimci.

Igra WC: *Mission: 1* je još u fazi razvoja i sem podatka da je Mamiac (tom Wilson) glavni lik, ne zna se mnogo. Čak se razmišlja i o promeni žanra igre. Od svemirske pucačine mogla bi da bude na 2D akcionu igru (*Doom* tipa).

TV serija „Wing Commander Academy: The Animated Series“ o kojoj smo pisali u prošlom broju prikazuje se na USA Network subotom od 11:30 (istočni deo), odnosno 10:30 (centralni deo) i ponovo nedeljom od 10:00, odnosno 9:00. Crtana serija je tako popularna da se po njoj već radi nova igra. (dk/mk)

Civilization 2 Scenarios

PC

Softverska kuća „MicroProse“ doživela je velike potrese u poslednje vreme (finansijski gubici, odlazak Sida Mejera). Tako se za naznaskom 1996 „Spectrum Hobyte Inc All Right Reserved“ nedavno pojavio data disk za najpopularniju upravljačku strategiju, *Civilization 2*. Dodatni disk donosi dvanaest potpuno novih scenarija proverene ekipe koja je radila scenarije i za originalnu igru. Sada ćemo imati priliku da gradimo novi svet iz pepela nakon nuklearne katastrofe (*After The Apocalypse*), da se oprotamo u našem „Danu nezavisnosti“ (*Alien Invasion*), da se pozabavimo najkrvavijim ratom koji se vodi na tlo SAD-a (*American Civil War*),... Pored ovoga igra je unapređena novim jedinicama (pominje se „clira“ sto), novom muzikom, novim makro jezikom za kreiranje sopstvenih scenarija, kao i zbirkom stotina najboljih scenarija preuzetih sa Interneta (*Best Of The Net*). Zvuči dobro, a i nekoliko mojih prijatelja dobice šansu da objave još jednu knjigu (ili bar dopunjeno izdavanje knjige „Civilization 2“). (gk)

The Apocalypse), da se oprotamo u našem „Danu nezavisnosti“ (*Alien Invasion*), da se pozabavimo najkrvavijim ratom koji se vodi na tlo SAD-a (*American Civil War*),... Pored ovoga igra je unapređena novim jedinicama (pominje se „clira“ sto), novom muzikom, novim makro jezikom za kreiranje sopstvenih scenarija, kao i zbirkom stotina najboljih scenarija preuzetih sa Interneta (*Best Of The Net*). Zvuči dobro, a i nekoliko mojih prijatelja dobice šansu da objave još jednu knjigu (ili bar dopunjeno izdavanje knjige „Civilization 2“). (gk)

American Dream

PC

Američki san je doći u Ameriku bez ica i postati milioner, a ništa nije toliko američko kao hamburger. Cilj igre *American Dream* je postaviti na noge restoran brze hrane i, kada se dovoljno obogate, napraviti lanac restorana

i preoteti tržište od konkurencije (drogim rečime - truli kapitalizam). Da bi restoran napredovao, sem dobre opremljenosti potrebno je usavršiti i nove vrste jela (hamburgera, šekova...) Igra je prvobitno bila najavljivana kao *Burger Queen*, ali se od te namere odustalo da bi se izbegle optužbe Burger King lanca. (dk)

Zoiks!

PC

U „Oceanovoj“ igri *Zoiks!* vodite likove iz poznatih cranih serija „The Flintstones“ i „Scooby Doo“. Zadatak u ovoj avanturi je da pronađete negativca Dicka Dastardlyja koji je ukrao sve zvučne efekte iz cranih filmova. Igra ima odličnu osnovu, a šta će od toga u „Oceanu“ uspeti da urade, videćemo. (dk)

Quest For Glory 5: Dragon Fire

PC

Još jedna poznata „Sierrina“ serija avantura će tokom 1997. godine dobiti nastavak. *Dragon Fire* je peti deo pustolovne bezimnog Heroja koji u potrazi za slavom dolazi u zemlju Silmaru u trenutku

smrti njegov starog vladara. U borbi za vlast koja će uslediti, glavni junak će morati da potraže kakve psihofizičke sposobnosti poseduje i da li zaslužuje da bude izabran za novog vladu. Između ostalog, mećaću da trijumfuje na olimpijskim igrama, ali i da se suoči da „minornim“ konkurentima kao što je npr. Kerber, čuvar pakla. Heroj će, srećom, u novim avanturama imati pomoć i podršku dvojice starih prijatelja koje pamtimo iz prethodnih nasatavaka ove serije: linotaura Rakuša i čarobnjaka Erazmusa. Programeri obećavaju da će *Quest for Glory 5* biti trodimanzionalna renderovana avantura koja će podržavati „multiplayer“ opciju, što će omogućiti da se više igra istovremeno okuša u izazovima koje donosi borba za vlast. (sn)

HEAR NO EVIL!

TM Pentium III

matična ploča 75-200 MHz
 16 MB RAM-a
 hard disk 1600 MB
 disketna jedinica 1.44 MB
 S3 Trio 64V+, 2 MB RAM
 monitor color LR NI 14"
 zvučna kartica 16-bit
 CD-ROM 8x (Gold Star, Sony, Teac)
 Tastatura, miš, Mini Tower
Koss HD5 ili SX5 zvučnici

CPU AMD K5 - 100 MHz 1900
 CPU Intel P5 - 133 MHz 2100
 CPU Cyrix 6x86 - 150+ MHz . .2000
 + Stealth 3D 2MB 180
 + ATI Pro Turbo 2 MB 100

Posetite nas u Hali I
 na novogodišnjem vašaru

• **IGALIT**

TM Computers

Beograd
 Makedonska 25/II
 tel. 3227-136
 centrala: 3221-433
 lokali: 277 i 279

<http://www.tmcamp.co.yu>

Prodajna mesta za KOSS:
 Podgorica, CD SHOP Live,
 Hercegovačka 32,

Vranje, Actor, Stevana
 Pravoženanog 53

Petrovac na Mlavi, 12300,
 STAN CO, Zanatski centar, Bata
 Buliča bb,

Ada, 024/853-208

<http://www.koss.com>

TM Pentium IV

matična ploča 75-200 MHz
 32 MB RAM-a
 hard disk 1600 MB
 disketna jedinica 1.44 MB
 STB Lightspeed 128 (2.25 MB)
 ili S3 VIRGE (4 MB EDO)
 monitor color LR NI 14"
 Sound Blaster 32 P'nP
 CD-ROM 8x (Sony, Teac, Gold Star)
 Tastatura, miš, Mini Tower
Koss HD-100 zvučnici

CPU Intel P5 - 133 MHz 2850
 CPU Cyrix 6x86 - 150+ MHz . .2750
 CPU Intel P5 - 166 MHz 3230
CPU Intel P5 - 200 MHz 4030
 + za 64 MB RAM-a . . . . .CALL
 + za KOSS SubWoofer 260
 + US Robotics Voice 320

600 DPI MOŽE DA ODŠTAMPA SKORO SVAKI LASERSKI ŠTAMPAČ

AAAAA

... PO KOJOJ CENI ?

OKI TONER KASETE ZA 2000 KOPIJA - SAMO 180 DINARA

OKI LED ŠTAMPAČI 4W : 2.300 ; 600ex : 3.325 ; 610ex : 4.200 ; 810ex : 5.600 ; 16N : 8.750 DINARA

OKI

People to People Technology

PRODAJA:

ADACOM
341 496
BIOSFERA
3229 109
BOOK COMPUTERS
034 511 125
CENTAR COMPUTERS
184 666
CHIP
081 30 294
CORTAL
653 762
COMTECH
489 06 31
COMTRADE
038 42 651
ELEKTRA
034 67 714
DELFIN
DATA
648 474

EKOM
RAČUNARI
078 42 404
ICM COMPUTERS
024 53 525
INSTITUT VINČA
454 945
MEDRA
444 3080
MG COM
031 24 263
MONTEX
ELEKTRONIKA
081 25 900
NET
021 616 977
ORKA
3281 403
PC SHOP
812 4686
PC TRADE
018 329 862
STIL COMPUTERS
3282 464
ZVIS
056 51 186

DISTRIBUCIJA,
SERVIS, SUPPORT
CORES, 444 333 1